

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΛΗΣ

Ερμηνευτικό Λεξικό
του Χαλκιδικιώτικου
Ιδιώματος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο Στέργιος Βαγγλής γεννήθηκε στην Πορταριά Χαλκιδικής, το 1954.

Αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ και υπηρέτησε ως φιλόλογος σε σχολεία της Θεσσαλονίκης και της Χαλκιδικής (1980 - 2010).

Έργα του είναι:

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΑ

- «Η Ζωή τους μια φάρσα» (μυθιστόρημα), Εκδόσεις Εντευκτηρίου, 2015
- «Η περιπέτεια μιας αλήθειας» (νουβέλα), Εκδόσεις Ανάτυπο, 2018

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

- «Δημοτικά τραγούδια της Χαλκιδικής» (συλλογή / συγκριτική μελέτη), Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1986
- «Λαϊκά παραμύθια της Χαλκιδικής» (συλλογή / φιλολογική επιμέλεια), Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1986 / Β' έκδοση –συμπληρωμένη και εικονογραφημένη– του Πολιτιστικού Συλλόγου «Ο ΦΑΡΟΣ» Ν. Μουδανίων, 2017
- «Η Πορταριά της Χαλκιδικής» (ιστορία), Έκδοση του Συλλόγου Γυναικών Πορταριάς, 2018

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

- «Οι τυφλοπόντικες»
- «Όσο κρατάει ένα τσιγάρο»
- «Ταξίδι αταξιδευτο»
- «Κέρδισα το λαχείο!»
- «Θύμα πολέμου»
- «Ο μπαμπάκας»
- «Το φάντασμα του εαυτού μου»
- «Γυναίκα μόνη»

Χαιρετισμός Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής

Η Γλώσσα αποτελεί μια από τις βασικές παραμέτρους της Παράδοσής μας και, μαζί με τα ήθη και τα έθιμα, συγκροτεί τον ουσιαστικότερο πυλώνα του Πολιτισμού μας.

Ως επικοινωνιακό μέσον, η Γλώσσα συνιστά τον συνδετικό κρίκο των μελών μιας κοινωνίας, προσδιορίζοντας συγχρόνως – με την ιδιωματική της μορφή– τον γεωγραφικό τους χώρο. Υπ' αυτήν την έννοια, η διάσωση του γλωσσικού ιδιώματος μιας περιοχής αποκτά μεγάλη σημασία, διότι διατηρεί ζωντανή την επαφή των νεότερων γενεών με το ιστορικό της παρελθόν και θέτει τις «βάσεις» για την πολιτιστική τους συνέχεια.

Το «Ερμηνευτικό Λεξικό του Γλωσσικού Ιδιώματος της Χαλκιδικής» –προϊόν πολυετούς έρευνας και μελέτης– του συντοπίτη μας φιλόλογου, Στέργιου Βαγγλή, έρχεται να συνδράμει σ' αυτήν την προσπάθεια, με χορηγία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ελπίζω και εύχομαι να αποτελέσει ερέθισμα για την προσέλκυση ενδιαφέροντος – ιδιαίτερα από τη Νεολαία της Χαλκιδικής– για να γίνει αισθητός ο «σφυγμός» της τοπικής μας γλώσσας.»

Γιάννης Γιώργου

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΤΟΥ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ

Στέργιος Βαγγλής: *Ερμηνευτικό Λεξικό
του Χαλκιδικιώτικου Ιδιώματος*

ISBN: 978-618-85099-0-0

1η έκδοση: Οκτώβριος 2020

© Στέργιος Βαγγλής (e-mail: st.vanglis@gmail.com)

Έκδοση: Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΛΗΣ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΤΟΥ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το δίλημμά μου, κατά τη σύνταξη του παρόντος Λεξικού, ήταν ο χαρακτήρας του. Θα επρόκειτο για μια γενικευμένη συλλογή (από προφορικές αναφορές και από δημοσιευμένα «γλωσσάρια»), η οποία θα συμπεριλάμβανε και λέξεις με έντονο τοπικό στίγμα⁽¹⁾, ή για μια επεξεργασμένη συγκέντρωση λέξεων, με μόνο κριτήριο την κοινή χρήση τους (με ελαφρές διαφορές στην άρθρωση) σ' ολόκληρη τη Χαλκιδική; Προτίμησα το δεύτερο, διότι, αφενός, θα εξελισσόταν σε εύχρηστο γλωσσικό εργαλείο, και, αφετέρου, θα άφηνε χώρο και στα τοπικά λεξιλόγια να διατηρούν την "αυτονομία" τους.

Μέχρι σήμερα, υπάρχουν τοπικές εκδόσεις και δημοσιεύσεις –έντυπες και ηλεκτρονικές– για το γλωσσικό ιδίωμα διάφορων χωριών του Νομού, αλλά έκδοση λεξικού, παγκαλκιδικιώτικου χαρακτήρα, γίνεται για πρώτη φορά.

Έτσι, σε επίπεδο εκδόσεων⁽²⁾, έχουμε τα βιβλία των:

- Φίλιππα Τάσιου «Γλωσσάρι του Πολυγύρου»
- Δημητρίου Δημαρά «Νικητιανό γλωσσάρι».

1. Λόγω γλωσσικών επιρροών, από την παρουσία –κατά περιόδους– διαφορετικών φυλών και εθνοτήτων στη Χαλκιδική (Βλάχοι, Σλάβοι, Τούρκοι, Αλβανοί, Εβραίοι, Γερμανοί –κυρίως στα Σιδηροκάσια, ως εργάτες) ή λόγω της γειννιάσης με περιοχές διαφορετικού γλωσσικού ιδιώματος, κάποια χωριά υιοθέτησαν λέξεις, που δεν είχαν γενικευμένη χρήση σε όλον τον Νομό.

2. Στο σχετικό Τμήμα της Ακαδημίας Αθηνών είναι κατατεθειμένα τα παρακάτω χειρόγραφα ερευνητών του Χαλκιδικιώτικου γλωσσικού ιδιώματος:

- Ανδριώτης Νικόλαος «Φωνητικά και γραμματικά παρατηρήσεις εις το ιδίωμα (των χωρίων νομού Χαλκιδικής και νομού Θεσσαλονίκης)», 1955
- Αποστολόπουλος Δημήτριος «Συλλογή ασμάτων εξ Αρναίας Χαλκιδικής»

Σε επίπεδο έντυπων δημοσιεύσεων –ως αυτόνομες ενότητες– σε λαογραφικά βιβλία ή σε περιοδικά, έχουμε τις συλλογές των:

- Βασιλείου Καλογερά για τη Γαλάτιστα
- Μαυρουδή Παπαθανασίου για την Αρναία
- Αχιλλέα Βαμβακούδη για τα Βασιλικά
- Αθανασίου Τσακνάκη για την Επανωμή (πλαιότερα, μαζί με τα Βασιλικά, ανήκε στη Χαλκιδική)
- Γιάννη Κανατά για τη Νικήτη
- Ιωακείμ Κρικελίκου για τη Νικήτη

Σε επίπεδο ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων³⁾, έχουμε τα «γλωσσάρια» των τοπικών ιστοσελίδων:

- agios-prodromos.blogspot.com/2009/03/blog-post_27.html
- idiomaormylas.gr
- www.palaiochori.gr/2016/05/blog-post_48.html
- halkidikigr.blogspot.com/2018/10/1983.html

Είναι αυτόνομη ότι κάθε τοπικό λεξικό περιλαμβάνει λέξεις, οι οποίες μιλιούνται και στην εν λόγω περιοχή (κι όχι μόνο σ' αυτήν), διότι

μετά περιγραφής τοπικών εθίμων», 1958

- Γιακουμάκη Ελευθερία «Συλλογή γλωσσικού υλικού εκ Γαλατίστης Χαλκιδικής, Επανομής Θεσσαλονίκης και Κόζακα Βάρνης», 1971
- Γιακουμάκη Ελευθερία «Ιερισός - Αρναία Χαλκιδικής», 1979
- Κατσουλέας Σταύρος «Λεξιλόγιο και έθιμα των κατοίκων Στανού, Βαρβάρας, Ολυμπιάδας, Αρναίας Χαλκιδικής και Μεσορρώπης Καβάλας», 1979
- Κεχριμπαρίδου Άννα «Γλωσσάριο Χαλκιδικής» (έτος;)
- Ντελόπουλος Γεώργιος «Σιθωνιακά: Διαλεκτολογικόν υλικόν εκ Σιθωνίας Χαλκιδικής μετά ερωτηματολογίου του Γλωσσικού Άτλαντος της Ευρώπης», 1979
- Παπαθανασίου Μαυρουδής «Γλωσσική συλλογή εξ Αρναίας (Λιαιριγκόβης) Ν. Χαλκιδικής», 1972
- Χαραλαμπίκης Χριστόφορος «Διαλεκτικά στοιχεία από την περιοχή Κασσάνδρας Χαλκιδικής (Πολύγυρος - Αφυτος - Παλιούρι - Κασσάνδρεια - Ν. Μουδανιά)», 1979

3. Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντική βοήθεια στον ερευνητή των ελληνικών γλωσσικών ιδιωμάτων παρέχει η ιστοσελίδα του Δημήτρη Λιθοξόου:

www.lithoksou.net/t/romaiika-kai-alloglossa/leksika-kai-glossaria

δεν προέκυψαν από παρθενογένεση ούτε έμειναν ανεπηρέαστες από άλλες συνυπάρχουσες γλώσσες. Τα γλωσσικά “δάνεια” αποτελούν απόδειξη των κοινωνικών και οικονομικών επιρροών που είχε, κατά την πορεία της ιστορίας του, ένας τόπος. Δεν υπονοούν, απαραίτητα, συνθήκες γλωσσικής “επιβολής” από ξένους εισβολείς –αντιθέτως, συνιστούν ένδειξη ανοχής, από πλευράς των ντόπιων, για να διευκολυνθεί η επικοινωνία τους με τους περιστασιακούς μετοίκους.

Ένα Λεξικό ποτέ δεν είναι πλήρες, για ευνόητους λόγους. Παραμένει πάντα εκκρεμής η συμπλήρωσή του από τους επόμενους, γι’ αυτό εύχομαι η προσπάθεια αυτή να συνεχιστεί.

Ευχαριστώ τους Δημήτρη Αδόριαστο και Γιάννη Κανατά, για τη βοήθειά τους στη συλλογή του υλικού, και τον Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής, Γιάννη Γιώργου, για τη χρηματοδότηση της έκδοσης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Γλωσσικό ιδίωμα» ονομάζουμε την ελαφρώς παραλλαγμένη (συγκριτικά με την ομιλούμενη) γλώσσα ενός τόπου, ως προς τη μορφολογία και την προφορά των λέξεων, η οποία, με βάση τα τυπολογικά χαρακτηριστικά της, μπορεί να εντάσσεται σε ευρύτερη ομάδα, όπως τα «Βόρεια νεοελληνικά ιδιώματα», όπου ανήκει και το Χαλκιδικιώτικο ιδίωμα.

Διακριτικό γνώρισμα των ιδιωμάτων είναι η εύκαμπτη εκφορά του συγκεκριμένου λόγου, σε σχέση με τη χαλαρότητα των “αρτιμελών” λέξεων τη αστικής γλωσσικής φόρμας (π.χ. «σ’λλουιούμαστι» - συλλογίζομαστε» / «κ’λούρ’» - «κουλούρι»).

Λεπτομερώς, οι ιδιαιτερότητες του γλωσσικού ιδιώματος της Χαλκιδικής είναι οι εξής:

Ως προς τα Φωνήεντα

Συγκοπή (αφαίρεση εσωτερικού φωνήεντος)

• Γ’ρουνουτσάρ’χου (γουρουνοτσάρουχο), κατσ’καδάρ’ς (κατσικαδάρης).

Έκθλιψη (αφαίρεση τελικού φωνήεντος)

• Γλυκάδ’ (γλυκάδι), μπιζέλ’ (μπιζέλι), μασούρ’ (μασούρι).

Συγκοπή και έκθλιψη

• Ζ’νάρ’ (ζουνάρι), π’λαρούδ’ (πουλαρούδι), σακατ’λίκ’ (σακατιλίκι), κ’λούρ’ (κουλούρι).

Αλλοίωση

• Του άτονου «ε, αι» σε «ι»: ιλάφ’ (ελάφι), πιδί (παιδί), έρχισι (έρχεται), και αντίστροφα (τονισμένο): γένιτι (γίνεται).

• Του άτονου «ι» σε «ου»: δρουμόν’ (δριμόν’), πουπόν’ (πιπόν’).

• Του άτονου «ο» («ω») σε «ου»: **χουρός** (χορός), **άνθρουπους** (άνθρωπος).

• Των «υ» και «εω» σε «ιου»: **γιούφτους** (γύφτος), **γιουπόνους** (γεωπόνος).

Αλλαγή

• Αρχικών φωνηέντων

α) του άτονου «ε» σε «α»: **αξάδιρφους** (εξάδερφος), **ακκλησιά** (εκκλησιά), **αγγόν'** (εγγόνι).

β) του άτονου «ε» σε «ο» και, κατ' επέκτασιν, σε «ου»: **ουχτρός** (οχτρός/εχθρός).

Αντικατάσταση

• Του αρσενικού άρθρου «ο» είτε από το «ου» είτε από το θηλυκό «η»: **ου μπάτσιακας / η μπάτσιακας** (ο μπάτσιακας).

• Του δίψηφου «ει» των ρημάτων (σε κάποιες περιπτώσεις) από το δίψηφο «ου»: **κλούσαν** (έκλειναν)..

Προσθήκη

• Του ευφωνικού «α»:

α) στην αρχή λέξεων που ξεκινούν με σύμφωνο: **αδουκάν'** (δουκάν'), **αμασκάλ'** (μασκάλ'), **αν'κώ** (ν'κώ)

β) στην αρχή της αναφορικής αντωνυμίας «που» (ή «πο», με παραφθορά): **α-που** είνι (που είνι), **α-πό** 'χου / **α-που** έχου (που έχου).

• Των ευφωνικών «ι» και «ου» στην αρχή λέξεων οι οποίες ξεκινούν με φωνήεν: **ιέχου** (έχου), **ιέλα** (έλα), **ουόχ'** (όχ'), **ουόξου** (όξου/έξου)

• Του ευφωνικού «ι», μέσα σε λέξεις, σε συλλαβές με «α», με «ε, αι» και με «ο» (όταν αυτό δεν μετατρέπεται σε «ου»): **αλατζιάς** (αλατζάς), **γλιέπου** (γλέπου), **κλαιίου** (κλαίου), **βασιλοϊπούλα** (βασιλουπούλα).

Αφαίρεση

• Των αρχικών «α», «υ» και «ου»: **λαφιάτ'ς** (αλαφιάτ'ς), **πηρέτιου** (υπηρέτιου), **νειρεύουμι** (ουνειρεύουμι).

Ως προς τα Σύμφωνα

Αλλοίωση

• Του «β» σε «γ» και «δ», και (μπροστά από το «κ») σε «φ»: **γλέπου**

(βλέπου), διουλί (βιουλί), ανέφ'κα (ανέβ'κα).

- Του «γ» σε «χ» και σε «ζ»: στοιχιρό (στοιγιρό) / πιτάζουμι (πιτάγουμι).
- Του «δ» (πριν από το «κ») σε «θ»: θ'κέλ' (δ'κέλ'), θ'κό μ' (δ'κό μ').
- Του «ζ» σε «ν»: βάνου (βάζου), σώνου (σώζου).
- Του «θ» σε «δ», «φ» και «τ»: δα (θα), φ'κάρ' (θ'κάρ'), ήρταν (ήρθαν).
- Του «κ» σε «γ» και (μπροστά από το «τ») σε «χ»: γαραφάκ' (καρφαράκ') / χ'τάζου (κ'τάζου).
- Του «λ» σε «δ» και «ρ»: γατούδα (γατούλα), φουτούδα (φουτούλα) / αρμύρα (αλμύρα), Βούργαρους (Βούλγαρους).
- Του «μ» σε «ν» (και το αντίστροφο): κατράν' (κατράμ'), κάμου (κάνου), νταμτέλα (νταντέλα).
- Του «ν» σε «λ»: άραχλους (άραχνους), καλουναρχώ (κανουναρχώ), κουλουστούπ'ς (κουντουστούπ'ς).
- Του «π» σε «γ»: λιγουθ'μώ (λιπουθ'μώ)
- Του «ρ» σε «λ»: γλήγουρα (γρήγουρα), , τσουλνάρ' (τσουρνάρ').
- Του «σ» («ς») σε «ζ» (μπροστά από τα «β», «γ», «δ», «μ»), και σε «κ» (μετά το «φ»): ζβαρνίζου (σβαρνίζου), ζγουρός (σγουρός), κόζμους (κόσμοις), γιοζ μ⁽⁴⁾ (γιος μ') / άφ'κα (άφ'σα) / απόλ'κα (απόλ'σα).
- Του «τ» σε «δ» και σε «θ»: φιδούλα (φιτούλα) / θρέφου (τρέφου).
- Του «φ» σε «β» και «θ»: αλείβου (αλείφου), βουλά (φουρά), θημιρίδα (φημιρίδα).
- Του «χ» (μπροστά από το «σ») σε «κ»: σκουλειό (σχουλειό), Πάσκα (Πάσχα).

Φωνητική ενίσχυση

- Του «γ» και του «κ» σε «γκ»: γκουρλώνου (γουρλώνω), γκ'δούν' (κουδούν'), γκουρτζάν'σμα (γρουτσάν'σμα), γκαβαλίνα (καβαλίνα).
- Του «δ» και του «τ» σε «ντ»: ντιφτέρ' (διφτέρ'), ντρασκαλώνου (δρασκαλώνου), ντουρβάς (τουρβάς), ντιντώνου (τιντώνου).

4. Η κτητική αντωνυμία «μου», όταν δεν παθαίνει έκθλιψη («μ'») ακούγεται με αντεστραμμένη την εκφορά της («ουμ» αντί «μου»). Π.χ. «πατέραζ μ'» ή «πατέραζ ουμ».

• Του «π» σε «μπ»: **μπαγαπόντ'ς** (παγαπόντ'ς), **μπ'γιάδ'** (π'γάδ'), **μπ'δάου** (π'δάου), **μπρουστύτιρα** (προυτύτιρα).

• Του «τ» σε «ντ», με προφορά του λατινικού άρθρου «d», στις περιπτώσεις των άρθρων (όταν ακολουθούνται από ουσιαστικά με αρχικό σύμφωνο):

α) της γενικής αρσενικού (**ντ' Γιώρ'** / **τ' Γιώρ'** / του Γιώργη)

β) της αιτιατικής αρσενικού και θηλυκού (**ντου Παναή** / **τον Παναή**, **ντ Γιαννούλα** / **τ'ν Γιαννούλα**).

Αλλαγή

• Του πρώτου συμφώνου λέξεων:

α) από συγκοπή της λέξης: **ντ'γάν'** (τ'γάν' / τηγάν' /), **μπ'γιάδ'** (π'γάδ' / πηγάδ')

β) από έκθλιψη του άρθρου και συμπροφορά του με το επόμενο ουσιαστικό: **τσουλνάρ'** (τ' σουληνάρ' / του σουληνάρ').

• Του πρώτου συμφώνου και του εσωτερικού συμφώνου λέξεων:

α) του «β» σε «γ»: **γλέπου** (βλέπου) / **σουγλί** (σουβλί)

β) ανάπτυξη του «π», (με προφορά του λατινικού «b») ανάμεσα στο «μ» και στο «λ» (χάριν ευφωνίας): **χα**b**λός** (**χαμπλός** / χαμλός).

Προσθήκη

• Της συλλαβής «γι»:

α) ανάμεσα στο άρθρο και στο αρχικό φωνήεν της επόμενης λέξης:
η (**γι**)αδιδιφή, η (**γι**)άντρας

β) μέσα στη λέξη: κρύ(**γι**)ου, Μαρί(**γι**)α.

• Του «γ» ανάμεσα στα φωνηεντικά συμπλέγματα «ιά» και «ιό» και στο σύμφωνο «ρ»: **μιργιά** (μιριά), **πιδγιά** (πιδιά), **θιργιό** (θιριό)

• Του «ν»:

α) στην αρχή λέξεων που ξεκινούν με φωνήεν: **νήλιους** (ήλιους), **νίσκιους** (ίσκιους), **νουρά** (ουρά), **νύπνους** (ύπνους)

β) μετά τους θεματικούς χαρακτήρες «λ» και «τ» επιθέτων και αντωνυμιών: **πουλνοί** (πολλοί), **κουλνάου** (κουλλάου), **αφ'νοί** (αφ'τνοί / αυτοί), **μιγάλνοι** (μιγάλ'), **χίλνοι** (χίλ')

γ) μετά τον θεματικό χαρακτήρα «μ» των ρημάτων: **κάμνου** (κάμου), **τρέμνου** (τρέμου)

δ) μπροστά από τα φωνηεντικά συμπλέγματα «ιά» και «ιό»: θυμνια-τήρ' (θυμιατήρ'), μνιά (μια), γιννησιμνιό (γιννησιμιό)

ε) στο τέλος της δεικτικής αντωνυμίας «αυτή», όταν έχει θέση υποκειμένου: «αυτήν είναι η αδερφή μ'».

• Του «τ» ανάμεσα σε προθέσεις και αντωνυμίες ή επιρρήματα: απ-τ-ιμένα, μι-τ-ικείνουν, κατα-τ-ιδώ, για-τ-αυτόν.

• Του «χ» ανάμεσα στα φωνηεντικά συμπλέγματα «ιό/ιά», «οιό/οιά» και στα σύμφωνα «θ», «κ», «π» και «φ»: κουλουκύθ(χ)ια, κατ(χ)ιάζου, π(χ)ιο, κούφ(χ)ιους.

Αφαίρεση

• Του «γ»:

α) στην αρχή της λέξης, πριν από φωνήεν: ουρσούηζ'ς (γουρσούηζ'ς), ιλέκ'[ου] (γιλέκ[ου])

β) μέσα στη λέξη, πριν από φωνήεν: παναϋρ' (πανηγύρ'), Πανάιου (Πανάγιου), τρώου (τρώγου), απ'λουιέμι (απ'λουγιέμι), λαϊάζου (λαγιάζου).

• Του «δ», μέσα σε λέξη, πριν από το «κ»: μπαστάρ'κους (μπαστάρ-δ'κους).

• Του «τ»:

α) μπροστά από το «κ»: νησ'κός (νηστ'κός), ζαλίσ'κα (ζαλίστ'κα), μαζώχ'κα (μαζώχτ'κα)

β) μπροστά από το προστιθέμενο «ν» σε ορισμένες πτώσεις της δεικτικής αντωνυμίας «αυτός-ή-ό»: αφ'νοί (αυτ'νοί)

γ) μπροστά από το «λ»: δάχ'λίδ' (δαχτ'λίδ').

• Του «χ», μέσα σε λέξη, ανάμεσα σε φωνήεντα: αστόησα (αστόχη-σα), μουαμπέτ' (μουχαμπέτ').

• Του «γ» και του «σ», πριν από το «μ»: πράμα (πράγμα), κοίταμα (κοί-ταγμα), μυγόφτ'μα (μυγόφτ'σμα), φάνταμα (φάντασμα).

Αναγραμματισμός

Περιπτώσεις:

α) **δριπάν'** (δριπάν'), **δουράκ'νου** (ρουδάκ'νου), **κίτρινους** (κίτρινους), [α]σιρν'κός (αρσιν'κός), **κλαριντζής** (κλαριντζής), **στρέχου** (στρέγου / στέργου), **τφου!** (φτου!)

β) τα σύμφωνα «σ» και «ζ», ως θεματικοί χαρακτήρες, αλλάζουν θέση με το φωνήεν της κατάληξης, όταν αυτό ακολουθείται από το «ς»: **Θανάησ'ς** (Θανάσ-ης), **γουρσούηζ'ς** (γουρσούζ-ης), **γνουρίεισ'ς** (γνωρίσ-εις), **μοιράειζ'ς** (μοιράζ-εις), **σφάειζ'ς** (σφάζ-εις).

Ως προς τα Ουσιαστικά

Καταλήξεις ουσιαστικών

- Η κατάληξη των αρσενικών σε «-άν'ς», συχνά, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-άνους»: **τσιουμπ-άνους** (τσιουμπ-άν'ς).

- Η κατάληξη πληθυντικού των αρσενικών «-ις» («-ες»), συχνά, αντικαθίσταται από τις καταλήξεις «-οι» και «-ηδισ»: **γυλαδαρ-οί** (γυλαδάρ'δ-ις), **χτίστ-ηδισ** (χτίστ-ις).

- Η κατάληξη των αρσενικών «-άρ'ς», στον πληθυντικό, γίνεται «-άρδισ» και «-αροί»: **ψουριαρ-οί** / **ψουρι-άρ'δισ** (ψουριάρ'ς).

- Οι καταλήξεις πληθυντικού των αρσενικών «-οι» και «-ηδισ», σε κάποιες περιπτώσεις, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-αίοι»: **κουμπαρ-αίοι** (κουμπαρ-οί), **νοικουκυρ-αίοι** (νοικουκύρ'δ-ις).

- Η κατάληξη πληθυντικού των θηλυκών «-ούδισ» («-ούδες»), συχνά, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-ες»: **μαϊμ-ές** (μαϊμ-ούδισ) **αλ'π-ές** (αλ'π-ούδισ).

- Η κατάληξη «-η» των θηλυκών, συχνά, μετατρέπεται σε «-ιά»: **κ'φ-ιά** (κ'φ-ή / κουφ-ή), **χαζ-ιά** (χαζ-ή).

- Η κατάληξη «-έα, -αία») των θηλυκών, συχνά, μετατρέπεται σε «-ιά»: **απουκρ-ιά** (απουκρ-έα), **καλουγρ-ιά** (καλουγρ-αία).

- Ο τονισμός της κατάληξης «-ία» των θηλυκών, συχνά, μετακινείται στη λήγουσα «-ιά»: **ικκλησ-ιά** (ικκλησία), **Παναγ-ιά** (Παναγία).

- Οι καταλήξεις των τριών γενών «-ινους», «-ιν'», «-ινου», συχνά, μετατρέπονται αντίστοιχα σε «-ένιους», «-ένια», «-ένιου»: **πιτσ-ένιους** (πέτσ-ινους), **γυαλ-ένιους** (γυάλ-ινους).

- Η υποκοριστική κατάληξη των τριών γενών «-ούλ'ς», «-ούλα», «-ούλ'» ή «-ούδ'ς», «-ούδα», «-ούδ'», συχνά, μετατρέπονται σε «-έλους», «-έλα», «-έλ'»: **μ'κρ-έλους** (μ'κρ-ούλ'ς / μ'κρ-ούδ'ς), **μ'κρ-έλα** (μ'κρ-ούλα / μ'κρ-ούδα), **μ'κρ-έλ'** (μ'κρ-ούλ' / μ'κρ-ούδ').

- Οι υποκοριστικές καταλήξεις των θηλυκών «-ούλα» και «-ίτσα», συχνά, αντικαθίστανται από την κατάληξη «-ούδα»: κουρφ-**ούδα** (κουρφ-ούλα), Παναγιουτ-**ούδα** (Παναγιουτ-ούλα), ιλ-**ούδα** (ιλ-ίτσα).
- Η υποκοριστική κατάληξη των ουδετέρων «-άκ'», συχνά, αντικαθίσταται από τις καταλήξεις «-ούδ'» και «ίν'»: γατ-**ούδ'** (γατ-άκ'), κουρμ-**ούδ'** (κουρμ-άκ'), π'λαρ-**ίν'** (π'λαρ-άκ').

Ως προς τα Ρήματα

Καταλήξεις ρημάτων

- Η συνηρημένη κατάληξη «-άου-ώ», συχνά, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-ίζου» (και το αντίστροφο): ξιπρουβουδ-**ίζου** (ξιπρουβουδ-ώ), μπρουμ'τ-**ίζου** (μπρουμ'τ-ώ), ξιφτ-**άου** (ξιφτ-ίζου), πρατσαλ-**άου** (πρατσαλ-ίζου), τζουγκραν-**άου** (τζουγκραν-ίζου).
- Η κατάληξη «-άρου», συχνά, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-έρνου»: γραδ-**έρνου** (γραδ-άρου), πιτσ'κ-**έρνου** (πιτσ'κ-άρου), σαλτέρ-**νου** (σαλτ-άρου).
- Η καταληκτική ρηματική συλλαβή «νου», συχνά, αντικαθίσταται από το δισύλλαβο «-νίσκου»: βα-**νίσκου** (βά-νου), γεια-**νίσκου** (γεία-νου).
- Οι καταλήξεις «-άμι» και «-έμι» (ενικού και πληθυντικού), συχνά, αντικαθίστανται από την κατάληξη «-ούμι»: ακ'λουθ**ούμι** (ακ'λουθ-άμι), θ'μ-**ούμι** (θ'μ-άμι), ξι-**ούμι** (ξι-έμι), σταλαχι-**ούμι** (σταλαχι-έμι).
- Η κατάληξη Παρατατικού «-ούσα», συχνά, αντικαθίσταται από την κατάληξη «-αγα»: κέρν-**αγα** (κίρν-ούσα), πέρν-**αγα** (πιρν-ούσα).
- Η κατάληξη Παρατατικού των ρημάτων σε «-αίνου» ή «-ένου», συχνά, (αντί της συνηθισμένης μορφής «-α») διαμορφώνεται ως «-ησκα»: καταλάβν-**ησκα** (καταλάβιν-α), πέθν-**ησκα** (πέθιν-α).
- Τα προπαροξύτονα ρήματα, στον πληθυντικό αριθμό, αναπτύσσουν και δεύτερο (βοηθητικό) τόνο: έρχουμάστι (ιρχόμαστι), πιδέύουμάστι (πιδιβόμαστι), γνωρίζουμάστι (γνουρίζομαστι).
- Η συλλαβική αύξηση «ε», συχνά, μετατρέπεται σε «η»: ήλιγα (έλιγα), ήπ'να (έπ'να), ήβλιπα (έβλιπα).

Γενικά χαρακτηριστικά

- Χρησιμοποιείται η αιτιατική (αντί της γενικής) ως έμμεσο αντικείμενο: **τουν** έδουκι ένα ψουμί / **τ'ν** είπι ένα παραμύθ'.
- Στον πληθυντικό, η ονομαστική και η αιτιατική των αρσενικών έχουν την ίδια κατάληξη: τ'ς φρουρ-οί (αντί «τ'ς φρουρ-ούς»), τ'ς μουσαφिरάι-οι (αντί «τ'ς μουσαφिरάι-ους»).
- Στον πληθυντικό της δεικτικής αντωνυμίας «αυτοί»/«αυτούς» προστίθενται, αντιστοίχως, (για έμφαση) οι συλλαβές «νοι» και «νους»: (αυτοί/αυτοinoί/αφ'νοί, αυτούς/αυτουnoύς/αφ'noύς), και στον αδύναμο τύπο της: (τοι/τοinoι/τ'noι, τους/τουnoυς/τ'noυς): αφ'νοί γιλούν / κράτα τ'noι (τους).
- Το μόριο «θα», συχνά, ενισχύεται από το μόριο «να»: θα **να** 'ρτου (θα 'ρτου).
- Οι προθέσεις «από», «με», «κατά» και «για», συνήθως, ενισχύονται από τη συλλαβή «τι»: απ' **τι** μένα (απού μένα), μι **τι** μένα (μι μένα), κατά **τι** μένα (κατά μένα), για **τι** μένα (για μένα).
- Συγκόπτονται συλλαβές, για ευκολότερη προφορά σύνθετων λέξεων: σ'νουϊούμι (συνιννουϊούμι), σ'νόματους (συνουνόματους).
- Η γενική πτώση, συχνά, αντικαθίσταται από την πρόθεση «από» + αιτιατική: του κάγκιλου **απ' του** μαντρί (του μαντριού).
- Ο πληθυντικός κάποιων αρσενικών και θηλυκών, συχνά, αντικαθίσταται από τον πληθυντικό των ουδετέρων τους: σ'μπιθέρ-**ια** (σ'μπέθιρ'), τζιτζιρ-**έδια** (τζιτζιρ-έδις), [τα] προυξιν-**ιά** (προυξιν-ιές).
- Χρησιμοποιείται εναλλακτικά το αρσενικό και το θηλυκό γένος κάποιων λέξεων: αφριές και αφροί (αφρός), βρόντους και βρουνητή.
- Προστίθεται, εμφατικά, η κατάληξη «-ιά» στο τέλος ορισμένων επιρρημάτων: ιδώ-**ια**, τώρα-**ια**, ικεί-(**ι)α**
- Προηγείται, εμφατικά, η συλλαβή «τα» σε ορισμένα επιρρήματα: τ' ανάσκιλα, **τα** μπρούμ'τα, **τα** προυχτές.
- Η κατάληξη μετοχών σε «-όμενος» γίνεται «-ώντας/οντας»: ονειρεύ-**ουντας** (ονειρευόμενος), θυμ-**ώντας** (θυμούμενος).

A

Αβάιστους (αρσ.): αλύγιστος / δεν γέρνει

Αβανιά (θηλ.): συκοφαντία (βλ. και «καταλαλιά»)

Αβανλήδης (αρσ.): παλιός οικισμός (μαχαλάς) Πρινοχώρι

Αβάντσου (ουδ.): πλεονέκτημα

Αβαρία (θηλ.): ζημιά / απώλεια

Αβάριτους (αρσ.): δεν βαριέται

Αβάσκαμα (ουδ.): μάτιασμα / βασκανία

Αβασκαίνου (ρ.): ματιάζω

Αβασκαμένους (αρσ.): ματιασμένους

Αβασκαντήρας (αρσ.): φυλαχτό που προστατεύει από το μάτιασμα

Αβάσκαντους (αρσ.): αμάτιαστος

Αβάσταγας (αρσ.): βάτος / βατομουριά (βλ. και "βατσ'νιά") / όχθη αυλακιού

Αβασταγή (θηλ.): ό,τι βαστάμε / φόρτωμα

Αβασταγό (ουδ.): υποζύγιο

Αβάσταγους (αρσ.): ασυγκράτητος

Αβάτιπτους (αρσ.): απήδηχτος / αγάμητος

Αβασίνουτους (αρσ.): ανεμβολίαστος

Άβγαλτους (αρσ.): δεν βγήκε παραέξω / αταξίδευτος

Αβγαταίνου • αβγατώ • αβγατίζου (ρ.): αυξάνω / πολλαπλασιάζω

Αβγιούμι (ρ.): αφηγούμαι / διηγούμαι

Αβγουκόβου (ρ.): βάζω σε φαγητό αβγολέμονο

Αβγουλάς (αρσ.): πωλητής αβγών

Αβγουλουγώ (ρ.): βάζω δάχτυλο στην κότα, να δω αν έχει αβγό

Αβγουλουμάτ'ς (αρσ.): έχει μεγάλα, "αβγουλωτά" μάτια

Αβέρτα (επίρ.): συνεχώς / απλόχερα / απροκάλυπτα / απερίοριστα / σπάταλα

Αβλαντίζου (ρ.): παρακολουθώ / ενεδρεύω

Αβνταλιά (θηλ.): αποχαύνωση

Αβνταλίζου (ρ.): αποχαυνώνομαι

Αβντάλ'ς (αμπντάλ'ς) • άβνταλους (αρσ.): απρόσεχτος / απροσάρμοστος / άχαρος / τσαπατσούλης / κακοντυμένος / μπφ. ελαφρόμυαλος / κουτός

Αβούλ' (ουδ.): ακαλλιέργητο χωράφι, όπου συνήθως υπήρχαν οικόσιτα ζώα / μικρός αγρός

Αβουτάν'στους (αρσ.): χώρος ακαθάριστος από άγρια χόρτα

Αβρανταίνου (ρ.): θυμώνω / αγριεύω

Άβριχους (αρσ.): άβρεχτος

Αβτζής (αρσ.): αποτελεσματικός / εύστοχος

Αγαθουβιόλ'ς (αρσ.): αγαθιάρης / αφε-

λής

Αγαθουμούν'ς (αρσ.): αγαθιάρης / αφελής

Αγάλ' • αγαλιανά (επίρ.): αργά / σιγανά / χαμηλόφωνα

Άγανου (ουδ.): “βελόνα” του σιταριού

Αγάνουτους (αρσ.): μη γανωμένος

Αγάντα (επίρ.): κόντρα

Αγαντάρου (ρ.): αντέχω / βαστώ κόντρα

Αγαπητ'κός (αρσ.): εραστής

Αγαρηνός (αρσ.): άπιστος / μουσουλμάνος

Άγαρμπους (αρσ.): άκομπσος / αδέξιος

Αγάς (αρσ.): τούρκος αξιωματούχος / οικονομικά άνετος / αυταρχικός

Αγγειό (ουδ.): πήλινο δοχείο / στάμνα / καθίκι

Αγγέλιασμα (ουδ.): ψυχορράγημα / ξεψύχισμα

Αγγιλίνα (θηλ.): Αγγελίνα / Αγγελική

Αγγίνιαστους (αρσ.): ανέγγιχτος / απείραχτος / καινούργιος

Αγγιλουκρούουμι (ρ.): ψυχορραγώ / έχω επιθανάτιες παραισθήσεις

Αγγιλουκρουσμένους (αρσ.): ετοιμοθάνατος / αλαφροϊσκιωτος

Αγγιλουφρύδου (θηλ.): με αγγελικά φρύδια

Αγγονός • αγγόν' (αρσ.-ουδ.): εγγόνι

Αγγουρουμάνα (θηλ.): μεγάλο αγγούρι, που κρατιέται για σπόρους

Αγιάζ' (ουδ.): ψυχρό ρεύμα / τσουχτερό κρύο / υγρασία

Αγιάρ' (ουδ.): έλεγχος ακριβείας στο ζύγισμα

Αγιαράντιστους (αρσ.): αγιάτρευτος

Αγιάρ'κου (ουδ.): άγριο / ζωντόβολο / αδέσποτο

Αγιασματάρ' (ουδ.): χάλκινο δοχείο αγιασμού / ραντιστήρι

Αγιαστούρα (θηλ.): σκεύος του παπά, που περιέχει αγιασμό, μάτσο βασιλικού και σταυρό

Αγίνουτους (αρσ.): άγουρος καρπός

Αγιογδύτ'ς (αρσ.): κλέφτης ιερών αντικειμένων / μτφ. αυτός που δεν έχει ιερό και όσιο

Αγιουμαμίτ'ς (αρσ.): καταγόμενος από το χωριό Άγιος Μάμας

Αγιουνέρ' (ουδ.): ιαματικό νερό / αγίασμα

Αγιου-Παύλους (αρσ.): ο παλιός οικισμός Ν. Φώκαιας / Τοπ. Κοινότητα Δημ. Ενότητας Καλλικράτειας

Αγκαζάρου • αγκαζέρνου (ρ.): κρατώ αγκαζέ / μτφ. κάνω συμφωνία

Αγκαίου(ς) (ουδ.-αρσ.): αναγκάιος (χώρος) / υπαίθριο αποχωρητήριο

Αγκανός • αγκάνους (αρσ.): αγκαθωτό φυτό / γαιδουράγκαθο

Αγκίδα • αγκίθα (θηλ.): αγκάθι / μυτερό λεπτό ξυλαράκι / ακίδα

Αγκινιάζου (ρ.): εγκαινιάζω / δοκιμάζω

Αγκίνιαστους (αρσ.): ανεγκαινίαστος / αδοκίμαστος

Αγκλέφαρους (αρσ.): βλέφαρο / μέτωπο

Αγκλίτσα (θηλ.): γκλίτσα / ραβδί τσομπάνη

Αγκλούτσα (θηλ.): αγκυλωτή βέργα

- Αγκόρ(νι)τζου** (ουδ.): άγριο αχλάδι
- Αγκουμαχώ** (ρ.): βαριανασαίνω ηχη-
ρά
- Αγκουνάρ'** (ουδ.): μεγάλη πέτρα πε-
λεκημένη, που μπαίνει στις γωνίες των
οικοδομών
- Αγκουρ(νι)τζιά** (θελ.): αγριαχλαδιά
- Αγκούσα** (θελ.): δυσανεξία από ζέστη
/ βάρος στο στήθος / μτφ. άγχος / αγω-
νία / θλίψη
- Αγκούτ'κας** (αρσ.): το πίσω μέρος του
κεφαλιού (βλ. και «κούτ'κας»)
- Αγκράφα** (θελ.): μεταλλικό διακοσμη-
τικό / συνδετήρας / πόρπη
- (Α)γκυλώνου** (ρ.):τσιμπώ με κάτι αιχ-
μηρό / γατζώνω
- Άγλειμμα** (ουδ.): γλείψιμο
- Αγλείφου** (ρ.): γλείφω
- Αγλέουρας** (αρσ.): ραδίκι με γαλακτε-
ρό χυμό / (βλ. και «γαλατσίδα») / μτφ.
πολυφαγία
- Αγλήγουρα** (επίρ.): γρήγορα
- Αγνάντ'(ια)** (επίρ.): απέναντι
- Αγναντιρό** (ουδ.): το απέναντι
- Αγουγιάτ'ς** (αρσ.): μεταφορέας
- Αγούδουρας** (αρσ.): αγριόχορτο λε-
πτόκλαδο, που φύτρωνε ανάμεσα στα
στάχια
- Αγουρίδα** (θελ.): άγουρο φρούτο
- Αγουρνώ** (ρ.): αγοράζω
- Αγραμάδα** (θελ.): περιοχή με σωρούς
από πέτρες
- Αγρέγρουνου** (ουδ.): αγριογούρουνο
- Αγρέικου** (ουδ.): άγριο
- Αγρεύου** (ρ.): θυμώνω / απειλώ
- Αγριάδα** (θελ.): αγριόχορτο, παράσιτο
χωραφιού / μτφ. άκομψη συμπεριφο-
ρά
- Αγρίκώ** (ρ.): σκέφτομαι ώριμα / κατα-
νοώ / ακούω / συνεννοούμαι / αισθά-
νομαι
- Αγρίλια** (ουδ.): άγρια ελαιόδεντρα
- Αγριματιάζου** (ρ.): κοιτάζω άγρια (βλ.
και «αγριχ'τάζου»)
- Αγριντιά** (θελ.): δοκάρι («πάτερο») /
υποστήριγμα σκελετού στέγης
- Αγρι(ου)ντάμαρου** (ουδ.): αγριόσογο
/ παλιόσογο (βρισιά)
- Αγριχτάζου** (ρ.): αγριοκοιτάζω (βλ. και
«αγριματιάζου»)
- Αγύρ'στος** (αρσ.): χωρίς επιστροφή
/ μτφ. αδιόρθωτος
- Αγώι** (ουδ.): μεταφορά φορτίου επ' α-
μοιβή / δρομολόγιο του αγωγιάτη
- Αδειάζου** (ρ.): αδειάζω / μτφ. ευκαιρία
- Αδιάβαστους** (αρσ.): χωρίς την ευλο-
γία του ιερέα
- Άδιαβους** (αρσ.): έρημος / απεργάτη-
τος
- Αδιαγούμιστους** (αρσ.): δεν λεηλατή-
θηκε
- Αδίμ'του** (ουδ.): ακατέργαστο μαλλί /
είδος υφάσματος
- Αδιμόν'στος** (αρσ.): ακοσκίνιστος
/ απέραστος από το «δρουμόν'» (χον-
τρό κόσκινο)
- Αδιρφουμοίρ'** (ουδ.): μοιρασιά κλη-
ρονομιάς μεταξύ αδερφών
- Αδιφτέρ'στος** (αρσ.): δεν επαναλή-
φθηκε για δεύτερη φορά
- (Α)δουκάν'** (θελ.): βλ. «δουκάν'»
- Άδουλους** (αρσ.): χωρίς δουλειά / αρ-

γόσχολος

Αδράχνου (ρ.): αρπάζω / επωφελεύομαι

Αδράχτ' (ουδ.): ξύλινο κυλινδρικό εργαλείο, όπου τυλίγεται το νήμα

Αδραχτάς (αρσ.): μτφ. ψηλόλιγνος

Αδυσάμους (αρσ.): δυόσμος

Αζαλίκ' (ουδ.): αξίωμα του «αζά» (βλ. λέξη)

Αζάπ (ουδ.): έλεγχος / κουμαντάρισμα / χαλιναγώγηση / σύλληψη / υποταγή (βλ. και «ζαφτ»)

Αζάς (αρσ.): αξιωματούχος (σύμβουλος επίσημων οργάνων)

Άζιφτους (αρσ.): δεν φοράει ζυγό

Αθέρας (αρσ.): αιθέρας / κορυφή του σταχίου (βλ. «άγανο» και «μαυραγάν'») / γνήσιο / μτφ. κοφτερή αιχμή

Άια! (επιφ.): κοίτα!, δεσ!

Άι(α)τους! (αρσ.): νάτος!

Αϊ-Δημήτρης (αρσ.): ο παλιός οικισμός των Πυργαδικίων

Ά(ι)ντι • άντιστι • αντέστι! (επιφ.): άιντε! / εμπρός!

Αϊρουγάμ'ς (αρσ.): είδος πουλιού

Αϊσκιουτους (αρσ.): χωρίς σκιά

Ακαμάτ'ς • ακαμάτρα (αρσ.-θελ.): ανεπρόκοπος(η) / τεμπέλης(α)

Ακάμουτου (ουδ.): μη οργωμένο χωράφι

Ακάτ' (επίρ.): κάτω

Ακατούρ'τους (αρσ.): αυτός που δεν έχει ουρήσει

Ακκλησιά (θελ.): εκκλησία

Ακλάρ'στους (αρσ.): ακλάδευτος

Ακνός (αρσ.): οκνός / τεμπέλης

Ακοινών'τους (αρσ.): χωρίς μεταλαβή

Ακόλλα (θελ.): φύλλο χαρτιού

Ακόν' (ουδ.): πέτρα που λειαίνει (ακονίζει) αιχμηρά αντικείμενα

Ακουλνώ (ρ.): κολλώ

Ακουλ'τός (αρσ.): κολλητός / όμορος

Ακουμαντάρ'στους • ακουμάνταρ-τους (αρσ.): ανεξέλεγκτος

Ακουνώ (ρ.): ακονίζω

Άκουπους (αρσ.): άκοφτος

Ακουρμάζουμι (ρ.): ακούω με προσοχή / αφουγκράζομαι

Άκουρους (αρσ.): ακούρευτος

Ακουσμέν' (θελ.): κακόφημη

Άκρια (θελ.): άκρη

Ακριβου (θελ.): Ακριβή

Ακρινάρ' (ουδ.): ακριανό

Ακτσιά (θελ.): βιολέτα (λουλουδι)

Αλαβέρα (θελ.): συρματόσχοινο για σύρσιμο αντικειμένου / (επίρ.): πέρα-δώθε

Αλάδουτους (αρσ.): χωρίς λάδι / αβάππιστος

Αλαλούμ (ουδ.): σύγχυση

Αλαμπουρνέζ'κα (ουδ.): ακαταλαβίστικα

Αλάμουμα (ουδ.): πασάλειμμα

Αλαμώνουμι (ρ.): πασαλείβομαι / λερώνομαι

Αλάν' (ουδ.): αλητόπαιδο / επιδέξιος / μάγκας

Αλάνα (θελ.): ανοιχτός χώρος

Αλανιάζου (ρ.): προκαλώ ανακατωσούρα / ταλαιπωρώ

Αλανιάρ'ς • αλανιάρα (αρσ.-θελ.): γυρίζει άσκοπα στους δρόμους / κάνει

ζωή ακατάστατη

Αλάργα (επίρ.): μακριά / σε μεγάλη απόσταση

Αλαργεύου (ρ): φεύγω αλάργα / απομακρύνομαι

Αλαργινός (αρσ.): βρίσκεται μακριά / μακρινός

Αλατζ(ι)άς (αρσ.): παρδαλός / πουκαμίσια από βαμβακερό νήμα και μετάξι (μαζί υφασμένα)

Αλαφιιάζου • αλαφιιάζουμι (ρ.): αναστατώνομαι / τρομάζω

Αλαφιασμένος (αρσ.): φοβισμένος / ταραγμένος / αναστατωμένος

Αλαφιιάτ'ς (αρσ.): είδος φιδιού (μη δηλητηριώδες)

Αλαφράδα (θηλ.): μτφ. ανοησία / βλακεία / επιπολαιότητα

Αλαφρός • αλαφρύς (αρσ.): μτφ. επιπόλαιος / ελαφρόμυαλος / κουτός

Αλαφριά • αλάφρου (θηλ.): μτφ. ελαφρόμυαλη

Αλαφρουζ(γ)ιάζου (ρ.): μτφ. είμαι ελαφρύς στο μυαλό

Αλαφρούσκιουτους (αρσ.): μτφ. έχει ψευδαισθήσεις

Αλαφρουκάνταρου (ουδ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος

Αλαφρουκαύκαλους (αρσ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος

Αλαφρουκέφαλους (αρσ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος

Αλαφρουμπαλάντζας (αρσ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος

Αλαφρουπάμπουρου (ουδ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος

Αλείβου (ρ.): αλείφω

Αλειξουράδα (θηλ.): λαιμαργία

(Α)λείξουρους (αρσ.): λιγούρης / πεινάλας (βλ. και «λείξούρ'ς»)

Αλέστα! (επιφ.): έτοιμοι! / (επίρ.): άνωκάτω

Αλέτρ' (ουδ.): γεωργικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται για όργωμα των χωραφιών.

Αλητάμπουρας (αρσ.): αληταράς

Αλί! (επιφ.): αλίμονο

Αλιακτής (αρσ.): αλατάς

Αλιξού (θηλ.): Αλεξάνδρα

Άλ'κους (αρσ.): κόκκινος

Αλιμούργκα (θηλ.-επίρ.): ρυμούλκηση

(Α)λιπαριές (θηλ.): παστωμένα ψάρια

Αλίπαστους (αρσ.): διατηρημένος σε άλμη

Αλισβιρίσ' (ουδ.): εμπορική συναλλαγή / δοσοληψία / μτφ. συναναστροφή

Αλισιά (θηλ.): ποσότητα παραγωγής από μύλο

Αλισίβα (θηλ.): στραγγισμένο σταχτόνερο για πλύσιμο ρούχων

Άλισμα (ουδ.): καρπός (δημητριακό) που προορίζεται για μύλο

Αλιστικά (ουδ.): αμοιβή μυλωνά για το άλεσμα

Αλισφακιά (θηλ.): φασκόμηλο

Αλιτρόπουδα • αλιτρουπόδ' (θηλ.-ουδ.): μεταλλικό μυτερό εξάρτημα του αλετριού, που το στηρίζει στο χύμα

Αλλάζου (ρ.): βάζω άλλα ρούχα

Αλλαξιά (θηλ.): ρούχα για ανανέωση ντυσίματος / καθαρά εσώρουχα / μτφ.

ανταλλαγή

Αλλαξοουλιά (θηλ.): μτφ. αλληλο-εξυπηρέτηση / πάρε-δώσε

Αλμπάν'ς (αρσ.): πεταλωτής / μτφ. α-τζαμής / άπειρος

Άλνοι (αντων.): άλλοι

Αλόγατου (ουδ.): άλογο

Αλόρτα (επίρ.): σε όρθια στάση

Αλόρτους (αρσ.): όρθιος

Αλουγάς • αλουγίνα (αρσ.-θηλ.): αρ-σενικό - θηλυκό άλογο

Αλουγατίνα (θηλ.): μεγάλο ή δυνατό άλογο

Αλουνάρ'ς • αλουνιστής (αρσ.): αυ-τός που αλωνίζει / ο μήνας Ιούλιος

Αλουσιά (θηλ.): μη λούσιμο

Αλ'πάμι • αλ'πούμι (ρ.): λυπάμαι

Αλ'πότρυπα (θηλ.): φωλιά αλεπούς

Αλ'πού / αλ'πές (θηλ.): αλεπού / αλε-πούδες

Αλ'τσιάς (αρσ.): πέταλο / πεταλωτής

Αλυχτώ (ρ.): γαβγίζω δυνατά / ουρλι-άζω / μουγκρίζω

Αλφαδιά (θηλ.): ευθεία / σημείο υπο-λογισμένο με το αλφάδι

Αλφαδιάζου (ρ.): χρησιμοποιώ το αλ-φάδι / υπολογίζω με ακρίβεια

Αλ'χίνα (θηλ.): λειχήνα (δερματική α-σθένεια)

Αλών' (ουδ.): επίπεδος, κυκλικός χώ-ρος για το αλώνισμα των σιτηρών

Αμ! (επιφ.): εμ! (παραδοχή / έκπληξη / αγανάκτηση)

Αμάδα (θηλ.): πλατιά επίπεδη μικρή πέτρα / ομώνυμο παιχνίδι με πέτρες / πλατύ και στρόγγυλο σίδερο, που το

έριχναν μακριά, για να πάρουν σειρά προτεραιότητας στο παιχνίδι (βλ. και «μπούκιου»)

Αμάκα (θηλ.): τζάμπα / τράκα / κλεψιά / βρωμιά που συσσωρεύεται σε αντι-κείμενα

Αμακατζής (αρσ.): τρακαδόρος / τζα-μπατζής

Αμάλλιαγους (αρσ.): χωρίς μαλλιά

Αμανάτ' (ουδ.): παρακαταθήκη / ενέ-χυρο / εγγύηση / μτφ. χρέος

Αμανές (αρσ.): αργόσυρτο ανατολίτι-κο τραγούδι (επαναλαμβάνει συχνά τη λέξη «αμάν»)

Αμανιτζής (αρσ.): τραγουδάει αμανέ-δες

Αμασκάλ' (θηλ.): μασχάλη

Άμαστους (αρσ.): αμάζευτος

Αμάχ' (θηλ.): έχθρα / αντιπάθεια / φι-λονικία

Αμάχνα (θηλ.): φόρα / ορμή

Αμέ (σύνδ.-επιφ.): όμως / βεβαίως

Άμι! (προστ.): πήγαινε!

Αμιλέτητα (ουδ.): γεννητικά όργανα σφαγμένου ζώου

Αμέτ'μουχαμέτ' (επίρ.): με κάθε τρό-πο / πεισματάρικα / οπωσδήποτε

Αμμουδιρός (αρσ.): αμώδης

Αμόν' (ουδ.): σιδερένια βάση για επε-ξεργασία μετάλλων

Αμουλάου (ρ.): αφήνω κάτι ελεύθερο / πετώ

Άμπακους (αρσ.): πληθώρα πραγμά-των / πολύ φαγητό

Αμπάρ' (ουδ.): αποθηκευτικός χώρος / σιταποθήκη

- Αμπάρα** (θελ.): ξύλινος ή μεταλλικός μοχλός που κλειδώνει την πόρτα / μάνταλος / σύρτης / περάτης
- Αμπάριζα** (θελ.): παιδικό παιχνίδι / μτφ. ορμητική κίνηση / παραμάζωμα
- Αμπαρώνου** (ρ.): κλειδώνω με αμπάρα
- Αμπέχουνου** (ουδ.): μπλούζα στρατιωτικής στολής
- Αμπιλότουπ'** (αρσ.): αμπελοκαλλιέργειες
- Αμπλαούμπλας** (αρσ.): λέει ασυναρτησίες
- Αμπόλ'** (ουδ.): μπόλι / τμήμα βλαστού που χρησιμοποιείται στο μπόλιασμα
- Αμπουδώ** (ρ.): εμποδίζω
- Αμπουλιάζου** (ρ.): βάζω στον κορμό του φυτού νέο βλαστό (μπόλι) / μπουλιάζω
- Α(μ)πουλιάνα** (θελ.): πεδινό μέρος / ακαλλιέργητη περιοχή / αλάνα
- Αμπουριά** (θελ.): πέρασμα / περίφραξη σπιτιού / αυλόπορτα
- Άμπουρους** (αρσ.): ανυπόφορη ζέστη με υγρασία
- Άμπουτις!** (επιφ.): μακάρι! / είθε!
- Αμπντάλ'** (αρσ.): βλ. «αβντάλ'ς»
- Ανάβουλα** (επίρ.): ανάποδα
- Αναβρουχιά** (θελ.): ανομβρία
- Αναγέλασμα** (ουδ.): περιγέλο
- Αναγκιμένους** (αρσ.): βρίσκεται σε μεγάλη ανάγκη
- Αναγνώστ'ς** (αρσ.): βοηθός του παπά / ψάλτης
- Αναγούλα** (θελ.): τάση για εμετό
- Α(να)διξιμιός** (αρσ.): βαφτιστικός
- Ανάθιμα** (ουδ.): κατάρα
- Ανάκαρα** (ουδ.): ανοχή
- Ανάκατα** (επίρ.): ανακατωμένα
- Ανακατουσιά** (θελ.): ανωμαλία / ταραχή
- (Α)νικούκουρδα** (επίρ.): καθιστά στις κνήμες (κατσούλιασμα) / οκλαδόν
- Ανάλλαγους** (αρσ.): δεν έχει αλλάξει ρούχα / ντυμένος πρόχειρα
- Ανάμ'** (ουδ.): δυσάρεστο γεγονός / αξεχαστο πάθημα / φασαρία
- Αναμούρα** (θελ.): έξαψη
- Αναμπουμπούλα** (θελ.): αναστάτωση / περίπλοκη κατάσταση
- Αναντάν μπαμπαντάμ** (επίρ.): πάππου προς πάππο / ανέκαθεν
- Αναπαμένους** (αρσ.): ξεθαρρεμένος / μτφ. πεθαμένος
- Αναπαμός** (αρσ.): ανάπαυση / ξεκούραση
- Ανάπουδους** (αρσ.): ιδιότροπος
- Ανάρια** (επίρ.): αραιά / πότε-πότε / απλωτά
- Ανάρμιγου** (ουδ.): ζώο που δεν έχει αρμεχτεί
- Ανασασμός** (αρσ.): ανάσα / ρυθμός αναπνοής
- Ανασκούμπουμα** (ουδ.): μάζεμα μανικιών / ετοιμασία για δράση
- Ανασκουμπώνουμι** (ρ.): σηκώνω τα μανίκια / ετοιμάζομαι
- Άναυλα** (επίρ.): χωρίς ναύλα / απροετοίμαστος / ξαφνικά
- Ανάφαγους** (αρσ.): δεν τρώει / λιγόφαγος / ανόρεχτος
- Αναφέρνου** (ρ.): μνημονεύω

Αναφούρ' (ουδ.): δυνατός αέρας / είδος ανεμοστρόβιλου

Αναφυλαξία (θηλ.): αλλεργία

Αναχουβουλιάζουμι (ρ.): ανακατώνων ζεστή στάχτη / ζεσταίνω χέρια με τα χνώτα / σηκώνομαι απ' τον ύπνο

Ανέβγαλτους (αρσ.): συνεσταλμένος / άπειρος

Ανέγρουνους (αρσ.): δεν τρέφει γουρούνι

Ανέμ' (θηλ.): εργαλείο υφαντικής, με οριζόντια περιστρεφόμενη στεφάνη – γύρω της τεντώνουν τουλούπες νήματος, για να το τυλίξουν σε κουβάρι ή σε μασούρι

Ανέμυαλους (αρσ.): άμυαλος

Ανήλιαγους • ανήλιους (αρσ.): δεν τον βλέπει ο ήλιος / σκιερός

Ανήμυρα (επίρ.): την ίδια ημέρα

Ανήμυρους (αρσ.): άγριος

Ανημπόρια • ανημπουριά (θηλ.): αδυναμία / ανικανότητα

Ανήμπουρους (αρσ.): ανίκανος / χωρίς δυνάμεις

Ανθίζουμι (ρ.): παίρνω χαμπάρι / καταλαβαίνω / υποπτεύομαι

Ανιβατόρ' (ουδ.): κινούμενος ιμάντας που ανέβαζε τα δεμάτια στην πατόζα

Α(νι)βλό(γ)ητους (αρσ.): δεν έχει ευλογηθεί από τον παπά / αστεφάνωτος

Ανιβράου-ώ (ρ.): αναβλύζω

Ανιγνουμιά (θηλ.): διαφορετική γνώμη / διαταγμός

Ανιγρώνου (ρ.): ανακινώ κάτι / παρακινώ / ξεσκεπάζω / μτφ. συγχίζω με τα λόγια μου

Ανιλώ (ρ.): λιώνω

Ανιμόμ'λους (αρσ.): ανεμόμυλος

Ανιμουγγάστρ' (ουδ.): ψεύτικη ή φανταστική εγκυμοσύνη / τυμπανισμός / φούσκωμα της κοιλιάς

Ανιμουδούρ(α) (ουδ.-θηλ.): ανεμοδείκτης / ανεμοστρόβιλος / μτφ. άστατος άνθρωπος

Ανιμουζάλ' (θηλ.): ανεμοθύελλα / μτφ. σύγχυση / αναστάτωση / αναμπουμπούλα

Ανιμουσουρ' (ουδ.): ό,τι παρασέρνεται από τον αέρα / ανεμοστρόβιλος

Ανιπάνου (ρ.): ετοιμάζω προζύμι

Ανιπρόκουπους (αρσ.): χωρίς προκοπή / τεμπέλης

Ανιρσιώνου (ρ.): ανατριχιάζω

Ανιτάζου (ρ.): παραπονιέμαι / ψευτο-υπόσχομαι / κατηγορώ / καταριέμαι

Ανιτσιμ'σμα (ουδ.): ξανάνιωμα

Ανιτσ'μίζου • ανιτσ'μώνου (ρ.): συνέρχομαι / ξαναπαίρνω δύναμη

Άνιφτους (αρσ.): άπλυτος στο πρόσωπο και στα χέρια / δεν έχει νιφτεί

Ανιχόρταγους (αρσ.): αχόρταγος

(Α)ν'κώ (ρ.): νικώ

Ανοιχτουσιά (θηλ.): μέρος χωρίς πολλή βλάστηση / ξέφωτο

Ανόνα (θηλ.): η ετήσια επάρκεια ενός προϊόντος

Ανταλήδης (αρσ.): το χωριό Κάτω Σχολάρι

Αντάμα (επίρ.): μαζί / συντροφιά

Ανταμουτό (ουδ.): συναντιέται / αντικρουστό / είδος ύφανσης

Ανταμπάνιαστους (αρσ.): άδαρτος

- Αντάμ'ς** (αρσ.): γενναίος / παλικαράς / αναξιόπιστος
- Αντάρα** (θελ.): ομίχλη / συννεφιά / θολούρα / μεγάλη πυρκαγιά / μτφ. αναμπουμπούλα / ταραχή
- Ανταριάζουμι • ανταριεύουμι** (ρ.): οργίζομαι / θολώνει ο νους μου
- Αντέτ'** (ουδ.): συνήθεια / έθιμο
- Άντζια** (θελ.): κνήμη / γάμπα / πόδι
- Αντζούγια** (θελ.): παστή σαρδέλα
- Αντηρίδα** (θελ.): υποστήριγμα οικοδομήματος / υποστήλωση
- Αντί / αντιά** (ουδ.): εξάρτημα του αργαλειού / δύο στρογγυλοί ξύλινοι άξονες, διαμέτρου 10-15 εκατοστών, στους οποίους τυλίγεται το ύφασμα
- Αντιβούσιμα** (ουδ.): αντήχηση / αντίλαλος
- Αντίδ'** (ουδ.): ήμερο ραδίκι
- Αντίρα** (θελ.): χνάρι
- Αντιρί** (ουδ.): μακρύ ανδρικό φόρεμα / εσωτερικός χιτώνας ιερών κάτω από το ράσο
- Αντιρίδα** (θελ.): μακρόστενο σκουλήκι
- Αντιριούμι** (ρ.): ιχνηλατώ (βλ. και «ξιαντιρεύου»)
- Άντιρου** (ουδ.): έντερο
- Αντίσπουρου** (ουδ.): κράτημα σοδειάς για σπόρο / νοίκιο χωραφιού σε είδος
- Αντιστύλ'** (ουδ.): πλάγια τοποθετημένο δοκάρι για στήριγμα
- Αντιχαΐρ** (ουδ.): ανεπροκοπιά
- Αντίχαρ'** (θελ.): ανταπόδοση χάρης
- Αντόριαστους** (αρσ.): ατίθασος / δύστροπος
- Άντρ'** (αρσ.): άντρες
- (Α)ντραγασιά** (θελ.): καλύβα του δραγάτη (αγροφύλακα)
- Αντραδέρφ'** (θελ.): αδελφή συζύγου (κουινιάδα)
- Αντράδιρφους** (αρσ.): αδελφός συζύγου (κουινιάδος)
- Αντράκλα** (θελ.): γλιστρίδα (είδος λαχανικού)
- (Α)ντράλα** (θελ.): ζαλάδα / σκοτοδίνη / ίλιγγος
- (Α)ντραλίζουμι** (ρ.): ζαλίζομαι από το κούνημα
- Αντρίκειους** (αρσ.): αντρικός / αρσενικός
- Αντρουμίδα** (θελ.): υφαντό, χοντρό, μάλλινο, που χρησιμοποιείται ως κλινοσκεπάσμα ή ως χαλί
- Αντρουμοίρ'** (θελ.): μερίδιο γυναίκας από την περιουσία του άντρα της
- Ανυφάντρα** (θελ.): υφάντρα
- Ανώι** (ουδ.): βεράντα / μπαλκόνι / επάνω όροφος
- Αξαγόριφτος** (αρσ.): αζομολόγητος
- (Α)ξαμώνου** (ρ.): σηκώνω το χέρι μου απειλητικά / προκαλώ / πασπατεύω
- Αξίνα** (θελ.): σκαπτικό εργαλείο / κασμάς (βλ. και «ξινάρ'»)
- Αξούρ'στους** (αρσ.): αξύριστος
- Αούτ'ς** (αρσ.): ελαφρόμυαλος
- Απάγκιου** (ουδ.): μέρος προστατευμένο από τον άνεμο ή την κακοκαιρία
- Απαγκιάζου** (ρ.): προφυλάσσω από κακοκαιρία
- Απάν'** (επίρ.): πάνω

Απανσού (επίρ.): ξαφνικά / εκείνη ακριβώς τη στιγμή

Απαντάου (ρ.): συναντώ

Απαντουχή (θηλ.): προσμονή για βοήθεια

Άπαπα! (επιφ.): έντονη άρνηση

Απαράφταστους (αρσ.): αξεπέραστος

Απατός (αρσ.): εαυτός

Απατός (αρσ.): πρόσωπο που δεν ονομάζεται / μτφ. κώλος

Απατώνου (ρ.): «κουτουπώνου» (βλ. λέξη) / γαμώ

Απαφήνου (ρ.): αποχαιρετώ / αφήνω / επιτρέπω

Απέθα(ν)του (ουδ.): ανθεκτικό / αθάνατο

Απέ • απί (πρόθ.): μετά / έπειτα / από

Απέχαλους (αρσ.): αδιάφορος / κουτουρατζής

Απήγανους (αρσ.): φαρμακευτικό φυτό, με βαριά μυρωδιά

Απήλιβρα (επίρ.): προς τα πάνω

Απ(η)λουή • απ(η)λουγιά (θηλ.): απολογία / απάντηση

Απίδ' • απιδιά (ουδ.-θηλ.): αχλάδι / αχλαδιά

Απιθώνου (ρ.): τοποθετώ / αφήνω κάτι κάτω

Απίκου (επίρ.): ετοιμότητα

Απίστουμα (επίρ.): μπρούμυτα

Άπλα (θηλ.): ευρυχωρία / ανοιχτωσιά

Απ'λου(γ)ιέμι • απ'λου(γ)ιούμι (ρ.): απολογούμαι / απαντώ

Απλουχιριά (θηλ.): κουβαρνταλίκι (βλ. λέξη) / γενναιοδωρία / σπατάλη

Απλώστρα (θηλ.): ξύλινη ράβδος του

αργαλειού, που περνάει από τις τρύπες του «αντιού», και το κρατάει σταθερό / σκοινί ή σύρμα όπου απλώνονται πλυμένα ρούχα

Απόγραμμα (ουδ.): φάκελος επιστολής

Απόπατους • πάπατους (αρσ.): αποχωρητήριο

Απόσκιου (ουδ.): σκιερό μέρος

Απόσουμα (ουδ.): τελείωμα

Απουγάλια (επίρ.): σιγά-σιγά

Απουιώρα (επίρ.): πρωτύτερα

Απουκάμ(ν)ου (ρ.) κουράζομαι

Απουκατ'νός (αρσ.): κατώτερος

Απουκούμπ' (ουδ.): στηρίγμα

Απουκουτιά (θηλ.): τολημηρή ενέργεια

Απουκρέου (ρ.): τηρώ τα έθιμα της Αποκριάς / απέχω από την κρεατοφαγία

Απουλειφάδ' (ουδ.): απομεινάρι / μτφ. αδύναμος ή ανυπόληπτος άνθρωπος

Απουλειψάδα (θηλ.): λιποθυμική ζάλη

Απουλνώ / απόλ'κα (ρ.): απολύω - απέλυσα / αμολάω / σχολάω

Απουλ'τός (αρσ.): αδέσμευτος / ελεύθερος

Απουλ(υ)σιά (ουδ.): ελεύθερη βόσκηση

Απουμνίσκου (ρ.): απομένω / υπολείπομαι

Απουπαίδ' (ουδ.): απόκληρο παιδί

Απουπαίρνου (ρ.): μαλώνω κάποιον

Απού πέρα (επίρ.): απέναντι

Απουρρίχνου (ρ.): αποβάλλω (χάνω το έμβρυο)

Απούρρ'μα (ουδ.): (απόρριμμα) / μτφ.

νεκρό έμβρυο

Απουσπρ'νός (αρσ.): βραδινός

Απουσταινού / απόστασα (ρ.): κουράζομαι - κουράστηκα

Απουσταμός (αρσ.): κούραση

Απουσώνου (ρ.): αποτελειώνω / ολοκληρώνω / καταναλώνω κάτι εντελώς

Απουτέχιους (αρσ.): οποιοσδήποτε / μτφ. ομοφυλόφιλος

Απουφάι (ουδ.): υπόλειμμα φαγητού

Απουφόρ' (ουδ.): ρούχο παλιό (δεν φοριέται πια)

Απουχιρνέμι (ρ.): απλών χέρι / δέρονω

Άπριπους • απρέπαστους (αρσ.): απρεπής / ξεδιάντροπος

Απρούστ'του (ουδ.): μη γονιμοποιημένο ζώο

Αραβάν' (ουδ.): τρέξιμο υποζυγίου, με το κάθε πόδι να πατάει αυτόνομα (αντίθετο του καλπασμού, κατά τον οποίο τα πόδια πατούν ανά δύο)

Αράδα (θηλ.): σειρά / γραμμή / συνέχεια

Αραδιάζου (ρ.): βάζω σε σειρά / εκθέτω κάτι με λεπτομέρεια

Αραδίζου (ρ.): πηγαίνω συχνά

Αράθ'μους (αρσ.): οξύθυμος / βίαιος

Αραθ'μούμι / αραθύμ'σα (ρ.): νοσταλγώ - νοσταλγησα / θυμάμαι / επιθυμώ

Αραθυμιά (θηλ.): νοσταλγία / επιθυμία

Αραίβου (ρ.): αραιώνω

Αραλίκ' (ουδ.): καθισιό / ξεκούραση / ευκαιρία

Αραμπατζής (αρσ.): οδηγός αραμπά /

αμαξάς

Αραμπάς (αρσ.): κάρο που το έσερναν βόδια

Άραχλους • άραχνους (αρσ.): αραχινασμένος / σκοτεινός / μτφ. κακομοίρης

Αρβανίτ'ς (αρσ.): Αρβανίτης / Άλβανός χριστιανός

Αρβύθ' (ουδ.): ρεβίθι

Αργαζιάρ'κου (αρ.): μτφ. ευέξαπτος

Αργάζου (ρ.): επεξεργάζομαι δέρματα / στεγνώνω / ωριμάζω / μτφ. νευριάζω

Αργαλειός (αρσ.): εργαλείο ύφανσης / ξύλινος σκελετός, σχήματος κύβου, που αποτελείται από 4 στύλους, πάνω

στους οποίους περιστρέφονται τα «αντιά» (ξύλινοι άξονες όπου τυλίγεται το ύφασμα)

Αργατίνα • αργάτ'ς (θηλ.-αρσ.): εργάτρια - εργάτης / (αρσ.): είδος βαρούλικου (αναβατόρι)

Άργητα (θηλ.): αργοπορία / καθυστέρηση

Αρ(γ)ιάν' (ουδ.): ξινόγαλο / γιαούρτι αραιωμένο με νερό

Άργιασα (ρ.): άργησα

Αργιούμι/αργήθ'κα (ρ.): διηγούμαι / διηγήθηκα

Αρέκουμπους (αρσ.): ευθυτενής

Αρ'θούν' (ουδ.): ρουθούνι

Αρίδα (θηλ.): σκέλος ποδιού / χειροκίνητο τρυπάνι

Αριθ'μούμι (ρ.): νοσταλγώ / επιθυμώ

Αρ(ι)ός • αρύς (αρσ.): αραιός

Αριπάτ'μα (ουδ.): μεγάλος διασκελισμός / αραιό ράψιμο

Αριπατώ (αρσ.): περπατώ με μεγάλο

- διασκελισμό / αποχωρώ / ράβω αραιά
Αρίφνητα (ουδ.): αναρίθμητα (βλ. και «ριφνιστά»)
Αρκαντάησ'ς (αρσ.): φίλος / σύντροφος
Αρκουδίζου (ρ.): περπατώ με χέρια και πόδια (σαν αρκούδα) / μπουσουλώ / μτφ. προχωρώ σαν νήπιο
Αρλούμπα (θηλ.): σαχλαμάρα / κουταμάρα
Άρμ' • αρμιά • αρμύρα (θηλ.): νερό με αλάτι (άλμη) / σαλαμούρα
Αρμάδα (θηλ.): πολεμικά πλοία σε παράταξη
Αρμαθιά (θηλ.): όμοια πράγματα περασμένα σε νήμα ή σε σύρμα
Αρμακάς (αρσ.): πέτρινος σωρός
Αρμάν' (ουδ.): ρουμάνι / δάσος
Αρμανιάζου (ρ.): γεμίζω θάμνους
Αρμανίσσιους (αρσ.): του δάσους
Αρμάρ' (ουδ.): ερμάριο / εντοιχισμένο ντουλάπι
Αρμιά (θηλ.): τουρσί
Αρμιγιάς (αρσ.): δοχείο όπου άρμεγαν το γάλα
Αρμινώ (ρ.): αρμενίζω / ταξιδεύω
Αρμός (αρσ.): σύνδεσμος δύο αντικειμένων
Αρμύρα (θηλ.): περιοχή με θαλάσσια βάλτονερα
Αρναούτ'ς (αρσ.): Τουρκαλβανός / μτφ. άξεστος / σκληρός / αιμοδιψής / ξεροκέφαλος
Αρνιθ' (ουδ.): όρνιθα / κότα
Αρνιθόκουλος (αρσ.): κώλος όρνιθας / μτφ. λευκή στάμπα στο δέρμα
Αρουματίζουμι (ρ.): βάζω άρωμα (κολόνια)
Αρπάγ' (θηλ.): γάντζος / απόχη
Άρπαγμα (ουδ.): μάλωμα / θυμός
Αρπάζουμι (ρ.): θυμώνω / συμπλέκομαι
Αρραβουνιάρ'ς • αρραβουνιέρα (αρσ. -θηλ.): αρραβωνιαστικός / αρραβωνιαστικιά
Αρρουστικό (ουδ.): φάρμακο
Αρσανάς (αρσ.): ναυπηγείο μικρών καραβιών
Αρσιν'κουθήλ'κους (αρσ): ερμαφρόδιτος / κίναιδος
Αρταίνου • αρταίνουμι (ρ.): παραβιάζω τη νηστεία
Άρτζι, μπούρτζι κι λουλάς (φρ.): ακαταστασία / ανακατωσούρα / ανοργανωσιά
Αρτιρίζου • αρτιρώ (ρ.): πολλαπλασιάζω / αυξάνω / πλειοδοτώ
Αρτιρμάς (αρσ.): πλειοδοσία
Αρτσιουμένους (αρσ.): σηκωμένος / κορδωμένος
Αρ'τσιώνουμι (ρ.): σηκώνομαι / κορδώνομαι / μτφ. ανατριχιάζω / οργίζομαι
Άρτυμα (ουδ.): ορεκτικό / νοστιμιά
Αρτυμή (θηλ.): μη νηστήσιμο φαγητό
Αρχέου (ρ.): αρχίζω
Αρχιθιράς (αρσ.): γρήγορος θεριστής
Αρχίν'μα (ουδ.): αρχή / έναρξη
Αρχιν'μένους (αρσ.): ξεκινημένος
Αρχουνταρικό' (ουδ.): δωμάτιο υποδοχής (βλ. και «(ν)ουντάς»)
Αρχύτιρα (επίρ.): πρωτότερα / προ-

ηγουμένως / νωρίτερα

Ασάμ' (ουδ.): σουσάμι

Ασαμιά (θηλ.): σουσαμιά

Ασάνου (θηλ.): Σουζάνα

Ασαράντ'στους (αρσ.): δεν έχει συμ-
πληρώσει σαράντα μέρες

Ασίστους (αρσ.): ανήσυχος / ενοχλη-
τικός

Ασίκ'ς (αρσ.): αγαπητικός / λεβέντης /
παλικαράς / πλανόδιος καλλιτέχνης

(Α)σκαίνουμι (ρ.): σιχαίνουμαι

Ασκαμιά (θηλ.): μουριά

Ασκάμπαστους (αρσ.): έχει άγνοια /
αδέξιος / άσχημος

Ασκέρ' (ουδ.): πλήθος στρατιωτών / ό-
χλος / μτφ. μεγάλο σόι

Ασκή • ασκός (ουδ.-αρσ.): δερμάτινο
σακούλι

Ασκουλούν! (επιφ.): μπράβο! / συγ-
χαρητήρια!

Ασ'λόιστους (αρσ.): ασυλλόγιστος / ε-
πιπόλαιος

Ασ'λούπουτους (αρσ.): άσχημος

Ασ'μάζουχτους (αρσ.): ασυμμάζευ-
τος / ανοικοκύρευτος

Ασ'μουδένου (ρ.): ασημώνω

Ασ'νέρ'στους (αρσ.): μη εύθικτος / μη
υπολογίσιμος / αδιάφορος

Ασόιστους (αρσ.): δεν είναι από σόι /
μτφ. ανάγωγος

Ασουγάδα (θηλ.): αχαριστία / βαρβα-
ράδα / ζημιά

Ασουγεύου (ρ.): κάνω αταξίες

Άσουγους (αρσ.): αχάριστος / βάρβα-
ρος / κακός / ανάποδος

Ασουρές (αρσ.): είδος γλυκίσματος με

στάρι και σταφίδες

Άσουτους (αρσ.): δίχως σώσιμο / ατε-
λείωτος / άφθονος

Ασπάλακας (αρσ.): τυφλοπόντικας /
μτφ. άπειρος

Άσπρα (ουδ.): ασημένα νομίσματα /
χρήματα

Ασπράδ' (ουδ.): άσπρο σημάδι / λεύ-
κωμα του αβγού

Ασπρίζου (ρ.): ασβεστώνω

Ασπρόκουλος (αρσ.): είδος πουλιού

Ασπρουβόλα (θηλ.): άσπρη πέτρα

Ασπρουβουλώ (ρ.): είμαι καθαρός

Αστάρ' (ουδ.): φόδρα των ρούχων / ε-
πίστρωση σε επιφάνεια

Ασταρώνου (ρ.): φοδράρω / επιστρώ-
νω

Ασταρώνουμι (ρ.): υπερηφανεύομαι

Αστόιστους (αρσ.): αυτός που ξεχνάει

Αστουχώ (ρ.): ξεχνώ

Αστραπόκαμα (ουδ.): κάψιμο από α-
στραπή

Αστράφτου (ρ.): προκαλώ αστραπές
/ μτφ. χαστουκίζω

Αστρέχα (θηλ.): υδρορρόη / αυλάκι με
νερά της βροχής που πέφτουν από τα
κεραμίδια / γείσωμα στέγης / προαύ-
λιο / σοκάκι

Αστρίτ'ς (αρσ.): μικρό δηλητηριώδες
φίδι

Αστρούδ' (ουδ.): αστράκι

Αστρουπιλέκ' (ουδ.): κεραυνός / μτφ.
βλάκας

Ασφά'στους (αρσ.): μη κλειστός / α-
νοικτός

Άτα (θηλ.): στράτα / περπάτημα (νηπι-

ακή γλώσσα)

Ατζέμ πιλάφ (ουδ.): πιλάφι μαγειρεμένο με περσικό τρόπο

Ατζιάκ' (ουδ.): τζάκι

Ατζ(ι)αμής (αρσ.): απρόσεχτος / αδέξιος / άπειρος / πρωτόβγαλτος

Ατζ(ι)αμ'λίκ' • ατζ(ι)αμουσύν' (θελ.): απροσεξία / αδεξιότητα / απειρία

Ατλάζ' (ουδ.): λείο γυαλιστερό ύφασμα

Ατ'μάριφτους (αρσ.): αμάζευτος / απεριποίητος

Ατματζιαλήδης (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) του Λακκώματος

Ατριά (θελ.): ασημένια ή χρυσαφένια τρίχα (την καρφίτσωναν στο πέτο των καλεσμένων σε γάμους)

Άτσαλους (αρσ.): άκομπος / απρόσεκτος / ανίκανος

Ατσιά (θελ.): σπίθα

Ατσιδας (αρσ.): επιτήδειος / ικανός / έξυπνος / πονηρός

Ατσ'κούριαστους (αρσ.): ανυπάκουος

Ατσούμπαλους (αρσ.): αδέξιος / ζημιάρης / ασουλούπωτος

Αυλούρας • αυλούρου (αρσ.-ουδ.): περιβολος κτίσματος

Αυτόζας • αυτόνους (αρσ.): αυτός

Αυτού • αυτούια (επίρ.): σ' αυτό το σημείο

Αφαλόκουμμα (ουδ.): κόψιμο του ομφάλιου λώρου (αφαλού)

Αφαλουκόβου (ρ.): κόβω τον ομφάλιο λώρο βρέφους / μτφ. σοκάρω

Αφάνα (θελ.): θάμνος για προσάναμμα / μτφ. φουντωτό μαλλί

Άφανους (αρσ.): εξαφανισμένος / χαμένος

Αφιόν' (ουδ.): εκχύλισμα όπιου (παπαρούνας)

Αφιουτισμένους (αρσ.): υπνωτισμένος

Άφιριμ! (επιφ.): μπράβο!

Αφιριούμι (ρ.): αφαιρούμαι

Άφ'κα / άφ'κι μι (ρ.): άφησα - άφησέ με

Άφ'νοί (αντων.): αυτοίνοι / αυτοί

Άφνου (επίρ.): ξαφνικά

Αφ(ου)κριέμι • αφ(ου)κριούμι (ρ.): αφουγκράζομαι / προσπαθώ ν' ακούσω

Αφουρισμένους (αρσ.): καταραμένος / άθλιος / άχαριστος

Αφουρκάλ'στους (αρσ.): ασκούπιστος

Άφραγκους (αρσ.): χωρίς χρήματα

Αφριά (θελ.): αφρός / φυσαλίδες βρασμένου υγρού / αφρός σε στόμα κουρασμένων ζώων

Άφρου (θελ.): Αφροδίτη

Αφτίκας (αρσ.): με μεγάλα αφτιά

Άφτουρους (αρσ.): δεν φτουράει / δεν αντέχει / δεν αρκεί

Αφτώνου (ρ.): φτιάχνω

Αχαϊριφτους (αρσ.): ανεπρόκοπος

Αχαλές (αρσ.): βρώμικο μέρος / μτφ. ασυμμάζευτος

Αχαμνά (ουδ.): όρχεις

Αχαμνός (αρσ.): χαμηλός / λιπόσαρκος / στερημένος / άσχημος / κακός

Αχαμνάδα • αχαμουσύν' (θελ.): ζάλη / αστάθεια / διαθεσία

Αχάραγα (επίρ.): πριν να χαράξει / πριν να βγει ο ήλιος

Αχάραχτους (αρσ.): ακίνητος / σταμα-

τημένος

Άχαρους (αρσ.): ασουλούπωτος / ανιαρός / κακομοίρης / άτακτος

Άχ'μάκ'ς (αρσ.): νωθρός / αργοκίνητος / τεμπέλης / κουτός / απονήρευτος

Άχν' (θηλ.): ατμός / σκόνη ζάχαρης

Άχνα (θηλ.): ζεστή εκπνοή / μτφ. αλαλία / σιωπή

Άχνός (αρσ.): ατμός / δυσδιάκριτος / θολός

Άχνίζου (ρ.): βγάζω αχνό

Άχος (αρσ.): βουητό / υποκώφος ήχος

Άχουλουγώ (ρ.): αντιλαλώ / αντηχώ

Άχούρ' (ουδ.): στάβλος / αχυρώνας

Άχρεια (ουδ.): άσχημα

Άχρειάν'ς (αρσ.): αχρείος / κακόβουλος / αθυρόστομος / άτεχνος

Άχρέστουμος (αρσ.): αισχρολόγος / βωμολόχος (βλ. και «χρειόστουμος»)

Άχταρμάς (αρσ.): πρόχειρο μάζεμα / ανακάτεμα / μεταφορά / σκάψιμο

Άχτ' (ουδ.): επιθυμία για εκδίκηση / λαχτάρα για κάτι

Άχυρένιους (αρσ.): από άχυρο / μτφ. ανόητος / βλάκας

Άχυρίδα (θηλ.): αυτοσχέδιο ράφι / κόχη σε τοίχο

Άχώρια (επίρ.): χωριστά / εκτός από

Άψάδα (θηλ.): πικάντικη γεύση ή οσμή ζωηράδα / μτφ. ευθιξία / οξυθυμία

Άψι-σβήσι (επίρ.): άμεσα (βλ. και «τακ-τουκ»)

Άψύς (αρσ.): οξύθυμος / ορμητικός

Άψώνου (ρ.): θυμώνω

B

Βαβά • βάβου • μπάμπου (θηλ.): γιαγιά / γριά

Βαβά (ουδ.): πληγή / τραύμα (στη νηπιακή γλώσσα)

Βαβίζου (ρ.): γαβγίζω / βάζω φίμωτρο

Βαβούρα • βαζούρα (θηλ.): θόρυβος / βουή / φασαρία

Βαγγιλιώ (θηλ.): Ευαγγελία

Βά(γ)ια (θηλ.): βυζάστρα / παραμάνα / νταντά / υπηρέτρια (βλ. και «βιάτσα») / (ουδ.): κλαδάκια δάφνης, που μοιράζονται στους εκκλησιαζόμενους, την Κυριακή των Βαΐων

Βα(γ)ιέν' (ουδ.): βαρέλι κρασιού

Βαγ(ου)νάς (αρσ.): βαρελάς / τεχνίτης βαρελιών

Βαγόν' (ουδ.): όχημα

Βαζουκουπώ (ρ.): προκαλώ θόρυβο

Βαζούρα (θηλ.): φασαρία

Β'ζάρας (αρσ.): κοιλαράς

Βάι-βάι! (επιφ.): αλίμονο / πω-πω!

Βαιΐζου (ρ.): γέρνω / μπατάρω / ξαπλώνω / λυγίζω

Βάισμα (ουδ.): πλάγιασμα / λύγισμα

Βαιΐτσα (θηλ.): παραμάνα / δούλα (βλ. και «βά(γ)ια»)

Βακούφ' • βακούφ' κου (ουδ.): ακίνητη περιουσία μοναστηριού ή εκκλησίας

Βάλ' (ουδ.): βουβάλι

Βαλάν' (ουδ.): βελανίδι

Βαλάντουμα (ουδ.): θλίψη / βαρύς καημός / ψυχική εξάντληση

Βαλαντώνου (ρ.): θλίβομαι / υποφέρω

/ αρρωσταίνω

Βαλμάς (αρσ.): βοσκός μεγάλων ζώων / ζωέμπορος

Βαλούτα (θηλ.): πράγμα κατώτερης δι-
αλογής

Βάλσαμου (ουδ.): ανακουφιστική αρω-
ματική ουσία

Βάλτα (θηλ.): ο οικισμός της Κασσάν-
δρειας

Βάλτα • βάλτους (ουδ.-αρσ.) τέλμα /
έλος

Βαλτάκουμα (ουδ.): βούλιαγμα

Βαλτακώνου (ρ.) κολλάω σε λάσπη /
βουλιάζω (βλ. και «μπατακώνου»)

Βαλτινός (αρσ.): κάτοικος της Βάλτας
(Κασσάνδρειας)

Βάμμα (ουδ.): βαφή / κοκκινάδι χειλιών

Βάνα (θηλ.): διακόπτης σε δίκτυο σω-
ληνώσεων

Βαράου (ρ.): χτυπή

Βαράου κανόν' (έκφρ.): μτφ. πτωχεύω
/ μένω στην ίδια τάξη / αποτυγχάνω

Βάρβαρους (αρσ.): βίαιος / ανάγωγος

Βαρβατεύου (ρ.): βρίσκομαι σε έντο-
νη σεξουαλική επιθυμία / βατεύω

Βαρβάτους (αρσ.): μη ευνοχισμένο
ζώο / μτφ. με σεξουαλικές ορμές / γε-
ρός / ικανός / άξιος

Βαργιστίζω (ρ.): χάνω την υπομονή /
αποκάμνω / μπουχτίζω

Βαργουμίζου (ρ.): βαρυγκωμώ / δυ-
σανασχετώ / αγανακτώ

Βάρδα! (επιφ.): πρόσεχε! / έχε τον νου
σου! / πήγαινε στην άκρη!

Βαρδάκ' (ουδ.): κύπελο / ποτήρι / στα-
μνάκι

Βαρδαρίζου (ρ.): ρέω ασταμάτητα

Βαρδάρ'ς (αρσ.): παγερός βορειοδυ-
τικός άνεμος της Μακεδονίας

Βάρδια (θηλ.): φρουρά / ομάδα εργα-
σίας

Βαριλότου (ουδ.): κροτίδα

Βαριά • βαριό (θηλ.-ουδ.): μεγάλο βα-
ρύ σφυρί

Βαρι(ου)ξιτάζου (ρ.): εξετάζω εξου-
χιστικά / ανακρίνω

Βαριουχτυπώ (ρ.): χτυπώ με το βαριό

Βαρυγκωμώ (ρ.): δυσανασχετώ

Βαρσάμ'ς (αρσ.): μτφ. ανόητος / βλά-
κας

Βασίλου • Βασιώ • Βάσου (θηλ.): Βασι-
λική

Βασ'λεύου (ρ.): δύω / κλείνουν τα μά-
τια μου από τη νύστα

Βασταγαριά (θηλ.): διχαλωτό ξύλο, το
οποίο στήριζε το φορτίο της μιας πλευ-
ράς, μέχρι να φορτωθεί το ζώο κι από
την άλλη πλευρά, ή στήριζε φορτωμέ-
να κλαδιά δέντρων / μεγάλη βέργα /
μτφ. ξυλοδαρμός

Βασταγίρος (αρσ.): ανθεκτικός / γερός

Βασταγμένους (αρσ.): οικονομικά ά-
νετος / εύπορος

Βαστάζους (αρσ.): αχθοφόρος / χαμά-
λης

Βαστάι (ουδ.): βάτος

Βαστιέμι • βαστώ (ρ.): κρατώ / αντέχω
/ μτφ. κατάγομαι

Βατεύου (ρ.): μαρκαλίζω / ζευγαρώνω
(γονιμοποιώ)

Βάτιμα (ουδ.): γενετήσια πράξη ζώων
/ ζευγάριμα

- Βατοσίνα** (θηλ.): εμβόλιο / εμβολιασμός
Βάτσ'να (ουδ.): βατόμουρα
Βατσ'νιά (θηλ.): θάμνος με αγκάθια / βατομουριά (βλ. και «αβάσταγας»)
Βγάνου (ρ.): βγάζω
Β'δούλα (θηλ.): κομμάτι ψωμιού / φετούλα (βλ. και «φτούδ'»)
Βέρα (θηλ.): δαχτυλίδι αρραβώνα και γάμου
Βέρους (αρσ.): γνήσιος / αυθεντικός
Βέστα (θηλ.): χονδρό μάλλινο γιλέκο χωρίς μανίκια.
Β'ζανιάρ'κου (ουδ.): βρέφος
Β'ζάρας (αρσ.): κοιλαράς (βλ. «βούζαρ'ς», «βουζαρτίκ'ς»)
Β'ζαρού (θηλ.): γυναίκα με στήθος μεγάλο
Β'ζί (ουδ.): βυζί / μπφ. μπουκάλι ρακιού, με μακρουλό στόμιο
Β'ζούδα (θηλ.): μικρή κοιλιά
Β'ζούν' (ουδ.): σπυρί / εξόγκωμα
Βιά • βιάσ' (θηλ.): βιασύνη
Βίγλα (θηλ.): σκοπιά / παρατηρητήριο
Βιγλάτουρας (αρσ.): φρουρός
Βιγλίζου (ρ.): παραμονεύω / παρατηρώ / φρουρώ
Βιδόν' (ουδ.): σφιγκτήρας
Βιδουλό(γ)ους (αρσ.): κατσαβίδι
Βίζιτα (θηλ.): φιλική επίσκεψη σε σπίτι / μπφ. επίσκεψη σε πορνείο
Βίκους (αρσ.): δημητριακό (ζωοτροφή)
Βιλαέτ' (ουδ.): διοικητική περιφέρεια / Νομαρχία (επί Τουρκοκρατίας)
Βιλάν' (ουδ.): βάλανιδα
Β(ι)λάρ' (ουδ.): τεντωμένο ύφασμα αργαλειού / τόπι υφάσματος
Βιλέντζα (θηλ.): υφαντό μάλλινο πάπλωμα / φλοκάτη
Βιλζιβούλς (αρσ.): ο Διάβολος / μπφ. πονηρός
Βιλουνιάζου • μπιλουνιάζου (ρ.): περνώ κλωστή στη βελόνα / ράβω
Βιντούζα (θηλ.): μικρό γυάλινο ποτήρι
Βίντο' (ουδ.): ανυψωτικό μηχανήμα / γερανός
Βιός (ουδ.): περιουσία / αγαθά
Βίρα (προστ.): τράβα / σήκωνε / (επίρ.): συχνά
Βιράγγα • βίραγγας (θηλ.-αρσ.): λακούβα ή γούρνα με νερό
Βιραγγιάζου (ρ.): συγκρατώ νερό
Βιράν'ς • βιράν'κους (αρσ.): έρημος / κατεστραμμένος / άχρηστος / άτιμος / τιποτένιος
Βιρβιρίζου (ρ.): χτυπώ δυνατά / τρομάζω
Βιρβιρίτσα (θηλ.): νυφίτσα / μπφ. γυναίκα ακούραστη, δραστήρια / όνομα τραγουδιού για βροχή (βλ. «πιρπιρίτσα»)
Βιργουκαλαμίζουμι (ρ.): λυγέμαι σαν καλαμιά
Βιργουλυιρή (θηλ.): λεπτόκορμη κοπέλα
Βιργουλυγώ • βιργουλυγιέμι (ρ.): λυγίζω σαν βέργα / μπφ. καμαρώνω / κάνω φιγούρες / περηφανεύομαι
Βιρέ (επίρ.): πλαγίως / λοξά
Βιρέμ'ς (αρσ.): αρρωστιάρας / φυματικός
Βιρ(ι)σέδ' • βιρ(ι)σές (ουδ.-αρσ.): πίστωση / χρέος

- Βιρνίκ'** (ουδ.): λούστρο / μτφ. οξύθυμος / ιδιότροπος
- Βιτζιάρ'ς** (αρσ.): στριφνός / ιδιότροπος
- Βιτούλ'** (ουδ.): χρονιάτικο κατσικάκι
- Βιτριόλ'** (ουδ.): θειικό οξύ
- Βίτσ'** (ουδ.): βαρούλκο (μηχάνημα άρσης βαρών)
- Βίτσα** (θελ.): λεπτή ξύλινη βέργα
- Βιτσιά** (θελ.): χτύπημα με βέργα
- Βιτσιζου** (ρ.): χτυπώ με βέργα
- Βλάβου • βλάφτου** (ρ.): βλάπτω
- Βλάμ'ς • βλάμ'σσα** (αρσ.-θελ.): αδελοφοποϊτός(ή) / καρδιακός φίλος(η) / έμπιστος(η)
- Βλαστ'μώ** (ρ.): βλασφημώ / βρίζω
- Βλαστουλου(γ)ώ** (ρ.): κλαδεύω βλαστάρια / κορφολογώ
- Βλα(ν)τί** (ουδ.): μεταξένιο ύφασμα / παπούτσι
- Βλαχαδιρό** (ουδ.): βλάχος (κοροϊδευτικά) / μτφ. αγροίκος / χωριάτης
- Β'λιάξ'μου** (ουδ.): βούλιαγμα
- Βλίτου** (ουδ.): φυτό για σαλάτα / μτφ. βλάκας / ανόητος
- Βλιφαριάζου** (ρ.): «ρίχνω βλέφαρο» / βλέπω / εντοπίζω / κοιτάζω με πάθος ή με βουλιμία (βλ. και «χαλβαδιάζου»)
- Βλουγιάρ'ς** (αρσ.): με σημάδια ευλογιάς
- Βλουγιουκουμένους** (αρσ.): σπυριάρες
- Βλουγιούμι** (ρ.): παίρνω ευλογία / παντρεύομαι
- Β'νί** (ουδ.): μικρό βουνό
- Β'νιά** (θελ.): κοπριά βοοειδών και κατ'επέκταση ζώων (βλ. και «σβουνιά»)
- Β'νιάζουμι** (ρ.): χέζω
- Β'ντώνου** (ρ.): φουντώνω
- Βόδαρους** (αρσ.): μεγάλο βόδι / μτφ. βλάκας / άξεστος
- Βόζινα** (θελ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) της Μεταμόρφωσης
- Βό(η)θιου** (ουδ.): βοήθεια
- Βόλ'** (θελ.): διευκόλυνση / καλή πλευρά / (ουδ.): σφαίρα / βλήμα (βλ. «βουλή»)
- Βόλτα** (θελ.): περίπατος σε δρόμο της κεντρικής πλατείας / στροφή / γύρος
- Βόρβουρους** (αρσ.): βούρκος / μτφ. διαφθορά
- Βόρ(γ)ιασμα** (ουδ.): εσωκλείσιμο / μάτρωμα
- Βόσους** (αρσ.): πυκνός
- Βουβαλουμούσκαρου** (ουδ.): μεγάλο μοσχάρι, σαν βουβάλι
- Βουβαλουπέτ'** (ουδ.): ασκί από βουβαλίσιο δέρμα
- Βουβαμάρα** (θελ.): αλαλία / σιωπή
- Βουβιά • βουβός** (θελ.-αρσ.): μουγγή (ός) / άλαλη(ος)
- Βουδαράς • βουδαρικούς** (αρσ.): μτφ. ανόητος
- Βουδίσιους** (αρσ.): βοδινός
- Βουδουδ'** (ουδ.): μικρό βόδι
- Βούζα** (θελ.): κοιλιά
- Βούζαρ'ς • βουζαρτίκ'ς** (αρσ.): κοιλαράς (βλ. και «β'ζάρας»)
- Βουΐδουμάτ'ς** (αρσ.): με μάτια σαν του βοδιού
- Βούκα** (θελ.): μπουκιά / χαψιά
- Βουκέντρ' • βουκέντρα** (ουδ.-θελ.):

μακρύ αιχμηρό ραβδί, με το οποίο κέντριζαν τα βόδια, για να κινούνται ταχύτερα (βλ. και «φ'κέντρα»)

Βού'κ'νου (ουδ.): σάλπιγγα από χαλκό ή όστρακο ή κέρατο

Βούλα (θηλ.): σημάδι / σφραγίδα / λεκές

Βουλά (θηλ.): φορά / περίσταση

Βουλάει (ρ.): βολεύει / ταιριάζει

Βουλεύου (ρ.): τακτοποιώ / μτφ. διεκπεραιώνω εκκρεμότητα ή απειλή / ερωτοτροπώ

Βουλεύουμι (ρ.): ντύνομαι / φορώ επίσημα ρούχα

Βουλή (θηλ.): βόλεμα / σκόπευση (βλ. και «βόλ'»)

Βουλιμένους (αρσ.): ντυμένους / τακτοποιημένους

Βουλιούμι • βούλουμι (ρ.): θέλω / σκέφτομαι / επιθυμώ

Βουλουδέρνου (ρ.): περιπλανιέμαι / ψάχνομαι / αγωνίζομαι / τάλαιπωρούμαι

Βουλουκέρ' (ουδ.): λιωμένο κεριό για σφράγιση επιστολών

Βουλώνου (ρ.): κλείνω / σφραγίζω

Βουρ! (επιφ.): εμπρός! / άντε! / τράβα! όρμα! / χτύπα!

Βουρβουλακιάζου (ρ.): πληθαίνω

Βουρβουρίζου (ρ.): κάνω θόρυβο / κοχλάζω / βουίζω

Βούργαρους (αρσ.): Βούλγαρος / μτφ. κακότροπος

Βουρ(γ)ιάζου (ρ.): συγκεντρώνω ζώα στο μαντρί / μτφ. ερωτοτροπώ βίαια

Βούρδουλας (αρσ.): μαστίγιο φτιαγ-

μένο από δέρμα

Βουρδουνάρ'ς (αρσ.): μουλαράς μεταφορέας

Βουρκόλακας (αρσ.): βρικόλακας

Βούρλα • βουρλαμάρα (θηλ.): τρέλα / ασυλλογισιά / χαζομάρα

Βουρλαίνουμι • βουρλίζουμι • βουρλιούμι (ρ.): παραζαλίζομαι / στριφογυρίζω / τρελαίνομαι

Βουρλίδα (θηλ.): πλεξούδα

Βουρλός (αρσ.): παλαβός / σκοτισμένος

Βούρλου (ουδ.): φυτό λιμνοθάλασσας, από το οποίο κατασκευάζονται σχοινιά, ψάθες, καλάθια / μτφ. βλάκας / ανόητος («βουρλός»)

Βουρός (αρσ.): πρόχειρο μαντρί / κουμάσι / μτφ. παλιοχαρακτήρας

Βουσκαρούδ' (ουδ.): βοσκόπουλο

Βουσκιά (ουδ.): βοσκή

Βουτ'νάρα (θηλ.): πήλινο δοχείο συντήρησης τροφών

Βραγιά (θηλ.): χώματα αυλακιού

Βραδιάζουμι (ρ.): νυχτώνομαι / αργοπορώ

Βράκα (θηλ.): είδος φαρδιού παντελονιού

Βρακατσέλα (θηλ.): μεγάλη, φαρδιά βράκα

Βρακουζών' • βρακουζώνα (ουδ.-θηλ.): πάνινη λωρίδα που έσφιγγε βρακί / μεγάλο βρακί

Βρακουπόδ' (ουδ.): μπατζάκι βράκας (βλ. και «καλαμουβράκ'»)

Βραντανίζου (ρ.): μιλώ θυμωμένα μέσα απ'τα δόντια / γκρινιάζω / γρυλίζω

Βραντάν’σμα (ουδ.): μάλωμα / μουρ-
μουρητό

Βράσ’ (θελ.): βράσιμο / μεγάλη ζέστη

Βρασιά (θελ.): ποσότητα νωπών τρο-
φίμων για μία βράση

Βραστά (ουδ.): ο παλιός οικισμός των
Βραστάμων

Βρίζα (θελ.): σίκαλη

Βρισκούμινου (ουδ.): ό,τι διατίθεται /
ό,τι υπάρχει

Βριχτούρα (θελ.): ποτιστήρι

Βρόμιους (αρσ.): βρόμικος / λερωμέ-
νος

Βρούβα (θελ.): χόρτο σαλάτας

Βρουμόσυρτα (ουδ.) οικισμός του Α-
γίου Παντελεήμονα

Βρουμουκρίθαραυ (ουδ.): μείξη βρό-

μης και κριθαριού

Βρουμουσυρτιανός (αρσ.): κάτοικος
των Βρωμόσυρτων (Αγίου Παντελεή-
μονα)

Βρόντ’μα (ουδ.): ήχος / χτύπημα

Βρόντους • βρουνητή (αρσ.-θελ.): με-
γάλος κρότος / «στον βρόντου» (επί-
ρ.): μπφ. άσκοπα / μάταια

Βρουνητώ (ρ.): κάνω μεγάλη φασαρία /
παραπετώ / παρατώ

Βρόχ’ (ουδ.): τρίχινη θηλιά από ουρά
αλόγου (παγίδα για πουλιά)

Βρουχιάζου(ρ.): καθαρίζω τους κόμ-
πους από το υφαντό

Βρόχα • βρουχάδα (θελ.): βροχή

Βυζιρό (ουδ.): θήλαστρο / μπιμπερό

Βυζασταρούδ’ (ουδ.): βυζανιάρικο

Γ

Γαθάθ’ • γαθάθα (ουδ.-θελ.): πιάτο /
βαθύ (συνήθως ξύλινο)

Γαβάν’ (ουδ.): αυνανισμός / μαλακία

Γαβανιάρ’ς (αρσ.): αυνανιζόμενος

Γαβανίζουμι (ρ.): αυνανίζομαι

Γαδ’ράς (αρσ.): γαϊδουρινός / μπφ. ά-
κομψος

Γαδ’ρέλους (αρσ.): μικρός γαϊδαρος

Γαδ’ρότσιγλα (θελ.): πουλί πιο μεγά-
λο από την τσίγλα (πουλί)

Γαξέπ’ (ουδ.): καταϊγίδα / μπφ. οργή

Γαζί (ουδ.): είδος ραφής

(Γ)αίμα (ουδ.): αίμα

Γαϊδουρουλάτ’ς (αρσ.): οδηγός γαϊ-
δάρου

Γαϊτάν’ (ουδ.): λεπτό μεταξωτό κορδό-
νι / μπφ. κανονικότητα / επανάληψη

Γαϊτανουφρυδούσα (θελ.): με φρύ-
δια σαν γαϊτάνι

Γαλαζιάζου-γαλανιάζου (ρ.): βάφω
κάτι γαλάζιο / μελανιάζω / βάζω λουλά-
κι στη μπουγάδα

Γαλαζόπιτρα (θελ.): φάρμακο για ρά-
ντισμα δέντρων

Γαλανούδα (θελ.): γαλανομάτα

Γαλαντόμους (αρσ.): ανοιχτοχέρης /
κουβαρντάς

Γαλάρ’ (ουδ.): ζώο που παράγει γάλα

Γαλαρία (θελ.): στοά / τούνελ

Γαλατσιάνους (αρσ.): κάτοικος της Γα-
λάτιστας

Γαλατσίδα (θελ.): ραδίκι με γαλακτε-
ρό χυμό (βλ. και «αγλέουρα»)

Γαλέρα (θελ.): πλοίο-κάτεργο

- Γαλέτα** (θελ.): είδος ψωμιού που χρησιμοποιείται κυρίως στον στρατό
- Γαλέτσο' • γαλότσο' • γαλότσα** (ουδ.-θελ.): παντόφλα με ξύλινο πάτο (βλ. και «τσόκαρου» / λαστιχένια μπότα
- Γαληνώνου** (ρ.): ηρεμώ / υποχωρώ
- Γαλιάντρα** (θελ.): κορυδαλλός / μτφ. φλύαρη γυναίκα
- Γαλιφιά** (θελ.): κολακεία / καλόπιασμα
- Γαλίφ'ς** (αρσ.): κόλακας
- Γαλόν'** (ουδ.): σήμα ραμμένο σε στρατιωτική στολή, που δείχνει τον βαθμό
- Γαλουτέρ'** (ουδ.): γάλα με τριμμένο τυρί / είδος τυριού
- Γαμιόλ'ς • γαμιόλα** (αρσ.-θελ.): ανήθικος(η) / πρόστυχος(η)
- Γαμουτράγουδου** (ουδ.): γαμήλιο τραγούδι
- Γαμπρίζου** (ρ.): ψάχνω γαμπρό / θέλω να γίνω γαμπρός / φλερτάρω
- Γάνα** (θελ.): οξειδωση χάλκινων σκευών / καπνιά / μουτζούρα
- Γαν(ι)άδα** (θελ.): επίπονη προσπάθεια / κόπωση
- Γανιάζου** (ρ.): κουράζομαι / ταλαιπωρούμαι / προσπαθώ με δυσκολία
- Γανουτής • γανουματ(ζ)ής** (αρσ.): γανωτής χάλκινων σκευών
- Γάντζους** (αρσ.): σιδερένιο άγκιστρο
- Γανώνου** (ρ.): επικαλύπτω εσωτερικά με κασσίτερο χάλκινα σκεύη
- Γαράφα** (θελ.): βλ. «καράφα»
- Γάργαρου** (ουδ.): καθαρό τρεχούμενο νερό
- Γαρδούμπα** (θελ.): είδος φαγητού με άντερα
- Γαριάζου** (ρ.): λερώνω ρούχο
- Γαρλουπάν'** (ουδ.): ιστός αράχνης (βλ. «ρόγαλους»)
- Γαρμπής** (αρσ.): νοτιοδυτικός άνεμος / Λίβας
- Γαρμπιλ'** (ουδ.): μικρό χαλίκι για χαρμάνι / κομμάτι σπασμένης πέτρας μεταλλείου
- Γαρμπιλαδόρους** (αρσ.): μαζεύει γαρμπιλία μεταλλείου
- Γάρους** (αρσ.): άλμη
- Γαρώνου** (ρ.): βάζω σε γάρο / αλατίζω / αρμυρίζω
- Γαστέρα** (θελ.): κοιλιά / φιάλη
- Γάστρα** (θελ.): πλατύ μεγάλο πήλινο ή χοντρό χάλκινο σκεύος με καπάκι (για ψήσιμο)
- Γατουπέτσο'** (ουδ.): γατίσιο δέρμα
- Γατσιάζου** (ρ.): διψώ πολύ (βλ. και «νι-ρουκαίουμι») / βραχνιάζω
- Γάτσιασμα** (ουδ.): μεγάλη δίψα / βραχνάδα
- Γαυριάς** (αρσ.): νεαρός / έφηβος
- Γαύρους** (αρσ.): είδος ψαριού / υπερήφανος
- Γειανίσκου** (ρ.): θεραπεύομαι
- Γειτόνιμα** (ουδ.): επίσκεψη
- Γειτουνεύου** (ρ.): διαμένω κοντά / επισκέπτομαι
- Γέλασμα** (ουδ.): ξεγέλασμα / εξαπάτηση
- Γέν'μα • γινήματα** (ουδ.): ό,τι γίνεται / καρπός της γης / σοδειά από χωράφια
- Γένουμι** (ρ.): γίνομαι
- Γέρμα** (ουδ.): ηλιοβασίλεμα
- Γεύου • γεύουμι** (ρ.): δοκιμάζω φαΐ

Γήτιμα (ουδ.): γήτεμα / απαλλαγή από βασκανία

Γητειά (θηλ.): γοητεία / μαγεία

Γητεύου (ρ.): γοητεύω / μαγεύω / προκαλώ ή αποτρέπω κακό με μαγικά μέσα

Για (μόρ.): ή / να / όταν

Γιαβάς-γιαβάς (επίρ.): σιγά-σιγά

Γιαβάς'κους (αρσ.): αργόσυρτος / ήρεμος / ελαφρύς

Γιαβουκλού (θηλ.): ερωμένη / πόρνη

Γιαβρί (ουδ.): νεογέννητο ζώο ή πτηνό / μτφ. (για ανθρώπους) μωρό / παιδάκι / μτφ. αγαπημένος / τρυφερός

Γιαγκιόηζ'ς (αρσ.): αλλήθωρος

Γιαγλής (αρσ.): λιπαρός / παχύς

Γιαγλί (ουδ.): μείγμα από ασβέστη και άχυρο

Για δαύτου • για τ' αυτό • για ταύτου (σύνδ.): γι' αυτό

Γιαζίκ! (επιφ.): κρίμα! / αλίμονο!

Γιακείμ'ς (αρσ.): Ιωακείμ

Γιαλαμάς (αρσ.): κόλακας / γλείφτης

Γιαλαμπούκ'ς (αρσ.): λαμπερός

Γι(α)λαντζής (αρσ.): περιγελαντζής / ψεύτης / απατεώνας

Γιαλεύου (ρ.): ψαρεύω

Γιαλός (αρσ.): ακροθαλασσιά

Γιαμπουγυάλ' (ουδ.): γυαλί γκαζόλαμπας (βλ. και «λαμπουγυάλ'»)

Γιαμ(π)ουρλούκια (ουδ.): ατομικά είδη

Γιανίσκου (ρ.): θεραπεύομαι

Γιάντα (σύνδ.): γιατί

Γιάντις (επιφ.): ξεγέλασμα, που γίνεται με το κόκαλο του κοτόπουλου

Γιαπί (ουδ.): κτίσμα που βρίσκεται στο στάδιο του "σκελετού" / πρόχειρο κτίσμα

Γιαπράκ' (ουδ.): φύλλο / ντολμάς από κληματοφύλλο ή λαχανόφυλλο

Γιαράδ' • γιαράδα • γιαράς (ουδ.-θηλ.-αρσ.): πληγή

Γιαραμπής (αρσ.): Θεός

Γιαραντίζου (ρ.): ωφελώ / χρησιμεύω / αξίζω

Γιαρέντ' (ουδ.): περιδέрайο / στολίδι

Γιαρέντ'ς (αρσ.): λεβέντης / εραστής

Γιαρμάς (αρσ.): αλεσμένη ζωστροφή / ποικιλία ροδάκινου / χαραματιά / σχισμή

Γιασμακ' • γιασμάς (ουδ.-αρσ.): πέπλο / γυναικείο κάλυμμα κεφαλής μέχρι τα μάτια

Γιατάκ' (ουδ.): κρεβάτι / χώρος ξεκούρασης / κατάλυμα

Γιαταγάν' (ουδ.): πλατύ και καμπυλωτό σπαθί (αραβικό)

Γιατροπουρεύου (ρ.): επιβιώνω με υποστήριξη γιατρού / συμπαρίσταμαι σε ανήμπορο

Γιαχνίζου (ρ.) τσιγαρίζω στο λάδι

Γιδ' (ουδ.): κατσίκι / μτφ. βλάκας / ανόητος

Γιδάρ'ς (αρσ.): κτηνοτρόφος γιδιών

Γιλαδαρίζου (ρ.): συμπεριφέρομαι σαν αγελάδα / μτφ. συμπεριφέρομαι απρεπώς

Γιλαδαριό (ουδ.): στάβλος αγελάδων

Γιλαδάρ'ς (αρσ.): εκτροφέας αγελάδων

Γιλαδουκούριμα (ουδ.): κούρεμα αγελάδων / μτφ. απροσδιόριστος χρόνος

- Γιλάου** (ρ.): γελώ / κοροϊδεύω / εξαπατώ
- Γιλέκ'** (ουδ.): γιλέκο
- Γιμινί** (ουδ.): τσεμπέρι / φακιόλι / κεφαλομάντιλο, με χρωματιστό βαμβακερό ύφασμα
- (Γ)ινάτ'** (ουδ.): πείσμα / οργή / εχθρική διάθεση
- Γινατζής** (αρσ.): πεισματάρης / ξεροκέφαλος
- Γινατώνου** (ρ.): βγάζω γινάτι / θυμώνω / πεισμώνω
- Γινήματα** (ουδ.): βλ. «γέν'μα»
- Γινητούρια** (ουδ.): γέννηση
- Γιννουβουλώ** (ρ.): γεννάω συνεχώς ή πολλά (παιδιά ή ζώα)
- Γινουμένους** (αρσ.): ώριμος
- Γιντέκ'** (ουδ.): καπίστρι
- Γιόβουμι / γιόψ'** (ρ.): γεύομαι / γεύσου
- Γιόκ** (επίρ.): όχι
- Γιόκας** (αρσ.): χαϊδεμένος γιος
- Γιόμα** (ουδ.): μεσημέρι / γεύμα
- Γιόνου** (ρ.): (για ρούχα) χάνω χρώμα από το πολύ πλύσιμο ή απ' την πολυκαιρισμένη βρομιά
- Γιουβάδ'κους** (αρσ.): ξεσπιτωμένος / γυρνάει συνεχώς έξω
- Γιουβάν'ς** (αρσ.): βλάκας
- Γιούκος** (αρσ.): στοιβα ρούχων
- Γιουματάρ'** (ουδ.): κρασί από βαρέλι που μόλις ανοίχτηκε
- Γιουματίζου** (ρ.): τρώω μεσημεριανό φαγητό / γευματίζω
- Γιουμάτους** (αρσ.): γεμάτος / πλήρης
- Γιουμέκ'** (ουδ.): γεύμα / φαγητό
- Γιουμίδ'** (ουδ.): υλικό γεμίσματος / ό,τι συνοδεύει το μαγειρεμένο κρέας
- Γιουμίζου • γιουμόζου • γιουμώνου** (ρ.): γεμίζω
- Γιούργια** (θηλ.): έφοδος / (επιφ.) όρμα!
- Γιουρίκας** (αρσ.): Γιώργος (βλ. και «Γιώρ'ς»)
- Γιουρντάν'** (ουδ.): περιδέραιο με φλουριά / λαμαρινένιο περιλαίμιο σκύλου
- Γιουρντάου / γιούρντ'σα** (ρ.): ορμώ - όρμησα / επιτίθεται - επιτέθηκα
- Γιουρντάτου** (ουδ.): παιχνίδι βασισμένο στο κυνηγητό
- Γιουρντινούσα** (θηλ.): με περιδέραιο
- Γιούρντ'μα** (ουδ.): όρμημα / επίθεση
- Γιουρούκ'ς** (αρσ.): άξεστος / δύσμορφος / δυσκίνητος / απολίτιστος
- Γιουρούσ'** (ουδ.): γενική έφοδος
- Γιουρτάσ'** (ουδ.): γιορτή
- Γιουσουρούμ'** (ουδ.): αγορά παλιών αντικειμένων
- Γιουφκάς** (αρσ.): λαζάνια / χυλοπίτα
- Γιουφταρικούς** (αρσ.): μοιάζει με γύφτο / μαυριδερός
- Γιουφτιά** (θηλ.): συμπεριφορά γύφτου / ζητιανιά / τσιγγουνιά
- Γιουφτόσουγου** (ουδ.): μπφ. ανυπόληπτο σόι
- Γιούφτους • γιούφτ'σσα** (αρσ.-θηλ.): γύφτος / γύφτισσα
- Γιουφτουφάσ'λα** (ουδ.): μαυρομάτικα φασόλια (βλ. και «μπουρμπόλια»)
- Γιούχα • γιουχάρ'σμα** (ουδ.): αποδοκιμασία με κραυγές / κράξιμο
- Γιουχάρου • γιουχαϊζου** (ρ.): αποδοκιμάζω
- Γιράν'** (ουδ.): αντλία νερού / θαμνώδες

λουλούδι με πολύχρωμα λουλούδια
Γιρανιάζου (ρ.): μελανιάζω απ' το κρύο
Γιρανίζου • γιρανώ (ρ.): αναποδογυρίζω / γέρνω
Γιράνιου (ουδ.): χρώμα γκρι-μπλε
Γιράνιους (αρσ.): γαλαζωπός
Γιρουκουμώ (ρ.): περιποιούμαι ηλικιωμένο άτομο
Γιρουπαμπαλής (αρσ.): καλοστεκούμενος γέρος (μειωτικά) / πολύ γέρος
Γιρουντάματα (ουδ.): γεράματα
Γιρουντουκόρ' (θηλ.): ανύπαντρη γυναίκα προχωρημένη ηλικίας / μεγαλοκοπέλα
Γιρουξούρας (αρσ.): γέρος ξεμωραμένος / αναιδής / καταγέλαστος
Γιρουντουπαλίκαραυ (αρσ.): ανύπαντρος άνδρας προχωρημένης ηλικίας
Γιώρ'ς (αρσ.): Γιώργος (βλ. και «Γιουρίκας»)
Γκαβά • γκαβάδια (ουδ.): ματογυάλια
Γκαβάδ' (ουδ.): τυφλός / μτφ. απρόσεκτος / νεοσύλλεκτος στον στρατό
Γκάβακας • γκαβούλιακας (αρσ.): εντελώς τυφλός
Γκαβαλίνα (θηλ.): κοπριά αλόγου (βλ. και «καβαλίνα»)
Γκαβαλ'νάς (αρσ.): δυνατό, ορμητικό άλογο / τεμπέλικο άλογο
Γκαβίζου (ρ): δεν βλέπω καθαρά
Γκαβός (αρσ.): τυφλός
Γκαβόσκ'λου (ουδ.): τυφλό σκυλί / μτφ. απείθαρχος
Γκάβουμα (ουδ.): τύφλωση
Γκαβουμάρα (θηλ.): τύφλα / κακοδαιμονία / αβλεψία

Γκαβώνου (ρ.): τυφλώνω
Γκαγκάν' (ουδ.): γαϊδουράγκαθο
Γκαγκανιάζου (ρ.): μαυρίζω από τον ήλιο / στεγνώνω από δίψα / γίνομαι καχεκτικός / μτφ. σκάω απ' το κακό μου
Γκάζ' (ουδ.): πετρέλαιο
Γκάζα (θηλ.): μπίλια (γυάλινη ή κοκάλινη)
Γκαζιρό (ουδ.): μεταλλικό λυχνάρι με φιτίλι, που έκαψε γκάζι (πετρέλαιο)
Γκαζόλαμπα (θηλ.): λάμπα πετρελαίου (γκαζιού)
Γκαζουντινικές (αρσ.): τενεκές για τη μεταφορά ή αποθήκευση γκαζιού (πετρελαίου)
Γκαϊλές (αρσ.): καημός / στεναχώρια / έγνοια
Γκάνιντα (θηλ.): πνευστό μουσικό όργανο από δέρμα
Γκαϊντατζής (αρσ.): παίζει γκάνιντα
Γκαϊρέτ' (ουδ.): υπομονή
Γκαλιακ'δάς (αρσ.): μοιάζει με καλιακούδα
Γκαλικότ' (ουδ.): ό,τι κρέμεται απ' τον ώμο / φόρτωμα στην πλάτη
Γκαλιουμάνα (θηλ.): είδος αποδημητικού πουλιού / πέρδικα
Γκαλιουρίζου (ρ.): δεν βλέπω καλά / βλέπω με μισάνοιχτα μάτια
Γκαλιούρ'ς (αρσ.): αλλήθωρος
Γκαλιούρ'σμα (ουδ.): αλληθώρισμα / παίξιμο των ματιών
Γκαμήλα (θηλ.): καμήλα / μτφ. ψηλόκορμη / κακοφτιαγμένη γυναίκα
Γκανί(ά)ζου (ρ.): γκαρίζω / μτφ. φωνάζω δυνατά / αγωνιώ

- Γκάν(ι)σμα** (ουδ.): γκάρισμα
- Γκαντέμ'ς** (αρσ.): γρουσουζης / κακό-τυχος
- Γκαντεύου** (ρ.): παρατηρώ προσεκτικά
- Γκάντιμα** (ουδ.): προσεκτική παρατήρηση
- Γκαντιμιά** (θελ.): κακοτυχία
- Γκαραβέλ'** (ουδ.): μαυροπούλι
- Γκαραντί** (επίρ.): εγγυημένα / σίγουρα
- Γκαργκαλιάζου** (ρ.): μαυρίζω / καίγομαι
- Γκαργκαλώ • γκαργκαλιέμι** (ρ.): γαργαλώ / γαργαλιέμαι
- Γκάργκαλου** (ουδ.): πολύ σκληρό
- Γκαργκλιά** (θελ.): γουλιά
- Γκάρδιου** (ουδ.): σιδερένια βέργα του αργαλειού
- Γκαρκλιάνους** (αρσ.): λάρυγγας
- Γκαρίζου • γκαρουκουπάου** (ρ.): βγάζω δυνατή φωνή / μτφ. κλαίω δυνατά
- Γκαρίλα • γκάρ'σμα** (θελ.-ουδ.): δυνατή φωνή / δυνατό κλάμα
- Γκαρίστρα** (θελ.): κόρνα
- Γκαρίτζιφλους** (αρσ.): καρωτίδα
- Γκαρλίγκα** (θελ.): γκλίτσα
- Γκαρμπουλάχανου** (ουδ.): λάχανο
- (Γ)κασμάς** (αρσ.): σκαπτικό εργαλείο / μτφ. ανόητος / βλάκας
- Γκαστριά** (θελ.): εγκυμοσύνη
- Γκαστρουμέν'** (θελ.): έγκυος
- Γκαστρώνου** (ρ.) καθιστώ έγκυο
- Γκατζιλό** (ουδ.): χωρίς εξέλιξη / στάσιμος
- Γκάτζιους** (αρσ.): γάιδαρος
- Γκατζόγρουνου** (ουδ.): γουρούνι ατίθασο
- Γκατζουράχουου** (ουδ.): ραχόνι / άγο-νο
- Γκατζουριάζου** (ρ.): ζαρώνω / διπλώ-νομαι
- Γκ'βάν'μα** (ουδ.): κουβάλημα
- Γκ'βανώ** (ρ.): κουβαλάω
- Γκ'βάρ'(α)** (ουδ.-θελ.): κουβάρι / κουβάρα / στοίβα
- Γκ'βαριάζουμι** (ρ.): κουβαριάζομαι / μαζεύομαι
- Γκ'βάς** (αρσ.): κουβάς
- Γκ'δί** (ουδ.): γουδί
- Γκδικιέμι • γκδικιούμι** (ρ.): εκδικιούμαι
- Γκδικιουμός** (αρσ.): η εκδίκηση
- Γκ'δούν'** (ουδ.): κουδούνι
- Γκ'δούπ'** (ουδ.): μεγάλο γουδί / μτφ. κούρεμα «γουλί» (βλ. και «στ'ν πέτσα», «λουξ»)
- Γκ'δών'** (ουδ.): κυδώνι
- Γκέκας** (αρσ.): Αλβανός μουσουλμά-νος / ράτσα κυνηγόσκυλων, τσομπανόσκυλων / μτφ. ατίθασος άνθρωπος / ανάγωγος παιδί / είδος σουγιά
- Γκέλα** (θελ.): μικρή αλλαγή κατεύθυν-σης / μτφ. παραστράτημα / αποτυχη-μένη κίνηση
- Γκέλουμα** (ουδ.): τρύπημα / τσίμπημα
- Γκέμ'** (ουδ.): χαλινάρι
- Γκιαούρ'ς** (αρσ.): άπιστος
- Γκιβιντίζουμι** (ρ.): υποκινούμαι / τολ-μώ / υπερηφανεύομαι
- Γκιβιντώ** (ρ.): κουτσομπολεύω / κακο-λογώ
- Γκιζέρ'** (ουδ.): βόλτα / σουλάτσο
- Γκιζιρίζου • γκιζιρ(ν)ώ** (ρ.): τριγυρνώ

άσκοπα / βολτάρω

Γκιζνάν' (ουδ.): κρατητήριο / φυλακή

Γκίνια (θηλ.): κακοτυχία / αναποδιά / γκαντεμιά

Γκιόλ'(α) (ουδ.-θηλ.): λακκούβα με νερά της βροχής / μπάρα / λίμνη

Γκιόν'ς (αρσ.): νυκτόβιο πουλί / μτφ. βλάκας

Γκίοσα (θηλ.): γερασμένη γίδα / γίδα με μαύρη ράχη, άσπρη κοιλιά και λευκές ρίγες στο πρόσωπο / μτφ. παλιόγρια

Γκιουλάρου (ρ.): πλημμυρίζω

Γκιουλέκας (αρσ.): ψευτοπαλικαράς / νταής / καβγατζής

Γκιούμ' (ουδ.): ψηλό στρόγγυλο (με λεπτό λαιμό) μεταλλικό δοχείο, με καπάκι εφαρμοστό (για μεταφορά γάλακτος)

Γκι(ου)σέμ' (ουδ.): τραγί ή κριάρι μουνοχισμένο και μεγαλόσωμο / οδηγός του κοπαδιού, με το μεγαλύτερο κουδούνι

Γκιουσές (αρσ.): γωνία ή στροφή δρόμου

Γκιρ-γκιρ (ουδ.): ψαροκάικο γρι-γρι

Γκιρλίκα (θηλ.): γκλίτσα

Γκλάββα (θηλ.): κεφάλι / μυαλό

Γκλαβανή (θηλ.): ξύλινη καταπακτή στο εσωτερικό του σπιτιού

Γκλάββας (αρσ.): κεφάλας / μτφ. βλάκας

Γκλαν-γκλαν (ουδ.): ήχος καμπάνας

Γκλιάγκουρας • γκλιούγκας (αρσ.): σωματώδης / μαντράχαλος / με μεγάλα πόδια

Γκλίτσα (θηλ.): μαγκούρα βοσκού, με σκαλιστή λαβή

Γκλούτ'κα (θηλ.): λόξιγκας

Γκ'μπούδια (ουδ.): μικροί κήποι

Γκ'ντάου-ώ / γκούντα / γκούντ'σα (ρ.): σκουντώ - σκούντα - σκούντησα

Γκ'ντιά • γκ'ντίνα (θηλ.): σπρωξιά / ώθηση

Γκόλιαρ(ου) (αρσ.): γυμνός

(Γ)κουβέρνου (ουδ.): διακυβέρνηση

Γκουβνός • γκούβνους (αρσ.): σωρός διαφόρων πραγμάτων

Γκουγκάου (ρ.): βογκάω

Γκούγκ'δας (αρσ.): κινούμενο αντίβαρο στον μεταλλικό βραχίονα του κανταριού / μτφ. πέος

Γκουγκ'δέλα (θηλ.): μακρύ ξύλο με διογκωμένη την άκρη του (μικρή «κουκούδα»)

Γκουγκούσα (θηλ.): κουλούρα ψωμιού

Γκουμένους (αρσ.): φρακαρισμένος από φαγητό

Γκούντ'μα (ουδ.): σκούντημα

Γκουργκλιά (θηλ.): γουλιά

Γκουρλίζου (ρ.): γκρινιάζω σαν γουρούνι

Γκούρλουμα (ουδ.): διόγκωση ματιών / πνίξιμο

Γκουρλουμάτ'ς (αρσ.): με γουρλωμένα μάτια

Γκουρλώννου (ρ.): γουρλώνω τα μάτια / πνίγω κάποιον

Γκουρτζέλ' • γκουρτζιλούδ' (ουδ.): γουρούνι / γουρουνάκι

Γκούσα (θηλ.): προστόμαχος κότας

Γκούσια (θηλ.): "καρύδι" του λαιμού

Γκουτζιουμάχους (αρσ.): στομάχι της κότας

Γκρας (αρσ.): είδος παλαιού οπισθογε-

- μούς τουφεκιού / μτφ. δεν παίρνει τα γράμματα
- Γκρέμ' • γκρέμνου • γκριμνός** (ουδ.-αρσ.): γκρεμός
- Γκρήμνια** (θηλ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) της Κρήμνης
- Γκρίλας** (αρσ.): μεγαλόσωμος
- Γκριμουτσακίζουμι** (ρ.): πέφτω από γκρεμό / μτφ. εξαφανίζομαι
- Γκριμνώ** (ρ.): γκρεμίζω
- Γκριντέλ'** (ουδ.): μικρό κοπάδι
- Γκριτζιάλα** (θηλ.): γκρινία
- Γκριτζιαλους • γκριτζιλιάνους** (αρσ.): γκρινιάρης
- Γκρουτζανίζου • τζουγκρανίζου** (ρ.): γρατσουνίζω
- Γκρουτζανιά • γκρουτζανσιά • γκρουτζάν'σμα** (θηλ.-ουδ.): γρατσούνισμα
- Γκυλώνου** (ρ.): τρυπή με κάτι αιχμηρό (βλ. και «αγκυλώνου»)
- (Γ)κ'φάρ'** (ουδ.): κουφάρι
- Γκώνουμι / γκώθ'κα** (ρ.): κομπιάζω - κόμπιασα / φουσκώνω - φούσκωσα από φαγητό
- Γκώσ(ι)μου** (ουδ.): φρακάρισμα τροφής στον οισοφάγο
- Γλαρώνου** (ρ.): νυστάζω
- Γλέπου** (ρ.): βλέπω
- Γλίνα** (θηλ.): λάσπη / γλίτσα / λίγδα
- Γλίστρα** (θηλ.): ολισθηρή επιφάνεια
- Γλιστρίδα** (θηλ.): είδος φυτού / μτφ. πολυλογία
- Γλίτζα** (θηλ.): βρωμιά
- Γλιτζιάζου** (ρ.): γίνομαι λιπαρός, γλιστερός
- Γλίτζιανους** (ρ.): λιπαρός / κολλώδης
- Γλουσιδ'** (ουδ.): εξάρτημα αργαλειού / βαρίδιο καμπάνας ή κουδουνιού
- Γλουσσουκουπάνα** (θηλ.): μτφ. πολυλογού / κουτσμπόλα
- Γλουσσουτρώου** (ρ.): κακολογώ / μτφ. "ματιάζω"
- Γλυκάδ'** (ουδ.): λιπώδες σημείο κρέατος / ξίδι
- Γ'ναίκειου • γ'νικί'κου** (ουδ.): γυναικείο
- Γνέθου** (ρ.): μετατρέπω το μαλλί ή το βαμβάκι σε νήμα / κλώθω
- Γνέμα** (ουδ.): γνέσιμο / κλωστή τυλιγμένη στο αδράχτι / γνέψιμο / νεύμα
- Γνέσ'μου** (ουδ.): στρίψιμο του μαλλιού με τα χέρια, για να γίνει κλωστή
- Γνέφου** (ρ.): κάνω νεύμα
- Γ'νικάς** (αρσ.): γυναικάς
- Γ'νικίζου** (ρ.): φέρομαι σαν γυναίκα
- Γ'νικουτός** (αρσ.): φερόμενος σαν γυναίκα / μτφ. ομοφυλόφιλος
- Γνουμ'κός • γνουστ'κός** (αρσ.): μυαλωμένος / συνετός
- Γνώρα** (θηλ.): γνωριμία
- Γόν'** (θηλ.): Αντιγόνη / Τρυγόνα
- Γόνα • γόνας** (ουδ.-αρσ.): γόνατο
- Γούβα** (θηλ.): λακκούβα / τρύπα στο έδαφος
- Γουβισμένους** (αρσ.): λαξευτός
- Γουβίτσα • γουβούδα** (θηλ.): λακκουβίτσα
- Γουγγύλ'** (ουδ.): είδος φυτού με σφαιρικό καρπό
- Γουδί** (ουδ.): ξύλινο, μεταλλικό ή μαρμάρινο κοίλο σκεύος, στο οποίο κοπανίζουν με το γουδοχέρι διάφορα υλικά

Γουδουχέρ' (ουδ.): κυλινδρικό εξάρτημα του γουδιού

Γούλ' (ουδ.): μέρος του αλετριού πάνω στο οποίο ήταν σφηνωμένο το "υνί".

Γούλα (θηλ.): λαιμός / στομάχι / μτφ. λαιμαργία

Γουμάρ' (ουδ.): γάιδaros / ζώο / μτφ. αναίσθητος / σωματώδης / ανθεκτικός άνθρωπος

Γουνατίζου (ρ.): αποκάμνω / τρώγω λαιμαργα

Γουνιά (θηλ.): χώρος δίπλα στο τζάκι (βλ. και «παραγών'»)

Γουνιάζου (ρ.): βάζω στη γωνιά / κάθομαι στη γωνιά / σχηματίζω γωνία

Γουνίδ' • γουνίδα (ουδ.-θηλ.): άκρη (γωνία) του ψωμιού

Γουν'κά (ουδ.): γονείς

Γούπατου (ουδ.): κοίλωμα εδάφους

Γούρ' (ουδ.): καλή τύχη

Γουργουλουμάτ'ς (αρσ.): κοιτάζει έντονα ή και πονηρά

Γουργούρ' (ουδ.): λαιμός / διαίσθηση / προβληματισμός

Γουργουρίζου (ρ.): προκαλώ θόρυβο ή σκέψη

Γουρλής • γουρλίδ'κους (αρσ.): φέρνει γούρι

Γούρνα (θηλ.): λακκούβα με νερό / χτισμένη δεξαμενή, όπου χυνόταν το νερό της βρύσης

Γουρνίζου (ρ.): σκάβω μικρό λάκκο

Γουρνισμένους (αρσ.): σκαμμένος

Γουστιρίτσα (θηλ.): μικρή σαύρα

Γουστόζ'κους (αρσ.): αστείοσ / με γούστο

Γραβάλ'σμα • γραβάν'σμα (ουδ.): θόρυβος

Γραβαλίζου • γραβανίζου (ρ.): κάνω θόρυβο

Γραδάρου (ρ.): βρίσκω την πυκνότητα του υγρού με γράδο (πυκνόμετρο)

Γράδου (ουδ.): μονάδα μέτρησης πυκνότητας υγρού / περιεκτικότητα σε αλκοόλη / πυκνόμετρο

Γραίνου (ρ.): αραιώνω με τα δάχτυλα το μαλλί / το ξεπλέκω, να γίνει κλωστή

Γράμμα • γραφή (θηλ.): επιστολή

Γραμματίκ' • γραμματ'κάς (ουδ.-αρσ.): καρδερίνα

Γραμματ'κός (αρσ.): γραμματέας

Γραμματ'σμένους (αρσ.): σπουδαγμένος

Γραμμένου (ουδ.): ζωγραφισμένο / όμορφο / μτφ. πεπρωμένο

Γράπα (θηλ.): γάντζος / ρακί (τσίπουρο) χωρίς γλυκάνισο

Γραπάτσουμα • γραπατσουσιά (ουδ.-θηλ.): γρατζουνισμα

Γραπατσώνου (ρ.): γρατζουνώ / σκίζω με τα νύχια

Γράπουμα (ουδ.): γερό κράτημα / στήριξη

Γραπώνου (ρ.): αρπάζω / συλλαμβάνω

Γραψαρχίδ'ς (αρσ.): μτφ. δεν νοιάζεται για κανέναν και για τίποτα

Γρέζ(ου) (ουδ.): ανωμαλία σε μεταλλική επιφάνεια / κομμάτι μετάλλου

Γρέκ' (ουδ.): τόπος διανυκτέρευσης / γιατάκι / κατοικία / κονάκι / περιφραξη / μαντρί / μονή

Γρέντζα • γρέντζου (θηλ.): γριά (απα-

ξιωτικά)

Γρηπίδα (θελ.): κρηπίδα

Γριβάδ' (ουδ.): ψάρι

Γρίβας (αρσ.): άλογο γκριζόασπρο (βλ. και «ψαρής»)

Γρι (επίρ.): καθόλου

Γρι-γρί (ουδ.): αλιευτικό πλοιάριο

Γρίζου (ουδ.): πηχτό μάλλινο ύφασμα, πλυμένο σε νεροτριβή

Γρίπους (αρσ.): δίχτυ / δικτυωτό σύρμα

Γρίτσα (θελ.): γριούλα

Γρόθους (αρσ.): γροθιά

Γροικάου (ρ.): ακούω / αντιλαμβάνομαι

Γρουθάρ' (ουδ.): μικρό σαν γροθιά

Γρουθιάζου (αρσ.): ρίχνω γροθιά

Γρούμπα (θελ.): ιτιά

Γ'ρούν' • γ'ρούνα (ουδ.-θελ.): γουρούνι / γουρούνα

Γ'ρουνάρ'ς (αρσ.): φροντίζει ή βόσκει γουρούνια / μτφ. αγνής

Γ'ρουνίζουμι (ρ.): λερώνομαι σαν γουρούνι

Γ'ρουνουπάτ'ς (ουδ.): κεφάλι γουρουνίσιο

Γ'ρουνουτσάρ'χου (ουδ.): τσαρούχι από δέρμα χόιρου

Γ'ρουνουφάι (ουδ.): φαγητό γουρουνού / μτφ. σκάρτο φαγητό

Γ'ρουνουχαρά (θελ.): γλέντι κατά τη σφαγή γουρουνιών / μτφ. κατάσταση ευθυμίας

Γρουσουήζ'ς (αρσ.): κακότυχος

Γρούλους (αρσ.): είδος μοχλού

Γυαλαμπούκας (αρσ.): φοράει γυαλιά (κοροΐδευτικά)

Γυαλένιους (αρσ.): γυάλινος

Γυαλί (ουδ.): κάθε γυάλινο σκεύος / ματογυάλι / καθρέφτης / μτφ. στίλβωμα παπουτσιών / γλιστερός δρόμος

Γυαλίζουμι (ρ.): καθρεφτίζομαι

Γυαλόπιτρα (θελ.): χαλαζίας

Γυαλουκουπάου-ώ • γυαλουμαχώ (ρ.): λάμπω σαν γυαλί / αστράφτω

Γυλιό(ς) (ουδ.-αρσ.): στρατιωτικός σάκος / γενικά σακίδιο

Γυμνουσάλιακας (αρσ.): σαλιγκάρι γυμνό (χωρίς καύκαλο)

Γυνί (ουδ.): η μύτη του αλετριού

Γύρα (θελ.): περιστροφή / σεργιάνι / ολοκλήρωση ενός κύκλου

Γυρίζουμι (ρ.): αλλάζω / μεταβάλλομαι

Γυρουβουλιά (θελ.): περιστροφή του σώματος / κυκλική φιγούρα στον χορό / βόλτα / μτφ. ξεγέλασμα

Γυρουλό(γ)ους (αρσ.): πλανόδιος έμπορος

Γυφταριό (ουδ.): γύφτοι / περιοχή γύφτων / μτφ. ακατάστατο σπίτι

Δ

Δα (μόρ.): μόλις

Δάγκα • δάγκαμα • δαγκαμασιά • δαγκανιά (ουδ.-θελ.): δάγκωμα / δαγκωνιά

Δαγκανιάρ'ς • δαγκασιάρ'ς (αρσ.): δαγκωνιάρης

Δαγκάνου (ρ.): δαγκώνω

Δαδί (ουδ.): κομμάτι ξύλου για προσά-

ναμμα

Δαμάλ' (ουδ.): μικρό αρσενικό μοσχάρι έως τριών ετών / μτφ. δυνατός έφηβος

Δαρμός (αρσ.): δάρσιμο / ξυλοκόπημα

Δαρτός (αρσ.): δαρμένος

Δάσια (ουδ.): δάση

Δασκαλεύου (ρ.): διδάσκω / συμβουλεύω

Δασκαλούδ' (ουδ.): μαθητής Δημοτικού

Δασύς (αρσ.): πυκνός

Δαυλί (ουδ.): δαυλός

Δαυλίζου (ρ.): ανάβω φωτιά με δαυλό / φωτίζω

Δαχ'λάς (αρσ.): αντίχειρας / το μεγάλο δάχτυλο

Δαχ'λιά (θηλ.): δακτυλιά

Δαχ'λίδ' (ουδ.): δαχτυλίδι / κρίκος

Δαχ'λήθρα (θηλ.): δαχτυλήθρα

Δαχ'λου (ουδ.): δάχτυλο

Δγε(ς) / δγέτι / δγιούμι (ρ.): δεξ - (ι)δέτε - (να) δούμε

Δείξιους-πείξιους (αρσ.): ο ένας και ο άλλος / τυχάρπαστος

Δέξια • δέξιους (θηλ.-αρσ.): ευνοϊκός / δεκτικός

Δέσ' (θηλ.): φράγμα

Δέχουμι (ρ.): αποδέχομαι / υποβαστάζω

Δημουσιά (θηλ.): δημόσιος, κεντρικός δρόμος

Διάβα (ουδ.): πέρασμα / διέλευση / πορεία

Διαβάτ'ς (αρσ.): περιπατητής / ταξιδιώτης

Διαβαίνου (ρ.): πορεύομαι / προσπερνώ

Διαβάλματα (ουδ.): συκοφαντίες / διαβολές /

Διαγουμίζου (ρ.): λεηλατώ / αρπάζω

Διαγούμισμα (θηλ.): λεηλασία / αρπαγή

Διαγουμιστής (αρσ.): λεηλάτης / κλέφτης (βλ. και «πλιατσ'κουλόγους»)

Διακουνεύου (ρ.): ζητιανεύω

Διακουνιά (θηλ.): ζητιανιά

Διακουνιάρ'ς (αρσ.): ζητιάνος / επαίτης

Διάλαου (ουδ.): ανακοίνωση / διάδοση

Διαλαώ (ρ.): ανακοινώνω / βγάζω στη φόρα

Διαλιγμός (αρσ.): διάλεγμα

Διαλουγίζουμι (ρ.): σκέφτομαι

Διάλους (αρσ.): Διάβολος

Διαναμητρημένους (αρσ.): πολυάριθμος / αμέτρητος

Διαόλια (ουδ.): μτφ. θυμός / πείσμα

Διασιάτ'κου • Διου'σιάτ'κου (ουδ.): ο οικισμός του Διονυσίου

Διασιάτ'ς • Διου'σιάτ'ς (αρσ.): καταγόμενος από το χωριό Διονυσίου

Διασίδ' (ουδ.): νήμα που χρησιμοποιείται για στημόνι στην ύφανση / υφαντό

Διάσιλου (ουδ.): ξέφωτο σε ύψωμα / στενό πέρασμα ανάμεσα σε δυο βουνά (βλ. και «διρβέν'»)

Διασιμί (ουδ.): γιάσεμι

Διάστρα (θηλ.): ξύλινο εξάρτημα του αργαλειού

- Διάτα** (θηλ.): διαταγή / παραγγελία
- Διάτανους** (αρσ.): Διάβολος
- Διαφιντεύου** (ρ.): εξουσιάζω / προστατεύω
- Διάφορου** (ουδ.): οικονομική ωφέλεια / κέρδος / τόκος / συμφέρον
- Δίγνουμους** (αρσ.): με δυο γνώμες
- Διέ μι / διούμι** (ρ.): κοίτα με - (να) δούμε
- Δικαίουμα** (ουδ.): παρακράτηση σοδειάς για παρεχόμενη υπηρεσία
- Δικανίκ'** (ουδ.): πατερίτσα / μακρύ ξύλο / μτφ. ξυλοδαρμός
- Δικαν'κάς** (αρσ.): μπλέκεται σε ξυλοδαρμό
- Δικαν'κιές** (θηλ.): ξυλιές
- Δικαν'κόνου** (ρ.): δέρνω
- Δικαουχτούρα** (θηλ.): είδος αγριοπερίστερου
- Δικάτ'** (θηλ.): φορολογία, που πλήρωναν οι καλλιεργητές (1/10 της σοδειάς)
- Δικατιστής** (αρσ.): συλλέκτης φόρου της «Δεκάτης»
- Δικέλ'** (ουδ.): τσάπα με δύο δόντια
- Δικιάζουμι** (ρ.): λογομαχώ για το δικίο μου
- Δικιώνου** (ρ.): δικαίωνω
- Δικράν'** (ουδ.): ξύλινο (από κρανιά) ή μεταλλικό διχαλωτό εργαλείο για το λίχνισμα
- Διμάτ'** (ουδ.): δέσμη άχυρων, κληματσίδων κ.λπ.
- Διματιάζου** (ρ.): φτιάχνω δεμάτια
- Διματ'κό** (ουδ.): "σχοινί" από στριμμένα στάχυα σίκαλης, με το οποίο έδεσαν τα δεμάτια σταριού ή κριθαριού
- Διμουνίζου • διμουνίζουμι** (ρ.): νευριάζω
- Διμούτσουους** (αρσ.): διπρόσωπος
- Διμ'τού** (ουδ.): αποτελείται από δύο μίτους (κλωστές) / χοντρό, πυκνούφασμένο βαμβακερό ύφασμα
- Διντρουγαλιά** (θηλ.): είδος φιδιού
- Διξαμινή** (θηλ.): ο παλιός οικισμός του Βάβδου (βλ. και «Μπαϊραμίς»)
- Διουλί** (ουδ.): βιολί
- Διουλ'τζής** (αρσ.): βιολιστής
- Διξιμ'** (ουδ.): ό,τι δεχόμαστε
- Δίπατου** (ουδ.): διώροφο
- Δίπλα** (θηλ.): τσάκιση / πιέτα
- Διπλάρ'κους** (αρσ.): διπλός / δίδυμος
- Διπλάρωνου** (ρ.): πειθω κάποιον για διευκόλυνσή μου / πλευρίζω / συλλαμβάνω / δέρνω
- Διπλάρωνουμι** (ρ.): γίνομαι "διπλός" (αποκτώ ταίρι) / ξαπλώνω στο κρεβάτι
- Διρβέναγας • ντιρβέναγας** (αρσ.): επικεφαλής στρατιωτικού τμήματος, το οποίο φρουρούσε τα στενά περάσματα (δερβένια)
- Διρβέν' • ντιρβέν'** (ουδ.): φυλασσόμενη στενή διάβαση / κλεισούρα
- Διρβήσις • ντιρβήσις** (αρσ.): μουσουλμάνος ιερωμένος / μτφ. λεβέντης / έντιμος χαρακτήρας
- Διρμάτ'** (ουδ.): σάκος από δέρμα κατσίκας, όπου παρασκευάζταν το τυρί ή το ξινόγαλο (βλ. και «τουλούμ'»)
- Διρματιάζου** (ρ.): ρίχνω γάλα σε δερμάτινο σάκο
- Διρμουνίζου** (ρ.): κοσκινίζω με δριμόνι (βλ. και «δριμουνίζου»)

Διρπάν' (ουδ.): δρεπάνι

Δισάκ' (ουδ.): διπλό τρίχινο ταγάρι, ενωμένο με πλατύ λουρί, που φορτωνόταν στον ώμο ή στο σαμάρι

Δισιά (θηλ.): δέσιμο

Δισποινιώ (θηλ.): Δέσποινα

Δίστουμου (ουδ.): δίκοπο

Δίφουρου (ουδ.): δέντρο που καρπίζει δυο φορές τον χρόνο

Διφτέρ' (ουδ.): τεφτέρ

Διφτιριάζου (ρ): κάνω κάτι για δεύτερη φορά

Διχάλ' (ουδ.): μακρύ διχαλωτό ξύλο (με δύο μυτερές απολήξεις)

Διχάου (ρ): κατευθύνω ζώα

Δόδ' • δόδια (ουδ.): δόντι • δόντια

Δόκανου (ουδ.): παγίδα για ζώα

Δόλιους (αρσ.): ταλαίπωρος / φουκάρας / αξιολύπητος

Δοξαπατρί (ουδ.): μτφ. κεφάλι (μέτωπο) / κατακούτελα

Δουδικάμια (ουδ.): Δωδεκαήμερο

Δουδουκάρ' (ουδ.): δόντι τραπεζίτης

Δουκάν' (θηλ.): πλατιά σανίδα σαν έλικητρο, με κοφτερές πέτρες, για να τεμαχίζει τα στάχυα, ωστόσο χωρίζει το σιτάρι από το άχυρο

Δουκάτα (ουδ.): χρήματα

Δουκίεμι • δοκισύμι (ρ.): νομίζω / σκέφτομαι / αντιλαμβάνομαι / θυμάμαι

Δούλιψ' (θηλ.): υπηρεσία / δουλειά

Δούλους (αρσ.): εργάτης σε κτήμα κάποιου / υπηρέτης

Δουξάρ' (ουδ.): τόξο / τοξωτό εργαλείο, με το οποίο ξαίνουν μαλλί ή βαμβάκι

Δουξάτου (ουδ.): χώρος υποδοχής επισκεπτών / διάδρομος προς το μπαλκόνι (βλ. και «σάλα»)

Δουράκ'νου (ουδ.): ροδάκινο

Δόχ' (ουδ.): ενέδρα / καρτέρι κυνηγού

Δραγάτ'ς (αρσ.): αγροφύλακας

Δραγατ'κά (ουδ.): αμοιβή δραγάτη

Δραγουμάνους (αρσ.): διερμηνέας

Δράμ' (ουδ.): μονάδα βάρους ίση με ένα τετρακοσιοστό (1/400) της οκάς / μικρή ποσότητα

Δρασπέτ' (ουδ.): πολύ ξινό

Δριμόν' • δρουμόν' (ουδ.): μεγάλο κόσκινο, με ύψος πλαισίου 25 εκ., και με φαρδιές τρύπες στον πάτο

Δριμουνίζου • δρουμουνίζου (ρ.): χρησιμοποιώ δριμόνι / κοσκινίζω (βλ. «δριμουνίζου»)

Δρόλαπας • δρουλάπ' • ντουρλάπ' (αρσ.-ουδ.): ανεμοβρόχι / μπόρα

Δρούγα (θηλ.): βέργα που συγκρατεί το «σφοντύλι» (βλ. λέξη)

Δρουμιά (ουδ.): κομμένα στάχυα, τα οποία άφηναν πίσω τους οι θεριστές (βλ. και «λαμνός»)

Δρουσιό (ουδ.): δροσιά

Δρουσουλουγιέμι (ρ.): δροσιζομαι

Δρουσιίλ' (ουδ.): εξάνθημα από ιδρώτα

Δύμια (διδύμια) (ουδ.): όρχεις

Δυναζουμι (ρ.): δύναμαι / μπορώ

Δυχατέρα (θηλ.): θυγατέρα / κόρη

Δώθι (επίρ.): από εδώ

Δώ μ' (προστ.): δώσε μου

Δώμα (ουδ.): δωμάτιο ή μικρό διαμέρισμα σε ταράτσα

Ε

Έβγα (ρ.): βγες / (ουδ.): βγάλισμο / έξοδος

Έβηκис (ρ.): μπήκες

Ειδιμή (επίρ.): ειδάλλως

Εμ (συνδ.): και

Έμπα (ρ.): μπες / (ουδ.): μπάσιμο / είσοδος

Εμπατή (θηλ.) είσοδος του σπιτιού

Ένα χοβ (επίρ.): μια φορά / κάποτε

Έντς (ουδ.): φάουλ (στο ποδόσφαιρο)

Έρ'μους • ρμάδα (αρσ.-θηλ.): μοναχικός(ή) / αξιολύπητος(η)

Έρ'ντι (ρ.): έρχονται

Έτζιαϊά / έτσιαϊά • έτζιας / έτσια (επίρ.): έτσι

Έφ'κι / έφ'καν (ρ): έφυγε - έφυγαν

Έχια (ουδ. πληθ.): περιουσία

Έχτρα (θηλ.): έχθρα

Ζ

Ζα (ουδ.): ζώα / ζωντανά

Ζαβάδα • ζαβουμάρα (θηλ.): στραβομάρα / ανοησία / παραξενιά

Ζάβαλους (αρσ.): δυστυχημένος / ταλαίπωρος

Ζαβιάρ'ς • ζαβιάς • ζαβός (αρσ.): ζαβολιάρης / στριμμένος / ανάποδος / ανόητος (βλ. και «ζαγαλιάρ'ς»)

Ζαβλάκουμα (ουδ.): χαιύνωση / στραβομάρα / χαζομάρα

Ζαβλακουμένους (αρσ.): ζαλισμένος / υπνωτισμένος

Ζαβλακώνουμι (ρ.): αποχαυνώνομαι / αποβλακώνομαι

Ζαβλουκάνα (θηλ.): με στραβά πόδια / μπφ. άτακτη

Ζαβώνουμι (ρ.): στραβώνομαι / τρελαίνομαι

Ζαγαλιά (θηλ.): ζαβολιά

Ζαγαλιάρ'ς (αρσ.): ζαβολιάρης (βλ. και «ζαβιάρ'ς»)

Ζαγαλίκ' (ουδ.): κλέψιμο

Ζαγάρ' (ουδ.): κυνηγόσκυλο / μπφ. τι-

ποτένιος άνθρωπος / κατεργάρης

Ζαγκότσ' (ουδ.): ξύλινο εργαλείο, σφιγκτήρας

Ζαιρές (αρσ.): εφόδια / ζωοτροφές

Ζαιφιζου (ρ.): αδυνατίζω

Ζαιφ'κους (αρσ.): αδύνατος

Ζακατίζου • ζακατώ (ρ.): βάζω & βγάζω κάτι

Ζακατ'λίκ' (ουδ.): βαριά, κουραστική δουλειά / είδος τρεξίματος αλόγου

Ζακόν' (ουδ.): έθιμο / συνήθεια

Ζαλίκ' (ουδ.): φορτίο κλαδιών για τους ώμους

Ζαλικώνουμι • ζαλώνουμι (ρ.): σηκώνω φορτίο στην πλάτη

Ζαλίμ' (ουδ.): φορτωμένος ζώο (γάιδαρρος ή μουλάρι)

Ζαλίμ'ς (αρσ.): άδικος / σκληρός

Ζαλ'κουσιά (θηλ.): δέμα κλαδιών για φορτίο πλάτης

Ζαλούρα • ζάλους (θηλ.-αρσ.): ζάλισμα / σκοτοδίνη / μπφ. φασαρία

Ζαμακώνου (ρ.): κάνω κάτι με δύνα-

μη / χτυπώ / βουλώνω / χώνω / συλλα-
 μβάνω / φορτώνω / μτφ. γαμώ
Ζαμάν' (ουδ.): χρόνος / καιρός
Ζαμάρα (θηλ.): πράσινο σωληνοειδές
 φύλλο (κοτσάνι) κρεμμυδιού
Ζαμπαράς (αρσ.): γυναικάς
Ζαμπούνα (θηλ.): είδος λαϊκού οργά-
 νου (πίπιζα, γκάντα, ζουρνάς) / ροή με
 πίεση / καλάμι από στάχυ
Ζαμπ'νίζου (ρ.): αδυνατίζω πολύ
Ζαμπούν'ς • Ζαμπούν'κους (αρσ.): α-
 δύναμος / καχεκτικός / άρρωστος
Ζαμπραχάν'ς (αρσ.): αρρωστιάρας (βλ.
 και «ζαραλιδ'κους»)
Ζαναέτ' (ουδ.): αγρίμι
Ζανάτ' (ουδ.): επάγγελμα / χαρακτήρας
Ζαπανίκα (θηλ.): μεγάλη βέργα
Ζαπώνου (ρ.): αρπάζω / κλέβω
Ζαπώνουμι (ρ.): συμμαζεύομαι
Ζάρα (θηλ.): τσαλάκωμα / ρυτίδα
Ζαράλ' (ουδ.): η ζημιά / βλάβη / ελάτ-
 τωμα / πρόβλημα
Ζαραλής • Ζαραντζής (αρσ.): άτακτος
 / φασαρτζής
Ζαραλιδ'κους (αρσ.): αρρωστιάρας
 (βλ. και «ζαμπραχάν'ς»)
Ζαργάνα (θηλ.): είδος ψαριού με σε-
 νό και μακρύ ρύγχος / μτφ. λυγερή κι
 ευκίνητη γυναίκα / ελκυστική
Ζαργκουλιάζου (ρ.): ζαρώνω / τσαλα-
 κώνω
Ζαργκουλιάρ'ς (αρσ.): ζαρωμένος / ρυ-
 τιδωμένος
Ζαρζαβάτ' (ουδ.): οπωροκηπευτικό
Ζαρζαβατζής (αρσ.): καλλιεργητής
 λαχανικών / μπαξεβάνης

Ζαρίφ'ς • Ζαρίφ'κους (αρσ.): αδύνατος
 / κομψός / λυγερός
Ζάρ'κους (αρσ.): γυμνός / χωρίς ρούχα
 / εργατικός
Ζαρώνου (ρ.): ρυτιδώνω / κατσουφιά-
 ζω / ξαπλώνω
Ζατς-ζουτς (ουδ.): ήχος πορδής
Ζαφείρου (θηλ.): Ζαφειρώ
Ζάφτ' (ουδ.): έλεγχος / χαλιναγωγήση
 / σύλληψη / υποταγή (βλ. και «αζάπ») /
 (επίρ.): φτάνει! / αρκετά!
Ζαχαράτου (ουδ.): γλύκισμα
Ζαχαρένια (θηλ.): από ζάχαρη / μτφ. ευ-
 χάριστη κατάσταση / καλή διάθεση
Ζαχνιά (θηλ.): χτύπημα / χαστούκι
Ζαχνιάρ'ς (αρσ.): μικρός κι ασθενικός
Ζάχους (αρσ.): Ζαχαρίας
Ζ'βακιάζου (ρ.): χτυπώ / ερωτοτροπώ
 βίαια
Ζ'βακώνουμι (ρ.): ζεσταίνομαι
Ζ'βόγρουνου (ουδ.): τρελογούρουνο
Ζγάνα • Ζγούνα (θηλ.): βρώμα / κλα-
 νιά
Ζγ(α)νίζου • Ζγ(ου)νίζου (ρ.): μυρίζω
 άσχημα / βγάζω δύσοσμη πορδή
Ζ'γέτ' (ουδ.): ταλαιπωρία
Ζ'γιάζου (ρ.): ζυγίζω / μτφ. χτυπώ
Ζ'γιάν' (ουδ.): άδικο χάσιμο
Ζγκουμαχώ (ρ.): αγκομαχώ / ζορίζομαι
Ζγκούρα (θηλ.): σκουριά / κοκκινόχω-
 μα, που με τη βροχή γίνεται σκληρό
Ζγκουρβάλ' (ουδ.): σβόλος χώματος /
 σβολιασμένο αλεύρι / δυσκολομάση-
 τη τροφή / μτφ. πρησμένος λεμφαδέ-
 νας
Ζγκουριά (θηλ.): σκουριά / βρομιά

- Ζγκουριάρ'ς** (αρσ.): βρόμικος
- Ζ'γός** (αρσ.): ξύλινη κατασκευή προσαρμοσμένη στον τράχηλο βοδιών για ζέψιμο / μτφ. τυραννία / σκλαβιά / ζυγαριά
- Ζ'γούρ'** (ουδ.): αρνί δύο ετών
- Ζ'γώνου** (ρ.): πλησιάζω
- Ζέρβας • Ζιρβής** (αρσ.): αριστερόχειρας / αριστεροπόδαρος
- Ζεύλις** (θηλ.): μεταλλικές βέργες, που σταθεροποιούσαν τον ζυγό στον αυχένα του ζώου
- Ζεύου** (ρ.): περνά ζυγό στο ζώο / βάζω τα ζώα στο αλέτρι ή στο κάρο
- Ζεύουμι / Ζεύ'κα** (ρ.): μτφ. φορτώνομαι - φορτώθηκα
- Ζέφκ'** (ουδ.): ευχαρίστηση
- Ζέχνου** (ρ.): μυρίζω δυσάρεστα / βρομοκοπώ
- Ζήβα** (ρ.): σβήσε (βλ. «σβάου-ώ»)
- Ζήσ'** (θηλ.): ζωή
- Ζήτ'λας • Ζητλιάρ'ς** (αρσ.): ζητιάνος / τρακαδόρος
- Ζιαφέτ'** (ουδ.): διασκέδαση / φαγοπότι
- Ζιβγάρ'** (ουδ.): δύο όμοια ή ταιριαστά / δυο ζώα στο ζυγό / ζευγάρι εραστών
- Ζιβγαράτους • Ζιβγουλάτ'ς** (αρσ.): οργώνει με ζώα ζεμένα στο ζυγό
- Ζιβγαρίζου • Ζιβγατίζου** (ρ.): οργώνω με ζευγάρι βοδιών
- Ζιβγάρουμα** (ουδ.): πάντρεμα / σμίξιμο ζώων
- Ζιβγαρώνου** (ρ.): παντρεύω / γίνομαι ζευγάρι
- Ζιβγάς** (αρσ.): οργώνει με ζώα ζεμένα στο ζυγό
- Ζιβγουλατιό** (ουδ.): χωράφι οργωμένο / ζώα ζεμένα στο ζυγό
- Ζιβζέκ'ς** (αρσ.): χαζός / ανάποδος / ξεροκέφαλος / σκανδαλιάρης / κουτοπόνηρος
- Ζιγρ(ια)** (θηλ.): αγκαθωτός θάμνος / βασινιά / πυκνό δάσος
- Ζιζάνιου** (ουδ.): αγριόχορτο / μτφ. ανυπάκουο παιδί
- Ζιϊμπέκ'κου** (ουδ.): χορός μοναχικός
- Ζιϊμπέκ'ς** (αρσ.): στρατιώτης / πεζικάριος
- Ζιλές • Ζιλέτ** (αρσ.-ουδ.): πουλόβερ / γιλέκο
- Ζιματοκουκώ** (ρ.): καίω πολύ
- Ζιμπίλ'** (ουδ.): μεγάλος κρεμαστός σάκος από χοντρό υφαντό / πλεκτό χορτάρινο καλάθι / λαστιχένιο καλάθι για πέτρες
- Ζιπούν'** (ουδ.): εσώρουχο μωρού / είδος κοντού πανωφοριού
- Ζιρβά** (επίρ.): αριστερά
- Ζιρβά • Ζιρβουχώρα** (ουδ.): χωριά Βόρειας Χαλκιδικής
- Ζ'λάπ'** (ουδ.): άγριο ζώο / μτφ. ζηηρός / κακός / ανόητος
- Ζ'λάου • Ζ'λίγου** (ρ.): ζουλώ / συμπίεζω
- Ζ'μάρ'** (ουδ.): ζυμάρι
- Ζ'μέτ** (ουδ.): καχεκτικός
- Ζ'μί** (ουδ.): ζουμί
- (Ζ)μπραστ!** (ουδ.): θόρυβος πτώσης
- Ζ'μπέθιρους** (αρσ.): συμπέθερος
- Ζμπάπ(α) - Ζμπούπ(α) • Ζντάπ(α) - Ζντούπ(α)** (ουδ.): ήχος χτυπήματος

- Ζ'νάρ'** (ουδ.): ζωνάρι / μτφ. γενιά
Ζ'νάρ' τ' Θιού (ουδ.): ουράνιο τόξο
Ζ'νίχ' (ουδ.): αυχένας / σβέρκος (βλ. και «τρικόπ'») **Ζντ** (πρόθ.): στην (π.χ. «ζντ πατόζα» = στην πατόζα)
Ζντουπιστός (αρσ.): χτυπητός
Ζντράλα (θηλ.): ζάλη
Ζ'ντράβλιστρου (ουδ.): ξυλόπανο για το καθάρισμα φούρνου
Ζ'ντράν' (ουδ.): πράγμα / ρούχο / περιπίτωση / μτφ. χαρακτήρας
Ζ'ντρουγαλιά (θηλ.): είδος φιδιού
Ζόρ' (ουδ.): καταναγκασμός / δυσκολία
Ζόρ' ζουρνά (επίρ.): με το ζόρι
Ζόρ'κους (αρσ.): δύσκολος / δύστροπος
Ζουγκλά (ουδ.): τα άκρα (χέρια-πόδια)
Ζουγκλάου (ρ.): πιέζω / τσιμπώ
Ζουγραφίτ'ς (αρσ.): καταγόμενος από το χωριό Ζωγράφου
Ζούδ' (ουδ.): ζώυφιο / μικρό αγρίμι / μτφ. άνθρωπος μικρόσωμος
Ζουζ'νίζου (ρ.): παράγω ήχο (για έντομο που πετάει) / βουίζω
Ζούζουλου (ουδ.): ζώυφιο / έντομο / ξωτικό / φίδι / μτφ. φασαρτζίδικο παιδί
Ζουζούν' (ουδ.): έντομο
Ζούλα (θηλ.): ενέργεια που γίνεται στα μουλωχτά / κλειψιά
Ζουλάου • ζουπάου (ρ.): πατάω δυνατά / συμπιέζω
Ζουλάρου (ρ.): κάνω ζούλα / κλέβω
Ζούληγμα (θηλ.): συμπίεση
Ζούλφους (αρσ.): συνεσταλμένος / μοναχικός
Ζουμπάς (αρσ.): ξύλινο σφυρί / μτφ. άνθρωπος πολύ κοντός
Ζουμπιρέκ' (ουδ.): μάνταλο
Ζούμπιρου (ουδ.): ζώυφιο / έντομο / μτφ. αηδιαστικός / καχεκτικός
Ζουμπούλ' (ουδ.): υάκινθος
Ζουμπουρλός (αρσ.): στρουμπουλός
Ζουν-πατς (ουδ.): παιχνίδι, κατά το οποίο χτυπούσαν την παλάμη ενός παίκτη που είχε κλειστά τα μάτια
Ζουντανό (ουδ.): ζώο (βλ. και «πράμα») / μτφ. ανόητος / βλάκας
Ζουντόβουλου (ουδ.): υποζύγιο / μεγάλο ζώο για δουλειές / μτφ. δραστήριο παιδί / πειραχτήρι
Ζουντόχηρους (αρσ.): διαζευγμένος / χωρισμένος
Ζούπα (θηλ.): πολύ ώριμο φρούτο
Ζουπί(ά)ζου (ρ.): συμπιέζω
Ζούπιασμα (ουδ.): ζούληγμα
Ζούπουμα (ουδ.): κλειψιά / κρύψιμο
Ζουπώνου • ζουφώνου (ρ.): αρπάζω κρυφά / κρύβω κάτι
Ζούρα (θηλ.): κατακάθι λιπαρής ουσίας / μούργα / ζαρωματιά / μτφ. καχεξία
Ζουράρ'ς (αρσ.): τοκογλύφος
Ζουρζουβίλ'ς (αρσ.): σκανδαλιάρης / πειραχτήρι
Ζουριάζου (ρ.): ζαρώνω
Ζουρίζου (ρ.): δυσκολεύω / πειθαναγκάζω / εκβιάζω
Ζούρλα • ζουρλάδα • ζουρλαμάρα (θηλ.): τρέλα / ασυλλογισιά
Ζουρλαίνου (ρ.): τρελαίνω

Ζουρλαντίζου (ρ.): δυσκολεύω / πιέζω / ζοριίζω

Ζουρλάντ'σμα (ουδ.): ζόρι / πίεση

Ζουρλός (αρσ.): παλαβός / αλλοπαρμένος / ιδιόρρυθμος

Ζουρλουπαντιέρα (θηλ.): μτφ. παλαβιάρης / ελαφρόμυαλος

Ζουρμπαρλίκ' (ουδ.): τσαμπουκάς / ανταρσία / ληστεία / μτφ. καταπίεση / επιβολή

Ζουρμπάς (αρσ.): ληστής / φυγόδικος / μτφ. τσαμπουκάς

Ζουρνατζής (αρσ.): παίζει ζουρνά

Ζουρνάς (αρσ.): ξύλινο κλαρίνο με οξύ ήχο / μτφ. μύτη ζώου (γουρουνιού)

Ζούρ'σι (ρ.): κάτσε

Ζουστήρας (αρσ.): αντρική ζώνη

Ζουχάδα (θηλ.): αιμορροΐδα / μτφ. κα-

κή ψυχική διάθεση

Ζουχάδας (αρσ.): άνθρωπος ιδιότροπος / καβγατζής

Ζουχαδιάζουμι (ρ.): έχω ζουχάδες / είμαι κακόκεφος, έτοιμος για καβγά

Ζουχός (αρσ.): φυτό για σαλάτα

Ζουχώνου (ρ.): στριμώχνομαι / τραβιέμαι στην άκρη

Ζύγ' (ουδ.): αντίβαρο σε παλιές παλάντζες / ζυγαριά / ζύγισμα

Ζύ(γ)ια (ουδ.): σχοινιά που ισορροπούν τον χαρταετό

Ζυμουτήρ' (ουδ.): ξύλινο σκεύος για ζύμωμα ψωμιού

Ζυμουτ'κή (θηλ.): σκάφη

Ζώνουμι (ρ.): φοράω ζώνη / ετοιμάζομαι / φορτώνομαι

Ζώστρα (θηλ.): επίδεσμος

Η

Η (άρθ.): ο / η (και για τα δύο γένη)

Ήβρα / ήβραμι (ρ.): βρήκα - βρήκαμε

Ηλιακό (ουδ.): προσήλιο μέρος

Ήλιασμα (ουδ.): λιάσιμο

Ηλιάτσ' (ουδ.): λιαστό υλικό, που δινόταν ως φάρμακο

Ήμαν (ρ): ήμουν

Ήρτα / ήρταμι (ρ): ήρθα - ήρθαμε

Θ

Θα λα • θα να (σύνδ.): θε να / πρόκειται

Θα λ' έρτ'ς • θα ν' έρτ'ς • θα ρ'τ'ς (έκφρ.): θα 'ρθεις

Θαμάζου • θαμαίνουμι (ρ.): απορώ / εκπλήσσομαι / αμφιταλαντεύομαι / αγωνιώ

Θαμπίζου (ρ.): βλέπω θολά

Θανατικό (ουδ.): θάνατοι επιδημίας

Θανάησ'ς (αρσ.): Θανάσης

Θανατώνουμι (ρ.): τραυματίζομαι πολύ σοβαρά

Θαραπαμένους (αρσ.): χαλαρός / αφελής / ανυποψίαστος / ταλαιπώρος

Θαραπαύουμι (ρ.): χαίρομαι / ευχαριστιέμαι / απολαμβάνω

Θηκιάζου (ρ.): τακτοποιώ / στοιβάζω

Θειάκου (θηλ.): θεία

Θειαφίζου (ρ.): ραντίζω με θειάφι

Θέλ'μα (ουδ.): επιθυμία / θέληση / μτφ.

μικροδουλειά / μικροεξυπηρέτηση

Θέρμ' (θηλ.): πυρετός

Θέρους (αρσ.): θερισμός

Θ(η)κάρ' (ουδ.): θήκη μαχαριού

Θηλ'κουτάρ' • **Θ'λύκ'** / (ουδ.): θηλιά στο παντελόνι απ' όπου περνάει η ζώνη / θηλιά για κούμπωμα / κλωστέσιος συνδετήρας / κουμπότρυπα

Θηλ'κώνου • **Θ'λυκώνου** (ρ.): κουμπώνω / συνδέω / κάνω θηλιά για κούμπωμα

Θημιρίδα (θηλ.): εφημερίδα

Θημουσιά (θηλ.): μικρή στοίβα δεματιών στο χωράφι

Θημουσιάζου (ρ.): στοιβάζω δεμάτια

Θηρίους (ρ.): μεγάλοςωμος

Θιομπαίχτ'ς (αρσ.): απατεώνας / χωρίς ηθικές αναστολές

Θιουτ'κά (ουδ.): θεϊκά

Θιουτ'κός (αρσ.): θεοσεβούμενος

Θιριακλής (αρσ.): επιθυμεί κάτι διακάως / μανιώδης

Θιριακουμένους (αρσ.): εύσωμος / θεόρατος

Θιριστής (αρσ.): αυτός που θερίζει / ο μήνας Ιούνιος

Θιρμαίνουμι (ρ.): έχω πυρετό

Θιρμαίνου (ρ.): ζεσταίνω

Θιρμασιά (θηλ.): υψηλός πυρετός / μαγκάλι

Θιρμασουβότανου (ουδ.): βότανο για τη θέρμη (πυρετό)

Θιρμασών'ς (αρσ.): ζώυφιο που φέρνει πυρετό

Θιρμός (αρσ.): ζεσταμένο νερό

Θ'κέλ' (ουδ.): δικέλλι

Θ'κός μ' • Θ'κή μ' • Θ'κό μ' (αντων.): δικός μου / δική μου / δικό μου

Θ'λύκ' (ουδ.): βλ. «θηλ'κουτάρ'»

Θ'λίκουκου (ουδ.): χορτάρι που φύτρωνε στις καλαμιές / ζωοτροφή

Θ'μούμι (ρ.): θυμάμαι

Θουριά (θηλ.): όψη / παρουσιαστικό

Θουρώ (ρ.): βλέπω / αντιλαμβάνομαι / αντικρίζω

Θράκα (θηλ.): αναμμένα κάρβουνα

Θρασίμ' (ουδ.): ψοφίμι / μπφ. ανίκανος / τεμπέλης / άχρηστος / θρασούδειλος

Θρασικιάς (αρσ.): βορειοδυτικός άνεμος

Θράψαλου (ουδ.): κεφαλόποδο μαλάκιο, όμοιο με καλαμάρι

Θρέμμα • θριφτάρ' (ουδ.): ζώο τρεφόμενο για το κρέας του / μπφ. καλοζωισμένος

Θρίμμα • τρίμμα (ουδ.): κομματάκι

Θριψίν' (θηλ.): πάστα σταφίδας

Θρόισμα (ουδ.): αεράκι με ελαφρύ θόρυβο

Θρούμπα (θηλ.): μαύρη χαμοελιά, ώριμη (βλ. και «χαμάδα»)

Θρουσιάζουμι (ρ.): στοργυλοκάθομαι / βολεύομαι άνετα

Θρύμμα (ουδ.): μικρό κομμάτι

Θρυψαλιάζου (ουδ.): κομματιάζω

Θρύψαλου (ουδ.): μικρό κομμάτι από κάτι σπασμένο

Θυμητ'κό (ουδ.): μνημονικό / αναμνηστικό

Θύμιους (αρσ.): Ευθύμης

Θυμ(ν)ιάζου (ρ.): θυμιατίζω

Θυμουιάρ'ς (αρσ.): οξύθυμος

I

- Ιά!** (δεικτ.): να / (προτρ.): για / (διαζ.): ή / (επιφ.): θαυμασμός
- Ιάτους • ιάτην** (αντων.): νάτος / νάτη
- Ίγκλα** (θηλ.): λουρί σαμαριού
- Ιγκλώνου** (ρ.): δένω την ίγκλα
- Ιδανά • ιδουδά • ιδώια** (επίρ.): εδώ / σ' αυτήν ακριβώς τη θέση
- Ίδρους • ιδρουτας** (αρσ.): ιδρώτας
- Ικεία** (επίρ.): εκεί
- Ικειδά** (επίρ.): σ' εκείνο το μέρος
- Ιλές** (θηλ.): ελιές
- Ιλιάτσ'** (ουδ.): γιατροσόφι
- Ιλιώνας** (αρσ.): ελαιώνας
- Ιλούδα** (θηλ.): μικρή ελιά
- Ιμάμ-μπαϊντί** (ουδ.): φαγητό με μελιτζάνες
- Ιμάμ'ς** (αρσ.): μουσουλμάνος ιερέας
- Ιμριτζιλήδης** (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) Πρινάρια
- Ινέσα** (θηλ.): ένεση
- Ινιαχού!** (επιφ.): κραυγή για καθοδήγηση ζωού
- Ιξόν** (επίρ.): εξόν / εκτός / πλην
- Ιζουτρικό** (ουδ.): λάστιχο ποδηλάτου
- Ιπέρσ'** (επίρ.): πέρσι
- Ιπρόπιρσ'** (επίρ.): πρόπερσι
- Ιπρουχτέ(ς)** (επίρ.): προχθές
- Ιργέν'ς** (αρσ.): εργένης / άγαμος
- Ιρίφ'** (ουδ.): κασίκι
- Ιρίφ'ς** (αρσ.): φουκαράς / πονηρός / ανόητος / ψεύτης
- Ίσβουρους** (αρσ.): ο παλιός οικισμός της Στρατονίκης
- Ισιάδ' • ισιουμα** (ουδ.): επίπεδος χώρος / ευθεία οδός
- Ίσκα** (θηλ.): εύφλεκτο φιτίλι / φιτίλι αναπτήρα
- Ισκιάδ' • ισκιουμα** (ουδ.): σκιερό μέρος
- Ισ'νάφ'** (ουδ.): συνάφι / συντροφιά
- Ιταμίνα** (θηλ.): χοντρή κλωστή κεντήματος / πανί για κέντημα
- Ιτότι(ς)** (επίρ.): τότε
- Ιτούτουζας • ιτούτουνας** (αρσ.): αυτός εδώ
- Ιτούτουια** (ουδ.): αυτό εδώ
- Ίτσια** (ουδ.): άγριοι μενεξέδες / πανσέδες / ζουμπούλια
- Ίυσα** (ρ.): έχυσα
- Ιφκοίλια** (θηλ.): “κόψιμο” / διάρροια
- Ιψές** (επίρ.): χθες

K

- Καβάδ'** (ουδ.): παιδικό φουστάνι
- Καβαδούρα** (θηλ.): αμάνικη μπλούζα
- Καβάησ'ς** (αρσ.): φρουρός / σωματοφύλακας / κλητήρας
- Καβάκ'** (αρσ.): λεπτή λεύκα
- Καβαλάρ'** (ουδ.): βαμβακερή κλωστή
- Καβαλαρία** (θηλ.): ιππικό
- Καβαλαριά** (θηλ.): ζιζάνιο σιτηρών / κολλιτσιδα / ζωοτροφή
- Καβαλίκα** (θηλ.): καβάλα
- Καβαλίνα** (θηλ.): κοπριά αλόγου (βλ. και «γκαβαλίνα»)
- Καβάλους** (αρσ.): το κάτω μέρος της ραφής του παντελονιού, που ενώνει

τα δύο σκέλη

Καβάντζα (θηλ.): κρυψώνα / απόθεμα

Καβαντζάρου • καβαντζώνου (ρ.): αποταμιεύω / περνάω τον κάβο

Καβούκ' (ουδ.): φλούδι / καύκαλο

Καβουράκ' (ουδ.): μτφ. επίσημο μικρό καπέλο

Καβουρμάς (αρσ.): κρέας βρασμένο και διατηρημένο στο λίπος του

Καβουρντίζου (ρ.): τσιγαρίζω / ψήνω (ξηρούς καρπούς)

Καβραντίζου (ρ.): πιάνω

Καγκανένας • καγκαμία • καγκανένα (αντων.): κανείς, καμία, κανένα

Καγκαντίπουτα (επίρ.): εντελώς τίποτα

Καγκαπώς (επίρ.): με κανέναν τρόπο

Καγκέλ' (ουδ.): ζικ-ζακ του δρόμου σε πλαγιά βουνού / στροφή του χορού / σχέδιο ή δαντέλα σε κέντημα

Καγκιλιφτός (αρσ.): με ζικ-ζακ κίνηση / παραδοσιακός χορός της Ιερισσού

Καγκιλεύου (ρ.): τραγουδώ με λαρυγισμούς / κάνω "γυρίσματα" στον χορό

Καγκιλώνου (ρ.): βάζω κάγκελα / περιφράζω

Καδένα (θηλ.): αλυσίδα-κόσμημα

Καδής • κατής (αρσ.): μουσουλμάνος δικαστής

Καδί (ουδ.): μικρός κάδος / ξύλινο ψηλό δοχείο, με στενή βάση, για το χτύπημα του γάλακτος

Κάδους (αρσ.): μεγάλο ξύλινο βαρέλι (κυρίως για το "πάτημα" των σταφυλιών)

Καδρόν' (ουδ.): ξύλινο τετράγωνο δο-

κάρι

Καζάητζ'ς (αρσ.): τεχνίτης μεταξιού

Καζάκα (θηλ.): μάλλινο πανωφόρι χωρίς μανίκια / τετράγωνο ξύλινο φορείο (για οικοδομικά υλικά)

Καζάν' (ουδ.): μεγάλο στρογγυλό μεταλλικό δοχείο / λέβητας / αποστακτήρας

Καζανιά (θηλ.): ποσότητα που χωράει σε ένα καζάνι

Καζανιάζου (ρ.): τοποθετώ στο καζάνι για βράσιμο (κυρίως στέμφυλα για απόσταξη)

Καζάντ' (ουδ.): κέρδος / πλουτισμός / χορτασιά

Καζαντζής (αρσ.): χαλκωματάς / κατασκευαστής καζανιών

Καζαντζί (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) των Σταγίρων

Καζαντίζου • καζαντώ (ρ.): κερδίζω / πλουτίζω / χορταίνω

Καζάς (αρσ.): νομός επί οθωμανικής διοίκησης

Καζίκ' (ουδ.): σφήνα / πάσσαλος / μτφ. ζόρι / αποτυχία

Καζίκουμα (ουδ.): εξουθένωση / επιβαρυμένη τιμή

Καζικώνου (ρ.): παλουκώνω / δένω το ζώο στο καζίκι / μτφ. εξαπατώ / επιβαρύνω

Κάζου (ουδ.): πάθημα / συμφορά / αποτυχία / σαματάς (βλ. και «τ'φάν'»)

Καζούρα (θηλ.): θορυβώδη πειράγματα / φάρσες

Καθάριους (αρσ.): καθάρος

Καθάρσιου (ουδ.): καθαρτικό φάρμα-

κο

Καθίκ' (ουδ.): φορητό ουροδοχείο σπιτιού / μτφ. παλιάνθρωπος

Καθισιά (θηλ.): η μια φορά που καθόμαστε να κάνουμε κάτι

Καϊλα (θηλ.): καούρα στομαχιού / μτφ. στενοχώρια / σφοδρή επιθυμία

Καϊμάκ' (ουδ.): αφρόγαλα

Καϊμακάμ'ς (αρσ.): ανώτερος διοικητικός αξιωματούχος

Καϊμακλής (αρσ.): με πολύ καϊμάκι

Καϊνα(ν)τίζου (ρ.): βράζω / κοχλάζω

Καϊνάρ' (ουδ.): βραστό / ζεματιστό

Καϊσ' (ουδ.): βερίκοκο

Καϊτζίκ' (ουδ.): ο παλιός οικισμός του Παλαιοκάστρου

Κακάβ' (ουδ.): χύτρα / λεβέτι / καζάνι

Κάκαβους (αρσ.): βουνό της Β. Χαλκιδικής

Κακαβώνου (ρ.): "ρίχνω στάχτη" στα μάτια του άλλου

Κακάδ' (ουδ.): ξεραμένο έκκριμα της μύτης / κέλυφος (κρούστα) πληγής

Κακαλιάζου (ρ.): παγώνω

Κακανίζου • κακαρίζου (ρ.): φωνάζω σαν κότα

Κακαρέ(ν)τζα (θηλ.): βόλος από κοπριά γιδοπρόβατου ή λαγού ή ποντικού

Κακαρώνου (ρ.): πεθαίνω

Κάκητα (θηλ.): κακία

Κάκιουμα (ουδ.): δυσaréσκεια / μάλημα

Κακίωνου (ρ.): θυμώνω / κρατάω μούτρα

Κακκαβιά (θηλ.): ψαρόσουπα

Κακουγουμίτ'ς (αρσ.): με κακή γνώμη / κακεντρεχής

Κακουρίζ'κους (αρσ.): με κακιά μοίρα

Κακουτσούπαλους (αρσ.): κακοφτιαγμένος / παραμορφωμένος

Κακουφουρμίζου (ρ.) μολύνομαι (από πληγή)

Καλά (ουδ.): γιορτινά ρούχα

Καλαγκάθ' (ουδ.): πυώδες σπυρί των δαχτύλων

Καλαί (ουδ.): κασσίτερος για γάνωμα χάλκινων σκευών

Καλαθόγιουφ'σσα (θηλ.): γυρολόγα γυναίκα, σαν τη γύφτισσα με τα καλάθια

Καλάμ' (ουδ.): εξάρτημα του αργαλειού, που χρησιμεύει για το «σταύρωμα» του νήματος

Καλαμάρ' (ουδ.): μαλάκιο / μτφ. μελανοδοχείο

Καλαμιά • καλαμιές (θηλ.): θερισμένο χωράφι / συστάδα καλαμιών

Καλαμίδ' (ουδ.): εξάρτημα του αργαλειού / κόκαλο της κνήμης / φλογέρα βοσκού / εργαλείο ψαράδων / μτφ. ψηλός και αδύνατος

Καλαμίζου (ρ.): τυλίγω νήμα στο καλάμι, φτιάχνοντας μασούρι / τοποθετώ καλάμια ως στηρίγματα

Καλαμουβράκ' (ουδ.): μακρύ βρακί έως τα "καλάμια" (γάμπες) των ποδιών (βλ. και «βρακουπόδ'»)

Καλαμουβράκ'ς (αρσ.): φοράει βρακί ή παντελόνι έως κάτω από το γόνατο

Καλαμουκάν' (ουδ.): μακρουλό καλάμι / μασούρι

Καλαμουκάν'ς (αρσ.): μτφ. πελαργός
Καλαμουτή (θηλ.) πλέγμα καλαμιών, για τη στέγη ή για χώρισμα δωματίων (με επίχρισμα ασβέστη)

Καλαμπαλίκ' (ουδ.): πλήθος άχρηστων αντικειμένων / μτφ. οχλαγωγία / συρφετός / όρχεις

Καλαναρχώ (ρ.): κανοναρχώ / υπαγορεύω

Καλαντάρ' • καλιντάρ' (ουδ.): ημερολόγιο / ημεροδείκτης

Καλαντζής (αρσ.): συγκολλητής σκευών / γανωτής

Καλαπόδ' (ουδ.): ξυλοπόδαρο / ξύλινο καλούπι για την κατασκευή παπουτσιών

Καλαφατίζου (ρ.): γεμιζώ τα κενά των αρμών με ξένη ύλη (βαμβάκι, στόκο κ.λπ.)

Καλαφάτ'ς (αρσ.): τεχνίτης που καλαφατίζει

Καλέμ' (ουδ.): σμίλη (μυτερό σιδερένιο εργαλείο μαρμαρά ή ξυλουργού) / γραφίδα

Καλημιρνώ (ρ.): καλημερίζω

Καλιάκα • καλιακούδα (θηλ.): κάργ(ι)α / κουρούνα / καρακάξα / μτφ. γυναίκα μαυριδερή και άσχημη / στρίγγλα / κακιά

Καλίγαρους (αρσ.): αράχνη

Καλιγαρουπάν' (ουδ.): ιστός αράχνης

Καλίγουμα (ουδ.): πετάλωμα

Καλιγουσφύρ' (ουδ.): σφυρί για καλίγωμα

Καλιγουτσιμπ'δου (ουδ.): τσιμπίδα για καλίγωμα

Καλιγώνου (ρ.): πεταλώνω

Καλικαντζούρα (θηλ.): κακογραμμένο κείμενο

Καλιμάφ(κ)' (ουδ.): σκούφος παπά

Καλκάν' (ουδ.): κουρούνα / είδος κορακιού

Κάλλιου (επίρ.): καλύτερα

Κάλμα (θηλ.): χαλάρωμα / ξεκούραση

Καλντιρίμ' (ουδ.): λιθόστρωτος δρόμος

Καλντιριμ'τζής (αρσ.): κατασκευαστής καλντεριμιών / μτφ. σουλατσαδόρος / ρέμπελος / σουρτούκης / χασομέρης / ρεμπεσκές

Καλντιριμ'τζού (θηλ.): κάνει πιάτσα στα καλντερίμια / μτφ. πουτάνα

Καλότ'χους (αρσ.): καλότυχος

Καλουγιάννους (αρσ.): είδος πουλιού (κοκκινολαίμη)

Καλούδα (θηλ.): καλή / όμορφη / αγαπημένη

Καλούδια (ουδ.): χρήσιμα πράγματα / δώρα / γλυκίσματα

Καλουμάνα (θηλ.): καλή, τυχερή μάνα

Καλούμ(π)α (θηλ.): σπάγκος του χαρταετού τυλιγμένος σε μασούρι

Καλουναρχώ • κανουναρχώ (ρ.): καθοδηγώ / κατευθύνω / προτείνω

Καλούπ' (ουδ.): πρότυπο / εκμαγείο / μήτρα

Κάλους (αρσ.): ρόζος / μτφ. στενόμυαλος

Καλουσ'νεύου (ρ.): καλύτερεύω

Καλουτ'χίζου • καλουτ'χώ (ρ.): καλοτυχίζω

Καλπάκ' (ουδ.): σκούφος από γούνα

ή τσόχα

Καλπιά (θηλ.): τεμπελιά / απάτη

Καλπίζου (ρ.): χτυπώ το ζώο

Κάλπ'κους (αρσ.): κάλπικος / ψεύτικος

Καλπουζανιά (θηλ.): απάτη / δολιότητα / πλαστογραφία / τεμπελιά

Καλπουζάν(ου)ς (αρσ.): μικροαπατεώνας / πλαστογράφος / τεμπέλης

Κάλπ'ς (αρσ.): τεμπέλης

Καλτάκα • καλτάκου (θηλ.): αλανιάρια / πόρνη

Καλτσουδέτα (θηλ.): λαστιχένια λουρίδα, που συγκρατεί τις κάλτσες στις κνήμες

Καλτσούνια (ουδ.): μάλλινες πλεχτές και χοντρές κάλτσες μέχρι τον αστράγαλο

Κάλφας (αρσ.): τεχνίτης σε ραφτάδικο ή τσαγκαράδικο

Κάμα (θηλ.): κοφτερό εργαλείο / δίκωπο μαχαίρι

Κάμα (ουδ.): καύσωνας

Καμάδα μ'! (επιφ.): αλίμονό μου!

Καμάκ' (ουδ.): αλιευτικό κοντάρι με μύτη μεταλλική / μτφ. φλερτάρισμα

Καμακώνου (ρ.): χτυπώ με το καμάκι / μτφ. πετυχαίνω το στόχο / γαμώ

Καματεύου (ρ.): εργάζομαι / ιδρώνω

Καματιρός (αρσ.): εργατικός / αντέχει τον κάματο / προκομμένος

Κάματος (αρσ.): εξάντληση έπειτα από εργασία / ζέστη / ιδρώτας / μεροκάματο

Καματώνου (ρ.): ιδρώνω από την κούραση / εξαντλούμαι

Καμηλό (ουδ.): χοντρό, μαλακό ύφα-

σμα από τρίχα καμήλας / ύφασμα από μαλλί γίδας ή προβάτου, σε χρώμα ανοιχτό ή σκούρο μπεζ

Καμίν' (ουδ.): είδος φούρνου, όπου αναπτύσσεται μεγάλη θερμοκρασία / μτφ. πολλή ζέστη

Καμάβ'λα (επίρ.): καμιά φορά / ποτέ
Κάμουμα • καμουσίδ' (ουδ.): συμπεριφορά προσποιητή / κόλλο / σκέρτσο / νάζι

Καμουχάς (αρσ.): βελούδινο μεταξωτό ύφασμα

Καμάδ'κους (αρσ.): μεγαλόσωμος / πιάνει πολύ χώρο

Καμπανίζου (αρσ.): ηχώ σαν καμπάνα

Καμπανουφρۇδ' (ουδ.): φρούδι καμπυλωτό, σαν καμπάνα

Καμπαρντίζου (αρσ.): φουσκώνω / δι-ογκώνομαι / μτφ. καμαρώνω

Καμπίσιους (αρσ.): κάτοικος του κάμ-που

Καμπόσους (αρσ.): μεγαλοπιασμένος / σπουδαιοφανής

Καμπουθινά (επίρ.): πουθενά

Κάμπουτου (ουδ.): άσπρο ύφασμα για μαξιλαροθήκες και εσώρουχα

Καμ'τσίκ' (ουδ.): είδος μαστίγιου για υποζύγια

Καμώνου (ρ.): κάνω / οργώνω

Καμώνουμι (ρ.): προσποιούμαι / περηφανεύομαι

Κάν' λιφτά (έκφρ.): κοστίζει

Κανά (επίρ.): περίπου

Κανάβα (θηλ.): είδος πουλιού (μαυροπούλι)

Κανάγιας (αρσ.): αχρείος / παλιάνθρω-

πος

Κανάκ' • κανάκιμα (ουδ.): χάδι / περιποίηση

Κανακαριά (θελ.): χαϊδεμένη

Κανακάρ'ς (αρσ.): μοναχοπαίδι / χαϊδεμένο παιδί

Κανακεύου (ρ.): περιποιούμαι / καλοπιάνω / χαϊδεύω

Καναπλικ' (ουδ.): ντιβάνι / καναπές

Κανάρ' • καναρίν' (ουδ.): κιτρινόχρωμο πουλί

Κανάς • κανές (αντων.): κάποιος

Κανάτ' (ουδ.): αγγείο πήλινο / στάμνα μικρή / παντζούρι

Κανέ (γ)κιρό (επίρ.): κάποτε / παλιότερα

Κανέλα • κάνουλα (θελ.): στρόφιγγα / ξύλινη βρύση βαρελιού / στόμιο βρύσης

Κανιά (ουδ.): κνήμες / αδύνατα πόδια

Κανιάζου (ρ.): βραχνιάζω

Κάνιασμα (ουδ.): βράχνιασμα

Κανίσκ' • κανίστρα • κανίστρ' (ουδ.-θελ.): μεγάλο καλάθι πλεγμένο με καλάμι / πανέρι (με δώρα)

Κανόν' (ουδ.): πυροβόλο / το πάνω μέρος της κάλτσας (χωρίς την πατούσα)

Κανουκιάλ' (ουδ.): τηλεσκόπιο

Κανουναρχώ (ρ.): βλ. «καλουναρχώ»

Κάνουρ(α) • κάνουρου (θελ.-ουδ.): μάλλινο νήμα για ύφανση σε αργαλειό

Καντάρ' (ουδ.): ζυγαριά που έχει μεταλλικό βραχίονα με ενδείξεις, στον οποίο υπάρχει κινούμενο αντίβαρο (ο «γκούγκδας») / στατήρι / μέτρο βάρους ίσο με 44 οκάδες

Κανταριάζου (ρ.): τοποθετώ κατά σειρά

Κανταρτζής (αρσ.): ζυγιστής με καντάρι

Καντηλανάφτ'ς (αρσ.): νεωκόρος

Καντηλέρ' (ουδ.): σκεύος λαδιού με αναμμένο φιτίλι / κηροπήγιο

Καντ(η)λιάζου (ρ.): μτφ. "κατεβάζω καντήλια" / βρίζω / νυστάζω

Καντίπουτα (επίρ.): τίποτα απολύτως

Κάπα (θελ.): πανωφόρι βοσκών από χοντρό τρίχινο ύφασμα (τραγόμαλλο), χωρίς μανίκια, με κουκούλα

Καπακιάζου (ρ.): καπακώνω

Καπακουτός (αρσ.): με καπάκι

Καπαμάς (αρσ.): κρέας κοκκινιστό, με βούτυρο και μπαχαρικά

Καπάν' (ουδ.): σαγόνι / τόπος αγοράς

Καπάρου (ουδ.): προκαταβολή / ενέχυρο / εγγύηση

Καπαρώνου (ρ.): δίνω προκαταβολή

Καπάτσους (αρσ.): ικανός / καταφερτζής / επιτηδευμένος

Καπατσουσύν' (θελ.): επιτηδειότητα / ικανότητα

Κάπηλας (αρσ.): ιδιοκτήτης καπηλειού / ταβερνιάρης

Καπηλειό (ουδ.): λαϊκή ταβέρνα

Καπιλαδούρα (θελ.): καπέλο με φαρδύ γύρο

Καπιλίνα (θελ.): καπέλο γυναίκα, με φαρδύ γύρο

Καπίστρ' (ουδ.): δερμάτινο χάμυρο, χωρίς τη στομίδα

Καπιστράνα (θελ.) δερμάτινο εξάρτημα, που περνούσε από το στόμα του

ζώου και δενόταν στο κεφάλι του.

Καπιτανάτου (ουδ.): τόπος που ελέγχεται από καπετάνιο / σύνολο των ενώπιων ανδρών ενός καπετάνιου

Καπιταν'λίκ' (ουδ.): ιδιότητα του καπετάνιου

Καπλαμάς (αρσ.): περίβλημα / φόδρα

Καπλάνης (αρσ.): ακατάβλητος / με θηριώδη δύναμη

Καπλαντίζου (ρ.): φοδράρω ύφασμα / ντύνω με κάλυμμα το πάπλωμα

Καπότα (θηλ.): βαρύ μάλλινο πανωφόρι, με κουκούλα / μτφ. προφυλακτικό

Καπρίτσιου (ουδ.) πείσμα

Καπούλ' (ουδ.): τμήμα της ράχης των υποζυγίων / μτφ. γυναικείο κωλομέρι

Καπρί (ουδ.): κάρπος / αρσενικό γουρούνι που δεν έχει ευνουχιστεί

Καραβάν' (ουδ.): πομπή νομάδων

Καραβάνα (θηλ.): μεταλλικό σκεύος με λαβή, για το συσσώτιο των στρατιωτών

Καραβανάς (αρσ.): μόνιμος υπαξιωματικός του Στρατού

Καραβάν σαράι (ουδ.): μεγάλο χάνι

Καραβουστάς' (ουδ.): ναυπηγείο

Καραγάτσ' (ουδ.): φτελιά

Καραγκιόζα (θηλ.): μαυρομάτα

Καραγκούνα (θηλ.): γίδα με άσπρες και μαύρες βούλες

Καρακαηδόνα (θηλ.): μτφ. πολυλογού / τσαχπίνα / ανόητη γυναίκα

Καρακάξα (θηλ.): πουλί με μαύρη πλάτη και γκριζα κοιλιά / μτφ. πολυλογού γυναίκα

Καρακατσάν'ς (αρσ.): Σαρακατσάνος

Καρακατσουλιό (ουδ.): μεγάλη ακαταστασία / μτφ. άχρηστος άνθρωπος

Καρακόλ' (ουδ.): περιπολία / σκοπιά / φυλάκιο

Καραμάν' (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μετόχι) των Ν. Πλαγίων

Καραμανιώτ'ς (αρσ.): ο κάτοικος του Καραμανιού (Ν. Πλαγίων)

Καραμάν'ς (αρσ.): μαύρο τσομπανόσκυλο

Καραμούζα (θηλ.): τσαμπούνα / τρομπέτα / είδος καρακάξας

Καραμπά • Καρβιά (θηλ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) των Ν. Σιλάτων

Καραμπατάκ' (ουδ.): βαλτόνερα / μτφ. κλέφτης

Καραμπου(γ)ιά (θηλ.): μαύρη βαφή μαλλιών

Καραμπουζουκλής (αρσ.): με μαύρο μουστάκι / μτφ. λεβέντης / γλεντζές

Καρά(ν) Τιπέ (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Ν. Τενέδου

Καραντουζένια (ουδ.): διάφορα οικιακά είδη

Καραντουλέκ' (ουδ.): φλογέρα

Καραούλ' (ουδ.): σκοπιά / παρατηρητήριο / ενέδρα

Καράπ' • καράπα (ουδ.-θηλ.): καράφλα / κεφάλι

Καράς (αρσ.): μαύρος / μαύρο άλογο

Καρασιβντάς (αρσ.): μεγάλος σεβντάς / καψούρα

Καράφα (θηλ.): μπουκάλα γυάλινη και σφαιρική

Καράφλα (θηλ.): φαλάκρα

Καρβέλ' (ουδ.): ψωμί με στρογγυλό ή ωοειδές σχήμα

Κάργα (επίρ.): φίσκα / σε αφθονία

Καργάρου (ρ.): γεμίζω μέχρι επάνω / σφίγγω

Κάργ(ι)α (θελ.): καλιακούδα / καρακάξα / μπφ. γυναίκα μαυριδερή και άσχημη / στρίγγλα / κακιά

Καργί λιμάν' (ουδ.): ο παλιός οικισμός των Ν. Μουδανιών

Κάρδαμου (ουδ.): αρωματικό φυτό

Καρδαμώνου (ρ.): ξαναποκτώ τις δυνάμεις μου / τώνονομαι

Καρδαμουμένους (αρσ.): δυνατός

Καρδάρ' • καρδάρια (ουδ.-θελ.): μεγάλο κυλινδρικό δοχείο με δύο λαβές, όπου άρμεγαν το γάλα

Καρδίτσα (θελ.): καρδούλα

Καρδούπνιγμα (ουδ.): στραγγαλισμός

Καρδουπνίγω (ρ.): στραγγαλίζω

Καρίκ' (ουδ.): διορθωτική ραφή / αυλάκι για φύτεμα

Καρικώνου (ρ.): μαντάρω / ράβω σχισμή υφάσματος / μπαλώνω

Καριόλα (θελ.): σιδερένιο διπλό κρεβάτι, με κάγκελα στο προσκεφάλι και στα πόδια / μπφ. πρόστυχη γυναίκα

Καριόλ'ς (αρσ.): ανήθικος / ανέντιμος / κατεργάρης

Καριουφίλ' (ουδ.): τουφέκι με μακριά κάννη, εμπροσθογεμές (επί Επανάστασης του 1821)

Καρίτζιφλους (αρσ.): λάρυγγας

Καρκάλ' • κάρκαλου (ουδ.): σκληρό / ξερό

Καρκαλιάζου (ρ.): σκληραίνω / παγώ-

νω

Καρκάρα (θελ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) των Σημάντρων

Καρκαρ'νός (αρσ.): καταγόμενος από το χωριό Καρκάρα

Καρκάτζαλους (αρσ.): καλικάντζαρος

Καρκατσόλ' (ουδ.): κατσαρολάκι

Καρμανιόλα (θελ.): λαιμητόμος

Καρμιριά (θελ.): τσιγκουνιά

Καρμίρ'ς (αρσ.): μίζερος / τσιγκούνης

Καρμπουλάχανου (ουδ.): είδος λάχανου, με μεγάλο κατσαρό φύλλωμα

Κάρ'νου (ουδ.): κάρβουνο

Καρντάη'ς • καρντασίνα (αρσ.-θελ.): αδερφός(ή) / αδελφικός(ή) / φίλος(η)

Κάρου (ουδ.): τετράτροχο ξύλινο όχημα, συρόμενο από άλογο

Καρούλ' (ουδ.): κουβαρίστρα / ξύλινος ή μεταλλικός κύλινδρος γύρω από τον οποίο τυλίγεται καλώδιο, ταινία κ.λπ. / εργαλείο αργαλειού

Καρπαζιά (θελ.): χτύπημα με το χέρι / σφαλιάρα

Καρπέτα • καρπέτου (θελ.-ουδ.): κουβέρτα / χαλί

Καρπιρός (αρσ.): γόνιμος αγρός / μπφ. πολύτεκνος

Καρπουλοί (ουδ.): γεωργικό εργαλείο (μεγάλο πιρούνι) για το μάζεμα ή τη διαιλογή (λίχνισμα) του σταριού, κατά το αλώνισμα

Καρσί (επίρ.): απέναντι / ευθεία

Καρσιλαμάς (αρσ.): ανατολίτικος αντικριστός χορός

Κάρτα (θελ.): ποτήρι (κύπελο) με χερούλι

- Καρτάλ'** (ουδ.): αρπακτικό πουλί / αετός / γεράκι
- Καρταλιάζου** (ρ.): κρυώνω
- Καρτέρ'** (ουδ.): αναμονή / ενέδρα
- Καρτιριέμι** (ρ.): συγκρατιέμαι / ανυπομονώ
- Καρτιρώ** (ρ.): περιμένω
- Κάρτσακλα** (ουδ.): διάφορα πράγματα
- Καρούά** (θηλ.): καρυδιά
- Καρυδώνου** (ρ.): πνίγω, πιάζοντας το "καρύδι" του λαιμού / στραγγαλίζω
- Καρ(υ)όφ'λλου** (ουδ.): φύλλο καρυδιάς αλλά και φλούδα καρυδιού, που χρησιμοποιόταν ως χρωστική ουσία
- Καρύτσα** (θηλ.): μικρή καρυδιά
- Κάσα** (θηλ.): ξύλινο ή μεταλλικό κιβώτιο / φέρετρο / μτφ. κοινό ταμείο
- Κασέλα** (θηλ.): ξύλινο κιβώτιο όπου φυλάσσονταν ρούχα
- Κασίδα** (θηλ.): δερματική πάθηση («αχόρας») / μτφ. το κεφάλι απαξιωτικά / απλυσία
- Κασιδιάρ'ς** (αρσ.): πάσχει από κασίδα / μτφ. ψωροπερήφανος / ακατάδεχτος
- Κασκαρίκα** (θηλ.): φάρσα / λαχτάρα / απερισκεψία
- Κασκέτου** (ουδ.): τραγιάσκα / καπέλο με γείσο
- Κασκουρσές** (αρσ.): πλεχτό φανελάκι (εσώρουχο)
- Κασμάς** (αρσ.): μυτερό σκαπτικό εργαλείο / αξίνα (βλ. και «γκασμάς»)
- Κασμίρ'** (ουδ.): μάλλινο ύφασμα / λεπτή τσόχα
- Κασόν'** (ουδ.): ξύλινο κιβώτιο
- Κασταλαή** (θηλ.): σταχτόνερο για την μπουγάδα
- Καστέλλ'** (ουδ.): κάστρο / οχυρή θέση.
- Καταή(ς)** (επίρ.): καταγής
- Κατακαμπίς** (επίρ.) στη μέση του κάμπου
- Καταλαγιάζου** (ρ.): γαληνεύω / ηρεμώ
- Καταλάγιασμα** (ουδ.): γαλήνεμα / ησυχία
- Καταλαλιά** (θηλ.): συκοφαντία (βλ. και «αβανιά»)
- Καταλύου** (ρ.): τρώω (βλ. και «καταργώ»)
- Καταμισιού** (επίρ.): καταμεσής / κεντρικά
- Καταπέτασμα** (ουδ.): πολύ μεγάλη ποσότητα φαγητού
- Καταπιά • κατάπ'μα** (θηλ.-ουδ.): κατάποση
- Καταπιάνουμι** (ρ.): ασχολούμαι / κάνω δουλειά
- Καταπιόνας** (αρσ.): οισοφάγος
- Κατάπλασμα** (ουδ.): κομπρέσα / έμπλαστρο
- Καταπόδ'** (επίρ.): κατά βήμα / στο κατόπι
- Καταπουδιαστά** (επίρ.): το ένα κατόπι του άλλου
- Καταράχ'** (ουδ.): ράχη / κορυφογραμμή βουνού
- Καταραχιάς** (αρσ.): ταραξίας
- Καταργώ** (ρ.): τρώω (βλ. και «καταλύου»)
- Καταρακώνουμι** (ρ.): εξαντλούμαι ψυχικά
- Κατάσαρκα** (επίρ.): πάνω στη σάρκα
- Κατατόπ'** (ουδ.): ιδιαίτερο μέρος

Κατατρέχου (ρ.): καταδιώκω / έχω βάλει στο μάτι

Κατάφατα (επίρ.): κατά πρόσωπο / μπροστά στην πρόσοψη

Καταφιρτζής (αρσ.): επιπτήδειος

Καταφρόνια (θηλ.): συμπεριφορά περιφρονητική

Κατάχαμα (επίρ.): εντελώς κάτω

Καταχειριάζου (ρ.): δέρνω με το χέρι

Καταχουιάζου (ρ.): τοποθετώ πολύ βαθιά

Καταχώνιασμα (ουδ.): τοποθέτηση σε βάθος

Καταχρουνιάτ'κους (αρσ.): γεννημένος έναν χρόνο μετά τον αδερφό του

Κατάψιου • κατάψιους (ουδ.-αρσ.): δροσιά

Καταψ'χίζου (ρ.): δροσίζω

Καταψ'χιρός (αρσ.): δροσερός

Κατέχου (ρ.): γνωρίζω

Κατηγόρια (θηλ.): κακολογία

Κατής (αρσ.): δικαστής

Κατιβασιά (θηλ.): ορμητικό νερό χειμάρρου / ορμητική κάθοδος

Κατιβατό (ουδ.): σειρά / αράδα

Κατιβόδιου (ουδ.): ευχή για καλό ταξίδι

Κατίκ' (ουδ.): προσφαί / βρασμένο γάλα, εμπλουτισμένο με τυρί / άπαχο άσπρο τυρί από γιδοπρόβατα, με λίγο αλάτι

Κατ'κιά • κατ'χιά (θηλ.): κοτέτσι

Κατιλώ (ρ.): καταπίνω εύκολα

Κατιργάρ'ς (αρσ.): μικροαπατεώνας / μπαγαπόντης / σκανταλιάρης

Κάτιργου (ουδ.): ποιμή καταναγκαστι-

κών έργων / καράβι με δυο σειρές κουπιών και με κωπηλάτες κατάδικους

Κατόπ' (ουδ.): δρόμος / (επίρ.): έπειτα / κατά πόδας

Κατουκέφαλα (επίρ.): με χαμηλωμένο κεφάλι

Κατούν(α) (ουδ.-θηλ.): αγροικία / κατοικία τσοπάνη / προσωρινή κατοικία

Κατουρλιό (ουδ.): κάτουρο / κατούρημα

Κατουστάρ' • κατουσταρούδ' (ουδ.): μπουκάλι 100 δραμιών

Κατρακύλ' (ουδ.): κυλινδρικό δοκάρι, πάνω στο οποίο μετακινείται κάποιο βαρύ αντικείμενο

Κατράμ' • κατράν' (ουδ.): ρευστή πίσσα / μτφ. πολύ μαύρο

Κατραμίζου (ρ.): αλείφω με κατράμι

Κατραπακιά (θηλ.): χτύπημα στο κεφάλι / μτφ. πλήγμα / πάθημα

Κατρουλιό (ουδ.): κάτουρο

Κατρούλ'ς • κατρουλιάρ'ς (αρσ.): κατουρημένος

Κατσάβραχου (ουδ.): βράχος απόκρημνος / απρόσιτος τόπος

Κατσάδα (θηλ.): επίπληξη / μάλωμα

Κατσαδιάζου (ρ.): επιπλήττω / μαλώνω

Κατσέλ'ς (αρσ.): κουτσός / χωλός

Κατσαπλιάς (αρσ.): ένοπλος κλέφτης / αντάρτης / μτφ. απεριποίητος

Κατσαρουτός (αρσ.): κατσαρός / σγουρός

Κατσιά (θηλ.): καθισιά / στάση / χρονικό διάστημα, που κάποιος είναι καθισμένος

- Κατσιάζου** (ρ.): συρρικνώνομαι / αδυνατιζώ / μαραζώνω
- Κάτσιακας** (αρσ.): πετρώδες έδαφος
- Κατσ(ι)αμάκ' • κατσ(ι)αμάκα** (ουδ.-θηλ.): φαγητό με πλιγούρι καλαμποκίσιο / νερωμένο αλεύρι και μέλι τηγανισμένα
- Κατσ(ι)αμάκας** (αρσ.): μτφ. αμόρφωτος / ναζιάρης / αγροίκος
- Κάτσιασμα** (ουδ.): μαρασμός
- Κατσιβίλους** (αρσ.): γύφτος
- Κατσιό • κάτσ'μου** (ουδ.): καθισιό / ξεκούραση / μτφ. τεμπελιά
- Κατσ(ι)ούλα** (θηλ.): κουκούλα / ρούχο για την προστασία του κεφαλιού / κάθισμα στις κνήμες
- Κατσιρμάς** (αρσ.): απρόσμενο συμβάν
- Κατσιρντίζου** (ρ.): ξεφεύγω
- Κατσ'καδάρ'ς** (αρσ.): εκτροφέας κατσικιών
- Κατσ'κέλ'** (ουδ.): σκέρτσος
- Κατσ'κόδρουμος** (αρσ.) δρόμος κατσικιών / μτφ. δύσβατο μονοπάτι
- Κατσ'κώνου** (ρ.): πεισμώνω / επιμένω σε κάτι
- Κατσ'κώνουμι** (ρ.): κάθομαι πέραν του επιθυμητού
- Κατσ'λιάζου** (ρ.): λυγίζω τα γόνατα / κάθομαι στις κνήμες
- Κατσ'πουδιά** (θηλ.): γρουσουζιά / αναποδιά
- Κατσ'πουδιάζου** (ρ.): γρουσουζεύω
- Κατσ'κουπόδαρους • κατσ'πουδιάρ'ς** (αρσ.): γρουσουζής
- Κατσουφιάζου** (ρ.): κατεβάζω τα μούτρα
- Κατσούφ'ς** (αρσ.): κατηφής
- Κατσ'φιζου** (ρ.): μισοβλέπω / αλληθωρίζω
- Κατσ'φός** (αρσ.): αλλήθωρος
- Κατ(χ)ιά** (θηλ.): κοτέτσι
- Κατ(χ)ιάζου** (ρ.): κουρνιάζω / ζαρώνω / διαμένω σε κοτέτσι
- Κατώφλ'** (ουδ.): μακρόστενη πλάκα από πέτρα ή ξύλο, που ενώνει τις πλαϊνές παραστάδες στο κάτω μέρος του ανοίγματος της πόρτας / είσοδος
- Κατώι** (ουδ.): ισόγειο διώροφου σπιτιού, όπου έβραζαν τα μεγάλα ζώα
- Καυκάζου** (ρ.): καυχιέμαι
- Καύκαλου • καυκάλ'** (ουδ.): κρανίο / όστρακο χελώνας / κέλυφος οστρακόδερμων
- Καυκί** (ουδ.): ξύλινη κούπα ή δοχείο, με το οποίο μετρούσαν το γάλα
- Καφαντάρ'ς** (αρσ.): φίλος καρδιακός
- Καφάς** (αρσ.): κεφάλι / κρανίο / μεγάλη μπίλια
- Καφάσ'** (ουδ.): δικτυωτή ξύλινη κατασκευή για παράθυρο / παντζούρι / τελάρο / κιβώτιο
- Καφατλίκ'** (ουδ.): γεύμα
- Καφιμπρίκ' • καφιτζίκ'** (ουδ.): μπρίκι του καφέ
- Καφτάν'** (ουδ.): μακρύ και φαρδύ ριχτό ρούχο / μακρύς μανδύας / φόρεμα φοδραρισμένο με γούνα
- Καχίρια** (ουδ.): στεναχώρια
- Κάψα** (θηλ.): ανυπόφορη ζέστη
- Καψάλ' • κάψαλου** (ουδ.): μισοκαμένο δέντρο ή δάσος
- Καψαλίζου** (ρ.): τσουρουφλίζω / ψή-

νω ελαφρά

Καφαλίθρα (θηλ.) σκάσιμο του δέρματος από κοντινή φωτιά

Καφάλου (θηλ.): γίδα με κοκκινωπό τρίχωμα / μτφ. χαζή

Καψάλ'ς (αρσ.): σταχτής

Καψιρός (αρσ.): κακόμοιρος / αξιολύπητος

Καψόν' (ουδ.): σωματική ή ψυχική τιμωρία που επιβάλλεται σε στρατιώτη / δοκιμασία / ταλαιπωρία

Καψουκαλύβας (αρσ.): τα θυσιάζει όλα αδιαφορώντας για τις συνέπειες / μτφ. ανεπρόκοπος

Καψουκαρδούσα (θηλ.): "καίει" καρδιάς

Καπούρα (θηλ.): καούρα / μτφ. παθιασμένη ερωτική επιθυμία

Καψουρεύουμι (ρ.): ερωτεύομαι παθιασμένα

Καπούρ'ς (αρσ.): ερωτοχτυπημένος

Καψόγουρα (θηλ.): ο παλιός οικισμός του Πευκοχωρίου

Καψώνου (ρ.): ζεσταίνομαι / καίγομαι

Κει (α)πάν' (επίρ.): εκεί πάνω

Κέντ'μα (ουδ.): εργόχειρο

Κένουμα (ουδ.): σερβίρισμα

Κέρατου (ουδ.): μυτερό κόκαλο στο κεφάλι ζώων / μτφ. δύστροπος / μοιχεία

Κέραφ' (ουδ.): γύρη λουλουδιών / μτφ. κακός χαρακτήρας

Κιαλάρου (ρ.): βλέπω με τα κιάλια / βλέπω από μακριά

Κιαμέτ' (ουδ.): πλήθος

Κι απέ (επίρ.): και έπειτα

Κι απού λες (φρ.): και λοιπόν

Κιαρατάς • κιαρατένιους • κιαρατίκας (αρσ.): έχει κέρατα / μτφ. δύστροπος / απατημένος σύζυγος / χαιδέυτική προσφώνηση σε παιδάκι

Κιβούρ' (ουδ.): φέρετρο / μπαούλο / τάφος

Κιέσκε (επίρ.): μακάρι / καλύτερα

Κιζάπ' (ουδ.): νιτρικό οξύ

Κικές (αρσ.): τραυλός

Κιλάρ' (ουδ.): αποθήκη τροφίμων μέσα στο σπίτι / ανήλιαγη καμαρούλα

Κιλαρίνα (θηλ.): είδος πουλιού

Κιλάρ'ς (αρσ.): αποθηκάριος

Κιλί (ουδ.): καμαράκι φυλακής ή μοναστηριού

Κιλίμ' (ουδ.): χαλί υφαντό / κλινοσκέπασμα

Κιλιπούρ' (ουδ.): πολύ φτηνό / ανέλπιστο απόκτημα

Κιλίφ' (ουδ.): μαξιλαροθήκη

Κιμέρ' (ουδ.): δερμάτινη ζώνη-πορτοφόλι

Κιμιντζές (αρσ.): λύρα (ποντιακή / πολιτική)

Κιμπαρ'λίκ' (ουδ.): αξιοπρέπεια / αρχοντιά

Κιμπάρ'ς (αρσ.): ευγενής / αξιοπρεπής / κουβαρντάς / ντόμπρος

Κ'(μ)πούδ' (ουδ.): μικρός κήπος

Κινίνου (ουδ.): χαπάκι από κινίνη

Κιντέρ' (ουδ.): καημός / βάσανο / δυσκολία

Κιντίδ' (ουδ.): κέντημα

Κινώνου (ρ.): βάζω φαγητό στα πιάτα / χύνω υγρό από δοχείο σε δοχείο

- Κιόρκου** (αρσ.): κουτός / βραδύνου
- Κιόσκ'** (ουδ.): στέγαστρο / σκεπαστό / περίπτερο
- Κιούγκ'** (ουδ.): πήλινος σωλήνας αποχέτευσης
- Κιούπ'** (ουδ.): πήλινο δοχείο με μεγάλο στόμιο / πιθάρι
- Κιουπέγκ'** (ουδ.): πρόσθετο παραθυρόφυλλο / προεξέχουσα βάση παραθύρου / ρολό από λαμαρίνα / καταπακτή
- Κιουρτζόγλου** (ουδ.): παλιός οικισμός (μαχαλάς) της Γαλάτιστας
- Κιουσέμ'** (ουδ.): μικρό ζώο / ο αρχηγός του κοπαδιού
- Κιουσές** (αρσ.): γωνία κτίσματος
- Κιουσιπτής** (αρσ.): χωρίς μπέσα
- Κιουτέβου** (ρ.): αδρανών / μένω αμήχανος / δειλιάζω
- Κιουτής** (αρσ.): δειλός / λιπόψυχος
- Κιούτιμα** (ουδ.): δειλία
- Κιουτιμένους** (αρσ.): δειλός
- Κιουφτές** (αρσ.): κεφτές
- Κιραμάς • κирам' δάς** (αρσ.): τεχνίτης κεραμιδιών / κεραμοποιός
- Κιραμιδαριό** (ουδ.): κεραμοποιείο
- Κιρατζής** (αρσ.): αγωγιάτης / μεταφορέας / μουλαράς
- Κιρατιάτ'κα** (ουδ.): συνέπειες από το "κεράτωμα" (μοιχεία)
- Κιράτουμα** (ουδ.): μοιχεία
- Κιρατώνου** (ρ.): χτυπών με το κέρατο / μτφ. απατών
- Κιρδάου** (ρ.): κερδίζω
- Κιριμές** (αρσ.): καιρός / διάστημα / μεγάλη ποσότητα
- Κιριστάρ'** (ουδ.): μεγάλο πριόνι
- Κιριστές** (αρσ.): οικοδομήσιμη χοντρή ξυλεία
- Κιριμιτζής** (αρσ.): κόκκινος
- Κιρουδουσιά** (θηλ.): μνημόσυνο
- Κιρουμύτ'ς** (αρσ.): πουλί με κίτρινη μύτη
- Κιρουφ'λάου** (ρ.): καιροφυλακτώ
- Κιρχανάς** (αρσ.): πορνείο / παλιόσπιτο
- Κιρχανατζής** (αρσ.): νταβατζής / ανέντιμος / τεμπέλης / παραμυθάς
- Κισάτ'** (ουδ.): αναδουλειά / στενοχώρια
- Κισές** (αρσ.): μικρό στρογγυλό πήλινο δοχείο για πήξιμο του γιαουρτιού
- Κισμέτ'** (ουδ.): τύχη / μοίρα / πεπρωμένο
- Κιτάπ'** (ουδ.): τίτλος ιδιοκτησίας / κατάστιχο / εμπορικό βιβλίο
- Κιτιρνάδα** (θηλ.): ίκτερος
- Κίτιρνος** (αρσ.): κίτρινος
- Κιφαλάρ'** (ουδ.): πηγή με άφθονο νερό / κορυφή / ξύλο κρεβατιού όπου ακουμπάει το κεφάλι
- Κιφαλαριά** (θηλ.): μέρος του χαλιναριού, που εφάπτεται στο μέτωπο του αλόγου / καπίστρι
- Κιφάλας** (αρσ.): έχει μεγάλο κεφάλι / μτφ. ανόητος / βλάκας
- Κιφαλάς** (αρσ.): είδος λουλουδιού
- Κιφαλόβρυσ'** (θηλ.): μεγάλη βρύση / πηγή
- Κιφαλόπανου • κιφαλουπάν'** (ουδ.): κεφαλομάντιλο
- Κιφαλουχώρ'** (ουδ.): μεγάλο χωριό
- Κιχ** (ουδ.): κάψιμο / τσιμουδιά / άχνα

Κιχα(γ)ιάς (αρσ.): επιστάτης / διαχειριστής / δημογέροντας / ιδιοκτήτης κοπαδιού

Κιχρί (ουδ.): δημητριακό / μτφ. σεξουαλικός υπαινιγμός

Κ'κιά (ουδ.): κουκιά

Κλαγκάζου (ρ.): φωνάζω δυνατά

Κλαδαριά (θηλ.): στοίβα από κλαδιά

Κλαδουκόπους (αρσ.): γεωργικό εργαλείο (με λεπίδα "μισοφέγγαρο") για κλάδεμα

Κλαδούρα (θηλ.): κλαδί μεγάλο ή γυμνό

Κλαμαριάζου (ρ.): μουδιάζω από το καθισιό

Κλαμάριασμα (ουδ.): μούδιασμα

Κλανιάς • κλανιάρ'ς • κλανίκας (αρσ.): κλάνει

Κλανιδ' (ουδ.): συνεχές κλάσιμο

Κλάνου (ρ.): βγάζω πορδή / αεριζομαι

Κλάνου μαλλί (ρ.): μτφ. κιοτεύω / τρομοκρατούμαι

Κλάου-ώ (ρ.): κλείνω

Κλάπα (θηλ.): κομμάτι ξύλου που καρφωνόταν σε σπασμένο καδρόνι, για να το ενώσει

Κλαπανάου-ώ (ρ.): τρώω θορυβωδώς (βλ. και «χλαπακιάζου»)

Κλαπαρχίδας (αρσ.): μτφ. αυτός που περπατάει αργά και περήφανα

Κλαπάτσα • χλα(μ)πάτσα (θηλ.): αρρώστια προβάτων («διστομίαση») / μτφ. βαρύ κρύωμα ανθρώπου

Κλαπατσιμπανα (ουδ.): μουσικά όργανα / βραχιόλια / θορυβώδη αντικείμενα

Κλαπαφτικός (αρσ.): με μεγάλα αφτιά

Κλαπώνου (ρ.): στηρίζω κάτι με κλάπες (κομμάτια ξύλου / βλ. λέξη)

Κλαριζου (ρ.): καθαρίζω δέντρα από τα περιττά κλαδιά του κορμού

Κλασουμπανιέρα (θηλ.): μτφ. φοβητσιάρης

Κλατάρου (ρ.): σπάω με κρότο

Κλαψουμούν'ς (αρσ.): παραπονιάρης / μίζερος

Κλειδουνιά (θηλ.): κλειδαριά / λουκέτο

Κλειδουστουμιάζου (ρ.): έχω κλειδωμένο το στόμα / μτφ. δεν έχω όρεξη για φαγητό

Κλεισούρα (θηλ.): κλειστός χώρος / παραμονή στο σπίτι / στενή ορεινή διάβαση / στενός δρόμος

Κλήδουνας (αρσ.): έθιμο στη γιορτή του Αϊ-Γιαννιού (Ιούλιος)

Κληματσίδα (θηλ.): κληματόβεργα

Κλιαφτάου (ρ.): μιλώ πολύ

Κλίκ' (ουδ.): ειδικό ψωμί (τυλιχτό) ζυμωμένο με μαγιά και ψημένο σε ταψί πάνω σε κάρβουνα / ψωμάκι στρόγγυλο ή πλεξούδα από το περίσσειμα του ζυμαριού

Κλικά (θηλ.): στενή παρέα που αλληλοποστηρίζεται / σπείρα

Κλίκας (αρσ.): ψηλός κι αδύνατος / μεγαλόσωμος

Κλιμιές (θηλ.): ξύλινα δοκάρια, που ενίσχυαν τα πλευρά («παραπέτα») του κάρου, συγκρατώντας τα φορτωμένα δεμάτια

Κλιν' • κλινάρ' (θηλ.-ουδ.): κρεβάτι

- Κλιτσι** • **κλιτσ'νάρ'** (ουδ.): πόδι αδύνατο
- Κλιτσ'νάρ'ς** (αρσ.): με πόδια αδύνατα
- Κλιφ'** • **κλιούφ'** (ουδ.): εσωτερικό μαξιλαροθήκης
- Κλιφτάτα** (επίρ.): στα κλεφτά / γρήγορα
- Κλόξα** (θηλ.): λόξιγκα
- Κλουβί** • **κλουβουσιά** (θηλ.): Ορθογώνια ξύλινη κατασκευή, που έχει μασουρίτσες από καλάμια, όπου τυλίγονται τα νήματα, για να δημιουργηθεί το στημόνι
- Κλούβιους** (αρσ.): αλλοιωμένος / μπφ. ανόητος / βλάκας
- Κλουθουγυρνώ** (ρ.): τριγυρίζω άσκοπα
- Κλουκ'τάου** (ρ.): ανακινώ υγρό σε δοχείο / ανακατώνω
- Κλουκούτ'μα** (ουδ.): ανακάτωμα
- Κλουνί** (ουδ.): κλωνάρι / ξύλινο εξάρτημα για εργόχειρα
- Κ'λούρ'** (ουδ.): κουλούρι / μπφ. «μηδενικό» βαθμολογίας
- Κ'λούρ'ς** (αρσ.): μεγάλος κι άχρηστος / τεμπέλης
- Κλουσαριά** (θηλ.): κλώσα
- Κλουσουμάνα** (θηλ.): μάνα κλώσα
- Κλουτσιάζου** (ρ.): ακινητοποιούμαι / νεκρώνομαι
- Κλουτσουσκούφ'** (ουδ.): σκουφί για κλώτσημα / μπφ. ανυπόληπτος
- Κλουτσουτύρ'** (ουδ.): ξινό τυρί
- Κλώ** (ρ.): βλ. «κλάου-ώ»
- Κλώσ'μα** (ουδ.): κλώσιμο
- Κλώθου** (ρ.): στριβω ίνες μαλλιού και τις μαζεύω ως νήμα στη ρόκα
- Κλώθουμι** (ρ.): μπερδεύομαι / εμποδίζω
- Κλώστ'ς** (αρσ.): εργαλείο για κλώσιμο (γνέσιμο) του μαλλιού
- Κ'μάσ'** (ουδ.): χώρος διαμονής γουρουνιών / μικρός στάβλος / μπφ. ανήθικος / ύπουλος
- Κ'νέλους** (αρσ.): κούνελος (αρσενικό κουνέλι)
- Κ'νιαρίζου** (ρ.): γρυλίζω σαν σκύλος / γκριλιάζω / κλαίω
- Κνούδαλου** (ουδ.): τεμπέλικό ζώο / μπφ. ανόητος
- Κόγκξα** (θηλ.): καπρίτσιο / πείσμα / νάζι / κόλλπο / υπαναχώρηση
- Κοιλουπουνώ** (ρ.): έχω πόνους τοκετού
- Κοιμήη'ς** (αρσ.): κοιμισμένος / ανίκανος / νωθρός / μπφ. βλάκας
- Κοινωνία** • **κοινών'μα** (θηλ.-ουδ.): μεταλαβή
- Κόκκαλου** (ουδ.): μπφ. ζάρι
- Κόμπιασμα** (ουδ.): δυσκολία στην ομιλία
- Κόμπους** (αρσ.): ελάχιστο / σταγόνα / είδος δεσίματος / μπφ. δυσκολία αναπνοής
- Κόλιαντρους** (αρσ.): μπαχαρικό
- Κόν'δα** (θηλ.): αβγό ψείρας
- Κόνιαρ(ου)ς** (αρσ.): ξενομερίτης / φτωχός / μπφ. κακοφτιαγμένος
- Κόπανους** (αρσ.): ξύλινο ρόπαλο με το οποίο χτυπούσαν τα πλυμένα ρούχα, για να στραγγίσουν / μπουτί μαγειρεμένου κοτόπουλου / μπφ. βλάκας

- Κόπ'τσα** (θελ.): γάντζος ή κρίκος που αντικαθιστά το κουμπί στα γυναικεία ρούχα / πόρπη
- Κόρα** (θελ.): φλούδα ψωμιού
- Κόρδα** (θελ.): χορδή / φόβος
- Κόρδουμα** (ουδ.): επιδεικτική στάση / τάνυσμα / σπασμός
- Κόρφους** (αρσ.): στήθος / αγκαλιά
- Κόσα** (θελ.): μακρουλή κυρτή λεπίδα, σαν δρεπάνι, με ψηλό ξύλινο χερούλι, για κοπή χόρτων
- Κότσια** (ουδ.): αστράγαλοι / παιχνίδι που παιζόταν με τα κοκαλάκια / μτφ. ανθρώπινη αντοχή
- Κότσιαλα** (ουδ.) αποξηραμένα κοτσάκια / απομεινάρια αλωνίσματος
- Κότσιανους** (αρσ.): άκρη της πίτας / μπουτι της κότας
- Κότσους** (αρσ.): είδος χτενίσματος
- Κουβαλνώ** (ρ.): κουβαλώ
- Κουβαλιούμι** (ρ.): κάνω επίσκεψη απρόσκλητος
- Κουβαρνταλικ'** (ουδ.): απλοχεριά (βλ. λέξη) / γενναιοδωρία / σπατάλη
- Κουβαρντάς** (αρσ.): γενναιοδωρος / ανοιχτοχέρης
- Κουγιουμτζής** (αρσ.): χρυσοχόος / κοσμηματοπώλης
- Κουγιουνάρου** (ρ.): παραπλανώ / κοροϊδεύω
- Κουθών'** (ουδ.): μτφ. βλάκας / ανυπόληπτος
- Κουκαλιάρ'ς** (θελ.): πολύ αδύνατος
- Κουκάλου** (θελ.): κοκαλιάρα / πολύ αδύνατη
- Κουκάρ'** (ουδ.): μικρός βολβός κρεμμυδιού, που χρησιμοποιείται ως σπόρος
- Κούκλα** (θελ.) μτφ. μαλλί για πλέξιμο
- Κουκ'λώνουμι** (ρ.): φορώ κουκούλα / χώνομαι κάτω από τα σκεπάσματα / μτφ. αρραβωνιάζομαι / παντρεύομαι
- Κουκ'νάρ'ς** (αρσ.): άνδρας απ' την πόλη
- Κουκό** (ουδ.): γλυκό (νηπιακή γλώσσα)
- Κουκόνα** (θελ.): μικρή, όμορφη κοπέλα / περιποιημένη γυναίκα / γυναίκα από την πόλη
- Κουκότα** (θελ.): γυναίκα του δρόμου / πόρνη
- Κουκουβιός** (αρσ.): ανόητος / βλάκας
- Κουκούδα** (θελ.): ξύλινο κοντάρι / μακρύ ξύλο
- Κουκουλέτα** (θελ.): σκέπασμα για κουκούλωμα
- Κουκούμ'** (ουδ.): κατσαρολάκι, όπου έβραζαν γάλα ή νερό
- Κουκουρεύουμι** (ρ.): υπερηφανεύομαι / καμαρώνω
- Κουκουρικός** (αρσ.): πετεινός
- Κουκουρινόκος** (αρσ.): άμυαλος
- Κουκουρόμυαλος** (αρσ.): με μυαλό κοκόρου / ανόητος
- Κούκος** (αρσ.): πτηνό / μτφ. ανόητος / βλάκας
- Κούλα** (θελ.): Κυριακούλα
- Κουλάζουμι** (ρ.): τίθεμαι σε ηθική δοκιμασία / αμαρτάνω
- Κουλάι** (ουδ.): ευκολία / βόλεμα
- Κουλαίνουμι** (ρ.): μου "κόβονται" τα πόδια

- Κουλαμάρα** (θηλ.): δυσκινησία χεριών
- Κουλάντριου** (ουδ.): μέρος του εντέρου, που καταλήγει στον πρωκτό
- Κουλαντρίζου** (ρ.): κουμαντάρω / φέρνω βόλτα / προκαλώ με πειράγματα / τσιγκλάω
- Κουλαούζους** (αρσ.): καθοδηγητής / παρατηρητής / σύμβουλος
- Κουλάς** (αρσ.): λαίμαργος
- Κουλασιό** (ουδ.): πρόχειρο φαγητό
- Κουλί** (ουδ.): γλουτός / κλωμέρι
- Κουλιγιά** (θηλ.): συναναστροφή / συνεργασία / κολλητηλίκι
- Κουλίγας • κουλίγους** (αρσ.): ο εργατής τσιφλικιού / μισιακάρης / μερτικάρης
- Κουλλ'βουγράμματα** (ουδ.): γράμματα που χρειαζόταν για να γίνει κάποιος ιερέας / γράμματα που διδάσκει παπάς ή καλόγερος / στοιχειώδης γνώση ανάγνωσης και γραφής
- Κουλλ'βουζούμ'** (ουδ.): ζουμί από το βράσιμο των κόλλυβων
- Κουλνώ** (ρ.): κολλώ
- Κουλόμπαρους** (αρσ.): γυμνός / τσίτσιδος / μπφ. ξεδιάντροπος
- Κουλόπανου** (ουδ.): σπάργανο / στενόμακρο βαμβακερό πανί με το οποίο τύλιγαν (φάσκιωναν) τα μωρά (βλ. και «φασκί»)
- Κουλότσιπ'** (θηλ.): κωλότσεπη
- Κουλουβαρώ** (ρ.): υποαπασχολούμαι / καθυστερώ
- Κουλουβάχατα** (επίρ.): μπερδεμένα / άνω κάτω
- Κουλουβούτ'** (ουδ.): θαλασσοπούλι
- Κουλουδείχτ'ς** (αρσ.): ο δήθεν / απατεώνας
- Κουλουκάθουμι** (ρ.): κάθουμι με τον κύλο (συνήθως μετά από πέσιμο)
- Κουλουκάτσ'** (ουδ.): πρόχειρο κάθισμα
- Κουλούκια** (ουδ.): μικρά σωληνάκια, που πάνω τους τυλιγόταν το υφάδι
- Κουλουκόβουμι** (ρ.): κουράζομαι πολύ
- Κουλουκουμένους** (αρσ.): αυτός που υποφέρει από τη μέση
- Κουλουκούρ'** (ουδ.): τυλιγμένο / τσαλακωμένο
- Κουλουκουτρών'ς** (αρσ.): μικρός σουγιάς με στρόγγυλη ξύλινη λαβή
- Κουλουκούθας** (αρσ.): μπφ. αργόστροφος / ασυλλόγιστος
- Κούλουμα** (ουδ.): εορτασμός της Καθαράς Δευτέρας
- Κουλουμέρ'** (ουδ.): γλουτός / κωλί
- Κουλουμπαράς** (αρσ.): ενεργητικός ομοφυλόφιλος
- Κουλουμπαριά** (θηλ.): γύμνια
- Κουλουμπαρίζουμι** (ρ.): ξεγυμνώνομαι
- Κουλουμπαρίνα • κουλουμπαρόπ'τα** (θηλ.): πίτα χωρίς φύλλο, μόνο με γέμισμα (συνήθως κολοκυθιού)
- Κουλουμπαρούδ' • κουλουμπάσκ' • κουλουμπασκούδ'** (ουδ.): νεογέννητο πουλί (της φωλιάς)
- Κουλουμπασκίνα** (θηλ.): πουλί-μωρομάνα
- Κουλουμπουρδίζουμι • κουλουμπουρδιούμι** (ρ.): κυλιέμαι

- Κουλουμπουσκίν'** (ουδ.): καρπός κυπαρισσιού / μικρός στρόγγυλος καρπός
- Κουλουπάν' • κουλόπανου** (ουδ.): σπάργανο («φασκί») / μωρουδίσια πάνα / φθαρμένο ρούχο / πράγμα χωρίς αξία / μτφ. ανήθικος
- Κουλουπανίζου** (ρ.): αλλάζω τις πάνες / περιθάλπω κάποιον που δεν μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί
- Κουλουππουμένους** (αρσ.): μτφ. έμπειρος / άνθρωπος της πιάτσας / 'κονομημένος
- Κουλουπ'λάλα • κουλουπ'λαλ'τό** (θελ.-ουδ.): τρέξιμο από ανάγκη / μτφ. άγχος
- Κουλούρα** (θελ.): αντικείμενο στρόγγυλου σχήματος / ψωμί με άνοιγμα / μτφ. στεφάνι του γάμου / βαθμός «μηδέν»
- Κουλουριάζου** (ρ.): τυλίγω σε σχήμα κουλούρας / μτφ. καταφέρνω και πείθω κάποιον
- Κουλουριάζουμι** (ρ.): στρογγυλοκάθομαι
- Κουλουριαστός** (αρσ.): στρογγυλοσπλωμένος
- Κουλουρίζ'** (ουδ.): νέος βλαστός, φυτρωμένος από τη ρίζα / παραφυάδα
- Κουλουσέρνου** (ρ.): σέρνω κάποιον καθισμένο στο χώμα / μτφ. βαδίζω ή πράττω αργά, τεμπέλικα
- Κουλουστούπ'ς • κουντουστούπ'ς** (αρσ.): κοντόχοντρος
- Κουλουσύρ'ς** (αρσ.): κατηφόρα, όπου κυλιούνται καθιστά τα παιδιά / τσουλήθρα
- Κουλουσφούγγ'** (ουδ.): χαρτί ή πανί για το σκούπισμα του κώλου
- Κουλουτούμπα** (θελ.): τούμπα / πέσιμο / κυβίστηση
- Κουλουτρίβουμι** (ρ.): επιθυμώ διακαώς / επιμένω
- Κουλουφουτιά** (θελ.): πυγολαμπίδα (έντομο) / μικρή φλόγα / μτφ. πολύ έξυπνος / δραστήριος / ικανός
- Κουλουχανείου** (ουδ.): μπουρδέλο / μτφ. ακαταστασία / ανοργανωσιά
- Κουλ'τσίδα** (θελ.): αγκαθωτό φυτό που κολλάει στα ρούχα ή στο τρίχωμα ζώων (βλ. «καβαλαριά») / μτφ. φορτικός
- Κουλτσίνα** (θελ.): παιχνίδι τράπουλας
- Κουλώνου** (ρ.): γυρίζω κώλο ή πλάτη / μτφ. διστάζω / υποχωρώ
- Κουμανταδόρους** (αρσ.): κάνει κουμάντο / διευθύνει μια δουλειά
- Κουμαντάρου • κουμαντέρνου** (ρ.): ρυθμίζω / ελέγχω / καθορίζω
- Κουμάντου** (ουδ.): έλεγχος / διεύθυνση / φροντίδα
- Κουμάρ'** (ουδ.): τυχερό παιχνίδι / τζόγος
- Κουμαρ'τζής** (αρσ.): μανιώδης χαρτοπαίκτης / τζογαδόρος
- Κουμπατζής** (αρσ.): αντάρτης
- Κουμλώνου** (ρ.): γεμίζω μέχρι πάνω
- Κουμμάρα • κουμμούρα** (θελ.): κόπωση / ατονία
- Κουμμάτ'** (ουδ.): μερίδα / (επίρ.): λίγο
- Κουμμάτα** (θελ.): μεγάλο κομμάτι
- Κουμματάς** (αρσ.): τρώει πολύ / τρώει χωρίς να δουλεύει / μτφ. άχρηστος

- Κουμματιάζομι** (ρ.): γίνομαι κομμάτια / κουράζομαι
- Κουμμώτ'ς** (αρσ.): κομμωτής / κουρέας
- Κουμούλα • κουμούσα** (επίρ.): πλήρες γέμισμα / σωρός / στοίβα
- Κουμπανία** (θηλ.): συντροφιά / παρέα / ομάδα μουσικών
- Κουμπασάρου** (ρ.): κουμαντάρω καράβι με βοήθεια πυξίδας
- Κουμπάσου** (ουδ.): πυξίδα / ξύλινος διαβήτης
- Κουμπές** (αρσ.): θόλος / τρούλος / φυλακή τρουλωτή
- Κουμπιάζου** (ρ.): δυσκολεύομαι στην κατάποση / εκφράζομαι με δυσκολία
- Κουμπίνα** (θηλ.): θεριζοαλωνιστική μηχανή / μτφ. κρυφή ή παράνομη επινόηση
- Κουμπινιέρ'ς** (αρσ.): οδηγός ή ιδιοκτήτης κομπίνας
- Κουμπόγιαννους** (αρσ.): κοκκινολαίμης
- Κουμπόδιμα** (ουδ.): μτφ. αποταμιευμένα χρήματα
- Κουμπουγιαννίτ'ς** (αρσ.): χωρίς επισημονική κατάρτιση / απατεώνας / αγύρτης
- Κουμπούρ' • κουμπούρα** (ουδ.-θηλ.): πιστόλα
- Κουμπούρας** (αρσ.): σκράπας / ανεπίδεκτος μαθήσεως
- Κουμπρισιέρ'ς** (αρσ.): νοσοκόμος
- Κουνάκ'** (ουδ.): κατοικία τσιφλικά / καλαμμένα καλύβα βοσκού / καταφύγιο / χώρος διαμονής ανδρών («ανδρωνίτης»)
- Κουνεύου** (ρ.): φιλοξενούμαι / διαμένω κάπου / διανυκτερεύω
- Κουνιαρίζου** (ρ.): κουνώ το παιδί στην κούνια
- Κουνίστρα** (θηλ.): κουνιστό κρεβατάκι μωρού / μτφ. ανήθικη γυναίκα / ομοφυλόφιλος
- Κουνόμα** (θηλ.): μεγάλη είσπραξη
- Κουνόμους** (αρσ.): διαχειριστής χρημάτων
- Κουνουμάου** (ρ.): εισπράττω λεφτά
- Κουνουσιτζου(μι)** (ρ.): κουβεντιάζω / κάνω παρέα / συγχρωτίζομαι
- Κουντάκ'** (ουδ.): το ξύλινο τμήμα των τουφεκιών
- Κουντακιανός** (αρσ.): κοντούλης / έρχεται κοντά (πλησιάζει) / γρήγορος
- Κουντανασαινού** (ρ.): δυσκολεύομαι στην αναπνοή / φουσκώνω
- Κουνταρίδα** (θηλ.): οριζόντιο κοντάρι για κρέμασμα λουκάνικων
- Κουνταρίτσα** (θηλ.): κλήρωση με δύο άνισα ξυλάκια
- Κουντέλ'** (ουδ.): κομμάτι περιττώματος
- Κουντεύου** (ρ.): κονταίνω / πλησιάζω
- Κουντ'λάου** (ρ.): σκουντουφλώ / παραπατώ / νυστάζω
- Κουντόβραδου** (ουδ.): σούρουπο
- Κουντόγιουμους** (αρσ.): κοντεύει να γεμίσει
- Κουντόγνουμους** (αρσ.): στενόμουσος
- Κουντόδρουμους** (αρσ.): δρόμος σύντομος

- Κοντό(η)μυρους • κουντουήμυρους** (αρσ.): μικρός σε ηλικία / λιγόζωος
- Κουντότα • κουντότου** (θηλ.-ουδ.): ετήσια συνδρομή (ασφαλιστήριο) σε γιατρό (με προϊόντα)
- Κουντουβράκ'** (ουδ.): σώβρακο / περικελίδα
- Κουντουγούν'** (ουδ.): γούνινο ημίπαλτο από προβιά ή γούνα
- Κουντουζ'γώνου** (ρ.): πλησιάζω κοντά
- Κουντουθόδουρους** (αρσ.): πολύ κοντός
- Κουντουκάπ'** (ουδ.): κοντό παλτό
- Κουντουκαρτιρώ** (ρ.): περιμένω για λίγο / κοντοστέκομαι
- Κουντούλα** (θηλ.): κοντούτσικη / ποικιλία αχλαδιάς
- Κουντουμάζωμα** (ουδ.): μτφ. κοντόσωμος
- Κουντουπιθάρους** (αρσ.): μτφ. πολύ κοντός
- Κουντούρ'** (ουδ.): χαμηλό παπούτσι / κάτω μέρος του αλετριού
- Κουντούρα** (θηλ.): γυναικείο μεσοφόρι
- Κουντουράς** (αρσ.): παπουτσής
- Κουντουριάζου** (ρ.): είμαι αδύναμος
- Κουντουρντίζου** (ρ.): τρελαίνομαι
- Κουντουρούπ' • κουντουρούπα** (ουδ.-θηλ.): κοντό κομμάτι κορμού / μτφ. ξυλοδαρμός / κοντός άνθρωπος
- Κούντουρ(ου)** (αρσ.): με κοντή ουρά / κουτσορεμένος (βλ. και «κουτσουνούρ'ς» - «κουψουνούρ'ς»)
- Κουντουστιβαράτους** (αρσ.): κοντός και δυνατός
- Κουντουσουπ'ς** (αρσ.): πολύ κοντός
- Κουντουσύλ'** (ουδ.): κοντόχοντρος πάσσαλος για στήριξη
- Κουντράτου** (ουδ.): συμβόλαιο / συμφωνητικό
- Κουντύλ'** (ουδ.): γραφίδα από σχιστόλιθο / πλακοκόντυλο / μολύβι / κιμωλία / κομμάτια στρόγγυλου ξύλου
- Κουντυλουφόρους** (αρσ.): ξύλινο ή μεταλλικό στέλεχος, στην άκρη του οππίου είναι προσαρμοσμένη πένα / γραφιάς / συγγραφέας
- Κουάνα** (θηλ.): μεταλλική ή ξύλινη σκάφη (για πλύσιμο ή ζύμωμα) / ταϊστρα ζώων / μτφ. απουσία
- Κουπανάου • κουπανίζου** (ρ.): χτυπώ με τον κόπανο / στουμπίζω στο γουδί / μτφ. χτυπώ / δέρνω
- Κουπιάζου** (ρ.): κουράζομαι / έρχομαι / πλησιάζω
- Κουπίδ'** (ουδ.): αιχμηρό εργαλείο κοπής / ξυράφι / μαχαίρι
- Κουπούκ'** (ουδ.): τεμπελόσκυλο / μτφ. ηλίθιος / ανίκανος / αλήτης
- Κουπριά** (θηλ.): περιπτώματα ζώων / βρωμιά / μτφ. παλιοχαρακτήρας
- Κουπρίζου** (ρ.): ρίχνω κοπριά για λίπασμα / χέζω / βρωμίζω
- Κουπρίτ'ς • κουπρόσκ'λου** (αρσ.-ουδ.): αδέσποτος σκύλος / μτφ. ανίκανος / τεμπέλης
- Κουπρουσκ'λιάζου** (ρ.): μτφ. τεμπελιάζω / μένω άπραγος
- Κούρα** (θηλ.): φροντίδα / θεραπευτική αγωγή
- Κουράδα** (θηλ.): περίπτωση ανθρώ-

που

Κουράδας • κουραδικας (αρσ.): σκατιάρης / μτφ. τεμπέλης / φοβισιάρης
Κουραζάν' (ουδ.): μείγμα ασβέστη και άχυρου για σοβάντισμα

Κουρακιάζου (ρ.): διψάω πολύ

Κουρακουζώητους (αρσ.): ζει πολλά χρόνια

Κουρακ'στά (επίρ.): κορακίστικα / μτφ. ακαταλαβίστικα

Κουραμάνα (θηλ.): ψωμί στρατιωτών

Κουράρου (ρ.): φροντίζω / γιατρεύω

Κουράσ'(ιου) (ουδ.): κορίτσι

Κουρατζίνια (ουδ.): άγουρα μούρα

Κουρατζίνους (αρσ.): κόρακας

Κουραφέξαλα (ουδ.): ασυναρτησίες / αερολογίες / ανοησίες

Κουραχάν' (ουδ.): κουβεντολόγι / χοντροκομμένο αστέιο / ψέμα

Κουρβανάς (ουδ.): ταμείο / σιτηρέσιο

Κούρβαλου • κούρβ'λου (ουδ.): αμπέλι ξερό / κούτσοуро / κορμός αμπελιού

Κουρδέρνου (ρ): κυνηγώ να συλλάβω κάποιον

Κουρδιλάκια (ουδ.): μτφ. κόλπα

Κουρδούκλα (θηλ): κατρακύλα

Κουρδουκ'λάου (ρ): κατρακυλώ / περιστρέφω

Κουρδουκ'λίμ' (ουδ.): στρόγγυλο αντικείμενο που κυλάει, περιστρέφεται / παιδικό παιχνίδι «τσέρκι»

Κουρδουκ'λιέμι • κουρδουκ'λιούμι (ρ): κυλιέμαι, περιστρέφοντας το σώμα / κατρακυλώ

Κουρδώνου (ρ.): τεντώνω / διεγείρω

Κουρδώνουμι (ρ.): καμαρώνω / περηφανεύομαι

Κουρέματα σ'!: έκφραση λύπησης για κάποιον

Κουριλιάζου (ρ.): τσαλακώνω / φθείρω / μτφ. προσβάλλω

Κουριλού (θηλ.): υφαντό από κουρέλια, που στρωνόταν στο πάτωμα

Κουρκουλούκ' (ουδ.): σκιάχτρο

Κουρκουμπίνια (ουδ.): στρόγγυλα σιροπιαστά γλυκά

Κούρκους (αρσ.): γαλοπούλα (βλ. και «μπιμπίλ'»)

Κουρκούτ' • κουρκουτούδα (ουδ.-θηλ.): σούπα με αλεύρι και νερό / χυλός

Κουρκούτας (αρσ.): ακάθαρτος / λερωμένος / μτφ. ανίκανος / επιπόλαιος

Κουρκουτιάζου (ρ.): ανακατώνω φαγητό / μτφ. μπερδεύομαι / θολώνει το μυαλό μου /

Κουρκουτσέλα (θηλ.): ανακατεμένο φαγητό

Κουρ'μάδ'ς • κουρ'μάδα (αρσ.-θηλ.): καημένος(η) / κακόμοιρος(η)

Κουρμάκ' (ουδ.): μτφ. αλήτης

Κούρμαχους • κουρμαχίνα • κουρμαχούδ' (αρσ.-θηλ.-ουδ.): εργένης / μονάχος(η)(ο)

Κουρμούδ' (ουδ.): κορμάκι

Κούρμπα (θηλ.): καμπύλη / στροφή

Κουρμπάν' (ουδ.): θυσία / πανηγυρικό φαγητό

Κουρμπάτσ' (ουδ.): μαστίγιο / καμουτσίκι

Κουρμπέτ' (ουδ.): πιάτσα / σεργιάνι / ξενιτιά

Κουρμπέτς (αρσ.): γυρολόγος / ανύπαντρος

Κούρνια (θηλ.): ξύλο στο κοτέτσι, όπου κάθονται κότες για να κοιμηθούν

Κουρνιαζου (ρ.): κάθομαι στην κούρνια / ετοιμάζομαι να κοιμηθώ

Κουρνιαχτίζου (ρ.): προκαλώ κουρνιαχτό (σκόνη)

Κουρνιαχτός (αρσ.): ντουμάνι σκόνης

Κουρντίζου (ρ.): κουρδίζω / μτφ. παρακινώ επίμονα κάποιον / εκνευρίζω

Κουρούνα (θηλ.): μαυροπούλι / καλάκι / κάργ(ια) (βλ. λέξεις) / κοντόχοντρο κυλινδρικό ξύλο αργαλειού, που στηρίζει το «μπροστάντι»

Κουρούπ' • κουρούπα (ουδ.-θηλ.): πήλινο αγγείο / μτφ. ξυρισμένο κεφάλι / φαλακρός

Κούρους (αρσ.): κούρεμα προβάτων

Κουρουψάλ'δου (ουδ.): ψαλίδι για το κούρεμα ζώων

Κουρσ(ι)ές (αρσ.): εφαρμοστό γυναικείο εσώρουχο, που καλύπτει τη μέση, την κοιλιά και τους γοφούς / τσιγκελάκι (στο προσφυγικό ιδίωμα)

Κουρσεύου (ρ.): κάνω πειρατική επιδρομή / ληλατώ

Κουρσ(ι)ούμ' • κουρσ(ι)ουμάς (ουδ.-αρσ.): μόλυβδος / μεταλλική μπίλια / μτφ. ευθεία / ανόητος

Κουρτάκιας (αρσ.): γκομενιάρης / γυναικάς

Κουρταλίζου • κουρταλώ (ρ.): κροταλίζω / χτυπώ την πόρτα με κρόταλο

Κούρταλου (ουδ.): κρόταλο

Κουρ'τσαδέλ' • κουρ'τσούδ' (ουδ.):

μικρό κορίτσι

Κουρ'τσάρα • κουρ'τσαρίνα (θηλ.): μεγάλο κορίτσι (θαυμάσιο)

Κουρ'τσίτ'κους (αρσ.): κοριτσιίστικος

Κουρφάρ' • κουρφάδα (ουδ.-θηλ.): τρυφερός βλαστός / το ψηλότερο σημείο

Κουρφιάς (αρσ.): το ψηλότερο σημείο / κορυφογραμμή της κεραμοσκεπής

Κουρφουλουγώ (ρ.): κλαδεύω τις κορυφές ενός φυτού

Κουρώνου (ρ.): πυρακτώνω / φουντώνω / οργίζομαι / χορταίνω / βρωμώ

Κουσβάδα (θηλ.): βλακεία

Κουσβαίνου • κουσβαίνουμι (ρ.): τρελαίνω • τρελαίνομαι

Κουσβός (αρσ.): τρελός / χαζός

Κουσιά (θηλ.): πλεξούδα μαλλιών / κοτσίδα

Κουσιάφ' • Ξιάφ' (ουδ.): κομπόστα από ξερά ξινά δαμάσκηνα (για νηστεία)

Κουσέβου • κουσίζου (ρ.): κόβω χόρτα με την «κόσσα»

Κουσκούσ' (ουδ.): είδος ζυμαρικού / μτφ. κουτσομπολιό

Κουσμέτ' (ουδ.): η δουλειά

Κουσμούρα (θηλ.): πολύς κόσμος

Κουσούρ' (ουδ.): ελάττωμα / μειονέκτημα

Κουσουρλής (αρσ.): ελαττωματικός

'Κουσπινταρούδ' (ουδ.): μπουκάλι 25 δραμιών

Κουστουδία (θηλ.): συνοδεία / φρουρά

Κουτ-κουτ! (επιφ.): κάλεσμα σκύλου

Κουτάου (ρ.): αποτολμώ / ρισκάρω

Κουταρίτσα (θηλ.): κοτούλα

**Κουτζ(ι)ά • κουτζ(ι)άμ • κουτζ(ι)α-
μάν** (επίρ.): τόσο πολύ / πολύ μεγάλο

Κουτζ(ι)αμάν'ς (αρσ.): πελώριος

**Κουτζ(ι)αμπάη'ς • κουτσ(ι)άμπα-
σης** (αρσ.): προεστός / δημογέροντας
/ πρόκριτος

Κούτ(ι)-κούτ(ι) (επιφ.): κάλεσμα σκύ-
λου

Κούτιλου (ουδ.): μέτωπο / μτφ. επίπε-
δη σκληρή επιφάνεια

Κουτιντές (αρσ.): κουτός / ελαφρόμυ-
αλος

Κούτιους (αρσ.): ανόητος / βλάκας

Κούτ'κας (αρσ.): πίσω μέρος του κε-
φαλιού (βλ. και «αγκούτ'κας»)

Κουτλουμούσ' (ουδ.): φαγοπότι

Κούτλους (αρσ.): μέτρο βάρους, ίσο
με 16 περίπου κιλά (τέσσερις κούτλοι
= ένα «μ'(τ)ζούρ'» (βλ. λέξη) = 50 οκά-
δες = 60 κιλά) / μεγάλο γουδί / ξύλινος
κουβάς όπου έβρεχαν την «πάνα», για
να σκουπίζουν το εσωτερικό του φού-
ρνου / μτφ. καραφλός / κοντόχοντρο

Κούτ'μανους (αρσ.): σωματώδης

Κουτούηζ'ς (αρσ.): κουτός / ελαφρό-
μυαλος

Κουτούκ' (ουδ.): κούτσουρο / ταβέρνα
/ μτφ. κουτός / ελαφρόμυαλος

Κουτούλιακας (αρσ.): ελαφρόμυαλος
/ κουτός

Κουτούμανους (αρσ.): μονοκόμματος
/ χοντρόπετσος

Κουτουπάνου (ρ.): ρίχνω κάτω βίαια
/ γαμώ (βλ. και «απαυτώνου»)

Κουτουράδα (θηλ.): προχειρότητα / α-

περισκεψία

Κουτουρού (επίρ.): απερίσκεπτα / μτφ.
κουτός / ελαφρόμυαλος

Κουτουρνίθ' (ουδ.): μτφ. με μυαλό κό-
τας / βλάκας

Κουτουρντίζου (ρ.): ξεσαλώνω / αφη-
νιάζω / τρελαίνομαι

Κουτουρού (επίρ.): απερίσκεπτα / χω-
ρίς σχέδιο / τυχαία

Κούτρα (θηλ.): κεφάλι / μέτωπο / μτφ.
μυαλό

Κουτράου • κουτρίζου (ρ.): κουτου-
λώ

Κουτράν' • κουτράνα (ουδ.-θηλ.): με-
γάλη, ακατέργαστη πέτρα

Κουτρουβαλιάζουμι (ρ.): κατακυλώ
με το κεφάλι

Κουτρουλός • κουτρούλ'ς (αρσ.): φα-
λακρός / σπανός / σπασμένος / στρογ-
γυλεμένος

Κουτρουτσούκαλου (ουδ.): παλιό οι-
κιακό σκεύος

Κουτσαβάκ'ς (αρσ.): τύπος μάγκα

Κούτσαβλους (αρσ.): κουτσός

Κουτσαδόρους (αρσ.): εξάρτημα οχή-
ματος στο οποίο προσδένεται άλλο ό-
χημα (συρόμενο)

Κουτσάρου (ρ.): συνδέω / προσαρμό-
ζω

Κουτσ(ι)άφτ'ς • κουτσ(ι)αφτίκ'ς (αρ-
σ.): με κομμένο αφτί

Κουτσιάν' (ουδ.): μίσχος

Κουτσιάνα (θηλ.): μτφ. ανοησία

Κουτσιδα (θηλ.): πλεξούδα

Κουτσιουμπός (αρσ.): κορφολογημέ-
νος / (μτφ.) λειψός

- Κουτσιουμπώ** (ρ.): κορφολογώ
- Κούτς'κουσ** (αρσ.): μικροκαμωμένος
- Κουτς'λάου • κουτς'λίζου** (ρ.): κουτσοσύλω
- Κουτς'λιά • κουτσούλα** (θηλ.): κουτσολιά / μτφ. «μπαλαντέρ» σε ομαδικό παιχνίδι
- Κουτσόρανους** (αρσ.): κουτσός / κουτσοπόδη
- Κουτσούβιλου** (ουδ.): μικρό παιδί
- Κουτσουδόντ'ς** (αρσ.): με λειψά δόντια / παιδί που αλλάζει δόντια
- Κουτσουδούλια** (ουδ.): μικροδουλειές
- Κουτσουκέλα** (θηλ.): σκανταλιά / παράπτωμα / πονηριά
- Κουτσουκέρα** (θηλ.): προβατίνα ή γίδα με σπασμένο το ένα κέρατο
- Κουτσουκιφαλίζουμι** (ρ.): γέρνω το κεφάλι
- Κουτσούκ'ς** (αρσ.): μικρός
- Κουτσουμπός** (αρσ.): χωρίς κορυφή / κολοβός
- Κουτσουνάτους** (αρσ.): σφριγηλός / ακμαίος
- Κουτσουνούρ'ς • κουτσουνούρα** (αρσ.-θηλ.): με κομμένη ουρά (βλ. «κούντουρ(ου)ς»)
- Κουτσούπ'** (ουδ.): μικρό ξύλο
- Κουτσουπίνου** (ρ.): πίνω με ρέγουλα / ψιλοπίνω
- Κουτσουρεύου** (ρ.): κόβω κούτσουρα / μτφ. περικόπτω
- Κούτσοουρου** (ουδ.): ξερό ξύλο / μτφ. ανεπίδεκτος μαθήσεως / ξεροκέφαλος
- Κουτς'φάρ'** (ουδ.): καχκτικτό
- Κούτχιου** (ουδ.): γέρικος / αδύναμος / φάντασμα
- Κουφάλα** (θηλ.): βαθούλωμα σε κορμό δέντρου / μτφ. τρύπα σε πίσω δόντι / ανήθικη γυναίκα / πονηρός / υστερόβουλος
- Κουφάρ'** (ουδ.): πτώμα ανθρώπου ή ζώου / κουφάρι (βλ. και «γκ'φάρ'»)
- Κουφόβρασ'** (θηλ.): αποπνικτική ζέστη
- Κουφιουκέφαλους** (αρσ.): μτφ. άμυαλος, ανόητος, αφελής
- Κουφτιρά** (ουδ.): αιχμηρά / μτφ. δυσκολίες
- Κουχιάζου** (ρ.): στριμώνχομαι σε κόχη
- Κουψιά** (θηλ.): μορφή / όψη / εμφάνιση
- Κουψιδ'** (ουδ.): κομμάτι ψημένου κρέατος
- Κουψουμισιάζουμι** (ρ.): μουδιάζει η μέση μου από το βάρος
- Κουψουνούρ'ς** (αρσ.): με κομμένη ουρά (βλ. και «κούντουρ(ου)ς», «κουτσουνούρ'ς»)
- Κουψουχουλιάζου** (ρ.): τρομάζω κάποιον
- Κουψουχρονιά** (επίρ.): μτφ. ξεπούλημα / όσο-όσο
- Κόφα • κουφίν' • κουφίνα** (θηλ.-ουδ.): πλεχτό και βαθύ καλάθι (μεγάλο)
- Κόφτ'** (ρ.): μτφ. “κόβει” / ενδιαφέρει / νοιάζει
- Κόφτ'ς** (αρσ.): εργάτης πατόζας, που έκοβε τα «δεματικά» των δεματιών / ξύλινο εργαλείο, για το μάζεμα του σιταριού (το ξεχωρίζει από τ' άχυρα)
- Κόχ'** (θηλ.): άκρη / γωνία στρογγυλεμέ-

- νη / θέση πλάι στο τζάκι / κοίλωμα τοίχου
- Κόχ(υ)λας** (αρσ.): μεγάλο κοχύλι
- Κόψιμου** (ουδ.): κοπή / μτφ. διάρροια ("κόψιμο")
- Κράζου** (ρ.): κατασαδιάζω / φωνάζω κάποιον / κοροϊδεύω / γιουχαίζω
- Κράξ'μου** (ρ.): φωνή / γιουχάισμα
- Κράσ'** (θηλ.): αντοχή
- Κρασουβρόχ'** (ουδ.): ψωμί βουτηγμένο στο κρασί
- Κρασουκανάτα** (θηλ.): κανάτα κρασιού / μτφ. δεινός κρασοπότης
- Κράσους** (αρσ.): κρασί
- Κρασουπατέρας** (αρσ.): δεινός κρασοπότης
- Κρατούνα** (θηλ.): ανοιγμένη (κούφια) νεροκολοκύθα ως υποκατάστατο κατσαρόλας (για νερό)
- Κρατούνας** (αρσ.): μτφ. με κεφάλι μεγάλο / αγαθιάρης / ξεροκέφαλος
- Κράτσ'να** (θηλ.): τσάπα
- Κρατώ** (ρ.): νηστεύω
- Κράχτ'ς** (αρσ.): ντελάλης / μτφ. οτιδήποτε προκαλεί ενδιαφέρον
- Κρένου** (ρ.): μιλώ / απαντώ
- Κρέπ'** (ουδ.): μαντίλα γυναίκας
- Κρήν'** (θηλ.): βρύση / Τοπ. Κοινότητα Δημ. Ενότητας Τρίγλιας
- Κρησάρα** (θηλ.) κόσκινο λεπτού πλέγματος (βλ. και «σήτα»)
- Κριαταπόκρια** (θηλ.): πρώτη Κυριακή της Αποκριάς, που δεν τρώμε κρέας
- Κριατινή** (θηλ.): η εβδομάδα της Τσικνοπέμπτης, που τρώμε κρέας
- Κριβατίνα** (θηλ. πλέγμα, ξύλινο ή μεταλλικό, πάνω στο οποίο αναρριχάται η κληματαριά
- Κριβατώνουμι** (ρ.): πέφτω στο κρεβάτι / αρρωσταίνω
- Κριθαράκ'** (ουδ.): είδος ζυμαρικού / μτφ. σπυράκι στο βλέφαρο
- Κρικέλ' • κρικέλα** (ουδ.-θηλ.): κρίκος εντοιχισμένος για το δέσιμο ζώων στην αυλή / κρίκος πόρτας / πόμολο (βλ. και «κρόταλου»)
- Κρίμα** (ουδ.): άδικη ή ανήθικη πράξη / αμάρτημα / (επίρ.): δυστυχώς
- Κριμανταλάς** (αρσ.): διχαλωτό ξύλο μπηγμένο στο χώμα, για να κρεμούν τις καρδάρες με το γάλα / μτφ. ψηλός και άχαρος / σωματώδης (βλ. και «μαντράχαλος», «μαγκλαράς, «μπατάλ'ς», «νταγκλαράς»)
- Κριμαντζαλιέμι • κριμαντζαλίζουμι** (ρ.): κρέμομαι / ταλαντεύομαι / ξεφουσκώνω
- Κριμαντζούλια** (ουδ.): όσα κρέμονται στη γυναικεία φορεσιά
- Κριμαστάρ'** (ουδ.): ό,τι κρέμεται
- Κριματίζουμι** (ρ.): αμαρτάνω
- Κριμιζής** (αρσ.): κοκκινωπός
- Κρίνα** (θηλ.): μεταλλικό κουτί (συνήθως διαθέσιο), όπου έβαζαν ζάχαρη και καφέ
- Κριπάρου • κριπέρνου** (ρ.): σφίγγομαι / σκάω / ξεσπώ
- Κρίσ'** (θηλ.): δικαιοσύνη
- Κριτσέλ'** (ουδ.): ξερό κομμάτι ψωμιού
- Κριτσιανίζου** (ρ.): τρώω κάτι τραγανό / τραγανίζω
- Κριτσιάν'σμα** (ουδ.): τραγάνισμα

Κρίτσιλους (αρσ.): ψωμοζήτης / ζητιάνος

Κριτσ'μάς (αρσ.): γιορταστικό φαγοπότι, το οποίο παραχωρούσε ο νοικοκύρης σε όσους ήρθαν να τον βοηθήσουν στον θερισμό ή στον τρύγο

Κριτσ'νάδ' (ουδ.): ξεροψημένο κρέας

Κρόσσ' (ουδ.): διακοσμητική απόληξη υφασμάτων

Κρόταλου (ουδ.): κρικέλα (βλ. λέξη)

Κρουκάλα (θηλ.): μεγάλο χαλίκι, στην άκρη της θάλασσας ή του ποταμού

Κρουκίδ' (ουδ.): κουρέλι

Κρουμ'δουμάνα (θηλ.): κρεμμύδι με τον βλαστό («ζαμάρα»), που περιείχε σπόρους

Κρουμμ'δουφάγους • κρουμμ'δουφλάς (αρσ.): ζώψιο που τρώει κρεμμύδια

Κρουνί • κρουνός (ουδ.-αρσ.): σωλήνας νερού σχετικά μεγάλης διαμέτρου

Κρουνητήρ' (ουδ.): φορητό δοχείο (μεταλλικό ή γυάλινο) με πλατιά βάση / μπουκάλι σερβιρίσματος κρασιού ή ρακιού / ποτήρι

Κρούου (ρ.): χτυπή / δέρνω

Κρούπ' (ουδ.): σπασμένη στάμνα, όπου έβαζαν νερό για τις κότες (βλ. και «τσουράπ'») / μτφ. τύφλα στο μεθύσι

Κρούστα (θηλ.): πέτσα

Κρουσταλιάζου (ρ.): παγώνω πολύ

Κρουσταλίθρα (θηλ.): παγοσταλακτίτης της στέγης

Κρουταλίζου • κρουταλώ (ρ.): χτυπά τα κρόταλα / θορυβώ / βροντώ

Κρυάδα (θηλ.): ψύχρα / μτφ. ψυχρο-

λουσία

Κρυαδιάζ' (ρ.): αρχίζει να κάνει κρύο

Κρύ(γι)ου (ουδ.): κρύο

Κρυόμπλαστρους (αρσ.): σαν κρύο έμπλαστρο / μτφ. άνθρωπος άνοστος

Κρυουλό(γ)ους (αρσ.): στάμνα με νερό, που τη βύθιζαν στο πηγάδι, για να κρυώσει το περιεχόμενό της

Κρυφουγιουρντάτου (ουδ.): παιχνίδι που συνδύαζε κρυφτό και κυνηγητό

Κ'τάβ' (ουδ.): νεογέννητο σκυλί

Κ'τί • κ'τούδ' (ουδ.): κουτί - κουτάκι

Κ'τουπώνου (θηλ.): μτφ. γαμώ

Κ'τσάβλα (θηλ.): κουτσός(ή) (περιφρονητικά)

Κ'τσάκ' (ουδ.): παιχνίδι «κουτσό»

Κ'τσιούπ' • κ'τσιούπα (ουδ.-θηλ.): κούτσουρο / ξύλινο κρεμαστάρι μπακράτσας / μτφ. κοντόσωμος

Κ'τσός • κ'τσιά (αρσ.-θηλ.): κουτσός / κουτσή

Κυλαρίνα (θηλ.): το πουλί «τσιίχλα»

Κυνηγάρ'ς (αρσ.): κυνηγός

Κυπρί • κύπρους (ουδ.): μπρούτζινη κουδούνα, σε σχήμα κολουρου κώνου, με άλλο μικρότερο στο εσωτερικό της (τη φορούσε το κριάρι-μπροστάρης του κοπαδιού)

Κυρατζής (αρσ.): αγωγιάτης / ενοικιαστής

Κυράτσα (θηλ.): υποτιμητικά η κυρά / μτφ. κουτσομπόλα / φωνακλού

Κυρατσουπούλα (θηλ.): μικρή κυρία / χωριατοπούλα

Κυρουμύτ'ς (αρσ.): κότσυφας

Κύρ'ς (αρσ.): πατέρας / σύζυγος / αφέ-

ντης

Κ'φάλουγου (ουδ.): κουφό άλογο / μτφ. θεόκουφος

Κ'φόγγουνου (ουδ.): κουφό γουρού-

νι / μτφ. πολύ κουφός / περιφρονημέ- νος / αργόστροφος

Κ'φούλιακας (αρσ.): εντελώς κουφός

Κώτσσιους (αρσ.): Κώστας

Λ

Λάβρα (θηλ.): φωτιά / κάψα / μτφ. κα- ταστροφή

Λάβδανου (ουδ.): άγριο φυτό (θρού- μπα) / παυσίπονο στομάχου

Λαβίζου (ρ.): προκαλώ θόρυβο / γκρι- νιάζω

Λαγάνα (θηλ.): στρόγγυλο ψωμί, χω- ρίς προζύμι, πασπαλισμένο με σουσά- μι

Λαγαρός (αρσ.): διαφανής / καθαρός

Λαγγειρίζου (ρ.): μεταγγίζω υγρό από δοχείο σε δοχείο

Λαγγεύου (ρ.): επιθυμώ πολύ / λιμπί- ζομαι

Λα(γ)ιάζου • λα(γ)ϊίζου (ρ.): λουφάζω / ζαρώνω / κρύβομαι / φοβάμαι

Λα(γ)ϊίν' • λα(γ)ίνα (ουδ.-θηλ.): κανάτι / μικρή στάμνα

Λα(γ)ϊινάς (αρσ.): κανατάς

Λά(γ)ιου (ουδ.): πρόβατο μαύρο

Λαγκαδούδια (ουδ.): μικρά λαγκάδια

Λάγκιασμα (αρσ.): λόξιγκας

Λαγκόνια (ουδ.): πλαϊνά της κοιλιάς / πλευρά

Λαγκώνουμι (ρ.): με πιάνει λόξιγκας

Λαγόγυρας (αρσ.): τρωκτικό, όμοιο με τον λαγό

Λαγόμεντρα (θηλ.): μαντρί λαγών

Λαγουδέρα (θηλ.): ραβδί για το κυνή- γι λαγών / μοχλός πηδαλιού

Λαγούμ' (ουδ.): υπόγεια τρύπα / υπό- νομος

Λαγουμ'τζής (αρσ.): κατασκευαστής λαγουμιών

Λαγουνίκα (θηλ.): ράτσα σκυλιών, με μακρύ σώμα / λαγωνικό / μτφ. γυναίκα γυρολόγα

Λαγουσιδίρου (ουδ.): λαγοπαγίδα

Λαγουτσάγκους (αρσ.): ζωηρός σαν τον λαγό

Λαγουτσιμπιδου (ουδ.): τσιμπίδα ή μι- κρή τανάλια για εξαγωγή δοντιών ή α- γκιδών

Λαδάν' (ουδ.): φυτό του βουνού

Λαδαριό (ουδ.): ελαιοτριβείο

Λαδικό • λαδιρό (ουδ.): μικρό τενεκε- δένιο δοχείο, με χερούλι και λεπτό σω- λήνα, για λάδι

Λαδρόν' (ουδ.): απατεώνας

Λαδρουριά (θηλ.): απάτη

Λαθύρ' • λάθουρου (ουδ.): ζωτροφή, όμοια με τη φακή (σαν τη «ρόβη» / βλ. λέξη)

Λαιΐζου (ρ.): βλ. «λα(γ)ιάζου»

Λαίμαργους (αρσ.): βουλιμικός / (ου- δ.): μτφ. κλαδάκι που φυτρώνει στον κορμό του δέντρου

Λάκας (αρσ.): Λάκης

Λακέρδα (θηλ.): παστή παλαμίδα

Λακές (αρσ.): υπηρέτης

Λακίζου (ρ.): φεύγω γρήγορα και κρυφά

Λακιρντί (ουδ.): κουβεντολόι / φλυαρία

Λάκκα • λακκιά (θελ.): κοιλότητα εδάφους / μικρός λάκκος

Λάκκου (αρσ.): κοίτη χειμάρρου

Λαλά (ουδ.): τραγούδι (στη νηπιακή γλώσσα)

Λαλαγγίτα • λαλαίτα (θελ.): πιτούλα τηγανητή, με ζάχαρη ή μέλι / λουκουμάς

Λαλώ (ρ.): μιλώ / βγάζω φωνή / παίζω μουσική

Λαλητής (αρσ.): ντελάλης / τραγουδιστής

Λαλιά (θελ.): φωνή / τραγούδι

Λάλους (αρσ.): πολυλογάς

Λαλούμινα (ουδ.): μουσικά όργανα

Λάμα (θελ.): λεπτό μεταλλικό έλασμα / λεπίδα

Λάμια (θελ.): τέρας με γυναικεία μορφή / μτφ. κακιά, δύστροπη γυναίκα

Λάμνα (θελ.): καπνός / καπνίλα

Λαμνί (ουδ.): λυτό δεμάτι, για αλώνισμα / σωρός άχυρου και σιταριού, για λίχνισμα

Λαμνίζου (ρ.): φλογίζω / καίω / καπνίζω

Λάμνισμα (ουδ.): φλόγισμα / κάπνισμα

Λαμνός (αρσ.): φλόγα / επιμήκης σωρός θερισμένων σταχυών (βλ. «δρουμιά»)

Λαμπαδιάζου (ρ.): καίω σαν λαμπάδα

Λαμπίκου (αρσ.): πολύ καθαρός

Λαμπικάρου (ρ.): καθαρίζω αστραφτε-

ρά

Λαμπουγάλ' • λαμπόγουαλου (ουδ.): γυαλί της λάμπας

Λαμώνου (ρ.): πασαλειβω / λερώνω

Λανάρ' (ουδ.): μτφ. βάσανο / χουνέρι

Λανάρα (θελ.): τετράγωνο κουτί, με την πάνω επιφάνειά του στρωμένη με όρθια σκληρά συρματάκια, για το ξάσιμο και το καθάρισμα του μαλλιού

Λαναρίζου (ρ.): επεξεργάζομαι προβατίσιο μαλλί ή βαμβάκι (βλ. και «ξάινου»)

Λανταβός (αρσ.): χαζός / ανόητος

Λάνταγμα (ουδ.): στραμπούληγμα

Λαντάζου / λάνταξα (ρ.): στραμπουλίζω - στραμπούληξα

Λάντζα (θελ.): πλύσιμο κουζινικών

Λάου-λάου (επίρ.): σιγά-σιγά / με το μαλακό / με προφύλαξη

Λαπαδιάζου (ρ.): γίνομαι σαν λαπάς

Λαπάς (αρσ.): χυλωμένο φαγητό από ρύζι / φαγητό που έβρασε υπερβολικά / μτφ. καλομαθημένος / ντελικάτος / αγύμναστος / άμαθος στη δουλειά

Λαπαβίτσα (θελ.): ψιλή βροχή / χιονόνερο / νερουλή λάσπη

Λάπατου (ουδ.): άγριο, βρώσιμο χορταρικό

Λαρδί (ουδ.): λίπος / λίγδα / παστό

Λαρνάκ' (ουδ.): τρέξιμο νερού από τη στέγη

Λάσκα (επίρ.): χωρίς πολύ σφίξιμο / χαλαρά

Λασκάρου (ρ.): χαλαρώνω

Λασπούρα (θελ.): πολλή λάσπη

Λάστιχα (ουδ.): σφεντόνα

- Λατανίζου** (ρ.): ταρακουνών / τάλαιπω-
ρώ
- Ύλάτι!** (ρ.): ελάτε!
- Λάτρα** (θηλ.): καθαριότητα σπιτιού
- Λαύρα** (θηλ.): υπερβολική ζέστη / στε-
νοχώρια
- Λαφαζάν'ς** (αρσ.): πολυλογάς / φωνα-
κλάς
- Λάφυρου** (ουδ.): μτφ. ανόητος / βλά-
κας
- Λάχα-λάχα** (επίρ.): τελευταία στιγμή /
αγχωδώς (βλ. και «μάχα-μάχα»)
- Λαχεύω** (ρ.): ρίχνω λαχνό
- Λαχαίνου** (ρ.): τυχαίνω
- Λαχούρ'** (ουδ.): κεφαλομάντιλο χρω-
ματιστό, με κρόσσια / σάλι
- Λαχταρίζου** (ρ.): τρομάζω απότομα
- Λαψάνα** (ουδ.): φυτό του βουνού
- Λειβαδάρ'κου** (ουδ.): χωράφι νοικια-
σμένο από τσοπάνη για βοσκή
- Λειβαδιοί** (αρσ.): λειβάδια
- Λειμώνας** (αρσ.): λειβάδι
- Λειξούρ'ς** (αρσ.): λιγούρης / πεινάλας
(βλ. και «αλείξουρους»)
- Λείσιμου** (ουδ.): μίλημα / κουβέντα
- Λειτρουιά** (θηλ.): ψωμί άζυμο, στρόγ-
γυλο, με σφραγίδα, το οποίο προσφέ-
ρεται στο εκκλησίασμα
- Λειχήνας** (αρσ.): δερματικό εξάνθημα
- Λειψανου** (ουδ.): απομεινάρι / νεκρό
σώμα / μτφ. πολύ αδύνατος
- Λειψός** (αρσ.): ελλιπής / μτφ. βλάκας
- Λέλικας • λιλέκ'** (αρσ.-ουδ.): πελαρ-
γός / μτφ. κακοντυμένος
- Λέντας** (αρσ.): χαζός
- Λέσ'** (ουδ.): σάπιο κρέας / ψοφίμι / μτφ.
βρωμιάρης
- Λέτσιους • λιτσαρία** (αρσ.-θηλ.): κα-
κοντυμένος / απεριποίητος / βρωμιά-
ρης
- Λημάζου** (ρ.): εξαντλούμαι
- Λημέρ'** (ουδ.): κρησφύγετο ληστών /
μτφ. μέρος όπου συχνάζει κάποιος
- Λημνιό** (ουδ.): μαύρο κρασοστάφυλο
- Λήμνους** (αρσ.): ποικιλία σιταριού
- Λημούρ'** (ουδ.): μνήμα / τάφος (βλ. και
«νημούρ'»)
- Ύληνικό** (ουδ.): ελληνική επικράτεια
- Λησιμουνώ** (ρ.): ξεχνώ
- Λιάγκας** (αρσ.): ψηλός
- Λιάγκουρας** (αρσ.): πολύ λεπτός / αδύ-
νατος / κοκαλιάρης
- Λιάζου** (ρ.): εκθέτω στον ήλιο / ξηραί-
νω (καρπούς)
- Λιάκατα** (ουδ.): εντόσθια
- Λιακουτό** (ουδ.): προσήλια βεράντα
- Λιανά • λιανώματα** (ουδ.): ψιλά / κέρ-
ματα μικρής αξίας
- Λιανίζου** (ρ.): τεμαχίζω σε μικρά κομ-
μάτια / μτφ. δέρνω πολύ κάποιον
- Λιανίζουμι** (ρ.): κουράζομαι εξαντλη-
τικά
- Λιανόραφτους** (αρσ.): ραμμένοι με
φιλή κλωστή
- Λιανός** (αρσ.): λεπτός / αδύνατος σω-
ματικά / μικροκαμωμένος
- Λιανουβιργώ** (ρ.): περπατώ προσεχτι-
κά με μικρά βήματα / περπατώ ελαφρά
/ λικνίζομαι (βλ. και «λιανουπατώ»)
- Λιανουμιρτζιάν'** (ουδ.): γυναικείο στο-
λίδι
- Λιανουπατώ** (ρ.): περπατώ ελαφρά /

λικνίζομαι (βλ. «λιανουβιργώ»)

Λιανουπέτραδα (ουδ.): μικρές πέτρες

Λιανουστούρναρα (ουδ.): μικρές πέτρες (στυνάρια)

Λιανουπούλ' (ουδ.): λιανεμπόριο

Λιανουτραγ'δῶ (ρ.): ψιλοτραγουδῶ / τραγουδῶ σιγανά

Λιανουτσακ'σμένους (αρσ.): με λεπτή τσάκιση

Λιανουφάσ'λα (ουδ.): μαυρομάτικα φασόλια

Λιανουψιχαλίζου (ρ.): ψιλοβρέχω

Λιανώματα (ουδ.): κομματάκια / κέρματα

Λιαρίγκουβ' (θηλ.): ο παλιός οικισμός της Αρναίας

Λιάρους (αρσ.): πολύχρωμος

Λιάστρα (θηλ.): σκαλωσιά για στέγνωμα (συνήθως καρπών) στον ήλιο

Λίβανους (αρσ.): ευωδιαστό φυτό

Λίβας (αρσ.): θερμός νοτιοδυτικός άνεμος

Λιβέτ' (ουδ.): μεταλλικό δοχείο / λέβητας / καζάνι

Λιγάμινους (αρσ.): ανώνυμη αναφορά σε κάποιον / μτφ. εραστής

Λίγδα (θηλ.): λίπος από βράσιμο χοιρινού κρέατος

Λιγδιάρ'ς (αρσ.): βρώμικος

Λιγέν' (ουδ.): ρηχό μεταλλικό αγγείο, σαν γκιουβέτσι (χωρίς χερούλια) / λεκάνη

Λιγκέρ' (ουδ.): μπρούτζινη λεκάνη ή πιάτο

Λίγνοι (αρσ.): λίγοι

Λιγούρα (θηλ.): έντονη πείνα / τάση ε-

μετού

Λιγουρεύουμι (ρ.): επιθυμώ έντονα

Λιγουριάζουμι (ρ.): έχω λιγούρα

Λιγουριάρ'ς (αρσ.): έχει τάση εμετού

Λιγώνουμι (ρ.): αναγουλιάζω από κορεσμό γλυκού / νιώθω επιτακτική ανάγκη / εξαντλούμαι απ' την προσπάθεια

Λιθάρ' • λίθους (ουδ.-αρσ.): πέτρα

Λιθουσουρεία (θηλ.): σωρός από πέτρες

Λικνίζου (ρ.): νανουρίζω μωρό, κουνώντας το

Λίκνου (ουδ.): κρεβάτι-κούνια

Λιλές (αρσ.): λεπτεπίλεπτος / φλύαρος / κουτσομπόλης

Λιλί (ουδ.): χρήμα (στη νηπιακή γλώσσα) / πρόχειρο στολίδι

Λιλίτσια (ουδ.): μικροπράγματα / κομματάκια από γυαλί ή μέταλλο, που κάνουν θόρυβο

Λιμά (ουδ. πληθ.): λαιμός

Λίμα (θηλ.): μεγάλη πείνα

Λιμάζου (ρ.): πεινώ πολύ

Λιμαριά (θηλ.): δερμάτινο ύφασμα παραγεμισμένο με άχυρο, που φοριόταν στο λαιμό ζώων –σ' αυτό προσδένονταν το τιμόνι του κάρου ή οι αλυσίδες του αλετριού / μτφ. δαντέλα λαιμού

Λιμαρ'ς (αρσ.): λαίμαργος / αχόρταγος

Λιμασμένους (αρσ.): πολύ πεινασμένος

Λιμαχτάρ'ς (αρσ.): λαίμαργος

Λιμ'κιάρ'ς (αρσ.): νηστικός / πολύ αδύνατος / άρρωστος

Λιμνιώνας (αρσ.): λιμάνι

Λιμόντουζου (ουδ.): κτηρικό οξύ

- Λιμουκουντόρους** (αρσ.): νεαρός με επιτηδευμένη εμφάνιση / ψηλός κι αδύνατος / φλώρος / λελέξ
- Λίμπα** (θηλ.): τόπος γεμάτος νερά / μτφ. ανακατωσιά / σκόρπισμα
- Λιμπέτ'** (ουδ.): ψυχιατρείο του Λεμπέτη / μτφ. (γενικά) τρελάδικο
- Λιμπίδα** (θηλ.): λεπίδα
- Λιμπίζουμι** (ρ.): λαχταρώ / επιθυμώ διακαώς / καμαρώνω κάποιον
- Λινάτσα** (θηλ.): χοντρό πανί από λινάρι / μτφ. τιποτένιος / παλιάνθρωπος
- Λινιώ** (θηλ.): Ελένη
- Λινό** (ουδ.): εσώρουχο
- Λιόκαμα** (ουδ.): κάψιμο απ' τον ήλιο / πολλή ζέστη
- Λιόλιους** (αρσ.): γεμάτος
- Λιόντας** (αρσ.): λιοντάρι / μτφ. γενναίος
- Λιόμαυρους** (αρσ.): μαύρος σαν ελιά
- Λιόπανου • λιουπάν'** (ουδ.): πανί που στρώνεται κάτω από την ελιά, για το μάζεμα των καρπών / πανί για στράγγισμα του λαδιού στο ελαιοτριβείο
- Λιουτάς** (αρσ.): μικρόσωμο πουλί / μτφ. αδύνατος / καχεκτικός
- Λιόφ'του** (ουδ.): χωράφι φυτεμένο με ελιές
- Λιπαριά** (θηλ.): παστωμένο ψάρι γλυκού νερού
- Λιπιτσίνα** (θηλ.): λιπώδες μέρος του κρέατος / λεπτή πέτσα
- Λιπρούν'** (ουδ.): βουνίσιο θαμνώδες φυτό (τα κλαδιά του ήταν καύσιμη ύλη των φούρνων)
- Λιράδ'** (ουδ.): βέργα
- Λιρουμένους** (αρσ.): λερωμένος / πένθιμος
- Λιρνούφουρ'** (ρ.): μαυροντύνομαι / φορώ πένθιμα
- Λισβός** (αρσ.): κούφιος / χαζός / αδύνατος
- Λισγκάρ'** (ουδ.): ίσιο φτυάρι για σκάψιμο / ξύλινο χερούλι φτυαριού / μτφ. ανθεκτικός σε βαριές εργασίες
- Λιστί** (ουδ.): είδος λιμνίσσιου ψαριού
- Λισφακιά** (θηλ.): αλισφακιά / φασκόμηλο
- Λιτρουβειό** (ουδ.): ελαιοτριβείο
- Λιφκάδ'** (ουδ.): μικρή λεύκη
- Λιφουρείου** (ουδ.): λεωφορείο
- Λιφούσ'** (ουδ.): πλήθος ανθρώπων / άτακτος στρατός
- Λιφτουκάρ' • λιφτόκαρου** (ουδ.): φουντούκι με τσόφλι
- Λιφτουκαριά** (θηλ.): φουντουκιά
- Λιχνίζου** (ρ.): ξεχωρίζω το σιτάρι από το άχυρο, τινάζοντας τα στάχια στον αέρα
- Λιχνιστήρ'** (ουδ.): δικράνι με τέσσερα-πέντε "δάχτυλα", με το οποίο λίχνιζαν
- Λιχνιστής** (αρσ.): λιχνίζει
- Λιχουδιά** (θηλ.): λαχταριστό φαγητό
- Λιχούδ'ς** (αρσ.): λαίμαργος
- Λιχρίτ'ς** (αρσ.): αληθής / απατεώνας / ανήθικος / απεριποίητος
- Λιχώνα** (θηλ.): γυναίκα σε περίοδο λοχείας
- Λιώμα** (ουδ.): τα τσακισμένα από την «αδοκάνη» στάχια
- Λόγγους** (αρσ.): τόπος με πυκνή βλά-

στηση

Λόγους (αρσ.): ομιλία / υπόσχεση αρ-
ραβώνα

Λόλα (θηλ.): τρέλα / χαζομάρα

Λόξα (θηλ.): ιδιοτροπία / στράβωμα /
παραξενιά

Λόρδα (θηλ.): μεγάλη πείνα

Λότσ'κα (θηλ.): λακκούβα με νερό (βλ.
και «λουτζικά»)

Λότσ'κας (αρσ.): λόξιγκας

Λούβ' (θηλ.): πληγή

Λουβιάζου (ρ.): γεμίζω πληγές

Λούβιασμα (ουδ.): πυώδης πληγή

Λουβιασμένος (ουδ.): πληγωμένος

Λουβιτούρα (θηλ.): απατεωνιά / κομ-
πίνα / παράνομο κόλλο

Λουβίδ' (ουδ.): τσόφλι οσπρίων

Λου(γ)ή • λου(γ)ιό (ουδ.): είδος

Λου(γ)ιάζου (ρ.): σκέφτομαι / εξετάζω
/ προσέχω / υπολογίζω

Λουγουδίνου (ρ.): δίνω υπόσχεση αρ-
ραβώνα

Λουγουφέρνου (ρ.): λογομαχώ / μα-
λώνω

Λουζικ' • λουζικά (ουδ.-θηλ.): λάκκος
με νερό / στάσιμα νερά

Λουζιτσ'κα (θηλ.): λουρίδα δέρματος
/ ζώνη

Λουιζέτ (ουδ.): ποικιλία καϊσιού

Λούκ' (ουδ.): υδροσωλήνας / μτφ. δυ-
σκολία / ζόρι

Λουκανίκας • λουκανικά (αρσ.-θηλ.):
μεγαλόσωμος(η)

Λουκαν'κήθρα (θηλ.): μεταλλικό χω-
νί-μ' αυτό παραγέμιζαν το χοιρινό έν-
τερο με κιμά, να φτιάξουν λουκανίκο

Λο(ύ)κουβ' (θηλ.): παλιός οικισμός (μα-
χαλάς) του Ταξιάρχη

Λουκουβίτ'ς (αρσ.): κάτοικος της Λό-
κοβης (Ταξιάρχη)

Λούκου (αρσ.): ξύλο 25 εκ., το οποίο
χτυπούσαν στον αέρα με μπαστούνι,
στο ομώνυμο παιχνίδι

Λουλάδα • λουλαμάρα (θηλ.): τρέλα

Λουλαίνου (ρ.): τρελαίνω

Λουλάκ' (ουδ.): φυτικό χρώμα (μπλε)

Λουλακιάζου (ρ.): βάζω λουλάκι στο
πλύσιμο

Λουλιέμι / λουλάθ'κα (ρ.): τρελαίνο-
μαι - τρελάθηκα

Λουλός (αρσ.): χαζός

Λουλούδου (θηλ.): ντυμένη φανταχε-
ρά / ξιπασμένη

Λουλουπαντιέρα (θηλ.): παλαβός-ή

Λουλουπαρμένους (αρσ.): έχει μεγά-
λη ιδέα για τον εαυτό του / θεότρελος

Λουλουντάμαρου (ουδ.): θεοπάλαβος

Λούμπα (θηλ.): λακκούβα με βρόχινο
νερό / μικρή λίμνη / μτφ. πρόβλημα /
δυσκολία

Λούν' (θηλ.): κατακάθι / λάσπη / θολό
υγρό / (επίρ.): μτφ. μούσκεμα

Λουξ (ουδ.): φωτιστική συσκευή πε-
τρελαίου / μτφ. κούρεμα «γουλί» (βλ.
και «γκ'δούπ'», «στ'ν πέτσα»)

Λουξά (επίρ.): στριφτά / στραβά

Λουξεύου (ρ.): στρίβω / στραβώνω

Λουξός (αρσ.): στραβός / μτφ. ιδιότρο-
πος / βλάκας

Λούρα (θηλ.): κλαδί για δάρσιμο

Λουρί (ουδ.): ζώνη

Λουρίδα (θηλ.): ζωστήρας / στενόμα-

κρο κομμάτι από πανί ή χαρτί ή δέρμα
Λουσάρ'σμα (ουδ.): στόλισμα γυναί-
 κας με κοσμήματα
Λούσου (ουδ.): στολίδι / πολυτέλεια
Λουστάρ' • λουστός (ουδ.-αρσ.): μα-
 κρύς σιδερένιος μοχλός
Λουστριούμι (ρ.): κυλιέμαι
Λουτζίκα (θηλ.): λακκούβα γεμάτη με
 νερό (βλ. και «λούτσ'κα»)
Λούτσα (θηλ.): λάκκος με νερό / (επίρ.):
 μούσκεμα
Λούτσου (θηλ.): μτφ. βρωμιάρρα
Λούτσους (αρσ.): ψάρι
Λουτφάδα (θηλ.): χαζομάρα
Λουτφός (αρσ.): κουτός / ελαφρόμυα-
 λος
Λούφα (θηλ.): αραλίκι
Λουφάζου (ρ.): αράζω / ζαρώνω / σι-
 ωπώ
Λουφές (αρσ.): αμοιβή / μισθός αρμα-
 τολών κατά την Τουρκοκρατία
Λουχεύου (ρ.): κεντρίζω / πειράζω / ε-
 νοχλώ

Λουχιά (θηλ.): λόγχισμα / μτφ. τσίμπη-
 μα πόνου / απότομος δυνατός πόνος
Λουχιρός (αρσ.): τρυφερός βλαστός /
 μτφ. ζυηρός / εύρωστος
Λόχ' (θηλ.): "γλώσσα" φωτιάς
Λυγαρίτ'κους (αρσ.): φτιαγμένος από
 λυγαριά
Λυγαριά (θηλ.): θάμνος με ευλύγιστα
 κλαδιά (για πλέξιμο καλαθιών)
Λυγιρή (θηλ.): ψηλή κι ευκίνητη γυναι-
 κά
Λύκου (αρσ.): άγριο ζώο / μτφ. λαχτά-
 ρα / γκαντεμιά / συμφορά
Λυκουτόμαρου (ουδ.): δέρμα λύκου
 / μτφ. κακός χαρακτήρας
Λυκουφαγουμένους (αρσ.): κατασπα-
 ραγμένος από λύκο / μτφ. διάβολος /
 φθαρμένος
Λυκουφουλιά (θηλ.): φωλιά λύκου /
 μτφ. χώρος συνάθροισης αντιπάλων
Λυσσιακό (ουδ.): λύσσα
Λυσσιάρ'κους (αρσ.): λυσσασμένος /
 μτφ. μανιακός

Μ

Μαβί (ουδ.): χρώματος μωβ / λουλακί
Μαγαζί (ουδ.): παντοπωλείο
Μαγαζιά (ουδ.): μτφ. τα κουμπιά ή το
 φερμουάρ του παντελονιού
Μαγάρρα • μαγαρ'σιά (θηλ.): ακαθα-
 ρσία / κόπρανα / μόλυνση / έρπητας
Μαγαρίζου (ρ.): μολύνω / λερώνω
Μαγάρ'σμα (ουδ.): γονιμοποίηση κα-
 τσικιών
Μαγάρ'σμένους (αρσ.): λερωμένος /
 μολυσμένος / μτφ. αυτός που αλλάξο-

πίστησε
Μαγγαλνώ (ρ.): φανερώνω / προδίδω
Μαγγάν' (ουδ.): γερανός / χειροκίνη-
 τος μηχανισμός (μεταλλικό ή ξύλινο
 καρούλι) για άντληση νερού / "τελάρο"
 κεντημάτων
Μαγγανεία (θηλ.): μαγεία
Μαγγανίζου (ρ.): μασάω / μηρυκάζω
Μάγγανου (ουδ.): ύφασμα κεντήμα-
 τος / ιστός
Μαγγανουπήγαδου (ουδ.): πηγάδι ε-

ξοπλισμένο με μαγκάνι / μτφ. επανα-
λαμβάνόμενη διαρκώς εργασία

Μάγδα (θηλ.): Μαγδαληνή (βλ. «Μυ-
γδαλήνη, Μυγδάλου»)

Μαγειριά (θηλ.): ποσότητα υλικών για
ένα μαγείρεμα

Μα(γ)ιά (θηλ.): προζύμι

Μάγιστρα (θηλ.): μάγισσα

Μαγκάλ' (ουδ.): μεταλλικό σκεύος, με
βάση, όπου άναβαν κάρβουνα για θέρ-
μανση

Μάγκας • μαγκιόρους (αρσ.): παλικα-
ράς / πολύ ικανός / τετραπέρατος / ε-
πιδειξιάς

Μαγκλαράς (αρσ.): μεγαλόσωμος και
άχαρος (βλ. και «μαντράχαλος», «μπα-
τάλ'ς, «νταγκλαράς»)

Μάγκουμα (ουδ.): σφήνωμα

Μαγκουμένους (αρσ.): σφηνωμένος /
μτφ. επιφυλακτικός

Μαγκούρα (θηλ.): μπαστούνι

Μαγκουρίτσα (θηλ.): ξύλο αργαλειού,
με στερεωμένη διχάλα, το οποίο κρα-
τεί το μπάρι

Μαγκουσάρα (θηλ.): καπάτσα γυναί-
κα / γυρολόγα

Μαγκουσάρ'ς (αρσ.): σεργιανάει συ-
νέχεια / κολπαδόρος

Μαγκούφ'ς (αρσ.): μοναχικός / έρη-
μος / ηλίθιος

Μαγκώνου (ρ.): φρακάρω / συλλαμ-
βάνω / αρπάζω

Μαγούλα (θηλ.): μάγουλο μεγάλο / μά-
γουλο πρησμένο (η παιδική ασθένεια
«παραμαγούλες») / λόφος

Μαδέρ' (ουδ.): παχιά σανίδα / σκαλω-

σιά

Μαδ'μένους (αρσ.): με μαλλί μαδημέ-
νο

Μαδούπα (θηλ.): ξεπουπουλιασμένη
κότα

Μαδούπας (αρσ.): φαλακρός

Μάζουξ' (θηλ.): συγκέντρωση

Μαζούπα (επίρ.): άστατο μάζεμα

Μαζουχτά (επίρ.): μαζεμένα / μτφ. κρυ-
φά

Μαζώνου (ρ.): μαζεύω / συγκεντρώνω

Μαθέ(ς) (επίρ.): τάχα / δήθεν / βεβαίως
/ αλλά

Μαθός (αρσ.): εμπειρικός γνώστης

Μαιμόν' • μαιμουνάς (ουδ.-αρσ.): μαι-
μού

Μαιτάπ' (ουδ.): κοροϊδία

Μακαντάησ'ς (αρσ.): φίλος / σύντρο-
φος

Μακαράς (αρσ.): τροχαλία / καρούλι /
κουβαρίστρα

Μάκια (ουδ.): φιλάκια

Μακιδουνίσ' (ουδ.): μαϊντανός

Μακιλάρ'ς (αρσ.): χασάπης / μτφ. κα-
ταστροφάας

Μακιλειό (ουδ.): χασάπικο / μτφ. ανα-
κατωσούρα / καταστροφή

Μακιλεύου (ρ.): καταστρέφω

Μάκου (θηλ.): γιαγιά

Μακουβίνα (θηλ.): ο παλιός οικισμός
Παλαιοχωρίου (βλ. και «Νέμπουσ'»)

Μάκρους (ουδ.): μήκος

Μακρυνάρ' (ουδ.): στενόμακρος χώ-
ρος

Μακρουπουλ'τό (ουδ.): παιχνίδι, κατά
το οποίο τα μέλη μιας ομάδας πετού-

σαν την μπάλα στα μέλη της αντίπαλης για να την πιάσουν

Μαλαγάνας (αρσ.): υποκριτής / κόλακας / καταφερτζής

Μαλαγανιά (θηλ.): καπατσούνη / κολακεία

Μαλαθούνα (θηλ.): μτφ. γυναίκα χοντροκομμένη

Μάλαμα (ουδ.): χρυσάφι

Μαλαπέρδα (θηλ.): πέος

Μαλάρια (θηλ.): ελονοσία

Μαλάς (αρσ.): μυστρί / ξύλο για ανακάτεμα

Μαλιαγρίζου (ρ.): παιδεύω πολύ / ταλαιπωρώ

Μαλι(α)μάτ' (ουδ.): κουβεντολόι / καλόπιασμα

Μαλι(α)ματίζου • μαλι(α)ματώ (ρ.): φλυαρώ / καλοπιάνω

Μαλιφατούρα (θηλ.): προϊόν χειροποίητο / μτφ. άνω-κάτω

Μαλλάκ' (ουδ.): αγορασμένο μαλλί για πλέξιμο

Μαλλιαγρίζου (ρ.): ξεμπερδεύω μαλλί / μτφ. γκρινιάζω / επιμένω ενοχλητικά

Μαλλιάκατα • μαλλιακατσιά (ουδ.-θηλ.): ανακατεμένα / μπερδεμένα (συνήθως μαλλιά)

Μαλλιακατσιάζου (ρ.): ανακατώνω

Μάλλι-βράσι • μαλλιουβράσ' (επίρ.): μεγάλη φασαρία / άνω-κάτω

Μαλλιάζου (ρ.): βγάζω μαλλιά / μτφ. στεγνώνει η γλώσσα μου (από την πολυλογία)

Μαλλίνα (θηλ.): μάλλινο πλεχτό φανε-

λάκι

Μαλλιούρου • μαλούσιου (θηλ.): αχτένιστη γυναίκα

Μαλλίτ'κου (ουδ.): μάλλινο

Μαλλόρκους (αρσ.): βρομιά σε προβατίσιο μαλλί

Μαλλός (αρσ.): μαλλί προβάτου

Μάλτα (θηλ.): μπλε βαμβακερό ύφασμα για παντελόνια εργασίας

Μαλτέζα • μαλτέζ'κη (θηλ.): ράτσα οικοσπίτης γίδας με πολύ γάλα / μτφ. γυναίκα με μεγάλα στήθη

Μάλτιπι (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Καλλιθέας

Μαμ (ουδ.): φαγητό (νηπιακή γλώσσα)

Μαμαλίγκα (θηλ.): μουσκεμένο ψωμί

Μαμούδ' • μουμούδ' (ουδ.): ζούφιο / μεταξοσκώληκας

Μαμούχαλους (αρσ.): σκυθρωπός / βαρετός / μονόχωτος

Μάνα (θηλ.): μητέρα / μτφ. αυτός που μοιράζει την τράπουλα

Μανάκα (θηλ.): γιαγιά / νταρντάνα γυναίκα

Μανάρ' (ουδ.): αρνί που τρέφεται για σφαγή / θρεφτάρι

Μανασούπ' (ουδ.): τέλεια εφαρμογή / (επίρ.): ό,τι έπρεπε / ταιριαστά

Μανέλα (θηλ.): χειροκίνητος μοχλός / ξύλο όπου γάντζωναν τα καντάρια / μανιβέλα / μτφ. ξυλοδαρμός

Μανέστρα (θηλ.): κριθαράκι (ζυμαρικό)

Μάνητα (θηλ.): οργή / μανία / μίσος

Μάνι-μάνι (επίρ.): γρήγορα

Μανιβέλα (θηλ.): σιδερένιος μοχλός

- Μανιά** (θελ.): γριά
Μανίτσα (θελ.): μανούλα
Μανούβρα (θελ.): στροφή τιμονιού
Μανούρ' (ουδ.): μαλακό τυρί
Μανούρα (θελ.): δύσκολη κατάσταση / μπελάς
Μανουσάκ' (ουδ.): αγριολούλουδο
Μανταλίδ' (ουδ.): τούβλο με τρύπες
Μάνταλου (ουδ.): σύρτης (βλ. και «πιράτ'ς»)
Μανταλώνου (ρ.): κλειδώνω
Μαντάρα (θελ.-επίρ.): αναστάτωση / χάλια / άνω-κάτω
Μαντάρου (ρ.): συναρμολογώ / καρικώνω
Μαντάτου (ουδ.): είδηση / αγγελία
Μαντέμ' (ουδ.): μέταλλο / ορυκτό
Μαντεμτζής (αρσ.): μεταλλωρύχος
Μάντζαλα-τσάντζαλα (ουδ.): πράγματα ασήμαντα
Μαντίλα (θελ.): κεφαλομάντιλο
Μαντιμτζής (αρσ.): μεταλλωρύχος
Μαντουλάτου (ουδ.): γλυκό αμυγδαλωτό
Μαντραβίτσα (θελ.): δερματικό εξάνθημα σαν σπυράκι
Μαντράχαλος (αρσ.): σωματώδης / κρεμανταλάς (βλ. και «μπατάλ'ς, «νταγκλαράς»)
Μαντρί (ουδ.): περιφραγμένος χώρος διαμονής αιγοπροβάτων
Μαντρόσκ'λου (ουδ.): σκυλί μεγάλοςωμο, που φυλάγει το κοπάδι
Μαξούλ' (ουδ.): εισόδημα από το γάλα ή απ' το μαλλί των αιγοπροβάτων / σοδειά
Μαούνα (θελ.): φορτηγίδα / μεγάλο όχημα
Μάπα (θελ.): στρογγυλό λάχανο / πρόσωπο / πετσέτα για σκούπισμα χεριών / σφουγγαρίστρα / μτφ. κακή ποιότητα
Μάπας (αρσ.): ανόητος / βλάκας
Μαραγκιάζου • μαραζώνου (ρ.): μαραινομαι / ζαρώνω
Μαραγκιασμένους (αρσ.): μαραμένος / ζαρωμένος
Μαράζ' (ουδ.): φθίση / βάσανο / καημός
Μαραζιάρ'ς • μαραζλής (αρσ.): αρρωστιάρης / νωθρός
Μαραφέτ' (ουδ.): γενική ονομασία μικρού εργαλείου (βλ. και «ματζαφλάρ'ς»)
Μαργουμένους (αρσ.): ζαρωμένος
Μαργώνου (ρ.): ζαρώνω από το κρύο / ναρκώνω / ακινητοποιώ
Μαρή (θελ.): προσφώνηση γυναίκας
Μαρίγια • Μαριγώ (θελ.): Μαρία
Μαριγώτσιου (θελ.): χαϊδευτικό/παικτικό της Μαριγώς
Μαριόλ'ς • μαριόλα (αρσ.-θελ.): κατεργάρης(α) / πονηρός(ή) / ναζιάρης(α)
Μαρκάλα (θελ.): προβατίνα σε περίοδο γονιμοποίησης
Μαρκαλώ • μαρκαλίζου (ρ.): δαγκώνω στον σβέρκο, με ερωτικές ορμές / βατεύω
Μαρκάλους • μαρκάλ'σμα (αρσ.-ουδ.): βάτεμα ζώων
Μαρ'κιούμι (ρ.): αναμασώ / μτφ. μιλώ με μισόλογα
Μαρκούτσ' (ουδ.): μακρουλό κυλιν-

δρικό αντικείμενο

Μαρμάγκα (θελ.): αράχνη δηλητηριώδης / μτφ. τλαιπωρία / υπόκοσμος

Μαρμίτα (θελ.): μεγάλη μεταλλική χύτρα / περίσσευμα φαγητού

Μαρουδίτσα (θελ.): υποκοριστικό της Μαρούδας / το έντομο «πασχαλίτσα»

Μάρτ'ς (αρσ.): Μάρτιος / ασπροκόκκινη μάλλινη κλωστή, που βάζουν στο χέρι τα παιδιά, για να μη τα μαυρίσει ο ήλιος

Μ'ας! (επίρ.): ας είναι / δεν με νοιάζει

Μάσα (θελ.): φαγητό

Μασάλ' (ουδ.): αφήγηση / ιστοριούλα / παραμύθι / αστείο (βλ. και «μασλάτ'»)

Μασ(ι)αλά! (επιφ.): μπράβο! / ωραία!

Μασιά (θελ.): τσιμπίδα για κάρβουνα / θερμαινόμενο μεταλλικό εργαλείο για κατσάρωμα των μαλλιών

Μάσ(ι)μου (ουδ.): μάζεμα

Μασίνα (θελ.): θερμάστρα καυσόξυλων, με εστίες μαγειρέματος και φούρνο

Μασκαλιάζου (ρ.): βάζω στη μασχάλη / στριμώνω / αγκαλιάζω

Μασκαραλίκ' (ουδ.): ντροπή

Μασκαράς (αρσ.): μεταμφιεσμένος / μτφ. κατεργάρης / απατεώνας

Μασλάτ' (ουδ.): αφήγηση / καλαμπούρι (βλ. και «μασάλ'»)

Μασούρ' (ουδ.): λεπτό κομμάτι από καλάμι, γύρω από το οποίο τυλιγόταν σκοινί ή νήμα / λεπτό ξύλο του αργαλειού, μήκους 40-50 εκ., στο οποίο τύλιγαν την κλωστή, που περνούσε μέσα στο στημόνι / μτφ. δέσμη χρημάτων /

διάρροια

Μασουρίζου (ρ.): τυλίγω σε μικρά καλάμια («μασουρία») την κλωστή για το υφάδι

Μασούρ'σμα (ουδ.): τύλιγμα νήματος στο μασούρι

Μάσ'τα (έκφρ.) μάζεψέ τα

Μαστάρ' (ουδ.): μαστός / βυζί

Μαστάρουμα (ουδ.): μαστίτιδα

Μαστόρ'σσα (θελ.): τεχνίτρια / μτφ. γύφτισσα

Μαστούρα (θελ.): μέθη από ναρκωτικό / μτφ. ναρκομανής

Μαστούρ'ς (αρσ.): ναρκομανής

Μάστουρας (αρσ.): επικεφαλής εργατών / τεχνίτης

Μαστραπάς (αρσ.): μικρό αλουμινένιο δοχείο με χερούλι, για τη μεταφορά νερού ή κρασιού / κανάτα

Μάτ' (ουδ.): μάτι / μτφ. βασκανία

Ματά (επίρ.): ξανά

Ματάκαμα (ουδ.): ξανακάμωμα / επανάληψη

Ματακάμ(ν)ου (ρ.): ξανακάνω / επαναλαμβάνω

Ματάν' (ουδ.): αριάνι / ξινόγαλα

Ματαπούπους (αρσ.): τσαλαπετεινός

Ματαράς (αρσ.): φλασκή νερού

Ματάρχουμι (ρ.): ξανάρχομαι

Ματένια (θελ.): χαϊδευτικό της Σταματένιας

Ματζαφλάρ' (ουδ.): μεγάλο, μακρούλο (μυτερό) αντικείμενο / γενική ονομασία κάθε αντικειμένου (βλ. και «μαραφέτ'»)

Ματζιάφα (θελ.): πρόχειρο φαγητό,

με νερό, λαδόξιδο κι αλάτι

Ματζίρ'ς (αρσ.): τσιγκούνης / κακόμοιρος

Ματζούν' (ουδ.): γλύκισμα / γιατροσόφι

Ματιάζου (ρ.): σημαδεύω (σκοπεύω) / βασκάνω

Μάτιασμα (ουδ.): βασκανία

Ματόκλαδου • ματόφ'λλου • ματουτσίνουρου (ουδ.): βλέφαρο

Ματόχαντρου (ουδ.): χάντρα με "ματάκι" για το «μάτιασμα»

Ματρακάς (αρσ.): παλιό δυσκίνητο αυτοκίνητο

Ματρακούκα (θηλ.): γρουσουζιά

Μάτσ(α)-μούτσ(α) (ουδ.): ηχηρό φιλί

Μάτσα • μάτσ'κα • ματσιγγούλα (θηλ.): γάτα / γατούλα

Ματσακόν' (ουδ.): σφυρί

Ματσάλ'σμα (ουδ.): μάσημα / κομμάτιασμα

Ματσαράγκα (θηλ.): πονηριά / ατιμία

Μάτσιαλα (ουδ.): ζουληγμένα / διαλυμένα

Ματσιαλώ (ρ.): μασουλώνω

Ματσ'κάς (αρσ.): σωματώδης / κομπογιαννίτης / ζήτουλας

Ματσ'κόνου (ρ.): χτυπώ δυνατά με το ματσούκι (ραβδί)

Ματσόλα (θηλ.): μεγάλο ξύλινο σφυρί

Μάτσου (ουδ.): δεμάτι / χρήματα

Ματσούκ'(α) (ουδ.-θηλ.): μαστίγιο με λουριά / χοντρό ραβδί / γκλίτσα / μτφ. δυσκολία

Ματσώνουμι (ουδ.): πληρώνομαι

Μαύρ' (θηλ.): μελιτζάνα

Μαυραγάν' (ουδ.): σιτάρι με μαύρο άγανο ("αθέρα" βλ. λέξη)

Μαυράδ' (ουδ.): κόρη του ματιού

Μαυρουμάν'κου (ουδ.): μαχαίρι με λαβή μαύρη

Μαύρους (αρσ.): ονομασία αλόγου / μτφ. καημένος

Μαυρουτσούκαλου (ουδ.): μαύρο δοχείο (τσουκάλι) / μτφ. μελαψός

Μαυρουχαχλιάζου (ρ.): η μορφή μου γίνεται άσχημη μαυριδερή

Μάχα-μάχα (επίρ.): άρον-άρον / αγκομαχώντας

Μαχαλάς (αρσ.): γειτονιά / συνοικία

Μαχλέπ' (ουδ.): μπαχαρικό

Μαχμουρλής (αρσ.): αγουροξυπνημένος / νυσταγμένος / νωθρός

Μάχνα (θηλ.): φόρα (βλ. και «αμάχνα»)

Μάχραμα • μαχραμάς (ουδ.-αρσ.): είδος υφάσματος / μαντίλι

Μ'γιάζουμι (ρ.): μτφ. παρεξηγούμαι

Μ'γιάρ' (ουδ.): μικρή μύγα

Μ'δούλ' (ουδ.): μυελός οστών

Μέα (ουδ.): δικά μου πράγματα

Μέγγιν' (θηλ.): μόρσα / πιεστήριο

Μέλ' (ρ.): νοιάζει

Μέλπου (θηλ.): Μελπομένη

Μεμέ (ουδ.): βυζί / μαστός

Μέριασμα (ουδ.): μοίρασμα σε δύο ίσα μέρη

Μέρους (ουδ.): αποχωρητήριο

Μηλίγγια (ουδ.): μηνίγγια

Μηνιατ'κου (ουδ.): μηνιαίος μισθός

Μήτρους • Μήτσιους (αρσ.): Δημήτρης

Μιανής (αντων.): μίας / κάποιας

- Μιγαλουπαναγιώτ'ς** (αρσ.): κάτοικος της Μ. Παναγίας
- Μιγντάν'** (ουδ.): πλατεία / ανοιχτό μέρος / μτφ. φανέρωμα
- Μιζέδια • μιζι(κ)λίκια** (ουδ.): ορεκτικά / μεζέδες
- Μιζέρια** (θηλ.): κακομοιριά
- Μίζιρους** (αρσ.): άθλιος / κακομοίρης
- Μιθιάς • μιθούκλας • μιθουκλιάρ'ς • μιθύστακας** (αρσ.): μέθυσος
- Μιθύζου** (ουδ.): μεθύ
- Μικράτα** (ουδ.): μικρή ηλικία
- Μιλάχρου** (θηλ.): Μελαχροινή
- Μιλανί** (ουδ.): χρώμα μελάνης
- Μιλ(ι)έτ'** (ουδ.): έθνος / λαός / φυλή
- Μιλιμικέτ'** (ουδ.): πληθός
- Μιλιούχλουρου** (ουδ.): μισόχλωρο
- Μιλουκουρκούτ'** (ουδ.): κουρκούτι με μέλι
- Μιλ'σόσκ'νου** (ουδ.): σκονί για το δέσιμο κοφινιού
- Μιλ'σσάς** (αρσ.): μελισσοτρόφος
- Μιλτέμ'** (ουδ.): μεσογειακός (αυγουστιάτικος) άνεμος
- Μιμέ** (ουδ.): μαστάρια / βυζιά
- Μιμί** (ουδ.): πληγή (στη νηπιακή γλώσσα)
- Μιναρές** (αρσ.): πυργίσκος τζαμιού
- Μιντέρ'** (ουδ.): κάθισμα από τοίχο σε τοίχο / χαμηλός καναπές
- Μιντισές** (αρσ.): στροφέας πόρτας ή παράθυρου
- Μιράκ'** (ουδ.): φροντίδα / ευδιαθεσία / επιθυμία
- Μιρακλαντώ • μιρακλιντίζουμι** (ρ.): μερακλώνομαι
- Μιρακλής** (αρσ.): δεξιότεχνης / λάτρης του ωραίου
- Μιρί** (ουδ.): μπούτι
- Μιριά** (θηλ.): πλευρά / περιοχή
- Μιριάζου** (ρ.): χωρίζω πράγματα σε ίσα μέρη / παραμερίζω
- Μιριάρ'ς** (αρσ.): βολεύεται στη μία μεριά του κρεβατιού
- Μιριμέτ'** (ουδ.): μικροεπισκευή / ψιλοδουλειά / μτφ. ξυλοδαρμός
- Μιριμιτζίου • μιριμιτώ** (ρ.): μαστορεύω / επιδιορθώνω
- Μίρλα** (θηλ.): συνεχής γκρίνια / κλάψα
- Μιρλιάζου** (ρ.): γκρινιάζω
- Μιρλιάρ'ς** (αρσ.): κλαψιάρης
- Μιρνάου • μιρνιέμι** (αρσ.): μοιράζω / μοιράζομαι
- Μιρουδούλ'** (ουδ.): δουλειά μιας ημέρας / μεροκάματο
- Μιρουμήνια** (ουδ.): οι πρώτες 12 ημέρες του Αυγούστου ή μετά την παραμονή του Δεκαπενταύγουστου, από τα σημάδια των οποίων οι παλιοί μάντευαν τον καιρό της χρονιάς κατά μήνα
- Μιρουφάι** (ουδ.): φαγητό μιας ημέρας / μτφ. ανεπαρκές έσοδο
- Μιρτικό** (ουδ.): μεριδίο (βλ. και «μιράδ'»)
- Μιρώνου** (ρ.): ημερώνω
- Μ(ι)σάδ'** (ουδ.): μισό στρέμμα/ μισό μέρος (τμήμα)
- Μ(ι)σάλ'** (ουδ.): μακρουλό υφαντό πανί, το οποίο στρωνόταν πάνω στις θήκες της πινακωτής, για να τοποθετηθούν τα ζυμωμένα ψωμιά («πλαστά») / πετσέτα φαγητού

- Μισάντρα** (θηλ.): ξύλινη εντοιχισμένη ντουλάπα
- Μισαριά** (θηλ.): το μέσον κάποιου τόπου / άσπαρτο χωράφι ανάμεσα σε δύο σπαρμένα
- Μισεύου** (ρ.): ξεντεύομαι
- Μισιάζου** (ρ.): φθάνω στη μέση
- Μ(ι)σιακός • μ'σίάρ'κους** (αρσ.): συνεταιρικός / μοιρασμένος
- Μ(ι)σιαράχ' • μι(ι)σουράχ'** (θηλ.): μεσαία ράχη / κορυφή ανάμεσα σε δύο λόφους
- Μισιαρ'λικ'** (ουδ.): συνεταιρισμός
- Μισιό** (ουδ.): αποθηκευτικός χώρος πίσω από το σαλόνι
- Μισίρ'** (ουδ.): Αίγυπτος
- Μισκίν'ς** (αρσ.): ανυπόληπτος / βρομιάρης
- Μισ'μυριάζου** (ρ.): γίνομαι μεσημέρι / κοιμάμαι το μεσημέρι
- Μ(ι)σόκουπους** (αρσ.): άνθρωπος μέσης ηλικίας
- Μισουβδόμαδα** (επίρ.): στη μέση της εβδομάδας
- Μισουδρομείς** (επίρ.): στη μέση του δρόμου
- Μ(ι)σουκαλόκιρου** (ουδ.): στη μέση του καλοκαιριού
- Μισουσουριτ'σα** (θηλ.): προσωνύμιο της Παναγίας (γιορταζόταν κατά τη διάρκεια της σποράς)
- Μισουστρατίς** (επίρ.): στη μέση της στρατάς (δρόμου) (βλ. και «μισουδρομής»)
- Μισουφόρ'** (ουδ.): εσωτερικό γυναικείο ένδυμα
- Μισταργός** (αρσ.): μισθωτός υπάλληλος
- Μιταβαγμένους** (αρσ.): διπλοβαγμένους / διπλοβρασμένους
- Μιταλαβαίνου** (ρ.): κοινωνώ
- Μιταλαβή • μιταλαβιά** (θηλ.): μετάληψη
- Μιταλλίκ'** (ουδ.): τουρκικό νόμισμα / κέρμα
- Μιτάνοια** (θηλ.): προσκύνηση με γονυκλισία
- Μιτάρ'** (ουδ.): βλ. «μ'τάρ'»
- Μι τ' αυτό** (εμπρόθ. προσδ.): μ' αυτό
- Μι(τ)ζιτ'** (ουδ.): τουρκικό ασημένιο νόμισμα, ισότιμο με 20 γρόσια
- Μι(τ)ζιτ'** (ουδ.):
- Μι τ' ικείνου** (έκφρ.): μ' εκείνο
- Μι τι ποιον** (έκφρ.): με ποιον
- Μιτιριζ'** (ουδ.): προμαχώνας / οχύρωμα
- Μιτσ'μένους** (αρσ.): μεθυσμένους
- Μίχους** (αρσ.): χαζός
- Μ'κρέλους** (αρσ.): μικρούλης
- Μ'λάρ'** (ουδ.): μουλάρι (βλ. και «μούλους - μούλα»)
- Μ'λαρώνου** (ρ.): πεισμώνων σαν μουλάρι
- Μ'λώνου** (ρ.): σιωπώ
- Μ'νάς** (αρσ.): γυναικάς / σεξομανής
- Μνέσκου • μνίσκου** (ρ.): διαμένω
- Μ'νί** (ουδ.): γυναικείο αιδούο
- Μ'νούδ'** (ουδ.): μικρό μουνί
- Μ'νουμάλ'** (ουδ.): τριχωτό μέρος του γυναικείου αιδούο
- Μ'νούχ'** (ουδ.): ευνουχισμένο ζώο
- Μ'νουχώ • μνουχίζου** (ρ.): ευνουχίζω

(βλ. και «μπουρντίζου»)

Μ'νούχος (αρσ.): ευνούχος

Μόδ' (ουδ.): μέτρο χωρητικότητας σιτηρών και ξηρών καρπών (ισοδυναμούσε με 8,75 λίτρα)

Μοιασιά (θηλ.): ομοιότητα

Μοιράδ' (ουδ.): μερτικό / μερίδιο

Μοιριουλογώ (ρ.): μοιρολογώ

Μόκου(ς) (ουδ.-αρσ.): σιωπή / υπνωτικό

Μόμουλου (ουδ.): μικρό παιδί

Μό(ν') (επίρ.): μόνο / μονάχα

Μόνιασμα (ουδ.): συμφιλίωση

Μόρσα (θηλ.): μέγγενη / πιεστήριο

Μόρτ'ς (αρσ.): νεκροθάφτης / αλανιάρης / μάγκας / παλικαράς

Μόσκους (αρσ.): ευωδιά / άρωμα

Μόστρα (θηλ.): δείγμα / βιτρίνα

Μουβόρους (αρσ.): αιμοβόρος

Μούγγα (θηλ.): σιωπή / σιγή / βουβαμάρα

Μουγγαν'τό (ουδ.): μούγκρισμα

Μουγγανίζου (ρ.): μουγκρίζω / γκαρίζω

Μουγγρί (ουδ.): ψάρι

Μουδάτου (ουδ.): της μόδας

Μουζαβιρεύου (ρ.): συκοφαντώ

Μουζαβιρλίκ' (ουδ.): κουτσομπολιό / κακολογία / συκοφαντία / ρουφιανιά

Μουζαβίρου (θηλ.): κακολογήτρα / ανακατώστρα

Μουζικάντ'ς (αρσ.): οργανοπαίκτης

Μουκαέτ'ς (αρσ.): συνεπής / επιμελής

Μουκαϊτιά (θηλ.): φροντίδα

Μούκας (αρσ.): σιωπηλός / αμίλητος / ανέμελος

Μούλα (θηλ.): θηλυκό μουλάρι

Μουλαίμιζου (ρ.): ηρεμώ / ανακουφίζομαι / καταπραΰνομαι (βλ. και «παγαδώνου»)

Μουλαίμ'ς • μουλαίμ'κους (αρσ.): καλόβολος / ήπιος

Μουλεύου (ρ.): μολύνω

Μουλινές (αρσ.): λεπτή κλωστή κεντήματος

Μούλιους (αρσ.): χαζός

Μούλκ' (ουδ.): κτήμα

Μούλ'κου (ουδ.): παιδί μικρής ηλικίας / μπάσταρδο

Μουλόχα (θηλ.): γεράνι

Μουλουγάου (ρ.): ομολογώ / διηγούμαι

Μουλουμουτώ (ρ.): μουρμουρίζω / παραμιλώ

Μούλους (αρσ.): μουλάρι / μπφ. νόθος

Μουλουχτά (επίρ.): σιωπηρά / ύπουλα

Μουλουχτός (αρσ.): αμίλητος / ντροπαλός / μη αντιληπτός / ύπουλος

Μουλόνου (ρ.): πεισμώνω / λουφάζω / σιωπώ

Μούμους (αρσ.): ό,τι προκαλεί φόβο / «μπαμπούλας»

Μουνάλλαγους (αρσ.): χωρίς αντικαταστάτη

Μουνάντιρους (αρσ.): παρότι τρώει πολύ, δεν παχαίνει

Μουναχίάρ'κους (αρσ.): μοναχικός

Μουνέδα (θηλ.): λεφτά / μετρητά

Μουνιάζου (ρ.): συμφιλιώνομαι / διασταυρώνω ζώα / συνταιριάζω

Μ(ου)νικάκας (αρσ.): ερωτοπαρμένος

/ σέρνεται από το αιδόιο / χωρίς ερωτικές επιτυχίες

Μουνόμπαντα (επίρ.): από μια μεριά

Μουνόπανου (ουδ.): πάνινη σερβιέτα

Μουνουβύζα (θηλ.): προβατίνα ή γίδα που έμεινε με ένα μαστάρι

Μουνούδα (θηλ.): μικρή μπίλια, συνήθως από λάσπη

Μουνουκούκ' (ουδ.): μια και καλή / με μια παρτίδα

Μουνουμ'νίτ'κου (αρσ.): ο αδερφός που γεννήθηκε τον ίδιο μήνα διαφορετικής χρονιάς

Μουνουρούφ' (επίρ.): με μια ρουφηξιά

Μουντάρου (ρ.): ορμώ / αρπάζω

Μούντιρ' (θηλ.): κατακάθι κρασιού ή λαδιού ή (βλ. και «μούργα»)

Μουντουβίνα (θηλ.): ρακόμελο

Μουντρούχους (αρσ.): μουτρωμένος / μονόχνοτος / μίζερος

Μουραφέτ' (ουδ.): τρόπος / επιτηδειότητα

Μούργα (θηλ.): κατακάθι κρασιού ή λαδιού (βλ. και «μούντιρ'»)

Μουργέλα (θηλ.): βαρεμάρα / τεμπελιά

Μουργκλός • μουρούγκλου (αρσ.-θηλ.): τραυλός(ή) / μουρλός(ή)

Μούργους (αρσ.): σκοτεινός / σκουρόχρωμος / λερωμένο τσομπανόσκυλο / μτφ. αγροίκος

Μουργώνου (ρ.): σκοτεινιάζω / μτφ. μουτρώνω

Μούρλ(ι)α (θηλ.): τρέλα

Μουρλαίνου (ρ.): τρελαίνω

Μούρλιους • μουρλός (αρσ.): τρελός / παλαβός

Μουρόχουλους (αρσ.): απαθής / ντροπαλός με τις γυναίκες / μτφ. βλάκας

Μουρνταρέου (ρ.): κυνηγώ γυναίκες / κάνω ανήθικες ερωτικές πράξεις

Μουρντάρ'ς (αρσ.): βρωμιάρης / ανήθικος / γυναικάς (βλ. «μπιρμπάντ'ς»)

Μουρουθάμαχτους (αρσ.): έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του (αφελής)

Μουρουνέλιο (ουδ.): λάδι που βγαίνει από το ψάρι «μουρούνα»

Μουρσεύουμι (ρ.): δοκιμάζω κάτι, και μ' αρέσει

Μουρσιμένους (αρσ.): καλομαθημένος

Μούρτζιους (αρσ.): μικρό μουλάρι άμαθο στη δουλειά / μτφ. άβγαλτος / αγριωπός / κακομούτσουνος

Μουρτζούφ'ς • μουρτζουφλός (αρσ.): κατσούφης / στενοχωρημένος

Μουρτσουκλαίου (ρ.): ψευτοκλαίω / σιγοκλαίω

Μουρφάδα (θηλ.): ομορφιά

Μουρφατάρ' (ουδ.): στολίδι

Μουρφουνιός (αρσ.): όμορφος

Μουσαμαδιά (θηλ.): σεντόνι ή πανωφόρι από μουσαμά

Μουσαμάς (αρσ.): ύφασμα αδιάβροχο, με κέρινη επικάλυψη

Μουσαντένιους (αρσ.): ψεύτικος / εικονικός / πλαστός

Μουσαφιριό • μουσαφιρλίκ' (ουδ.): επίσκεψη / φιλοξενία

Μουσαφιρ'ς (αρσ.): επισκέπτης / φιλοξενούμενος

- Μούσγουμα** (ουδ.): συγκρατημένος θυμός
- Μουσγώνου** (ρ.): βουρκώνω / θυμώνω μέσα μου
- Μουσίτσα** (θηλ.): μικρή μύγα / σκνίπα / μτφ. πονηρός(ή) / παιχιδιάρης(α)
- Μουσκίδ'** (ουδ.): μούσκεμα
- Μούσκ'λα** (θηλ.): γκρίνια
- Μούσκλια** (ουδ.): βρύα (φυτρώνουν σε βράχια και σε κορμούς δέντρων)
- Μουσκ'λουμένους** (αρσ.): γκρινιάρης / κατσούφης
- Μουσκ'λώνου** (αρσ.): θυμώνω
- Μουσκούκάρφ'** (ουδ.): αποξηραμένο γαρίφαλο
- Μουσκούκλάδ'** (ουδ.): κλαδί μυρωδικό
- Μουσλούκ'** (ουδ.): φορητός νιπτήρας / κάνουλα / βρύση
- Μουσμουλεύου** (ρ.): χασομερώ / καθυστερώ
- Μουσμούλ'ς** (αρσ.): λεπτολόγος / ψάχνει κρυφά σε ξένα σπίτια / χασομέρης
- Μούσμολου** (ουδ.): καρπός της μουςμουλιάς / μτφ. πολύ κοντός
- Μουσουδά** (θηλ.): πρόσωπο / όψη / μούτρο (βλ. «μούτσ'κα» και «μουτσούνα»)
- Μουσταλιβριά** (θηλ.): γλύκισμα από μούστο και αλεύρι
- Μουστιρής** (αρσ.): αγοραστής / πελάτης
- Μουστόγρια** (θηλ.): πολύ γριά και ζαρωμένη
- Μούστους** (αρσ.): χυμός σταφυλιού
- Μουσαθανθριμένους** (αρσ.): μεγαλωμένος με όλες τις ανέσεις
- Μουσχουλίβανου** (ουδ.): αρωματικό θυμίαμα
- Μούτας** (αρσ.): μιλάει στα κλεφτά (πίσω από την πλάτη) / (βλ. και «σιγανός»)
- Μούτζα** (θηλ.): χειρονομία με ανοιχτή παλάμη
- Μουτζουκλαίου** (ρ.): κλαψουρίζω
- Μουτζούρα** (θηλ.): σκούρος λεκές
- Μούτζουρας • μουτζούρ'ς** (αρσ.): λεκιασμένος / μουτζουρωμένος / παιχιδι τράπουλας
- Μούτ'κους** (αρσ.): λιγομίλητος / μτφ. "σιγανοπαπαδιά" / κρυφίνους
- Μουτόρ'** (ουδ.): μηχανή
- Μούτους** (αρσ.): μουγγός
- Μουτουσιακό** (ουδ.): μοτοποδήλατο
- Μούτρου** (ουδ.): πρόσωπο / μτφ. κακόφημος / κατεργάρης / πρόστυχος
- Μουτρού** (θηλ.): κατσούφα / μουτρωμένη
- Μουτρουμένους** (αρσ.): κατηφής
- Μούτσιανους** (αρσ.): πολύ μικρός
- Μούτσ'κα** (θηλ.): μούρη / μουσουδά
- Μουτσουκλαίου** (ρ.): ψευτοκλαίω
- Μουτσούνα:** (θηλ.): πρόσωπο / όψη / μούτρο
- Μούφα** (θηλ.): συνδετήρας σωλήνα / μτφ. ψεύτικο / κακής ποιότητας
- Μου(χ)αμπέτ'** (ουδ.): κουβεντολόγι / διασκέδαση με φαγητό
- Μουχάν'** (ουδ.): φουσερό του σιδερά ή του μελισσά
- Μούχρα** (θηλ.): ομίχλη / σκοτεινίασμα
- Μουχρίτσα** (θηλ.): είδος αγριόχορτου

/ μτφ. πονηρή

Μπα! (επίρ.): όχι!

Μπαγαπόντ'ς (αρσ.): κατεργάρης / α-
πατεώνας / τυχοδιώκτης

Μπαγάσας • μπαγασιάρ'ς (αρσ.): πο-
νηρός / κατεργάρης / επιτήδειος

Μπαγάζια (ουδ.): αποσκευές

Μπαγιαντέρα (θηλ.): γυναίκα με πολ-
λά κοσμήματα / χορεύτρια / πουτάνα
/ πολύχρωμο σχέδιο σε ύφασμα

Μπα(γ)ιατείου (ρ.): δεν είμαι φρέσκος
/ παλιώνω

Μπα(γ)ιάτ'κους (αρσ.): μη φρέσκος /
αλλοιωμένος / πολυκαιρισμένος

Μπαγκάζια (ουδ.): αποσκευές

Μπαγλαμάς (αρσ.): έγχορδο όργανο /
μτφ. βλάκας / αναξιόπιστος

Μπαγλαρώνου (ρ.): συλλαμβάνω / δέ-
νω γερά / φυλακίζω

Μπαγνταντί (ουδ.): καλαμωτό ταβάνι
σοβαντισμένο με ασβέστη και άχυρο

Μπάζου (ρ.): βάζω μέσα / εισάγω / (ου-
δ.): άχρηστο πράγμα / μτφ. ανόητος

Μπαζώνου (ρ.): επιχρωματώνω

Μπαϊά (επίρ.): πάρα πολύ / υπερβολι-
κά

Μπαϊλντίζου • μπαϊλντώ (ρ.): αποκά-
μνω / καταρρέω από κούραση (βλ. και
«σαϊλντώ»)

Μπαϊντώ (ρ.): καταδέχομαι

Μπαϊρ' (ουδ.): πλαγιά / ακαλλιέργητο
χωράφι / χέρσο / θάμνος

Μπαϊράκ' (ουδ.): λάβαρο / σημαία

Μπαϊρακτάρ'ς (αρσ.): σημαιοφόρος

Μπαϊράμ' (ουδ.): γιορτή μουσουλμά-
νων

Μπαϊραμίτ' (ουδ.): ο παλιός οικισμός
του Βάβδος (βλ. και «Διξαμινή»)

Μπάκα (θηλ.): φουσκωμένη κοιλιά

Μπάκακας (αρσ.): βάτραχος (βλ. και
«μπάτσιακας»)

Μπακάλ'ς (αρσ.): παντοπώλης

Μπακαλούμι! (επίρ.): μακάρι / ας δού-
με! / άντε

Μπακαμίσιους (αρσ.): παρακατιανός
/ κατώτερος

Μπακανιάρ'ς (αρσ.): κοιλαράς / μτφ.
πολυφαγός

Μπακίρ' (ουδ.): χάλκινο σκεύος / χαλ-
κός

Μπακιρτζής (αρσ.): χαλκωματάς

Μπακούρ' (ουδ.): χάλκινο μαγειρικό
σκεύος / μτφ. εργένης

Μπακράτ' • μπακράτσα (ουδ.-θηλ.):
μικρό χάλκινο δοχείο

Μπακρατσάς (αρσ.): αυτός που κου-
βαλάει μπακράτσι / μτφ. κεφάλας / α-
γύριστο κεφάλι

Μπάλα (θηλ.): μεγάλο δεμάτι αποξη-
ραμένου χόρτου

Μπαλαμούτ' (ουδ.): ψέμα / κόλπο / ε-
ρωτική χειρονομία

Μπαλαμουτιάζου (ρ.): παραπλανώ

Μπαλαμπάν' (ουδ.): ο παλιός οικισμός
του Ν. Μαρμαρά

Μπαλαμπάν'ς (αρσ.): γιγαντόσωμος /
με μεγάλο κεφάλι

Μπαλάντζα (θηλ.): είδος ζυγαριάς, που
αποτελείται από ένα κοντάρι, με κινη-
τό αντίβαρο και έναν δίσκο

Μπαλαντζάρου (ρ.): ταλαντεύομαι /
αλλάζω γνώμη

- Μπαλάντζας** (αρσ.): μτφ. αλλάζει εύκολα γνώμη
- Μπαλαούρα** (θηλ.): βαβούρα / αντάρα
- (Μ)παλάσκα** (θηλ.): φυσιγγιοθήκη
- Μπαλάσου** (θηλ.): Βαλασία
- Μπαλατζούκας** (αρσ.): μαγουλάτος
- Μπαλάφα** (θηλ.): σαχλαμάρα (βλ. και «μπαρούφα»)
- Μπαλάφας** (αρσ.): σαχλαμάρας / αγαθιάρης
- Μπαλιάζου** (ρ.): δεματιάζω
- Μπαλίζου • μπαλιουρίζου** (ρ.): ψάχνω ψηλαφιστά / χασομερώ / τουφεκίζω
- Μπάλιου** (ουδ.): μαύρο πρόβατο, με άσπρη βούλα στο κεφάλι
- Μπαλντίμια** (ουδ.): λουριά του σαμαριού
- Μπάλ'σμα** (ουδ.): καθυστέρηση / χασομέρι
- Μπαλταλίκ'** (ουδ.): καλέμι / κοφτήρι / κοπίδι
- Μπαλτάς** (αρσ.): μαχαίρι με μεγάλη κόψη / πελέκι
- Μπαλώνου** (ρ.): βάζω μπάλωμα / μτφ. δικαιολογώ
- Μπαμπάγαρος** (αρσ.): μουτζουρωμένος / άσχημος
- Μπαμπάκ'** (ουδ.): βαμβάκι
- Μπαμπακιάζου** (ρ.): γίνομαι άσπρος σαν βαμβάκι
- Μπαμπακιρός** (αρσ.): βαμβακερός
- Μπαμπακόπ'τα** (θηλ.): ζωτροφή από συμπιεσμένους σπόρους βαμβακιού
- Μπαμπακούλα** (θηλ.): λευκό κεφαλομάντιλο, με κρόσσια γύρω-γύρω
- Μπαμπάκους** (αρσ.): ασπρουδερός / καθαρός
- Μπαμπαλής** (αρσ.): χοντρός / γέρος
- Μπαμπαλιάρ'ς** (αρσ.): δεν μιλάει καθαρά (ευκρινώς) / πολυλογάς
- Μπαμπάλιασμα** (ουδ.): φλυαρία
- Μπαμπαλίζου** (ρ.): ψελλίζω / δεν μιλώ καθαρά / φλυαρώ
- Μπάμπαλου** (ουδ.): σκουπιδάκι / κουρέλι
- Μπαμπατούρα** (θηλ.): μεγάλη φωτιά
- Μπαμπάτσ'κους** (αρσ.): αναπτυγμένος / εύσωμος / δυνατός
- Μπαμπέζους** (αρσ.): πονηρός
- Μπαμπιέσ'ς** (αρσ.): πανούργος / ύπουλος / δόλιος
- Μπάμπης** (αρσ.): Χαράλαμπος
- Μπαμπισιά** (θηλ.): υποουλιότητα / παπουργία / δολιότητα
- Μπαμπόγιρους • μπαμπόγρια** (αρσ.-θηλ.): πολύ γέρος-γριά
- Μπάμπου** (θηλ.): γριά
- Μπάμπουρας • μπούμπουρας** (αρσ.): κοκκινωπό έντομο («βόμβος») / σκαθάρι
- Μπαμπούσκα** (θηλ.): μούρο
- Μπανάκους** (αρσ.): ανόητος / ξεμωραμένος
- Μπανιαρίζουμι** (ρ.): κάνω μπάνιο
- Μπανίζου** (ρ.): κρυφοκοιτάζω ερωτικά
- Μπανιρό** (ουδ.): μαγιό
- Μπανιστήρ'** (ουδ.): κρυφοκοίταγμα ερωτικό
- Μπάν'κους** (αρσ.): όμορφος

- Μπάντα** (θελ.): υφαντό ή κεντημένο ύφασμα για στόλισμα του τοίχου
- Μπαντίνα** (θελ.): ισόπεδο μέρος, δίπλα σε ποτάμι
- Μπαξιβάν(ου)ς** (αρσ.): κηπουρός
- Μπαξίσ'** (ουδ.): φιλοδώρημα
- Μπάρα** (θελ.): λακκούβα με νερό / λιμνούλα / τέλημα
- Μπαρδάκ' • μπαρδάκα** (ουδ.-θελ.): ξύλινο παγούρι / στάμνα
- Μπάριμι** (επίρ.): ας είναι κι έτσι / τουλάχιστον
- Μπαρμπαδούδ'** (ουδ.): ανθρωπάκι / μικρό ομοίωμα ανθρώπου
- Μπαρμπακάς** (αρσ.): περιφραγμένη ή περιτειχισμένη αυλή / χαγιάτι
- Μπαρμπαριά** (θελ.): Αλγερία
- Μπαρμπαρίζουμι** (ρ.): συναγωνίζομαι με κάποιον στο τρέξιμο
- Μπάρμπας** (αρσ.): θεός / κύριος
- Μπαρμπρίζου** (ρ.): κουρεύω
- Μπαρμπέρ'κου** (ουδ.): κουρείο
- Μπαρμπέρ'ς** (αρσ.): κουρέας
- Μπαρμπούτ'** (ουδ.): τυχερό παιχνίδι με ζάρια
- Μπαρμπουτιέρα** (θελ.): χώρος για το παιχνίδι «μπαρμπούτι»
- Μπαρμπούτσαλου** (ουδ.): ασήμαντο / ανόητο / ψεύτικο
- Μπαρντάκ'** (ουδ.): στάμνα
- Μπαρουξής** (αρσ.): φτιάχνει μπαρούτι
- Μπαρούτ'** (ουδ.): πυρίτιδα
- Μπαρούφα** (θελ.): σαχλαμάρα (βλ. και «μπαλάφα»)
- Μπας** (επίρ.): μήπως / ίσως
- Μπασιά** (θελ.): πέρασμα / είσοδος
- Μπασιαρντώ** (ρ.): πέφτω πάνω σε κάποιον / συναντώ / κάνω τη δουλειά μου καλά / καταφέρνω
- Μπασιάρντ'σμα** (ουδ.): επιτυχία στόχου / συνάντηση
- Μπασιούρ(α)ς** (αρσ.): βρώμικος / βλάκας / τσοπανόσκυλο με άσπρες πιτσιλιές στο σώμα του
- Μπασισλή** (ουδ.): ο παλιός οικισμός του Άνω Σχολαρίου
- Μπασκίνας** (αρσ.): αστυνομικός
- Μπασμάς** (αρσ.): σταμπωτό σεντόνι πάνω από το πάπλωμα / ποικιλία πλατύφυλλου καπνού / ξερά πατικωμένα σύκα
- Μπασμάτ'** (ουδ.): είδος ρυζιού
- Μπασμένους** (αρσ.): ενήμερος
- Μπάστακας** (αρσ.): επιτηρητής
- Μπασταρδέου** (ρ.): νοθεύω
- Μπαστάρ'κους** (αρσ.): μπάσταρδος / νόθος
- Μπαστούν'** (ουδ.): ραβδί / μαγκούρα
- Μπαστούνια** (ουδ.): χαρτιά της τράπουλας / μτφ. δυσκολία
- Μπατάκ'** (ουδ.): βάλτος / λασπερό μέρος / μτφ. κακοπληρωτής / χρεωκοπημένος / ταλαίπωρος / κλέφτης
- Μπατακώνου** (ρ.): κολλάω σε λάσπη / βουλιάζω (βλ. και «βαλτακώνου»)
- Μπατάλ'** (ουδ.): εγκαταλειμμένο χωράφι / μεγάλο κουδούνι που κρεμούσαν στα γίδια
- Μπαταλαλώ** (ρ.): παραπατώ
- Μπαταλαμάς** (αρσ.): άχρηστο πράμα / παλιατζούρα
- Μπαταλεύου** (ρ.): αχρηστεύω

- Μπαταλιάζου** (ρ.): αχρηστεύομαι / ξεπέφτω
- Μπατάλ'ς** (αρσ.): σωματώδης και άχαρος / δυσκίνητος / κακομοίρης
- Μπατανία** (θηλ.): κλινοσκέπασμα
- Μπατανίζου** (ρ.): ασβεστώνω
- Μπαταριά** (θηλ.): ομοβροντία / πολλοί πυροβολισμοί μαζί
- Μπατάρου** (ρ.): γέρνω / βουλιάζω
- Μπαταχτής** (αρσ.): απατεώνας / ζαβολιάρης / κακοπληρωτής
- Μπατζάκ'** (ουδ.): κνήμη / σκέλος παντελονιού
- Μπατζ(ι)ανάκ'ς** (αρσ.): σύγαμπρος
- Μπάτζιους** (αρσ.): αβουτύρωτο τυρί / μτφ. πολύ ανόητος
- Μπατίκουμα** (ουδ.): πολυφαγία
- Μπατ(ι)κώννου** (ρ.): φουσκώνω απ'τό πολύ φαγητό / συμπιέζω
- Μπατιρίζου** (ρ.): πτωχεύω / χρεοκοπώ
- Μπατίρ'ς** (αρσ.): πτωχευμένος / άφραγκος
- Μπατσεύου** (ρ.): τσαλαβουτώ / παίζω με το νερό
- Μπάτσα • μπατσιά** (θηλ.): σφαλιάρα / χαστούκι
- Μπάτσιακας** (αρσ.): βάτραχος (βλ. και «μπάκακας»)
- Μπατσιακονέρια** (ουδ.): νερά όπου ζουν βάτραχοι («μπατσιακοί»)
- Μπατσίδ'** (ουδ.): χαστουκάκι
- Μπατσίζου** (ρ.): χαστουκίζω
- Μπάτσιμα** (ουδ.): τσαλαβούτημα
- Μπατσιό** (ουδ.): τυροκομείο
- Μπάτσους** (αρσ.): μτφ. αστυνομικός
- Μπατχαβά** (επίρ.): τζάμπα
- Μπαφιάζου** (ρ.): ζαλιζομαι απ' τον καπνό του τσιγάρου / μτφ. κουράζομαι / αποβλακώνομαι
- Μπάφους** (αρσ.): τσιγαριλίκι / χασίσι
- Μπάγαλου** (ουδ.): οχλαγωγία / αποτυχία
- Μπαχανιάρ'ς** (αρσ.): ασθενικός / αδύνατος
- Μπαχαντέλα** (θηλ.): σαράβαλο / παλιατζούρα / ψιλοδουλειά / παλιόπραμα / μτφ. γριά γυναίκα
- Μπαχάρ'** (ουδ.): μπαχαρικό
- Μπαχτσές** (αρσ.): περιβόλι
- Μπαχτσιβάνους** (αρσ.) καλλιεργητής λαχανικών
- Μπ'γή** (θηλ.): πηγή
- Μπ'γιάδ'** (ουδ.): πηγάδι
- Μπ'δάου** (ρ.): πηδών
- Μπ'δήκου** (θηλ.): πόρνη
- Μπέικα** (επίρ.): σαν μπέης / μτφ. πλουσιοπάροχα / άνετα
- Μπέκρους • μικρής • μικρούλιακας** (αρσ.): μεθύστακας
- Μπέλους** (αρσ.): αγαπητικός
- Μπέμπιλ'** (θηλ.): ιλαρά / μτφ. ζέστη ανυπόφορη
- Μπέσα** (θηλ.): πίστη / συνέπεια
- Μπήγνου • μπήχνου** (ρ.): χώνω
- Μπήκας** (αρσ.): ταύρος για ζευγάρωμα / επιβήτορας / κτηνίατρος που γονιμοποιεί τεχνητά τα ζώα / μτφ. γυναικάς
- Μπήξ'μου** (ουδ.): κάρφωμα / παλούκωμα
- Μπήχτ'ς** (αρσ.): μτφ. γκομενιάρης / ερωτιάρης

- Μπι(γ)ιντάου-ώ** (ρ.): καταδέχομαι
Μπιγλέρ' (ουδ.): κομπολόγι
Μπιγλίτ'κου (ουδ.): μπεηλίτικο (ανήκει στον μπέη)
Μπιζαχτάς (αρσ.): κομπόδεμα / ταμείο / περιουσία
Μπιζέλ' (ουδ.): αρακάς
Μπιζέρια (θελ.): βαρεμάρα
Μπιζιβέγκ'ς (αρσ.): ρουφιάνος / πονηρός / μαστροπός
Μπιζιριζου • μπιζιρ'νώ (ρ.): βαριέμαι / κουράζομαι
Μπιϊλίκ' (ουδ.): αρχοντιά
Μπικατσόν' (ουδ.): μικρή μπεκάτσα
Μπικιάρ'ς (αρσ.): εργένης / άγαμος
Μπικικίνια (ουδ.): λεφτά / παράς
Μπικριλίκ' (ουδ.): μεθύσι
Μπικρουλιάζου (ρ.): μεθώ
Μπιλαλής • μπιλαλί'κους (αρσ.): προκαλεί μπελάδες
Μπιλιάς • μπιλιάδια (αρσ.-ουδ.): μπελάς • μπελάδες / βάσανο / ενόχληση
Μπιλιτζίκ' (ουδ.): βραχιόλι
Μπιλιμέμ'ς (αρσ.): άγνωστος / ανήξερος
Μπιλιντένιου (ουδ.): υφαντό προορισμένο κυρίως για μαξιλαροθήκη
Μπιμπέκου (ουδ.): ποικιλία καϊσιού (παραγωγή Πορταριάς)
Μπιμπίκ' (ουδ.): σπυρί
Μπιμπικιάζου (ρ.): βγάζω μπιμπίκια
Μπιμπιλ' • μπιμπίλους • μπίμπ'λους (ουδ.-αρσ.): γαλοπούλα («κούρκος») / μτφ. βλάκας / καθυστερημένος
Μπινέκ' (ουδ.): άλογο, με το οποίο επισκεπτόταν ο γιατρός τους ασθενείς
Μπινές (αρσ.): ηλικιωμένος κίναιδος / κακοήθης / άτιμος / ρουφιάνος
Μπινιάρ'ς (αρσ.): δίδυμος
Μπινιβρέκ' (ουδ.): μαύρη βράκα-παντελόνι μέχρι τον αστράγαλο (τουρκικό ένδυμα)
Μπινλίκ' (ουδ.): γλυκό, μικρό και σιροπιαστό / μτφ. βρισιά
Μπινιόσ' (ουδ.): αμάνικο γυναικείο πανωφόρι
Μπιντές (αρσ.): λεκάνη για το πλύσιμο των γεννητικών οργάνων
Μπιρδουμένους (αρσ.): μπερδεμένος
Μπιρδώνου (ρ.): μπερδεύω
Μπιρικέτ' (ουδ.): αφθονία / πλούτος
Μπιρικιάτ (επίρ.): πάλι καλά / ευτυχώς
Μπιρμπαντεύου (αρσ.): ασχολούμαι με γυναικοδουλειές / τσιλημπουρδίζω
Μπιρμπάντ'ς (αρσ.): γυναικάς / πονηρός / κατεργάρης / (βλ. «μουντάρ'ς») **Μπιρμπίλα** (θελ.): λεπτή δαντέλα
Μπιρμπίλου (θελ.): παιχνιδιάρια
Μπιρμπιλουμάτ'ς (αρσ.): με παιχνιδιάρικο βλέμμα
Μπιρμπιλουτός (αρσ.): δαντελένιος
Μπιρντάκ' (ουδ.): γυάλισμα / μτφ. δάρσιμο
Μπιρντές (αρσ.): παραπέτασμα πάνινο / κουρτίνα
Μπιρ-παρά (επίρ.): κοψοχροनिया / όσο-όσο
Μπιρσίμ' (ουδ.): μεταξωτή κλωστή
Μπις-μπις (επιφ.): καθοδήγηση γουρουνιού
Μπισαλής (αρσ.) πιστός / συνεπής
Μπισίκ' (ουδ.): κούνια μωρού

- Μπισκιέσ'** (ουδ.): δώρο
- Μπιστικός** (αρσ.): έμπιστος / μισθωμένος βοσκός
- Μπιτ** (επίρ.): τίποτα / καθόλου
- Μπιτίζου** (ρ.): τελειώνω
- Μπιτσιουκάν'κα** (ουδ.): τα δύο ξύλα του παιχνιδιού «τσιλίκ'» ή «ξυλίκ'»
- Μπίτσιους** (αρσ.): μικρό ξύλο
- Μπιχλιβάν'ς** (αρσ.): παλικαράς / παλαιστής
- Μπιχλιμίδι'** (ουδ.): κρεμαστό κόσμημα
- Μπιχουτζής** (αρσ.): τζαμπατζής / τρακαδόρος
- Μπλαβιάζου** (ρ.): μελανιάζω
- Μπλανά** (ουδ.): ο παλιός οικισμός των Πλανών
- Μπλάξ'μου** (ουδ.): μπέρδεμα / αποκλεισμός
- Μπλάστρ'ς • μπλάχτρ' • μπλαχτρί** (αρσ.-ουδ.): έμπλαστρο / κομπρέσα
- Μπλαστρώνου(μι)** (ρ.): βάζω έμπλαστρο / ξαπλώνω / πέφτω κατά γης
- Μπλάχ'νουμι** (ρ.): μπλέκομαι / συναντιέμαι
- Μπλιγούρ' • μπλουγκούρ'** (ουδ.): πλιγούρι / τριμμένο σιτάρι μουσκεμένο
- Μπλιτσώνου** (ρ.): τρώω / γυμνώνω
- Μπλουγκουρόπ'τα** (θηλ.): πίτα με πλιγούρι
- Μπλουκός • μπλόκια** (αρσ.-ουδ.): φράχτης από πλεγμένες βέργες / εμπόδια
- Μπό(γ)ους** (αρσ.): στοίβα ρούχων τυλιγμένη με πανί (βλ. και «μπουχσ(ι)-άς») / μτφ. πολύ χοντρός άνθρωπος
- Μπόι** (ουδ.): ανástημα / φούστα
- Μπόλ'** (ουδ.): κεφαλομάντιλο / τμήμα βλαστού για το μπόλιασμα (βλ. και «αμπόλ'»)
- Μπόλια** (θηλ.): μεμβράνη που σκεπάζει τα έντερα ζώου (βλ. και «σκέπ'»)
- Μπόλκα** (θηλ.): χωρίστρα μαλλιών
- Μπόλ'κους** (αρσ.): αρκετός / φαρδύς / επαρκής
- Μπόμπρας** (αρσ.): έξυπνο ή σκανταλιάρικο νήπιο
- Μπόσ'κους** (αρσ.): χαλαρός / περίσσιος / απρόσεκτος
- Μπότ'κας • μπουτ'κός** (αρσ.): ποντικός
- Μπουγαδιάζου** (ρ.): βάζω μπουγάδα / πλένω
- Μπουγάζ'** (ουδ.): στενό πέραςμα, απ' όπου φυσάει αέρας
- Μπουγαριά** (θηλ.): πολύ μεγάλο ύψος (ανθρώπου ή ζώου)
- Μπουγάτσι(α)** (θηλ.): πίτα με φύλλο-τυρί / ζυμωτό γλύκισμα για τον νουνό ή τη νουνά
- Μπουγιατζής** (αρσ.): βαφέας ρούχων / ελαιοχρωματιστής
- Μπου(γ)ιατίζου** (ρ.): βάφω
- Μπούγιο** (ουδ.): συνάθροιση πολλών ατόμων
- Μπουγιουρντί** (ουδ.): δημόσιο έγγραφο με δυσάρεστο περιεχόμενο / πρόστιμο / ποινή / απολυτήριο / τηγανητό τυρί
- Μπούγιουρουμ • μπούιρουμ** (ρ.): κάτσε να φάμε / κόπιασε
- Μπούζ'** (ουδ.): πάγος / παγωμένο
- Μπουζιάζου** (ρ.): ξεπαγιάζω / παγώνω

- Μπουζού** (θελ.): φυλακή
- Μπουζούκ'** (ουδ.): έγχορδο όργανο / μτφ. ανόητος / βλάκας
- Μπουζουριάζου** (ρ.): φυλακίζω
- Μπούι** (ουδ.): οτιδήποτε προκαλούσε φόβο
- Μπούιρουμ** (επιφ.): πρόσκληση στο τραπέζι για φαγητό
- Μπούκα** (θελ.): στόμιο / άνοιγμα / μτφ. δυσμένεια
- Μπουκαδούρα** (θελ.): άνεμος από τη θάλασσα προς τη στεριά
- Μπουκαλιάζου** (ρ.): εμφιαλώνω
- Μπουκάρου** (ρ.): μπαίνω ξαφνικά και με φόρα
- Μπούκιου** (ουδ.): στρόγγυλο κεραμίδι, όπου έβάζαν χρήματα για το παιχνίδι (βλ. και «αμάδα»)
- Μπούκλα** (θελ.): ξύλινο και στρογγυλό δοχείο νερού, σαν τύμπανο, που απολήγει σε ψηλό και στενό κυλινδρικό λαιμό
- Μπουκουβάλα** (θελ.): κομμάτια ψωμιού μέσα σε γάλα ή σε σούπα
- Μπούκουβου** (ουδ.): κόκκινο πιπέρι, καυτερό
- Μπούκουμα** (ουδ.): φράξιμο / παραγέμισμα / χορτασμός
- Μπουκώνου** (ρ.): γεμίζω στόμα / χορταίνω / δωροδοκώ
- Μπουλάδα** (θελ.): ελιά για φύτεμα / ελιά μπουλιασμένη / μτφ. ανησυχία / ξεσήκωμα
- Μπουλαδιάζουμι** (ρ.): βιάζομαι / αγχώνομαι να κάνω κάτι γρήγορα
- Μπουλαντίδα** (θελ.): αναούλα / εξάντληση
- Μπουλαντίζου • μπουλαντώ** (ρ.): βαρυστομαχιάζω / αναγουλιάζω / εξαντλούμαι
- Μπουλέτου** (ουδ.): σημείωμα / γραπτός λογαριασμός
- Μπούλμπιρ'** (θελ.): σκόνη / τέφρα
- Μπουλούκ'** (ουδ.): άτακτο πλήθος / αφθονία
- Μπουλούκου** (αρσ.): παχουλός / καλοθρεμμένος
- Μπουλουτήρ'** (ουδ.): καπάκι / τάπα
- Μπουμ** (ουδ.): κρότος / πέσιμο (νηπιακή γλώσσα)
- Μπουμπ'νίδ' • μπουμπούν'σμα** (ουδ.): μπουμπουνητό / βροντή
- Μπουμπ'νίζου • μπουμπ'τώ • μπουπτώνου** (ρ.): βροντάω / τουφεκίζω / φουντώνω φωτιά / μτφ. αναψοκοκκινίζω / γρονθοκοπώ / ρίχνω κάτω
- Μπουμπό** (ουδ.): αβγό (νηπιακή γλώσσα)
- Μπουμπόλια** (ουδ.): χλωρά φασόλια, χωρίς ζουμί / μτφ. όρχεις
- Μπουμπότα** (θελ.): ψωμί ή πίτα από καλαμποκίσιο αλεύρι
- Μπουμπουλένιου** (αρσ.): πολύ καθαρός
- Μπουμπούνα • μπουμπ'τούρα** (θελ.): μεγάλη υπαίθρια φλόγα
- Μπουμπούνας** (αρσ.): βλάκας / αφέλης
- Μπουμπουρας** (αρσ.): ιπάμενο σκαθάρι
- Μπουμπούτσ'** (ουδ.): σκαθάρι / μικρό ζώφιο

Μπουμπ'τάου-ώ (ρ.): βλ. «μπουμπ'νί-ζου»

Μπουνακ'ς (αρσ.): ξεμωραμένος / ξεκούτης

Μπουντέλ' (ουδ.): χοντρός κορμός

Μπούνια (ουδ.): τρύπες καταστρώματος, για να φεύγουν τα νερά / μτφ. πάρα πολύ / σε υπερβολικό βαθμό

Μπουνταλάς (αρσ.): ανόητος / αφελής

Μπουντρα (θηλ.): πούδρα

Μπουντρούμ (ουδ.): φυλακή / μτφ. υπόγειο σκοτεινό

Μπουντρουμιάζου (ρ.): φυλακίζω

Μπουξ(ι)άς (αρσ.): σάλι / λαχούρι / δέμα ρούχων

Μπουραζάν' (ουδ.): καταιγίδα / μάλλινο υφαντό παντελόνι

Μπουραζάν'ς (αρσ.): σαλπικτής

Μπουρανί (ουδ.): νερούλο σπανακόρυζο / χυλωμένα βραστά χόρτα

Μπούρας (αρσ.): δυνατός / γενναίος

Μπουρδουκλώνου (ρ.): μπερδεύω / ανακατεύω / εμποδίζω

Μπουρί (ουδ.): λαμαρινένιος σωλήνας για την έξοδο καπνού

Μπουρίν' (ουδ.): ξαφνικό ανεμοβρόχι

Μπουρινιασμένους (αρσ.): τσατισμένους

Μπουρλιά (θηλ.): αρμαθιά

Μπουρλιάζου (ρ.): τρυπώ πολύ δυνατά / αρμαθιάζω

Μπουρλούδα (θηλ.): αρμαθιά

Μπουρμάς (αρσ.): στρόφιγγα

Μπουρμπόλια (ουδ.): μαυρομάτικα φασόλια / μικρά φασόλια (βλ. και «γιουφτουφάσ'λα» / μτφ. όρχεις μικρών

παιδιών ή ζώων

Μπουρμπουλίθρα (θηλ.): φουσαλίδα

Μπουρμπουλό(ισμα) (ουδ.): μάζεμα των εναπομεινάντων καρπών από τα κλαδιά ή από το έδαφος (βλ. και «χαμουλόι»)

Μπουρμπουλουγώ (ρ.): μαζεύω τους εναπομείναντες καρπούς

Μπουρμπούτσαλου (ουδ.): ζωύφιο

Μπουρμπουτσούνια (ουδ.): διάφορα πράγματα / ποικιλία

Μπουρντίζου (ρ.): ευνοχίζω (βλ. και «μ'νουχίζου»)

Μπούρ(ου)-μπούρ(ου) (ουδ.): συνεχές κουβεντολόγιο / μουρμούρα

Μπουρτζόβλαχος (αρσ.): δύσοσμος βλάχος / μτφ. άξεστος

Μπουσ'κάρου • μπουσ'κέρνου (ρ.): χαλαρώνω / λασκάρω

Μπουσουλώ (ρ.): κινούμαι με χέρια - πόδια / αρκουδίζω

Μπούσουλας (αρσ.): πυξίδα

Μπουσταν' (ουδ.): λαχανόκηπος / φυτεμένα καρπούζια

Μπουσταντζής (αρσ.): περιβολάρης

Μπουτίλια (θηλ.): φιάλη

Μπουτίν' (ουδ.): μικρή μπότα, λαστιχένια, που κάλυπτε τον αστράγαλο

Μπουτ'κουκούραδου (ουδ.): σκατό ποντικό

Μπουφουνάτους (αρσ.): πετεινός με φτερά στα μάγουλα

Μπούφους (αρσ.): είδος πουλιού / μτφ. οκνηρός / κουτός

Μπούχαβους (αρσ.): οκνηρός / μαλθακός

Μπουχασί (ουδ.): κόκκινο φουστάνι
Μπουχέζας (αρσ.): φοβιτσιάρης
Μπουχινιάζου (ρ.): διαβάλλω / δυσφημώ / δίνω
Μπουχός (αρσ.): κουρνιαχτός / καπνός
Μπουχτίζου (ρ.): χορταίνω υπερβολικά / μτφ. φτάνω στα όριά μου
Μπουχτσ(ι)άς (αρσ.): στοίβα ρούχων τυλιγμένη με πανί / (βλ. και «μπόγους)
Μπόχα (θηλ.): δυσσομία
Μπράγκις (θηλ.): χειροπέδες / εργαλείο καρποποιού
Μπρασκιάρ'ς (αρσ.): καχεκτικός / μικρόσωμος / τεμπέλης
Μπράτ'μους • μπρατ'μίνια (αρσ.-θηλ.): φίλος του γαμπρού και φίλη της νύμφης, που προσκαλούν στον γάμο / παράνυφος / αδελφικός φίλος(η)
Μπρε! (επιφ.): βρε! / όχι!
Μπριγιάντ' (ουδ.): διαμάντι καλοδοσολεμένο
Μπρίκ' (ουδ.): μεταλλικό δοχείο για το ψήσιμο καφέ
Μπρουγκίδια (ουδ.): εξαρτήματα του αργαλειού
Μπρουγκιούμι (ρ.): βρυχώμαι
Μπρούμ'τα (επίρ.): πρηνηδόν
Μπρουμ'τάου-ώ • μπρουμ'τίζου (ρ.): γέρνω μπροστά / πέφτω μπρούμυτα
Μπρουντζάς (αρσ.): χαλκωματάς
Μπρούσ'κους (αρσ.): αιφύς / στυφός
Μπρούσ'λιανους (αρσ.): κισσός
Μπρουστάντζα (θηλ.): προκαταβολή
Μπρουστάρ'ς (αρσ.): μπροστινός / επικεφαλής
Μπρουστίδα (θηλ.): δύο μεταλλικές

πλάκες, με τρύπα στη μέση και δοντάκια στις άκρες, για να κρατούν τις ούγιες, ώστε να είναι τεντωμένο το ύφασμα («βιλάρι»)
Μπρουστίτρα (επίρ.): πιο μπροστά / προηγουμένως
Μπρουσ(τ)νέλα (θηλ.): μπροστινό μέρος της σαγής (χάμουργων) του αλόγου / μτφ. ποδιά
Μπρουστόβαρους (αρσ.): γέρνει προς τα εμπρός
Μπρουστουγυρίζου (ρ.): γυρίζω το πίσω μπροστά, το μέσα έξω
Μπρουστούρα (θηλ.): κοιλιά
Μπρουστούρας (αρσ.): κοιλιάρας
Μπρουστύτρα (επίρ.): νωρίτερα
Μ'σιάδ' (ουδ.): μισό στρέμμα
Μ'σιάρ'κους • μ(ι)σιακός (αρσ.): μεσιακός / ανήκει εξίσου σε δύο
Μ'σιρευούμι (ρ.): σακατεύομαι
Μ'σιρός (αρσ.): ελλιπής / σακάτης
Μ'σούδ' (ουδ.): μισό κέρμα
Μ'σουμοιράζου (ρ.): μοιράζω σε δύο ίσα μέρη
Μ'σούρα (θηλ.): μισή μερίδα / σουπιέρα
Μ'σουριζιά (θηλ.): άτομο μικροκαμωμένο ή αδύναμο
Μ'σουρούδ' (ουδ.): βαθύ πιάτο
Μ'τάρ' • μ'τάρια (ουδ.): εξάρτημα του αργαλειού –κυλινδρικά ξύλα παράλληλα μεταξύ τους, όπου είναι δεμένοι πολλοί λεπτοί σπάγκοι, πλέγματα νημάτων δικτυωτά, σε σχήμα “8”. Ανάλογα με το υφαντό, άλλοτε χρησιμοποιούσαν δύο και άλλοτε τέσσερα.

Μ'(τ)ζούρ' (ουδ.): μεζούρα / μέτρο βάρους ίσο με 50 οκάδες ή 60 κιλά

Μ'τζούρα • μ'τζουράδα (θηλ.): μουτζούρα / μαυρίλα

Μ'τζουρώνου (ρ.): λερώνω

Μυγαλ'νή • Μυγάλου (θηλ.): Μαγαδαληνή

Μυγιάστ'ρ' • μυγιάστρα (θηλ.): φουσερό που διώχνει μύγες / βεντάλια

Μυγόφτ'(σ)μα (ουδ.): φτυσιά μύγας / μτφ. απαξιωτικός χαρακτηρισμός

Μυγόχισμα (ουδ.): στίγμα μύγας

Μύθους (αρσ.): υπερβολή / ψέμα

Μυξιάρ'ς (αρσ.): του τρέχουν οι μύξες

/ φουκαράς

Μυριουφ'τιανός (αρσ.): κάτοικος του Μυριόφυτου (Ν. Ολύθνου)

Μυριόφ'του (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Ν. Ολύθνου

Μυρμηγκέτ' (ουδ.): πλήθος μυρμηγκιών / μτφ. πάρα πολλοί

Μυρμηγκουφά(γ)ους (αρσ.): δρυοκολάπτης

Μυρουκουπώ (ρ.): μυρίζω πολύ έντονα

Μυρώνου (ρ.): αλείφω μύρο

Μυτζήθρα (θηλ.): τυρί μαλακό κι ανάλατο / ανθότυρο / «ούρδα» (βλ. λέξη)

N

Νάζ' (ουδ.): κάμωμα / φιλαρέσκεια

Ναζλής (αρσ.): ναζιάρης

Νανά • νανάς (θηλ.-αρσ.): νουνά / νουνός (βλ. λέξη)

Νανάκια • νάνι (ουδ.): ύπνος (νηπιακή γλώσσα)

Νανουρίζου (ρ.): κοιμίζω νήπιο

Ναρκώνουμι (ρ.): μτφ. κοιμάμαι βαθιά

Νάσιους (αρσ.): Θανάσης

Νάτα μας! (επιφ.): άντε πάλι!

Νάτουζας! (αντων.): νάτος!

Νάτουια! (αντων.): νάτο!

Νε (επίρ.): όχι / ούτε

Νειρεύουμι (ρ.): ονειρεύομαι

Νέισα (επίρ.): τελικά / έστω

Νέμπουσ' (ουδ.): παλιός οικισμός του Παλαιοχωρίου (βλ. και «Μακουβίνα»)

Νέτους (αρσ.): καθαρός

Νηματένιους (αρσ.): από νήμα

Νημούρ' (ουδ.): μνήμα / τάφος (βλ. και

«λημούρ'»)

Νησ'κός (αρσ.): νηστικός

Νησ'κούρα (θηλ.): έντονη πείνα

Νια • νιος (θηλ.-αρσ.): νεαρή - νεαρός

Νιαγρίζου (ρ.): νιαουρίζω / μτφ. γκρινιάζω

Νιάμα (ουδ.): άσπαρτο οργωμένο χωράφι, μετά από αγρανάπαυση

Νιανιά (ουδ.): φαγητό (νηπιακή γλώσσα) / ψιλοτριμμένη τροφή ή αραιή σαν κρέμα

Νιανιαρου (ουδ.): πολύ μικρό παιδί

Νίβου • νίβουμι (ρ.): πλένω το πρόσωπό μου

Νιβρόσπαστους (αρσ.): νευρικός

Νιγουλιάζου (ρ.): αναγουλιάζω

Νιζάμ'ς (αρσ.): χωροφύλακας

Νικάτουμα • νικατουσιά (θηλ.): ανακάτωμα / φασαρία / σύγχυση

Νικατουσιάρ'ς • νικατώστρας (αρσ.):

φασαρτζής / ανακατωσούρας

Νικατώνου (θηλ.): ανακατώνω / αναμινύω / μτφ. διαβάλλω

Νίλα (θηλ.): μεγάλη αποτυχία / καταστροφή

Νινί (ουδ.): μωρό (νηπιακή γλώσσα)

Νιόβγαλτους (αρσ.): πρωτόβγαλτος / πρωτάρης

Νιόγαμπρους (αρσ.): νιόπαντρος

Νιόκας (αρσ.): νεαρός

Νιουγάμπρια (ουδ.): ζευγάρι νιόπαντρο

Νιούδ' (ουδ.): νεαρό / άπειρο

Νιουνιό (ουδ.): μυαλό

Νιούτσ'κουκ (αρσ.): νεαρούλης

Νιραϊδουπαρμένους (αρσ.): αλαφροϊσκιωτος

Νιρό (ουδ.): νερό

Νιρόπιασμα (ουδ.): συγκέντρωση νερού στην κοιλιά / υδρωπικία

Νιρόπλυμα (ουδ.): νερουλό, άνοστο φαγητό / αραιωμένο ποτό (βλ. και «νιρουμπλιάκ'»)

Νιρουβγάζου (ρ.): ξεπλένω ρούχα

Νιρόβραστους (αρσ.): βρασμένος με νερό / άνοστος / μτφ. ανόητος

Νιρουκαϊλα (θηλ.): ανυπόφορη δίψα

Νιρουκαϊουμι (ρ.): διψώ (βλ. και «γατσιάζου»)

Νιρουκράτ'ς (αρσ.): γούρνα

Νιρουκρουσταλήθρα (θηλ.): πάγος που κρέμεται σαν μαχαίρι

Νιρουμάνα (θηλ.): πηγή

Νιρουμπλιάκ' • νιρουμπούλ' (ουδ.): νερουλό, άνοστο φαγητό / αραιωμένο ποτό (βλ. και «νιρόπλυμα»)

Νιρουσταλίδα (θηλ.): φουσκάλα με υγρό στο δέρμα

Νιρουσυρμή (θηλ.): τρεχούμενο νερό από την πηγή

Νιρουτριβή (θηλ.): τρεχούμενο ορμητικό νερό, που πλένει χοντρά ρούχα

Νιρουφα(γ)ιά (θηλ.): αυλάκι που σχηματίζεται από πέρασμα βρόχινου νερού

Νιρουφάγουμα (ουδ.): διάβρωση εδάφους

Νιρουφίδα (θηλ.): φίδι της λίμνης

Νιρόχ'νου (ουδ.): χιονόνερο

Νιρτσιώνου (ρ.): κάνω κάποιον ν' ανατριχιάσει

Νιρτσιώνουμι (ρ.): θυμώνω / αγριεύομαι

Νισάφ' (επιφ.): έχει παραγίνει! / έλεος! / φτάνει!

Νισκιρίζου (ρ.): ψαχουλεύω / ανακατώνω

Νιτάρ(ι)σμα (ουδ.): ξεκαθάρισμα / τελείωμα

Νιτάρου • νιτέρνου (ρ.): τελειώνω / εξουθενώνομαι

Νιφρί (ουδ.): νεφρό

Νιφτήρ' (ουδ.): μεταλλικό δοχείο νερού, με κάνουλα στο κάτω μέρος, για πλύσιμο χεριών και πιάτων

Νιώνου (ρ.): νιώθω / ανακτώ τις αισθήσεις / ξυπνώ

Νοικατόρ'σσα / νοικάτουρας (θηλ.-αρσ.): ενοικιάστρια - ενοικιαστής

Νότ'σμα (ουδ.): βρέξιμο ρούχων, σεντονιών κ.λπ.

Νότ(χ)ιους (αρσ.): βρεγμένος / υγρός

(βλ. και «νουτιρός»)

Νουβουσέλου (ουδ.): παλιός οικισμός του Νεοχωρίου

Νουγάου-ώ (ρ): νού / καταλαβαίνω

Νουή (θελ.): νόηση / εξυπνάδα

Νουητι(ι)κό (ουδ.): νοημοσύνη

Νουητός (αρσ.): έξυπνος

Νου(ι)μπέτ' (ουδ.): ελαφρύς και σύντομος ύπνος / αργός μελωδικός σκοπός (βλ. και «ουμπέτ'»)

Νουμάτ' • νουματαίοι • νουματοί (αρσ.): άτομα

Νουματίζου (ρ.): δίνω όνομα / αποκαλώ με το όνομα / ξεματιάζω

Νουνός / νουνά (αρσ.-θελ.): βαπτιστής - βαπτίστρια (βλ. και «νανά»)

(Ν)ουντάς (αρσ.): δωμάτιο υποδοχής (βλ. και «αρχονταρικό»)

Νουρά (θελ.): ουρά

Νουρίτσα (θελ.): μικρή ουρά / απόληξη του ραχιαίου σκελετού («ουρίτσα»)

Νουστ'μαίνου (ρ.): νοστιμεύω

Νουτίζου (ρ.): υγραίνω / βρέχω

Νουτιρός (αρσ.): γεμάτος υγρασία (βλ. και «νότ(χ)ιους»)

Νταβάν' (ουδ.): οροφή

Νταβανιάζου (ρ.) επενδύω με ξύλα το ταβάνι

Ντάβανους (αρσ.): αλογόμυγα

Νταβα(ν)τούρ' (ουδ.): αναστάτωση / μεγάλη φασαρία

Νταβάς (αρσ.): μεγάλο ταψί

Νταβατζής (αρσ.): κατασκευαστής ταψιών / μτφ. καβγατζής / προστάτης εκδιδόμενων γυναικών

Νταβίζου (ρ.): γκρινιάζω / μιλώ δυνα-

τά / ζητώ επίμονα

Νταβραντζου (ρ.): νιώθω δυνατός

Νταβραντ'σμένους (αρσ.): δυνατός / υγιέστατος / στιβαρός / εύπορος

Ντα(γ)ιάκ' (ουδ.): μικρός στύλος / κεντρικό υποστήριγμα της στέγης

Ντα(γ)ιαντζου • ντα(γ)ιαντώ (ρ.): ακουμπώ / στηρίζομαι / αντέχω / κουράζομαι

Ντάγκα-ντούγκα (ουδ.): δυνατά και συνεχή χτυπήματα / θόρυβος

Ντάγκας (αρσ.): βλ. «νταγκλαράς»

Νταγκιάζου (ρ.): αλλοιώνομαι / μυρίζω άσχημα

Νταγκίλα (θελ.): γεύση-μυρωδιά αλλοιωμένης λιπαρής ουσίας

Νταγκισμένους (αρσ.): αλλοιωμένος

Νταγκλαράς (αρσ.): ψηλός, γεροδεμένος (βλ. και «ντέγκλιας»)

Νταής (αρσ.): παλικαράς / εριστικός

Νταηλίκ' (ουδ.): εριστικότητα

Ντάιμα (επίρ.): συνέχεια / συχνά / (ουσ.): εξάντληση

Νταϊρές (αρσ.): ντέφι / μτφ. βούκινο

Νταϊφάς (αρσ.): οικογένεια / σωματείο / φυλή

Ντάκους (αρσ.): υποστήριγμα

Ντάλα (επίρ.): εντελώς / απόλυτα / καταμεσήμερο με πολλή ζέστη (βλ. και «ντόλ»)

Νταλαβέρ' • νταραβέρ' (ουδ.): δοσοληψία / συναλλαγή / μτφ. διασκέδαση / ερωτοδουλεία

Νταλάκα (θελ.): κοιλιά / στομάχι

Νταλακιάζου (ρ.): πίνω μέχρι να φουσκώσει το στομάχι

- Νταλακιάρ'ς** (αρσ.): με φουσκωμένη κοιλιά
- Νταλιά** (θηλ.): υποκοριστικό του ονόματος Τριανταφυλλιά
- Νταλιάν'** (ουδ.): τμήμα της θάλασσας περιφραγμένο με δίχτυ, για την παγίδευση ψαριών / ιχθυοτροφείο
- Νταλκαδιάζουμι** (ρ.): ερωτεύομαι
- Νταλκάς** (αρσ.): επιθυμία / καημός
- Νταμάρ'** (ουδ.): ράτσα / σόι / λατομείο
- Νταμαρλί'κουκ** (αρσ.): από καλή ράτσα / ποιοτικός
- Νταμουζ'λίκ'** (ουδ.): νταμάρι (ράτσα) / επιβήτορας
- Νταμουσιάρκουκ** (αρσ.): λαίμαργος
- Νταμπανιάζου** (ρ.): δέρονω
- Νταμπάν'** (ουδ.): ξυλοδαρμός
- Νταμπλαρώνουμι** (ρ.): ξαπλώνω / αράζω
- Νταμπλάς** (αρσ.): δίσκος κεράσματος / μτφ. αποπληξία / απότομη ζαλάδα
- Ντάμπου** (θηλ.): ανόητη
- Ντάνα** (θηλ.): στοιβία όμοιων πραγμάτων
- Ντανάδ'** (ουδ.): χρονιάρικο μοσχάρι / μτφ. εύσωμος / δυνατός
- Ντανιάζου** (ρ.): στοιβάζω
- Νταντά** (ουδ.): γυναίκα που φροντίζει μωρό / ξυλοδαρμός (νηπιακή γλώσσα)
- Νταντανιάζου** (ρ.): ξεπαγιάζω
- (Ν)ταμπέλα** (θηλ.): δαντέλα
- Νταούλ'** (ουδ.): τύμπανο / μτφ. πρήξιμο / κουτός
- Νταουζλήδης • ντουπρουλήδης** (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) των Ελαιοχωριών
- Ντάρα-μανέλα** (επίρ.): άνω-κάτω
- Νταριάδια** (ουδ.): δώρα νύφης σε καλεσμένους
- Νταρίζου** (ρ.): δωρίζω (κατά την τελετή του γάμου)
- Νταρνταγάν'** (ουδ.): κατάξερο / σαματάς
- Νταρντάνα** (θηλ.): μεγαλόσωμη γυναίκα
- Νταρός** (αρσ.): γαμήλιος χορός καλεσμένων, με τα δώρα της νύφης στους ώμους τους
- Ντ'γάν'** (ουδ.): τηγάνι
- Ντ'γανίζου** (ρ.): τηγανίζω
- Ντέβιρ'** (θηλ.): γύρα (βλ. και «ντιβιρλίγκα»)
- Ντέγκλιας** (αρσ.): γεροδεμένος / σωματώδης (βλ. και «νταγκλαράς»)
- Ντέντα** (θηλ.): τέντα / σκέπαστρο / (επίρ.): ολάνοιχτα / μτφ. ξάπλα
- Ντέντουμα** (ουδ.): τέντωμα / μτφ. ξάπλωμα / ύπνος
- Ντέρτ'** (ουδ.): καημός / μεράκι
- Ντέτζ(ι)αρ'ς** (αρσ.): τέντζερης (βλ. και «τζιέτζιαρ'ς»)
- Ντέφ'** (ουδ.): κρουστό όργανο / μτφ. σουρωμένος
- Ντεφτ!** (επίρ.): χαλάλι!
- Ντιβάν'** (ουδ.): χαμηλό μεταλλικό κρεβάτι
- Ντιβιρλίγκα** (θηλ.): γύρω-γύρω / βόλτα / μτφ. θολούρα / ζάλη
- Ντιγκιντάγκας** (αρσ.): ομοφυλόφιλος
- Ντιλά'ς** (αρσ.): διαλαλητής
- Ντιληκανής** (αρσ.): γοργοπόδαρος / νέος / παλληκάρι

- Ντιλής** (αρσ.): ορμητικός / παράφρων
Ντιλικάτους (αρσ.): ευγενικός / κομψός / ευαίσθητος
Ντιμέκ (επίρ.): τάχα / λοιπόν / δηλαδή
Ντιμιρτζής (αρσ.): σιδηρουργός
Ντιμπιλαρικός (αρσ.): τεμπέλης / ακαμάτης
Ντιμπιλιά • ντιμπιχανιά (θηλ.): τεμπελιά
Ντιμπιχανάς (αρσ.): τεμπέλης
Ντιμπισίρ' (ουδ.): κιμωλία
Ντιμπίχ' (ουδ.): παρατήρηση
Ντιμπιχιάζου (ρ.): παρατηρώ
Ντιμπιλαρώνουμι (ρ.): ξαπλώνω
Ντινά (θηλ.): Κωνσταντίνα
Ντινέκ' • ντινικές (αρσ.-ουδ.): λαμαρίνα / τετράγωνο λαμαρινένιο δοχείο / μτφ. κουτός
Ντινούς (αρσ.): Κωνσταντίνος
Ντιντής (αρσ.): ομοφυλόφιλος / πούστης
Ντιντώνου (ρ.): τεντώνω / τανύζω
Ντιντώνουμι (ρ.): τεντώνομαι / τανύζομαι / μτφ. ξαπλώνω
Ντιπ • ντιπ για ντιπ • ντιπ κατά ντιπ (επίρ.): καθόλου / τίποτα / εντελώς
Ντιρβέν' (ουδ.): στενή διάβαση
Ντιρβέναγας (αρσ.): άφοβος / νταής
Ντιρβίσης' (αρσ.): δερβίσης / λεβέντης
Ντιργιαντές (αρσ.): ανεπρόκοπος
Ντιργιέμι (ρ.): διστάζω
Ντιρέκ' (ουδ.): χοντρός ξύλινος στύλος / μτφ. ψηλός
Ντιρικώνουμι (ρ.): υψώνω το ανάστημά μου
Ντίρλα (θηλ.): πολύ μεθύσι
Ντιρλίκ' (ουδ.): ζόρι / δυσκολία
Ντιρλικούμα (ουδ.): κορεσμός φαγητού
Ντιρλικώνου • ντιρλικώνουμι (ρ.): γεμίζω την κοιλιά μου
Ντιρμπιές (αρσ.): περιορισμός / έλεγχος ασυδοσίας
Ντιρμπιντέρ'ς (αρσ.): τυχοδιώκτης / υπερήφανος / λεβέντης
Ντιρτιλής (αρσ.): έχει ντέρτι / υποφέρει
Ντισκιρές (αρσ.): δημόσιο έγγραφο
Ντιφτέρ' (ουδ.): κατάσταση
Ντ'λάπ' (ουδ.): ντουλάπι
Ντόλ' (ουδ.): κορύφωση μιας δραστηριότητας / φούρια (βλ. και «ντάλα»)
Ντόμπρους (αρσ.): ευθύς / ειλικρινής
Ντόριασμα (ουδ.): συγκέντρωση κοπαδιού (βλ. και «ντουρός»)
Ντόρους (αρσ.): θόρυβος / φασαρία / προκληθείσα συζήτηση
Ντόρτια (ουδ.): τεσσάρια στα ζάρια
Ντουβάρ' (ουδ.): πέτρινος τοίχος / μτφ. γερός / μειωμένης αντίληψης / βλάκας
Ντουβλέτ' (ουδ.): κράτος / κυβέρνηση
Ντουβρουτζάς (αρσ.): ξάφνιασμα / απρόοπτο
Ντουγάν' (ουδ.): γεράκι / μτφ. χαμηλής νοημοσύνης / βλάκας
Ντούγκας (αρσ.): χαζός
Ντουγκιιάζου (ρ.): ξεπαγιαζώ
Ντουγραματζής (αρσ.): ξυλουργός
Ντουγρού (επίρ.): ίσια / κατ' ευθείαν
Ντουζένια (ουδ.): ρούχα / εφόδια / μεγάλα κέφια / εξάψεις
Ντουζέν'κου (ουδ.): εφαρμοστό

Ντουζίνα (θηλ.): δωδεκάδα

Ντουλαμάς (αρσ.): υφαντό μάλλινο ή μεταξένιο πανωφόρι, που κούμπωνε σταυρωτά (σημερινή «βραχεία») / χωριάτικο γιλέκο

Ντουμάν' (ουδ.): πυκνός καπνός / καταχνιά

Ντουμανιάζου (ρ.): ανάβω μεγάλη φωτιά / γεμίζω καπνό

Ντουμούζ'ς (αρσ.): χοντρός

(Ν)τούμπα (θηλ.): μικρός λόφος / σωρός

Ντουμπανιάζου (ρ.): πρήζομαι

Ντουμπέκ' (ουδ.): πέτρινο γουδί

(Ν)τούμπλα (θηλ.): μεγάλο κρεμαστό φλουρί (δώρο στη νύφη)

Ντουμπλέκ' • ντουμπλέκα (ουδ.-θηλ.): κουδούνα ζώων, που εμπεριέχει μικρότερο κουδούνι

Ντουμπρούκ'ς (αρσ.): γεροδεμένος

Ντουμπρουσύν' (θηλ.): ευθύτητα / ειλικρίνεια

Ντουνέκ' (ουδ.): ράτσα περιστεριών

Ντουνιάς (αρσ.): κόσμος / ανθρωπότητα / κοινωνία

Ντουντούκα (θηλ.): μεταλλικό χωνί, που δυναμώνει τη φωνή / τηλεβόας

(Ν)τουρβάς (αρσ.): μεγάλο τρίχινο σκακούλι, το οποίο προσάρμοζαν στο κεφάλι των ζώων, για να φάνε το περιεχόμενό του / ταγάρι με το οποίο μετέφεραν την τροφή τους οι αγρότες (βλ. και «τρουβάς»)

Ντουρής (αρσ.): κοκκινόχρωμο άλογο

Ντουριάζου (ρ.): συγκεντρώνω το κοπάδι για ξεκούραση

Ντουρλάπ' (ουδ.): ανεμοθύελλα (βλ. και «δρόλαπας / δρουλάπ'»)

Ντουρντουβάν'ς (αρσ.): άσχετος / άτεχνος / αμόρφωτος / χαζός

Ντουρός (αρσ.): συγκέντρωση ζώων (βλ. και «ντόριασμα») / πατημασιές ζώων / μονοπάτι

Ντουρούκ' (ουδ.): λόφος / κορυφή / μτφ. νοητικά καθυστερημένος

Ντούρους (αρσ.): δυνατός / σκληρός / με ίσιο κορμί

Ντουσέκ' (ουδ.): στρωματσάδα

Ντούσκους (αρσ.): σκέτος

Ντουσμάν'ς (αρσ.): εχθρικός / μτφ. κακός χαρακτήρας

Ντραβαλίζουμι (ρ.): προκαλώ φασαρία

Ντράβαλου • ντράβαρου (ουδ.): φασαρία / βάσανο

Ντράγκουμα (ουδ.): πιάσιμο / κράμπα

Ντραγκώνουμι (ρ.): γίνομαι δυσκίνητος / «πιάνομαι» σε κάποιο σημείο του σώματος

Ντράλα (θηλ.): ζαλάδα (βλ. και «αντράλα»)

Ντραλίζουμι (ρ.): ζαλίζομαι (βλ. και «αντραλίζουμι»)

Ντραμαλασιό • ντραμαλασιά (ουδ.-θηλ.): θορυβώδης εκδήλωση / ανακατωσούρα / χαμός

Ντ(ρ)αμιτζάνα (θηλ.): μεγάλο γυάλινο δοχείο με στενό λαιμό (για κρασί ή για τσίπουρο)

Ντρασκαλώνου (ρ.): σκαρφαλώνω / κρεμιέμαι

Ντρασκ'λώ • ντρασκ(ι)λώνουμι (ρ.):

δρασκελώ / ανοίγω τα σκέλια πατών-
τας γερά

Ντρατ'μάς (αρσ.): κεφαλομάντιλο

Ντριλίνοις (αρσ.): από φτηνό βαμβα-
κερό ύφασμα

Ντριμ'ντάην'ς (αρσ.): τρεμουλιάρης

Ντύμα • ντυμασιά (ουδ.): ενδημασία
/ ντύσιμο / επένδυση εξωφύλλου (βλ.
και «πανέρ'»)

Ντώνα (θηλ.): Αντωνία

(Ν)υπνιάζουμι (ρ.): ονειρεύομαι

(Ν)υπνιάρ'ς (αρσ.): υπναράς

(Ν)υπνουφαγός (αρσ.): κοιμάται και
τρώει / τεμπέλης

Νυσταλέας (αρσ.): νυσταγμένος

Νυστ(ρ)ί (ουδ.): νυστέρι

Νυφαριά (θηλ.): νύφη

Νυχουβουλιάζουμι (ρ.): έχω ανησυ-
χία / ανακατεύομαι κάτω από το σκέ-
πασμα

Νυχτέρ' (ουδ.): ολονυχτία γυναικών
για διασκέδαση ή για εργασία

Νυχτριεύου (ρ.): κάνω νυχτέρι / αγρυ-
πνώ

Νυχτουβάτ'ς (αρσ.): υπνοβάτης

Νυχτουπόρτ'σσα (θηλ.): ανήθικη γυ-
ναίκα

(Ν)ώμοις (αρσ.): ώμος

Ξάγναντου (ουδ.): ξέφωτο

Ξαγόριμα (θηλ.): εξομολόγηση

Ξαγουρεύου (ρ.): εξομολογώ

Ξαγουρνώ (ρ.): εξαγοράζω / αξίζω

Ξαδειάζου (ρ.): ευκαιρώ

Ξάδειους (αρσ.): εύκαιρος

Ξαίνου (ρ.): επεξεργάζομαι μαλλί στη
λανάρα (λαναρίζω), για να γίνει νήμα

Ξαλλάζου (ρ.): αλλάζω ρούχα

Ξαλουνίζου (ρ.): τελειώνω το αλώνι-
σμα

Ξαλών'σμα (ουδ.): τέλος αλωνίσματος

Ξαμ'νιάρ'κους (αρσ.): εξαμηνίτικος

Ξαμουλάου (ρ.): αφήνω κάτι να φύγει
/ ρίχνω

Ξαμουλ'μένους (αρσ.): ορμητικός

Ξάμουμα (ουδ.): άπλωμα χεριού

Ξαμώνου (ρ.): βλ.«αξαμώνου»

Ξανάβω (ρ.): φουντώνω / μτφ. θυμώ-
νω

Ξανά-μανά (επίρ.): πάλι τα ίδια

Ξανασαίνου (ρ.): παίρνω ανάσες / συ-
νέρχομαι

Ξανάστρουφ' (θηλ.): σφαλιάρα

Ξανιγρώνου (ρ): φανερώνω κάτι ξεχα-
σμένο / φέρνω στην επιφάνεια

Ξανιγρώνουμι (ρ): ξεσηκώνομαι

Ξανοίγου (ρ.): καλύτερεύω

Ξαντίριμα (ουδ.): ιχνηλάτηση ζώου

Ξάου • ξιούμι (ρ.): ξύνω • ξύνομαι

Ξαπλαρίκα (θηλ.): άνετο ξάπλωμα

Ξαπλαρώνου (ρ.): ξαπλώνω άνετα

Ξαπουλίδια (ουδ.): νέα κλαδιά

Ξαπουλ'μένους (αρσ.): απελευθερω-
μένος

Ξαπουλνώ (ρ.): εξαπολύω / αφήνω

Ξαπουμένου • Ξαπουμνήσκου (ρ.):
μένω τελευταίος / μένω χωρίς εφόδια

Ξαπουσταίνου (ρ.): ξεκουράζομαι

Ξαραχνιάζου (ρ.): καθαρίζω απ' τις α-

ράχνες	τη φωτιά
Ξαρίζου (ρ.): αερίζω	Ξιασπρίζου (ρ.): ασπρίζω
Ξάσπρους (αρσ.): ανοιχτόχρωμος / ξεθωριασμένος	Ξιάσπρους (αρσ.): ασπριδερός
Ξαστόηστος (αρσ.): αφηρημένος / ξεχασμένος	Ξιάφ' (ουδ.): βλ. «κουσιάφ»
Ξαστουχώ (ρ.): ξεχνώ	Ξιβγάζου (ρ.): ξεπλένω ρούχα / ξεπροβοδίζω / ανταπεξέρχομαι σε υποχρέωση
Ξάφου (θηλ.): χρυσάφω	Ξιβγαίνου (ρ.): δεν έχω πλέον υποχρέωση / αναμετρώμαι / βγαίνω από την κλεισούρα μου
Ξαφρίζου (ρ.): καθαρίζω τον αφρό φαγητού / μπφ. κλέβω	Ξιβγαλμένους (αρσ.): ξεπεταγμένος / πεπειραμένος / ξεπλυμένος
Ξέβγαλμα (ουδ.): ξέπλυμα ρούχων / ξεπροβοδίσιμα	Ξιβγαλμέν' (θηλ.): γυναίκα του δρόμου
Ξέγδαρμα (ουδ.): ελαφρύ γδάρισιμο	Ξιβουτανίζου (ρ.): ξεριζώνω αγριόχορτα γύρω από καλλιέργεια
Ξείπα (ρ.): αναιρώ όσα είπα	Ξιγιννώ (ρ.): γεννάω / βοηθώ στον τοκετό
Ξέμπαρκους (αρσ.): μόνος, χωρίς συντροφιά	Ξίγκ' (ουδ.): λίπος ζώων
Ξέμουαλους (αρσ.): χωρίς μυαλό / ανόητος	Ξίγκλα (θηλ.): μεταλλική βέργα με τρύπες, για να τεντώνει και να κρατά ίσιο το υφαντό
Ξένα (ουδ.): ξενιτιά	Ξιγλίζου (ρ.): εξαλείφω / εξαφανίζω
Ξέρα (θηλ.): βράχος που εξέχει απ' την επιφάνεια θάλασσας ή ποταμού / απότιστο έδαφος	Ξιγουφιάζουμι (ρ.): μου βγαίνει ο γοφός / κουράζομαι από έντονες κι απότομες κινήσεις
Ξέφλιας (αρσ.): ελαφρόμυαλος	Ξιγουρίζου (ρ.): συνέρχομαι / βελτιώνομαι
Ξέφουτου (ουδ.): ανοιχτωσιά δάσους / θαμνώδης τόπος	Ξιδίνου (ρ.): εκτονώνομαι / διασκεδάζω
Ξέχουρα (επίρ.): χώρια / χωριστά	Ξιδουματζιάφα • Ξιδουπαπάρα (θηλ.): σούπα με ξίδι, νερό και ψωμί
Ξ(ι)ακρίζου (ρ.): αφαιρώ κάτι περιττό / αποταμιεύω / προσπαθώ ν' ανακαλύψω κάτι	Ξιδουπάν' • Ξιδόπανου (ουδ.): πανί βρεγμένο με ξίδι (για τον πυρετό)
Ξιάλ' (θηλ.): η μεταλλική ξύστρα του “(γ)υιού”	Ξιέμι • Ξιούμι (ρ.): ξύνομα
Ξιαντιρεύου (ρ.): ακολουθώ τις “αντίρες” (ίχνη) του ζώου (βλ. και «αντιριούμι»)	Ξιζαλννού (ρ.): ξεφορτώνω
Ξιαρίζου (ρ.): καθαρίζω τον στάβλο από περιττώματα ζώων / αναμοχλεύω	Ξιζεύου (ρ.): βγάζω τον ζυγό του ζώου

- Ξιζώνουμι** (ρ.): βγάζω τη ζώνη μου
- Ξιθαρρώ** (ρ.): παίρνω θάρρος
- Ξιθιρίζου** (ρ.): τελειώνω το θέρισμα
- Ξιθ'λुकώνου** (ρ.): ξεκουμπώνω
- Ξιθ'μαίνου** (ρ.): ανακουφίζομαι / εκτονώνομαι
- Ξίκ'** (ουδ.): ελλιποβαρές / μπφ. ζημιά
- Ξικάμ(ν)ου** (ρ.): εξοντώνω / απαλλάσσομαι από κάτι
- Ξικατ'νιάζου** (ρ.): φορτώνω εξαντλητικά κάποιον / εκθέτω κάποιον δημοσίως με βαριές κουβέντες
- Ξικλαρίζου** (ρ.): κλαδεύω
- Ξικουκκίζου** (ρ.): βγάζω κόκκους (συνήθως, από βαμβάκι)
- Ξικουλιάρα** (θηλ.): πρόστυχη γυναίκα
- Ξικουλουμπαρίζουμι** (ρ.): ξεγυμνώνομαι
- Ξικουλώνουμι • Ξιπατώνουμι** (ρ.): εξουθενώνομαι / καταβάλλω πολύ μεγάλη προσπάθεια
- Ξικουμπίζουμι** (ρ.): φεύγω άρον-άρον
- Ξικουρνιαχτίζου** (ρ.): καθαρίζω τις αράχνες
- Ξικόφτου** (ρ.): αποκλείω / απομακρύνομαι
- Ξικρού(ζ)ου** (ρ.): ξεδίνω / χαλαρώνω
- Ξίκ'ς** (αρσ.): ελαφρόμυαλος / χαζός
- Ξιλαγαρίζου** (ρ.): καθαρίζω / ξεθολώνω
- Ξιλαγαρίζουμι** (ρ.): πεινώ πολύ
- Ξιλημιάζου** (ρ.): περνάω τη μέρα μου / συχνάζω
- Ξιλιγώνουμι** (ρ.): εξαντλούμαι από πείνα ή κούραση
- Ξιλουζ'γιάζου** (ρ.): ξεμπερδεύω / μπφ. διευθετώ μια κατάσταση ή παρεξήγηση
- Ξιλου(γ)ιάζου** (ρ.): ξελοιάζω / ενθουσιάζω
- Ξιμανιάζου** (ρ.): εκτονώνομαι / βγάζω το άχτι μου
- Ξιματιάζου** (ρ.): διώχνω βασκανία (το "μάτιασμα")
- Ξιματίζου** (ρ.): καθαρίζω κουκιά (βγάζω το «μάτι», τη μαύρη γραμμή του περιβλήματός τους)
- Ξιμάτ'σμα** (ουδ.): καθάρισμα κουκιών
- Ξιμισιάζουμι** (ρ.): πονάει η μέση μου από το πολύ βάρος που σηκώνω
- Ξιμουναχιάζου** (αρσ.): απομονώνω κάποιον / συναντώ κάποιον ιδιαιτέρως
- Ξιμουραμένους** (αρσ.): χωρίς μυαλό
- Ξιμουρφώνουμι** (ρ.): αλλάζω όψη
- Ξιμουσταλιάζου** (ρ.): περιμένω υπομονετικά στο κρύο / παρατηρώ κάτι επί ώρα
- Ξιμπιλιαδιάζου** (ρ.): τελειώνω εκκρεμότητες που με απασχολούν
- Ξιμπιλιάδιασμα** (ουδ.): απαλλαγή από υποχρεώσεις
- Ξιμπλέτσιουτους** (ρ.): γυμνός από τη μέση και πάνω
- Ξιμπλιτσιάζουμι** (ρ.): μένω γυμνός από τη μέση και πάνω
- Ξιμπουλώνου** (ρ.): ξεβουλώνω
- Ξιμπουρδάου** (ρ.): αφήνω να τρέξει νερό απότομα
- Ξιμπουσκάρου** (ρ.): χαλαρώνω σφιχτό δέσιμο
- Ξιμπρουσιάζου** (ρ.): επιπλήττω / αποκαλύπτω άσχημες πράξεις κάποιου

Ξιμυρ'σμένου (ουδ.): αυτό που δεν έχει μυρωδιά / ο άνοστος (χωρίς σημασία) λόγος
Ξινάρ' (ουδ.): αξίνα / κασμάς
Ξινηστ'κώνουμι (ρ.): πεινώ πολύ
Ξινηρώνου (ρ.): αναθυμάμαι
Ξινηχώνου (ρ.): ξεθάβω / βγάζω οστά νεκρού από τάφο
Ξινούρα (θηλ.): πολλοί ξένοι επισκέπτες
Ξινουτάφια (ουδ.): νεκροταφείο για ξένους
Ξιντρουπιάζου (ρ.): αποκαλύπτω / διασύρω
Ξιντύνατους (αρσ.): ξεντυμένος / γυμνός
Ξιου! (επίρ.): διώχνω πτηνό
Ξιόψ' (επίρ.): επιφανειακά / επιπόλαια (βλ. και «ξιώπιτσα»)
Ξιπα(γ)ιάζου (ρ.): κρυώνω πολύ
Ξιπαραδιάζουμι (ρ.): ξεμένω από λεφτά / ξοδεύω πολλά
Ξιπάζουμι (ρ.): τρομάζω
Ξιπαρμένους (αρσ.): αλλοπαρμένος / ανόητος
Ξιπαρταλιάζου (ρ.): κουρελιάζω, σχίζω υφάσματα σε μικρές λωρίδες, για να υφανθούν / μτφ. ξεφτιλίζω
Ξιπαρταλιασμένους (αρσ.): κουρελιάρης
Ξιπαστρέου (ρ.): καθαρίζω / μτφ. κάνω φόνο
Ξιπατάου (ρ.): φεύγω δια παντός
Ξιπατουμέν' (θηλ.): ανήθικη γυναίκα
Ξιπατώνου (ρ.): ξεριζώνω / αφανίζω
Ξιπατώνουμι (ρ.): μτφ. κουράζομαι υ-

περβολικά
Ξιπιδιάζου (ρ.): παύω να τεκνοποιώ
Ξιπιζεύου (ρ.): ξεκαβαλικεύω / τελειώνω κάποια διαδρομή / ξεφορτώνω από ζώο
Ξιπιζώνουμι (ρ.): βγάζω τα ρούχα μου
Ξιπιρ'σεύου (ρ.): περισσεύω / εξέχω
Ξιπιταρούδ' (ουδ.): πουλί, που μόλις άρχισε να πετάει / μτφ. μικρό παιδί
Ξιπίτηδης (επίρ.): επίτηδες
Ξιπιτσαλώνου • Ξιπιτσιάζου (ρ.): ξεφλουδίζω / ξεπετσώνω
Ξιπλατίζουμι (ρ.): κουράζεται πολύ η πλάτη μου / κουβαλώ μεγάλο φορτίο
Ξιπουδαριάζουμι (ρ.): ξεθεώνομαι από το περπάτημα
Ξιπουπ'λιάζου (ρ.): αφαιρώ πούπουλα / καθαρίζω / απαλλάσσω από κάτι άχρηστο
Ξιπουπ'λιασμένους (αρσ.): χωρίς πούπουλα / μτφ. γυμνός
Ξιπρουβουδώ • Ξιπρουβουδίζου (ρ.): κατευσδώνω / ξεβγάζω στον δρόμο
Ξιπυρχαίνου (ρ.): παύω να καίω
Ξιράδ' (ουδ.): ξερό κλαδί / μτφ. δυσκίνητο μέλος του σώματος
Ξιρακιανός (αρσ.): με αδύνατη όψη
Ξιραϊλα (θηλ.): ανομβρία
Ξιρατό (ουδ.): ξέρασμα / εμετός
Ξιρ'κός (αρσ.): δεν ποτίζεται
Ξιρός (αρσ.): πεθαμένος
Ξιρουγιάζουμι (ρ.): πέφτουν οι ρόγες μου / σαπίζω
Ξιρουλιθιά (θηλ.): περίφραξη από πέτρες χωρίς λάσπη
Ξιρουμπούκ' (ουδ.): φτωχό φαγητό

- Ξιρουσταλιάζου** (ρ.): στέκομαι περιμένοντας επί ώρα
- Ξιρουσφύρ'** (ουδ.): ποτό χωρίς μεζέ
- Ξιρουφάι** (ουδ.): ξηρά τροφή
- Ξισαγουνιάζουμι** (ρ.): μτφ. αδυνατίζω πολύ
- Ξισέρνου** (ρ.): τραβάω / βγάζω / χάνω την ερωτική ορμή (για ζώα)
- Ξισκάου** (ρ.): απαλλάσσομαι απ' τις έγνοιες / ξεκουράζομαι
- Ξισκαρίζου** (ρ.): βόσκω κοπάδι τη νύχτα (βλ. και «σκαρίζου»)
- Ξισκίζου** (ρ.): σκίζω / κόβω
- Ξισκίζουμι** (ρ.): κόβομαι / μτφ. καταβάλλω μεγάλη προσπάθεια
- Ξισκλιδ'** (ουδ.): αποκολλημένο κομμάτι
- Ξισκλιδίζου** (ρ.): διαμελίζω
- Ξισκλιδίζουμι** (ρ.): υποφέρω απ' το άνοιγμα των σκελών λόγω ταλαιπωρίας
- Ξισκώνου** (ρ.): αναστατώνω / αντιγράφω
- Ξισ'λόιστους** (αρσ.): ασυλλόγιστος / επιπόλαιος
- Ξισ'μάζουχτους** (αρσ.): ατημέλητος
- Ξισουγέβου** (ρ.): χαλώ τις συγγενικές σχέσεις
- Ξισπουριάζου • Ξισπουριάζου** (ρ.): ξεχωρίζω σπόρους
- Ξισταυρίζουμι** (ρ.): με πονάει η μέση («σταυρί», βλ. λέξη)
- Ξισταχυάζου** (ρ.): βγάζω στάχυ / ωριμάζω
- Ξιστέρ'** (ουδ.): ξαστεριά
- Ξιστιλιάζου(μι)** (ρ.): κουράζομαι / εξαντλούμαι
- Ξιστοιχίζου • Ξιστοιχώ** (ρ.): παραιτούμαι από "στοιχότς" (βλ. λέξη) / αφήνω την υπηρεσία μου
- Ξιστρίβου** (ρ.): ξεφεύγω
- Ξιστριμμένους** (αρσ.): χαζοχαρούμενος
- Ξιπάζου** (ρ.): ρωτώ / ερευνώ
- Ξιτανύζου** (ρ.): τεντώνω / μακραίνω
- Ξιτζιαλιάζου** (ρ.): ξεκοιλιάζω / βγάζω τα έντερα
- Ξιτίναγμα** (ουδ.): τίναγμα ρούχων / ξεσκόνισμα / μεγάλωμα / μτφ. απόρριψη / αποτυχία
- Ξιτ'νάζου** (ρ.): τινάζω ρούχα / ξεσκοινίζω
- Ξιτ'νάζουμι** (ρ.): ξεσκοινίζομαι / ξεπετάγομαι απότομα / μεγαλώνω / μτφ. εξετάζομαι εξονυχιστικά / μένω άφραγκος
- Ξιτουπιάζουμι** (ρ.): αλλάζω θέση
- Ξιτσιπούμα • Ξιτσιπουσιά** (ουδ.): ξεδιαντροπία
- Ξιτσιπούτους** (αρσ.): ξεδιάντροπος
- Ξιφαντουμάς** (αρσ.): γλεντζές
- Ξιφαντώνου** (ρ.): γλεντώ
- Ξιφέγγου** (ρ.): μτφ. γίνομαι πολύ αδύνατος
- Ξιφί** (ουδ.): σπαθάκι / μαχαιράκι / νυστέρι
- Ξιφουρνίζου** (ρ.): ξεφουρνίζω / μτφ. αποκαλύπτω
- Ξιφρίζου** (ρ.): τρομάζω
- Ξιφτάου • Ξιφτίζου • Ξέφτ'σα** (ρ.): ξεφτίζω • ξέφτισα
- Ξιφτέρ'** (ουδ.): μικρό γεράκι / εξαπτέρυγο / μτφ. πολύ έξυπνος άνθρωπος

- Ξιχαρβαλουμένους** (αρσ.): διαλυμένος / αποσυνθεμένος
- Ξιχέζω** (ρ.): ξεσκατώνω / μτφ. βρίζω προσβλητικά
- Ξιχιριάζουμι** (ρ.): ταλαιπωρώ τα χέρια μου
- Ξιχουλιάζω** (ρ.): ξεθυμώνω
- Ξιχουνιάζω** (ρ.): βγάζω κάτι σκάβοντας
- Ξιψειρίζω** (ρ.): καθαρίζω από ψείρες / μτφ. ψάχνω εξονυχιστικά
- Ξ'λάγγουρου** (ουδ.): άγουρο πεπόνι, σαν αγγούρι / μτφ. ψηλός και άχαρος
- Ξ'λάς** (αρσ.): δασεργάτης
- Ξ'λόκουτα** (θηλ.): μτφ. πολύ αδύνατη
- Ξ'λόχτια** (ουδ.): πλευρές του αλετριού, που ανοίγουν την αυλακιά
- Ξ'λόχτινου** (ουδ.): δύο οριζόντια ξύλα με αυλακίες, δεμένα με δύο μικρότερα ξύλα κάθετα, μέσα στα οποία τοποθετείται το χτένι
- Ξ'μίζω** (ρ.): ξηλώνω και αποκαθιστώ κάτι πλεχτό
- Ξ'νά** (ουδ.): λαχανικά διατηρημένα σε ξίδι και αλάτι (βλ. και «τουρσί»)
- Ξ'νάδα** (θηλ.): μαγιά γιαουρτιού
- Ξ'νούτσ'κους** (αρσ.): λίγο ξινός
- Ξόβιργα** (θηλ.): παγίδα για πουλιά
- Ξό(γ)ανου** (ουδ.): ξύλινο άγαλμα / μτφ. άσχημος / ανόητος / σκιάχτρο στα χωράφια
- Ξόδ'** (ουδ.): εκφορά νεκρού
- Ξόδιασμα** (ουδ.): ξόδεμα
- Ξόλτους • Ξόλτ'** (αρσ.-θηλ.): γυρολόγος(α) / αδέσποτος(η) / μτφ. ζητιάνος(α) / κακοντυμένος(η)
- Ξόμπλ'** (ουδ.): κέντημα / μτφ. κουτσομπολιό
- Ξουδιάζω** (ρ.): ξοδεύω
- Ξουλ'ταρέου** (ρ.): τριγυρνών άσκοπα
- Ξουλ'ταρικό'** (ουδ.): άσκοπο τριγύρισμα
- Ξουμάχους** (αρσ.): εργαζόμενος στα χωράφια
- Ξουμίζω** (ρ.): επιδιορθώνω πλεχτό / ξηλώνω και ξαναπλέκω
- Ξουμπλιάζω** (ρ.): στολίζω / παρατηρώ κεντήματα / μτφ. κουτσομπολεύω
- Ξουμ'σμένου** (ουδ.): επιδιορθωμένο πλεχτό
- Ξούνα** (θηλ.): μικρό ψωμί “πλεξούδα” / πασχαλιάτικο τσουρέκι με αβγό στη μέση / μτφ. απαξιωτικός γυναικείος χαρακτηρισρισμός
- Ξούρα** (θηλ.): ξύρισμα
- Ξουτικό** (ουδ.): πνεύμα λαϊκής παράδοσης / στοιχειό
- Ξόψ'** (επίρ.): εξ όψεως
- Ξ'τέλ'** (ουδ.): πιάτο με κόλλυβα
- Ξ'τόδουλος** (αρσ.): Χριστόδουλος
- Ξ'τόφουρος** (αρσ.): Χριστόφορος
- Ξυλαμίδ'** (ουδ.): ξύλινο εργαλείο, σαν μαχαίρι (προωθητήρας), που έσπρωχνε το σιτάρι και τ' άχυρα, για να καθαρίζει το αλώνι
- Ξυλαμίδας** (αρσ.): λεπτός και ψηλός
- Ξυλικ'** (ουδ.): βλ. «τσιλικ'»
- Ξυλουκέρατου** (ουδ.): χαρούπι
- Ξ(υ)νώρας** (επίρ.): πριν νυχτώσει / πάνω στην ώρα
- Ξυπουλ'ταρία • Ξυπουλ'ταρικό' • Ξυπουλ'ταριό** (θηλ.): Ξυπολυσιά / Ξυπόλυτο περπάτημα

Ξυπουλ'ταρίζου (ρ.): κυκλοφορώ ξυπόλυτος

Ξυπουλ'τώνουμι (ρ.): βγάζω παπούτσια και κάλτσες (μένω ξυπόλυτος)

Ξύσμα (ουδ.): κομμάτι ξυσμένης φλούδας

Ξυστρίζου (ρ.): ξύνω ζώο με ξύστρα ("ξυστρί")

Ξυστρί • Ξύστρου (ουδ.): σίδερο με το οποίο έξυναν τα ζώα ή τους τοίχους (με πεσμένους σοβάδες)

Ξυφαίνου (ρ.): τελειώνω την ύφανση

Ξώπιτσα (επίρ.): επιφανειακά / επιπόλαια (βλ. και «ξιόψ'»)

Ξώφαλτσα (επίρ.): ξυστά / μόλις ακουμπώντας

Ο

Όγκουμα (ουδ.): βαρυστομαχιά

Όμπουτι (σύνδ.): όποτε

Όμπουος (αρσ.): πύον

Όνι - όνι (επίρ.): παιδιάστικος επικήδειος ψαλμός

Όντας (σύνδ.): όταν

Όξ κι ξιρός • όξ'νους (επίφ.): απόρριψη αρνητικής απάντησης (απάντηση στο «όχι»)

Όξου (επίρ.): έξω

Όπα • όπαλα! (επιφ.): σήκω πάνω / έκφραση ευθυμίας

Όρανι (ρ.): φύγε

Όργουος (αρσ.): όργωμα / λωρίδα του χωραφιού, που σχηματιζόταν από το όργωμα

Όρνιου (ουδ.): όρνεο / άγριο πουλί / μτφ. ηλίθιος / βλάκας

Όρ'σι (ρ.): ορίστε

Όσνοι (αντων.): όσοι

Ουά! (επιφ.): έκπληξη

Ουβριός (αρσ.): Εβραίος

Ούγκξι! (επιφ.): εντολή για το σταμάτημα γαϊδάρου (βλ. και «τσούγκξ»)

Ουδεύου (ρ.): πορεύομαι

Ούδι (επίρ.): ούτε / μήτε

Ουζαντίζου (ρ.): καθυστερώ

Ουζούν'ς (αρσ.): ψηλός

Ουιντίζου (ρ.): κάνω παρέα / συναναστρέφομαι

Ουκά (θηλ.): μονάδα βάρους, ίση με 1.280 γραμμάρια

Ουκάρ'κουος (αρσ.): ζυγίζει μία οκά

Ουκνεύου (ρ.): τεμπελιάζω / βαριέμαι

Ουκνιάρ'ς (αρσ.): τεμπέλης

Ούλνοι (αρσ.): όλοι

Ουλότιλα (επίρ.): εντελώς

Ουλούθι (επίρ.): παντού

Ουλούρμου! (επίρ.): μέχρις εδώ! / αν είναι δυνατόν!

Ούλουος (αρσ.): όλος

Ουμούτ' (ουδ.): ελπίδα / προσδοκία

Ούμπαλα (ουδ.): όρχεις

Ούμπασι! (επιφ.): αμάν πιά! / έκφραση τρομάρας ή δυσαρέσκειας

Ουμπέτ (ουδ.): ύπνος (βλ. και «νουιμπέτ'»)

Ουμ'τίζου (ρ.): περιμένω

Ουμώνου / ώμουσα (ρ.): ορκίζομαι - ορκίστηκα

Ουντάς (αρσ.): δωμάτιο / καθιστικό

Ουντίζου (ρ.): ταιριάζω

Ουξαπουδός (αρσ.): Διάβολος
Όρασι! (ρ.): φύγε!
Ουργιά (θηλ.): μονάδα μέτρησης μήκους ίση με 1,828 μ.
Ουργιάζου (ρ.): αποπαίρνω κάποιον
Ούργιασμα (ουδ.): επίπληξη
Ούρδα (θηλ.): μυτζήθρα (πιεσμένα υπολείμματα τυριού από άλμη)
Ουρίζου (ρ.): κατέχω ιδιοκτησία / κυβερνώ / διατάζω
Ουριό (ουδ.): ωραίο
Ούρλιακας (αρσ.): ανόητος
Ουρλιέμι • ουρλιούμι (ρ.): ουρλιάζω / φωνάζω δυνατά
Ουρμάν' (ουδ.): ρουμάνι / δάσος
Ουρμήνεια (θηλ.): συμβουλή
Ουρμηνέβου (ρ.): συμβουλεύω / εξηγώ
Ουρμός (αρσ.): αρμαθιά
Ουρμώνου (ρ.): κατευθύνω ζώο ή κοπάδι με χειρονομίες και κραυγές

Ουρνέκ' (ουδ.): στολίδι
Ουρσουήζ'ς (αρσ.): γρουσουήζης / ζημιάρης / ανάποδος
Ουρταλικ' (ουδ.): συνεταιρικό
Ουρτσώνουμι (ρ.): σηκώνομαι / τινάζομαι
Ουρτώνου (ρ.): κάνω κάτι σωστά / καταλαβαίνω / κόβει το μυαλό μου
Ουστ! (επιφ.): διώξιμο σκύλου
Ουτούρ! (επιφ.): κάτσε!
Ουφίος (αρσ.): φίδι
Όφιος (αρσ.): άνθρωπος με δηλητήριο φιδιού / σκοτεινός / ύπουλος
Ουχ'νουκιντρί'ς (αρσ.): οχιά με κεντρί
Όχρητα (θηλ.): εχθρότητα
Ουχρός (αρσ.): εχθρός / αντίπαλος
Όχιντρα • όχ'να (θηλ.): οχιά
Όχτους (αρσ.): χώρισμα ανάμεσα σε χωράφια / όχθη / απότομος βράχος
Όψ'μους (αρσ.): αργός / ύστερος

Π

Πααίνου / πάψα (ρ.): πηγαίνω / πήγα
Παγάδα (θηλ.): ηρεμία / ησυχία
Παγαδώνου (ρ.): ξεθυμαίνω / ηρεμώ (βλ. και «μουλαϊμίζου»)
Παγάνα • παγανιά (θηλ.): ομαδική οργανωμένη ανίχνευση άγριων ζώων / ενέδρα
Παγανά (ουδ.): καλικάντζαροι / δαιμονικά
Παγγούρ' (ουδ.): ράτσα περιστεριών
Παγκάρ' (ουδ.): χώρος του ναού όπου στέκονται οι επίτροποι της εκκλησίας / έσοδα από τον "δίσκο"

Παζάρ' • παζαρ'λικ' (ουδ.): συμφωνία / διαπραγματεύση / υπαίθρια αγορά
Παζαράκια (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Κρυσπηγής
Παζαρεύου (ουδ.): διαπραγματεύομαι
Παζαρλήδης (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) Δίκορφο
Παθός (αρσ.): με δυσάρεστη εμπειρία
Παϊβάν' (ουδ.): ιμάντας δεμένος στα πόδια αλόγων, για μικρό βηματισμό
Παϊδ' (ουδ.): πλευρό
Παϊτόν' (ουδ.): τετράτροχη άμαξα, που σέρνεται από άλογο

- Παλαβάδα • παλαβουμάρα • παλα-βουσιά** (θηλ.): τρέλα
- Παλαβός** (αρσ.): τρελός
- Παλάβρου** (θηλ.): τρελή
- Παλαβώνου** (ρ.): τρελαίνω-τρελαίνομαι
- Παλαϊζου** (ρ.): τριγυρνώ / ψάχνω / περιπλανιέμαι
- Παλαμάρ'** (ουδ.): караβόσκοινο
- Παλαμαριά** (θηλ.): ξύλινο "γάντι" (το φορούσαν οι θεριστές, για να μη τραυματίζονται από το δρεπάνι)
- Παλαμαριάζου** (ρ.): αρπάζω με την παλάμη μου / χουφτώνω
- Παλαμίζου** (ρ.): αλείφω με την παλάμη / σοβατίζω / λασπώνω πάτωμα
- Παλαμουδέρνου** (ρ.): κάνω χειρωνακτική δουλειά / χτυπώ τις παλάμες / με πονούν οι πατούνες από το πολύ περπάτημα / μτφ. περιπλανιέμαι / κουράζομαι
- Παλάμ'σμα** (ουδ.): άλειμμα με την παλάμη / σοβάτισμα
- Παλιάμπια** (ουδ.): παλιά αμπέλια
- Παλιάτσους** (ουδ.): γελωτοποιός / μτφ. ανυπόληπτος
- Παλιμούσκ'** (ουδ.): αρσενικό μοσχάρι
- Παλιόπραμα** (ουδ.): δεν έχει αξία / μτφ. παλιάνθρωπος
- Παλιουλαδίτ'ς** (αρσ.): καταγόμενος από την «Παλιά Ελλάδα» (κάτω από τη Θεσσαλία)
- Παλιουμέτουχου** (ουδ.): παλιό μετόχι
- Παλιουμπ'γάδα** (θηλ.): παλιά πηγάδα
- Παλιούρ' • παλιουριά** (ουδ.-θηλ.): αγκαθωτός θάμνος / φυσικός φράχτης
- Παλιουχορίτ'ς** (αρσ.): κάτοικος της Παλαιόχωρας
- Παλιουχορ'νός** (αρσ.): κάτοικος του Παλιοχωρίου
- Παλνοί** (αρσ.): παλιοί
- Παλούκ'** (ουδ.): πάσσαλος / δοκάρι / μτφ. δυσκολία
- Παλουκουκάφτ'ς** (αρσ.): καίει παλούκια / μτφ. ο μήνας Μάρτιος
- Παλουκώνουμι** (ρ.): κάθομαι κάτω ή-συχος
- Παλτισού** (θηλ.): κοντό παλτό
- Παναγία** (επίρ.): μτφ. κρεμάμενο από ψηλά και κατακόρυφα (βλ. και «πανουθιό»)
- Πανά(γ)ιου** (θηλ.): Παναγιώτα
- Πανάδα** (θηλ.): κιτρινοκόκκινοι λεκέδες στο πρόσωπο / φακίδες
- Πανα(γ)ής** (αρσ.): Παναγιώτης
- Παναϋρ'** (ουδ.): πανηγύρι
- Πανέρ'** (ουδ.): καλαμόπλεχτη λεκάνη (πλατύ καλάθι) / επένδυση εξωφύλλου (βλ. και «ντύμα»)
- Πανιρώνου** (ρ.): "ντύνω" το εξώφυλλο τετραδίου
- Πανιάζου** (ρ.): χλομαίζω / γίνομαι σαν πανί (άσπρος)
- Πανουγόμ'** (ουδ.): το πάνω-πάνω κομμάτι / πρόσθετο βάρος
- Πανουθιό** (επίρ.): από πάνω / από ψηλά (βλ. και «παναγία»)
- Πανούκλα** (θηλ.): πανώλη / λοιμός / μτφ. γυναίκα με κακό χαρακτήρα
- Πανουμίτ'ς** (αρσ.): κάτοικος της Επανομής
- Πανουπιαστά** (επίρ.): στοιβαγμένα

- Πανουπροϊκ'** (ουδ.): πρόσθετη προϊ-
κα
- Πανουστάφ'λα** (ουδ.): σταφύλια με ε-
λάχιστες ρόγες, τα οποία ξέμεναν στις
κληματισίδες
- Πανουτιάζου** (ρ.): βάζω κομμάτι υφά-
σματος πάνω σε άλλο ύφασμα
- Πανουτό** (ουδ.): ρούχο που φοριέται
πάνω από το κανονικό
- Πάντα** (θηλ.): μεριά / άκρη / υφαντό δι-
ακοσμητικό τοίχου
- Παντατίφ** (ουδ.): μενταγιόν
- Παντέρ'μους** (αρσ.): ολομόναχος
- Παντιλέμουνας** (αρσ.): Παντελεήμο-
νας
- Παντέλους** (αρσ.): Παντελής
- Παντζαράδης** (αρσ.): καλλιεργητές πα-
ντζαριών / μτφ. κάτοικοι του χωριού
Διονυσίου
- Παντρολου(γ)ιέμι** (ρ.): γαμπρίζω
- Πανώριους** (αρσ.): πολύ ωραίος
- Παπάδ'** (ουδ.): βάλανος
- Παπαδίτσα** (θηλ.): πουλί (γνωστό και
ως «καλόγερος»)
- Πάπαλα** (επίρ.): τίποτα / τέλος
- Πα-πα-πα!** (επιφ.): έκπληξη
- Παπάρα** (θηλ.): σούπα με λάδι, ξίδι και
νερό
- Παπάρας** (αρσ.): ανόητος / βλάκας
- Παπαρδέλα** (θηλ.): φλυαρία / μπουρ-
δα
- Παπαρδέλας • παπαρδιλάς** (αρσ.):
μπουρδολόγος / μεγαλόστομος / φλύ-
αρος
- Παπάρια** (ουδ.): όρχεις / (επίρ.): μτφ. α-
ποτυχία σε κάποια δουλειά μας
- Παπαριάζου** (ρ.): μουσκεύω κάτι στο
νερό για να μαλακώσει
- Παπαριές** (θηλ.): υπερβολές/ ανοησί-
ες
- Παπαρώνου** (ρ.): χτυπώ από πίσω / α-
φήνω κάτω με δύναμη
- Παπατζής** (αρσ.): παίζει τον "παπά" /
μτφ. απατεώνας / μπαγαπόντης
- Παπαφίγκους** (αρσ.): τρύπα λυχνари-
ού απ' όπου βγαίνει το φτίλι
- Παπίλα** (θηλ.): κάτω χείλος / εξάνθη-
μα χειλιών / μτφ. σουφρωμα χειλιών
- Παπ'λιάζου** (ρ.): βγάζω εξάνθημα στα
χείλη
- Παπ'λιάκου** (αρσ.): παππούλης / γε-
ράκος
- Παπούδια** (ουδ.): μαγειρεμένα φασό-
λια (ή κουκιά) χωρίς ζουμί
- Παπούλιακας** (αρσ.): το μεγαλύτερο
δάχτυλο
- Παπουριάζου** (ρ.): καμπουριάζω / σου-
φρώνω
- Παπουριασμένος** (αρσ.): καμπουρια-
σμένος / σουφρωμένος
- Παπ'τής** (αρσ.): τσαγκάρης
- Παραβαρώ** (ρ.): μτφ. φορτώνομαι σε
κάποιον / γίνομαι βάρος / ενοχλώ
- Παραβγαίνου** (ρ.): ανταγωνίζομαι
- Παραγινουμένου** (ουδ.): υπερώριμο
- Παραγίνουμι** (ρ.): ωριμάζω πολύ
- Παράγκα** (θηλ.): πρόχειρο παράπηγ-
μα
- Παραγκώμ'** (ουδ.): παρωνυμία / πα-
ρατσούκλι (βλ. και «παρανόμ'», «παρα-
σούμ'»)
- Παραγών'** (ουδ.): γωνιά δίπλα στο τζά-

κι

Παραδάγκαλου (ουδ.): πρησμένος αδέννας / εξόγκωμα

Παραδέρνω (ρ.): δεινοπαθώ / υποφέρω / ταλαιπωρούμαι

Παραδιάζουμι (ρ.): παίρνω παράδες (χρήματα) / βάζω λεφτά στην τσέπη

Παραδίγκις (αρσ.): υποκοριστικό του «παράδις»

Παρακαλιά (θηλ.): παροχή βοήθειας σε φίλο ή συγγενή, για να τελειώσει τις αγροτικές δουλειές του

Παρακαμ(ν)ιός (αρσ.): νυχτέρι κοριτσιών γύρω σε υπαίθρια φωτιά

Παρακατιανός (αρσ.): κατώτερος

Παρακιντές (αρσ.): κοινωνικό παράσιτο / άχρηστος

Παρακούμπαρους (αρσ.): δεύτερος κουμπάρος

Παραλαλώ (ρ.): παραμιλώ

Παραλής (αρσ.): πλούσιος

Παραλουγάου • παραλου(γ)ίζουμι (ρ.): παραληρώ / σκέφτομαι ασυνάρτητα / χάνω το μυαλό μου

Παραλουνίτζ • παραλουν'τάς (αρσ.): ξενομερίτης εργάτης για τα αλώνισμα

Παραλυμένος (αρσ.): ξηλωμένος / διαλυμένος / πρόστυχος

Παραμαγούλις (θηλ.): παρωτίτιδα

Παραμάζουμα (ουδ.): παρασυρμός / μτφ. αυστηρό μάλωμα

Παραμαζώνου (ρ.): σπρώχνω / παρασέρνω / στριμώχνω / μτφ. κατσαδιάζω

Παραμάνα (θηλ.): τροφός / θηλάστρια / καρφίτσα με ασφάλεια

Παραμάσχαλα (επίρ.): κάτω απ' τη μα-

σχάλη

Παραματίζου • παραματώ (ρ.): περνά κλωστές σε μιτάρια του αργαλειού

Παραμπουρώ (ρ.): μπορώ παραπάνω από το κανονικό

Παρανιός • παρανιά (αρσ.-θηλ.): πολύ νέος • πολύ νέα

Παρανόμ' (ουδ.): παρατσούκλι (βλ. και «παραγκώμ', «παρασούμ'»)

Παράνουμα (ουδ.): επώνυμο

Παραπαίρνω (ρ.): μαλώνω

Παραπανίσσιους (αρσ.): περίσσιος

Παραπίσου (επίρ.): αργότερα

Παραπ'λαλώ (ρ.): τρέχω παραπατώντας / τρέχω από δω κι από κει

Παραπόρτ' (ουδ.): μικρή, βοηθητική πόρτα

Παραπούλια (ουδ.): ξεφλούδια λάχανου

Παράς • παράδις (αρσ.): χρήμα / περιουσία

Παρασκάρ' (ουδ.): νυχτερινή βόσκηση

Παρασκάρου (ρ.): βόσκω ζώα τη νύχτα

Παρασόλ' (ουδ.): ομπρέλα

Παρασούμ' (ουδ.): παρατσούκλι / παρωνυμία (βλ. και «παραγκώμ', «παρανόμ'»)

Παρασουμιάζου (ρ.): φτιάχνω παρατσούκλι για κάποιον

Παραστάδια (ουδ.): τα δύο πλαϊνά δοκάρια της πόρτας

Παρασταλιάζου (ρ.): κάθομαι άσκοπα

Παραστάμν' (ουδ.): μικρή στάμνα

Παραστατό (ουδ.): κάσα της πόρτας / κατώφλι

Παραστάτ'ς (αρσ.): εσοχή παραθύρου

- Παραστικάμινους** (αρσ.): βοηθός
- Παράτα** (θηλ.): παράταξη / παρέλαση
- Παράτιρους** (αρσ.): αταίριαστος / ανόμοιος
- Παρα(τ)ουρίζου** (ρ.): ξεμουαλιζομαι / ξεπερνώ τα όρια / ξεθεώνομαι
- Παρατσούκλ'** (ουδ.): παρωνύμιο (βλ. και «παραγκώμ'»)
- Παραφέρνου** (ρ.): παρομοιάζω / μοιάζω
- Παραφ'κίανου** (ρ.): υπερβάλλω
- Παραφ'λάου** (ρ.): στήνω ενέδρα
- Παραφτίδα** (θηλ.): κρόταφος
- Παραχέρ'** (ουδ.): βοηθός
- Παραχουτάκ'** (ουδ.): παραχωμένο ξύλο, σε ομώνυμο παιχνίδι
- Παραχώνου** (ρ.): σκεπάζω με χώμα / θάβω
- Παρδαλιάζου** (ρ.): αλλάζω χρώματα / αρχίζω να ωριμάζω
- Παρδάλιασμα** (ουδ.): έναρξη ωρίμανσης φρούτων
- Παρδαλή • παρδάλου** (θηλ.): πολύχρωμη / μτφ. πόρνη
- Παρδαλός • παρδάλ'ς** (αρσ.): ποικιλόχρωμος
- Παρέκ'** (επίρ.): παρακεί / παραπέρα
- Παρηγόρια • παρηγουριά** (θηλ.): συμπαράσταση στους συγγενείς του νεκρού
- Πάρθ'καν** (ρ.): αρραβωνιάστηκαν
- Πάρλα • παρλαπίπα** (θηλ.): φλυαρία /μπούρδα / σαχλαμάρα
- Παρλαπανιάζου** (ρ.): τσαλακώνω τα ρούχα
- Παρλαπάν'ς** (αρσ.): με τσαλακωμένα ρούχα / ατημέλητος
- Παρλιακός** (αρσ.): ανισόρροπος / παράλογος
- Παρλιακώνουμι** (ρ.): αποβλακώνομαι / τα χάνω
- Παρμένους** (αρσ.): χαζούλης / σαλεμένος
- Πάρουρα** (επίρ.): πέρα από την ώρα / καθυστερημένα / αργά
- Πάρτ'** (θηλ.): εαυτός / μερίδιο
- Παρτάλ'** (ουδ.): παλιόρουχο / κουρέλι / μτφ. κακοντυμένος
- Παρταλιάζου** (ρ.): κουρελιάζω
- Παρτσ(ι)άδ'** (ουδ.): κομμάτι
- Παρτσ(ι)ακλός** (αρσ.): παλαβιάρης / αταίριαστος / με πρόβλημα στην ομιλία / ανισόρροπος
- Πασαένας** (αρσ.): καθένας
- Πασάλ'μμα** (ουδ.): επάλειψη
- Πασαπόρτ'** (ουδ.): διαβατήριο
- Πασ(ι)άκας** (αρσ.): σαν μικρός πασάς (αβρότητα για κάποιον που καλοπερνάει)
- Πασούμ' • πασουμάκ'** (ουδ.): παντόφλα με τακούνι
- Πασπάλ'** (θηλ.): λεπτό άλευρο
- Πασπαλός** (αρσ.): συντηρημένα τρόφιμα με λίγδα
- Πασπαλίζου** (ρ.): σκορπίζω με τα δάχτυλα σκόνη ή αλεύρι
- Πασπατεύου** (ρ.): ψηλαφίζω / ψάχνω
- Πάστα** (θηλ.): γλύκισμα / πολτός τομάτας ή ελιάς
- Παστάλ'** (ουδ.): χλωρός καρπός
- Πασταλιάζου** (ρ.): στοιβάζω πράγματα ανάλογα με το μέγεθός τους

- Παστό • παστό** (ουδ.-αρσ.): βρασμένο και καπνισμένο χοιρινό κρέας, που διατηρείται μέσα σε λίπος
- Παστουμάς** (αρσ.): παστό κρέας καμήλας ή βουβαλιού / σαλάμι
- Πάστρα** (θηλ.): καθαριότητα
- Παστρεύου** (ρ.): καθαρίζω
- Παστρικιά • παστρικός** (θηλ.-αρσ.-): καθαρή(ός) / (θηλ.) μτφ. πόρνη
- Πασχαλούδα** (θηλ.): υποκοριστικό της Πασχαλιάς / το έντομο «πασχαλίτσα»
- Πατάκ'** (ουδ.): χαλάκι
- Πάτα-κιούτα** (επίρ.): γρήγορα / απανωτά / συνεχή χτυπήματα με το χέρι
- Πατάου** (ρ.): μτφ. παραβιάζω / κλέβω
- Πατάρ'** (ουδ.): μεσοπάτωμα / κεφαλόσκαλο
- Πατατούκα** (θηλ.): βαρύ μάλλινο πανωφόρι
- Πατέλ'ς** (αρσ.): κουτσός
- Πατητήρ'** (ουδ.): κτίσμα ή μεγάλος κάδος, όπου πατούσαν τα σταφύλια για μούστο
- Πατήτρις** (θηλ.): δύο μικρά ξύλα συνδεδεμένα με τα μιτάρια που τα πατούσαν διαδοχικά. Έτσι άνοιγε το στημόνι (το στόμα), για να περνάει η σαίτα
- Πατικάρου** (ρ.): γέρνω
- Πατικώνου** (ρ.): συμπιέζω / στοιβάζω
- Πατιρντί** (ουδ.): αναστάτωση / φασαρία
- Πάτιρου** (ουδ.): οριζόντιο δοκάρι, από τοίχο σε τοίχο (στήριζε μικρότερα δοκάρια της στέγης), στο οποίο κρεμούσαν λαχανικά και φρούτα για συντήρηση
- Πατ'λίάρ'ς** (αρσ.): ψιλοκουτσός
- Πατ'λίζου** (ρ.): κουτσαίνω ελαφρώς
- Πατόζα** (θηλ.): αλωνιστική μηχανή, με σιδερένιες ρόδες και αναβατόρι / μτφ. πολύ χοντρή γυναίκα
- Πατόξ'λα** (ουδ.): ξύλα πατώματος
- Πάτουμα** (ουδ.): πάτωμα / στρώσιμο λάσπης στο πάτωμα
- Πατούνα** (θηλ.): πατούσα / πέλημα / κάτω μέρος της κάλτσας / πλεκτό για το πέλημα
- Πατόφκιαρου** (ουδ.): φτυάρι με το οποίο έσκαβαν τη γη (πατώντας το)
- Πατς** (επίρ.): ισοπαλία
- Πατσάρας • πατσούκας** (αρσ.): αυτός που έχει μεγάλο κεφάλι / μτφ. στενοκέφαλος
- Πατσάς** (αρσ.): σούπα από χοιρινή κοιλιά, ποδαράκια ή μοσχαροκεφαλή
- Πατσι** (ουδ.): κεφάλι σφαγμένου γουρουνιού ή μοσχαριού / κεφάλι γενικά
- Πατ'σιά** (θηλ.): πατημασιά
- Πατσ(ι)αβούρ' • πατσ(ι)αβούρα** (ουδ.-θηλ.): πανί καθαριότητας / μτφ. ανήθικη γυναίκα
- Πατσιζου** (ρ.): ισορροπώ / ανταποδίδω
- Πατσ(ι)ούρα** (θηλ.): πολύ άσχημη γυναίκα
- Πατσ(ι)ούρας** (αρσ.): κάνει βιαστικές και πρόχειρες δουλειές
- Πατώνου** (ρ.): στρώνω λάσπη στο πάτωμα του σπιτιού / πιάνω πάτο
- Παφίλ'** (ουδ.): διακόσμηση
- Παφτάς** (αρσ.): πόρπη γυναικείας ζώνης
- Παφ-πουφ** (ουδ.): ασταμάτητο κάπνι-

σμα

Παχάδια • πάχητα (ουδ.): πάχη / λίπη

Πάχν' (θηλ.): πρωινή δροσιά

Παχνί (ουδ.): ξύλινο χώρισμα ή κοίλωμα στον στάβλο, όπου τρώνε τα ζώα

Παχινιάζου (ρ.): υγραίνομαι / νοτίζω / βάζω τροφή στο παχνί

Πάψ' (θηλ.): παύση / σταμάτημα

Πείξ(σ)ιους-δείξιους (αρσ.): ο ένας κι ο άλλος / τυχάρπαστος

Πειράζου (ρ.): ενοχλώ / αστειεύομαι

Πειραχτήρ' (ουδ.): ενοχλεί αστειεύομενος

Πέλα (θηλ.): ξύλινη λωρίδα για επένδυση ταβανιού

Πέρ'γυρους (αρσ.): περίβολος / αυλόγυρος

Πέταβρου (ουδ.): απομεινάρι

Πέτ'νους • πιτ'νός (αρσ.): πετεινός / κόκορας (βλ. και «πιτ'νάρ'»)

Πέτουνταν (ρ.): πετούσαν

Πέτσουμα (ουδ.): επένδυση με σανίδες / χόρταση

Πήδους (αρσ.): πήδημα

Πήλ' (ουδ.): κομμάτι σπασμένου κερσμιδιού / ομώνυμο παιχνίδι

Πηλουφόρ' (ουδ.): ξύλινη βάση, με την οποία μεταφέρουν λάσπη για σοβά

΄Πηρέτειου (ουδ.): περιποίηση / υπηρεσία

Πηχτή (θηλ.): σούπα με γουρουνίσιο κεφάλι

Π'θαμάρ'κου (ουδ.): μιας πιθαμής

Πιάνουμι (ρ.): μουδιάζω / πονάω στο σώμα

Πιάσ'μου (ουδ.): οσφυαλγία / πετυχη-

μένη μεταφύτευση λουλουδιών

Πιδί • πιδούδ' (ουδ.): αγόρι / αγοράκι

Πιέτα (θηλ.): πτυχή (τσάκιση) στα ρούχα

Πιζέου (ρ.): κατεβαίνω από άλογο

Πιζιβέγκ'ς (αρσ.): μασκαράς / πονηρός / παλιάνθρωπος / μαστροπός

Πιζούλ' (ουδ.): πέτρινο κάθισμα σε αυλόγυρο

Πιζούλα (θηλ.): ξερολιθιά ως φυσικό ανάχωμα

Πιθαμός (αρσ.): θάνατος / μτφ. πολύ κρύο

Πίκουλου (ουδ.): μικρής ηλικίας / μικροκαμωμένο

Πίκρα (θηλ.): πικρίλα / μτφ. στεναχώρια

Πικραγγουρ(γ)ιά (θηλ.): θάμνος με πικρούς χυμώδεις καρπούς

Πικρακόλλα • πικραλίδα (θηλ.): κάθε τι πικρό / ραδίκι

Πιλατεύου (ρ.): καλοπιάνω / παιδεύω / κοροϊδεύω

Πιλέκ' • πιλέκα • πιλικούδ' • πιλικούδα (ουδ.-θηλ.): υπόλειμμα από πελέκημα ξύλου / σχίζα / ροκανίδι

Πιλικάνους (αρσ.): πελαργός

Πιλικάου-ώ (ρ.): πελεκώ / κόβω πλαγίως ξύλο σε μικρά κομμάτια

Πιλτές (αρσ.): νερούλη μαρμελάδα / σάλτσα τομάτας

Πινάκ' (ουδ.): ξύλινο βαθύ πιάτο

Πινακίδια (ουδ.): πλευρά

Πινιά • πινισιά (θηλ.): παίνεμα

Πινιέμι (ρ.): παinueόμαι

Πινισιάρ'ς (αρσ.): καυχησιάρης

- Πιντάγνουμος** (αρσ.): χωρίς σταθερή γνώμη / άστατος / προσωνύμιο του Μαρτίου
- Πιντάμουρφος** (αρσ.): πανέμορφος
- Πιντάρα** (θηλ.): υποδιαίρεση της δραχμής (πέντε λεπτά) / σύνολο του αριθμού «πέντε»
- Πιντάρφανους** (αρσ.): χωρίς γονείς / απροστάτευτος
- Πιντόλιου** (ουδ.): χρυσό νόμισμα (το φορούσαν κι ως περιδέραιο)
- Πιόμα** (ουδ.): πιστό
- Πιουτής** (αρσ.): πότης
- Πιπί** (ουδ.): αιδοίο (νηπιακή γλώσσα)
- Πίπιζα** (θηλ.): πνευστό λαϊκό όργανο
- Πιπιλιά** (θηλ.): στάχτη
- Πιπίνα** (θηλ.): υποκοριστικό της Γερρακίνας
- Πίπλας** (αρσ.): βλάκας
- Πιρασιά** (θηλ.): πέρασμα
- Πιράτουμα** (ουδ.): κλειδώμα
- Πιράτ'(ς)** (ουδ./αρσ.): σύρτης της πόρτας
- Πιρατώνου** (ρ.): βάζω σύρτη / κλειδώνω
- Πιρβάζ'** (ουδ.): πλαίσιο παράθυρου
- Πιργέλιου** (ουδ.): κοροϊδεμα
- Πιρ'γιλώ** (ρ.): κοροϊδεύω
- Πιρδίκλα • πιρδίκλουμα • πιρδουκλιά** (θηλ.): τρικλοποδιά
- Πιρδικλώνου** (ρ.): βάζω τρικλοποδιά / προκαλώ μπέρδεμα
- Πι(ρ)δούκλ' • πι(ρ)δούκλα** (ουδ.-θηλ.): σκοινί με το οποίο έδεναν τα πόδια του ζώου, για να μη φεύγει
- Πιρδουκλιάρ'ς** (αρσ.): ανισόρροπος
- Πι(ρ)δουκλώνου** (ρ.): δένω το «πι(ρ)δούκλ'»
- Πιρ(ι)γιάλου-ώ** (ρ.): κοροϊδεύω
- Πιριδρουμιάζου** (ρ.): τρώω πολύ
- Πιρίδρουμους** (αρσ.): χείλος του πιάτου / μτφ. μεγάλη κατανάλωση φαγητού
- Πιριλαβαίνου** (ρ.): αναλαμβάνω / αρχίζω κάτι / μτφ. δέρνω
- Πιρισ'νιαρίζου** (ρ.): κάνω βόλτα
- Πιρισταυρώνου** (ρ.): συναντώ
- Πιριχώ** (ρ.): περιχύνω
- Πιρκάλ'** (ουδ.): βαμβάκι
- Πιρκί** (ουδ.): λιμνίσιο ψάρι
- Πιρούνα** (θηλ.): μεγάλο καρπολόγι
- Πιρουριάζου** (ρ.): τσιμπώ με πιρούνι / μτφ. διαπερνώ (ως κρύο)
- Πιρ'πατ'σιά** (θηλ.): περπατησιά / τρόπος περπατήματος
- Πιρ'πατ'(χι)ιάρ'ς** (αρσ.): του αρέσει το περπάτημα / μτφ. ερωτιάρης
- Πιρπιρίτσα** (θηλ.): όνομα τραγουδιού για βροχή / (βλ. και «βιρβιρίτσα»)
- Πιρσέν'** (ουδ.): στολίδι
- Πιρ'σιβούμινα** (ουδ.): περισσεύματα
- Πιρτσίν'** (ουδ.): κούφιο καρφί, με πλατύ "κεφάλι" για τη σύνδεση μεταλλικών αντικειμένων
- Πισάντ'** (ουδ.): το πίσω «αντί» (βλ. λέξη)
- Πισημένιους** (αρσ.): επίσημος
- Πισινέλα** (θηλ.): λουρί του σαμαριού, προσαρμοζόμενο στα οπίσθια του αλόγου
- Πισινή** (θηλ.): η ευρισκόμενη πίσω / μτφ. πρόνοια / επιφύλαξη

- Πισιό** (ουδ.): πέσιμο
- Πισκέσ'** (ουδ.): δώρο / φιλοδώρημα
- Πισκίρ'** (ουδ.): υφαντό τραπεζομάντιλο / πετσέτα
- Πισκιώνου** (ρ.): δωρίζω
- Πισμανεύου** (ρ.): μετανιώνω
- Πισμάν'ς** (αρσ.): μετανιωμένος
- Πιστιάρ'κου** (ουδ.): πιστό ζώο
- Πισώκουλα** (επίρ.): από πίσω / όπισθεν
- Πιτάζουμι** (ρ.): πετάγομαι
- Πιταλίδ' • πιταλίδα** (ουδ.-θελ.): έντομο σαν πεταλούδα
- Πιταρίζου** (ρ.): πετώ / σπαρταρώ
- Πιταχτή** (αρσ.): μτφ. κοπέλα ξέθαρη, τολμηρή
- Πιτίμινου** (ουδ.): (πετούμενο) χαρταετός
- Πίτιρου** (ουδ.): πίτουρο / φλούδα αλεσμένου δημητριακού / ζωοτροφή
- Πιτ'μέζ'** (ουδ.): γλυκό και παχύρευστο υγρό / σιρόπι
- Πιτ'νάρ'** (ουδ.): μικρός πετεινός
- Πιτρίτσ'** (ουδ.): παιχνίδι με μικρές πέτρες
- Πιτρουζάχαρ'** (θελ.): κρυσταλλωμένη ζάχαρη
- Πιτρουτός** (αρσ.): έχει χρώμα πέτρας (γκρι) / σπυρωτός
- Πιτρουχλιδονου** (ουδ.): χελιδόνη χωρίς άσπρη κοιλιά
- Πιτσένιους** (αρσ.): πέτσινος / δερμάτινος
- Πιτσ'κάρ' • πίτσ'κου** (ουδ.): πιτσιρίκος / μικροκαμωμένος
- Πιτσ'καρισμένους** (αρσ.): κυρτωμένος / λυγισμένος
- Πιτσ'κάρου • πιτσ'κέρνου** (ρ.): γεμίζω πολύ / φισκάρω / σκεβρώνω / χαλαρώνω
- Πιτσ'λάου** (ρ.): πετάω σε κάποιον σταγόνες / ασπρίζω με ασβέστη
- Πιτσουμένους** (αρσ.): επενδυμένος
- Πιτσούν'** (ουδ.): μωρό / παιδάκι
- Πιτσώνου** (ρ.): βάζω σόλα / τρώω χορταστικά / δέρνω
- Π'κád'** (ουδ.): ταύρος επιβήτορας
- Π'κάμ'σου** (ουδ.): πουκάμισο
- Π'λάδα** (θελ.): πουλάδα / μικρή κότα
- Πλάθου** (ρ.): φτιαχνω κάτι / ζυμώνω / μτφ. διαπαιδαγωγώ
- Πλάκα** (θελ.): δίσκος γραμμοφώνου
- Πλακιάζου** (ρ.): πιέζω (πατικώνω) στον τενεκέ το αλατισμένο τυρί, ώστε να γίνει "πλάκα"
- Πλακουτούρα** (θελ.): παγίδα για πουλιά (τα πλάκωνε / σκέπαζε)
- Πλακουτσέκουρου** (ουδ.): τσεκούρι με πλατιά κόψη
- Π'λάλα • πλάλους** (θελ.-αρσ.): τρέξιμο
- Π'λαλώ** (ρ.): τρέχω
- Π'λαλ'τός** (αρσ.): τρεχάτος
- Πλανεύου** (ρ.): ξεγελάω / παρασύρω
- Πλαντάζου** (ρ.): σκάω από το κλάμα / δυσφορώ
- Π'λάρια** (ουδ.): πουλάρια / μτφ. ψέματα
- Πλαριν' • πλαρούδ'** (ουδ.): μικρό πουλάρι
- Π'λάς** (αρσ.): κλέφτης ή κυνηγός πουλιών
- Πλαστήρ'** (ουδ.): κυκλικό τραπέζι όπου ζυμώνεται και πλάθεται το ζυμάρι

- Πλαστό** (ουδ.): ζυμωτό στρόγγυλο ψωμί
- Πλάστ'ς** (αρσ.): ξύλινο, κυλινδρικό ραβδί, για πλάσιμο ζυμαρένιου φύλλου
- Πλαταγίζου** (ρ.): προκαλώ ελαφρύ θόρυβο
- Πλατάρ'** (ουδ.): φτερούγα / ωμοπλάτη
- Πλατέα** (θηλ.): πλατεία
- Πλάτσα-πλούτσα** (επίρ.): τσαλαβούτημα στο νερό
- Πλειότερους** (αρσ.): περισσότερος
- Πλήθουτα** (ουδ.): πλήθη
- Πλημέρνου** (ρ.): πλημμυρίζω
- Πλια - πλιο** (επίρ.): πια
- Πλιάκαρου** (ουδ.): πολύ μικρό
- Πλιακατικός** (αρσ.): ανακατωσούρας
- Πλιακατώ** (ρ.): τσαλαβουτάω
- Πλιάτσ'κα** (ουδ.): προσωπικά αντικείμενα
- Πλιάτσ'κας** (αρσ.): κλέφτης
- Πλιάτσ'κου** (ουδ.): λεηλασία / κλοπή
- Πλιατσ'κουλό(γ)ους** (αρσ.): λεηλάτης / «διαγουμιστής» (βλ. λέξη) / κλέφτης
- Πλ(ι)ατσ(ι)ανίζου • πλ(ι)ατσ(ι)ουρίζου** (ρ.): τσαλαβουτώ / χτυπώ με δύναμη τα νερά
- Π'λιάφ'** (ουδ.): πιλάφι
- Π'λιαφατικός** (αρσ.): πολυλογάς
- Πλιβρά** (θηλ.): πλαγιά
- Πλιβρί** (ουδ.): πλευρό
- Πλιβρίτ'ς** (αρσ.): αρρώστια από κρύωμα, με πυρετό
- Πλιβριτώνουμι** (ρ.): αρρωσταίνω από κρυολόγημα
- Πλιθί • πλίθρου/** (ουδ.): χωμάτινος κύβος για χτίσιμο
- Πλιμόν'** (ουδ.): πνευμόνι
- Πλισιέ** (ουδ.): πτυχωτό
- Πλόκ' • πλουκός** (ουδ.-αρσ.): φράχτης
- Π'λούδ'** (ουδ.): πουλάκι
- Πλουμίδ'** (ουδ.): στολίδι
- Πλουμιδάτους • πλουμιστός** (αρσ.): στολισμένος
- Πλόχειρου** (ουδ.): χούφτα / μιας χούφτας περιεχόμενο
- Π'λυχουρους** (ουδ.): ευρύχωρος / άνετος
- Π'νακουτή** (θηλ.): ξύλινη κατασκευή με βαθουλώματα, για φούσκωμα της ζύμης / είδος παιδικού παιχνιδιού
- Πόζαλου** (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) Μικράλωνα
- Ποιανοί** (αρσ.): ποιιοί
- Πόπουρδας** (αρσ.): πετάγεται στη συζήτηση σαν πορδή
- Πόρδους • πουρδή** (αρσ.-θηλ.): κλανιά
- Πόρτις** (θηλ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) της Ν. Ποτίδαιας
- Πόστα** (θηλ.): κατσάδα
- Πόστου** (ουδ.): κείρια θέση
- Που γάλια** (επίρ.): σιγά-σιγά
- Πουγγί** (ουδ.): πορτοφόλι
- Πουδαγριά** (θηλ.): ακινησία ποδιών
- Πουδάρ'** (ουδ.): πόδι
- Πουδαρ'κό** (ουδ.): καλή αρχή (βλ. και «χειρ'κό») / μικρό ξύλο του αργαλειού, συνδεδεμένο με τα μπάρια
- Πουδέματα • πουδήματα** (ουδ.): παπούτσια
- Πουδένουμι** (ρ.): φορώ τα παπούτσια
- Πούθι** (επίρ.): από πού

- Πουϊτώρα • πουλ'τώρα** (επίρ.): μόλις τώρα / μόλις πριν από λίγο
- Πούλ'** (ουδ.): γραμματόσημο
- Πούλ'-πούλ'** (επίρ.): κάλεσμα ορνίθων
- Πουλιμώ** (ρ.): προσπαθώ
- Πουλίτσα** (θελ.): ξύλινο ράφι για τοποθέτηση σκευών
- Πουλ'φώνουμι** (ρ.): κουράζομαι πολύ / πέφτω σε λήθαργο
- Πουμόνα** (θελ.): μηχανή γεώτρησης / μτφ. δεινός πότης
- Πουμπέου** (ρ.): κατηγορώ / διασύρω / χλευάζω / κοροϊδεύω
- Πουμπή** (θελ.): ντροπή / διασυρμός
- Πουμπιμέν'** (θελ.): ξεφωνημένη / ανήθικη γυναίκα
- Πουνίδ'** (ουδ.): διαρκής πόνος
- Πουνιτ'κός** (αρσ.): συμπονετικός
- Πούντα • πούντιασμα** (θελ.-ουδ.): δυνατό κρύο / κρυολόγημα
- Πουντιάζου** (ρ.): κρυώνω πολύ
- 'Που πέρα** (επίρ.): από πέρα
- 'Που πίσ'** (επίρ.): από πίσω
- Πουρδιάς** (αρσ.): κλανιάρης
- Πουρέου • πουρεύουμι** (ρ.): μτφ. διαβίω / επιβιώνω με τα απαραίτητα
- Πουριά** (θελ.): πέρασμα ανάμεσα στα χωράφια
- Πουρλίδα** (θελ.): μικρό θαλασσινό όστρακο
- Πουρναρούδια** (ουδ.): μικρά πουρνάρια (θάμνοι βουνού)
- Πουρνό** (ουδ.): πρωί
- Πουρταρ'νός** (αρσ.): Πορταριανός (κάτοικος της Πορταριάς)
- Πούσ'** (ουδ.): ομίχλη / καταχνιά
- Πουσιιάζου** (ρ.): τακτοποιώ (συνήθως ξύλα) / βάζω στη σειρά
- Πουταμίστρα** (θελ.): μακρύ κυλινδρικό ξύλο του αργαλειού (στηρίζει το πίσω «αντί»)
- Πούτσα • πουτσαρικά** (θελ.): πέος
- Πουτσαράς** (αρσ.): με μεγάλο πέος
- Πουτσούλας** (αρσ.): παλικαράς / χειροδύναμος / καλοπερασάκιας
- Πουτσουφούσκ'** (ουδ.): μτφ. άτιμος / ασήμαντος
- Πράιτα** (ουδ.): πρόβατα
- Πράμα** (ουδ.): ζώο (βλ. και «ζουτανό»)
- Πραμάτεια** (θελ.): εμπόρευμα
- Πραματιφτής** (αρσ.): πλανόδιος έμπορος / γυρολόγος
- Πρασ'νιάρ'ς** (αρσ.): πρασινοκίτρινος / με αρρωστιάρικη όψη
- Πρατάρ'ς** (αρσ.): βοσκός προβάτων
- Πρατίνα** (θελ.): προβατίνα
- Πρατσαλώ • πρατσαλίζου • πρατσαλνώ** (ρ.): ραντζίω / πιτσιλώ
- Πρατσάλσμα** (ουδ.): πιτσιλισμα / μπουγέλωμα
- Πραχτικός** (αρσ.): εμπειρικός επαγγελματίας
- Πρέκ'** (ουδ.): οριζόντιο δοκάρι οικοδομής
- Πρέκνα** (θελ.): ακμή / σπυράκια
- Πρήζου • πρήζουμι** (θελ.): φουσκώνω πολύ
- Πρικνιάρ'ς** (αρσ.): σπυριάρης
- Πριμούρα** (θελ.): βιασύνη / ανυπομονησία
- Πριπούμινα** (ουδ.): πρέποντα
- Πριχού** (επίρ.): πριν / προτού

- Πρόβιου** (ουδ.): προβατίσιο
- Πρόβλακας** (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μετόχι) των Ν. Ρόδων
- Πρόγιουμα** (ουδ.): πρόγευμα / πριν από το μεσημέρι
- Πρόκα** (θηλ.): καρφί
- Πρόσφουλου** (ουδ.): αβγό που παραμένει στη φωλιά
- Πρόσφουρου** (ουδ.): τμήμα άρτου της εκκλησίας / «ύψωμα» (βλ. λέξη)
- Προυβατάρ'ς** (αρσ.): εκτροφέας προβάτων
- Προυβιά** (θηλ.): τριχωτό δέρμα ζώου
- Προυγεύουμι** (ρ.): παίρνω πρώτα γεύση / παίρνω πρωϊνό
- Προυγκάου • προυγκίζου** (ρ.): μαλώνω ζώο / κατευθύνω σπρώχνοντας στο μαντρί
- Προυγκίδ'** (ουδ.): σιδερένια βέργα που κρατάει τεντωμένο το υφάδι
- Προυγουλ'** (ουδ.): το μέρος κάτω από το σαγόνι
- Προυζύμ'** (ουδ.): αλευρένια μαγιά για ζύμωμα
- Προυκά(μ)νου** (ρ.): προλαβαίνω
- Προυκοίλ'** (ουδ.): πάχος της κοιλιάς / προεξέχον μέρος της κοιλιάς
- Προυκουμένους** (αρσ.): ικανός / μπφ. δεν κάνει κάτι καλά (ειρωνικά)
- Προυμ'θεού** (ρ.): συμβουλευέω
- Προυμί** (επίρ.): προτού
- Προυνί** (ουδ.): σκαμνί
- Προύνου** (ουδ.): καρπός βουνίσσιου θάμνου / βατόμουρο
- Προυξινήτρα** (θηλ.): γυναίκα που μεσολαβεί σε συνοικέσιο
- Προυξιινό** (ουδ.): συνοικέσιο
- Προυσανάβου** (ρ.): ανάβω φωτιά, με εύφλεκτη ύλη
- Προυσάναμμα** (ουδ.): εύφλεκτη ύλη (μικρά κλαδιά, ξερόχορτα κ.λπ.)
- Προυσκέφαλου • προυσκιφάλ'** (ουδ.): μαξιλάρι
- Προυσήλιου • προυσ'λιακός** (ουδ.-αρσ.): μέρος που το "βλέπει" ήλιος
- Προυσκώνου** (ρ.): υποβαστάζω
- Προυσκώνουμι** (ρ.): σηκώνομαι όρθιος τιμητικά / ξεσηκώνομαι
- Προυσουπίδα** (θηλ.): μάσκα αποκριατική
- Προυσούψ'** (ουδ.): πετσέτα προσώπου
- Προυσφάι** (ουδ.): κολασιό / πρόχειρο φαγητό πριν το μεσημεριανό
- Προυσφόρ'** (ουδ.): μετόχι Πύργου Ουρανόπολης
- Προυσώπ'** (ουδ.): πετσέτα προσώπου
- Προυσώπατα** (ουδ.): πρόσωπα
- Προυτάρ'κου** (ουδ.): γεννήθηκε πρώτος
- Προυτόγιρους** (αρσ.): πρόκριτος / δημογέροντας.
- Προυτουκαγκιλιφτής** (αρσ.): σέρνει πρώτος τον καγκελυτό χορό
- Προυτούδια** (ουδ.): μαθητές Α΄ τάξης Δημοτικού)
- Προυτουμπήδ'** (ουδ.): κριάρι που βάτευε για πρώτη φορά
- Προυτουράκ'** (ουδ.): το πρώτο εκχύλισμα του ρακιού (δεν πινόταν)
- Προυτουσυρτής** (αρσ.): πρωτοχορευτής
- Προυστ(ι)άδ'** (ουδ.): τράγος / κριάρι α-

ναπαραγωγής

Προυτο(ι)αδίλα (θηλ.): μυρωδιά ζώων κατά το βάτεμα

Προυτουφανίσου (ουδ.): πρώιμο

Προυτσίζου (ρ.): βατεύω

Προύφλιους (αρσ.): τσουλούφι / μτφ. πρόωρα ρυτιδιασμένος / αφελής / αγαθός / τεμπέλης

Προυφταίνου (ρ.): προλαβαίνω

Προυφταστήρα (θηλ.): ό,τι γινόταν για πρόφταση / το πρώτο μικρό ψωμί που έβγαине από τον φούρνο

Προυφτιζου (ρ.): φτύνω νερό από το στόμα

Προυφ'τώ (ρ.): προλαβαίνω κάτι / κάτω κάτι πρόωρα

Προυχείμ' (ουδ.): τα πρώτα κρύα πριν από τον χειμώνα

Προυψές (επίρ.): προχθές

Πρόφτασ' (θηλ.): πρώτη ανάγκη / βιαστική αντιμετώπιση

Πρρρ! (επιφ.): για ξεκίνημα πρόβατου

Π'τακούδ' (ουδ.): μικρό πουλί που δεν μπορεί ακόμα να πετάξει

Π'τι(ι)άφ' (ουδ.): ζυμάρι που το πλάθουν σαν λαγάνα και το τηγανίζουν

Π'τίκ' (ουδ.): φλούδα πεύκου

Π'τσάκια • π'τσακούδια (ουδ.): μικρά

πεύκα

Π'τσαρώνουμι (ρ.): καμαρώνω

Πυκνάδα (θηλ.): κόσκινο με συρμάτινο πυκνό πλέγμα

Πυκναραδίζου (ρ.): συχοπερνών

Πυκνόμουους (αρσ.): υφασμένος με μονή κλωστή

Πύρα (θηλ.): φλόγωση / θερμότητα

Πυργουκαλαμιζουμι (ρ.): είμαι ψηλός σαν πύργος / είμαι λυγερός σαν καλαμιά

Πύργους (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μετόχι) της Ουρανόπολης

Πυρός (αρσ.): σιταρόχρωμος / με χρώμα της φωτιάς

Πύρουμα (ουδ.): ζέσταμα

Πυρουστιά (θηλ.): σιδερένιος τρίποδας πάνω από τη φωτιά

Πυρώνου • πυρώνουμι (ρ.): ζεσταίνω - ζεσταίνομαι στη φωτιά

Πυτιά (θηλ.): στομάχι προβάτων ή κατσικιών, απ' το οποίο παίρνουν το πήγμα (ένζυμο), για το πήξιμο γάλακτος

Πυτιάζου (ρ.): βάζω μαγιά σε γάλα, για να το κάνω τυρί ή γιαούρτι / πηχτώνω / πήζω

Π'χί (ουδ.): το να πίνεις / πιτό

Πω-πω-πω! (επιφ.): έκπληξη

P

Ραβανό (ουδ.): πολύχρωμο υφαντό

Ραβασάκ' (ουδ.): επιστολή / σημείωμα

Ραβνά (ουδ.): παλιός οικισμός της Μαραθούσας και των Πετροκέρασων

Ραγανίζου (ρ.): τρίζω τα δόντια θυμωμένος / γκρινιαίζω

Ραγουβύζ' (ουδ.): ρόγα / πιπίλα

Ραϊάς (αρσ.): ραγιάς / μτφ. αδύναμος / κάλπικος / ανυπόληπτος

Ρακουβράζου (ρ.): βράζω στο καζάνι ρακί (τσίπουρο)

Ρακουδάσκαλους (αρσ.): παλιός, έμ-

πειρος πότρη

Ρακουκάζανου (ουδ.): αποστακτήριο ρακιού

Ρακουπάνα (θηλ.): πανί βρεγμένο με ρακί (για τον κοιλόπονο)

Ρακουπαπάρας (αρσ.): μτφ. γερός πότρης ρακιού

Ραμαζάν' (ουδ.): μουσουλμανική γιορτή

Ραμαντάν'ς (αρσ.): ανοικονόμητος

Ράμμα (ουδ.): κλωστή ραψίματος / λεπτό νήμα, που περνάει από το βελόνι

Ραμπέτ'ς (αρσ.): τεμπέλης (βλ. και «ρέμπιλους», «ριμπισκές»)

Ράντα (θηλ.): τραπεζομάντιλο

Ράσου (ουδ.): ένδυμα ιερωμένου / μτφ. τραχύ ύφασμα

Ραχάτ' (ουδ.): χουζούρι / ξεκούραση / ευχαρίστηση

Ραχατεύου (ρ.): ξεκουράζομαι / χουζουρεύω

Ράχ' • ραχόνα • ραχόν' (θηλ.-ουδ.): ράχη / λόφος / βουνοκορφή / μτφ. πλάτη

Ραχουκουκαλιά (θηλ.): σπονδυλική στήλη

Ρέγουλα (θηλ.): ρυθμός / μέτρο

Ρέγουμι (ρ.): έχω λόξιγκα

Ρέζ'γους (αρσ.): ετοιμόρροπος

Ρέμα • ριματιά (ουδ.-θηλ.) μικρό ποτάμι

Ρέμπιλους (αρσ.): περιφερόμενος άσκοπα / χασομέρης / σουρτούκης (βλ. και «ραμπέτ'ς», «ριμπισκές»)

Ρέπατου (ουδ.): δρόμος

Ρεύου (ρ.): καταρρέω / αδυνατίζω / ε-ξαντλούμαι

Ρεύουμι (ρ.): βγάζω αέρα από το στομάχι

Ρημάδ' • ρημαδιό (ουδ.): ρημαγμένο / ερείπιο / μτφ. ό,τι μας ενοχλεί

Ρητσίν' (θηλ.-ουδ.): κολλώδης, πηχτή και αρωματική ουσία, που εκκρίνεται από το πεύκο

Ρητσ'νουκάρτιλου (ουδ.): δοχείο συλλογής ρητίνης

Ριβινίκια (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Μεγάλης Παναγίας

Ριβιν'κιώτ'ς (αρσ.): κάτοικος των Ρεβενικίων (Μεγάλης Παναγίας)

Ριγάλου (ουδ.): δώρο / φιλοδώρημα

Ριζές (αρσ.): μεντεσές

Ριζιγάρου (ρ.): παλαντζάρω

Ριζικάρ'ς (αρσ.): καλότυχος

Ριζ(ι)κό (ουδ.): μοίρα

Ριζιλ' (ουδ.): εξευτελισμός

Ριζιμιός (αρσ.): ριζωμένος / μόνιμος

Ρίκ' (ουδ.): είδος κορόμηλου

Ριμούλα (θηλ.): αρπαγή / λεηλασία

Ριμούργκα (θηλ.): συρματόσχοινο για ρυμούλκηση οχήματος

Ριμπατεύου (ρ.): ράβω τρύπες ρούχων

Ριμπιεύου (ρ.): γυρνάω άσκοπα εδώ κι εκεί / είμαι αργόσχολος

Ριμπιλιό (ουδ.): τεμπελιά

Ριμπισκές (αρσ.): τεμπέλης / αχαϊρευτός (βλ. και «ραμπέτ'ς», «ρέμπιλους»)

Ριμπούμπλιακου (ουδ.): κλασικό καπέλο με γείσο

Ρίνου (ρ.): ρίχνω

Ριντίκουλου (ουδ.): ρεζιλίκι / εξευτελισμός

Ρ(ι)ξιά (θηλ.): ρίξιμο / βολή

- Ριπιτίγγους** (αρσ.): φοβητσιάρης
- Ρισιτνίκια** (ουδ.): ο παλιός οικισμός του Αγίου Προδρόμου
- Ρισιτνικιώτ'ς** (αρσ.): κάτοικος των Ρεσιτνικίων (Αγίου Προδρόμου)
- Ριτάλ'** (ουδ.) περίσσευμα από τόπι υφάσματος / μτφ. ανήθικος
- 'Ριτ'κάδα** (θελ.): μνησικακία
- Ριτ'κός** (αρσ.): αιρετικός / καβγατζής
- Ριτσέλ'** (ουδ.): φέτα από μεγάλο κολοκύθι για γλυκό / κομμάτι φρούτου ζαχαρένιο / γλυκό του κουταλιού με πετιμέζι / γλυκό από μούστο
- Ριτσιάνα** (θελ.): αγορασμένο ύφασμα, με το οποίο έφτιαχναν πανωφόρια για μικρά παιδιά (αγόρια και κορίτσια) / είδος κρασιού
- Ριτσουμένους** (αρσ.): με όρθια τρίχα / τεντωμένος / μτφ. θυμωμένος
- Ριτσώνουμι** (ρ.): μου σηκώνεται η τρίχα / τεντώνομαι / μτφ. θυμώνω
- Ριφινές** (αρσ.): κοινή συμμετοχή στα έξοδα μιας εκδήλωσης
- Ριφνιστά** (ουδ.): αναρίθμητα (βλ. και «αρίφνητα»)
- Ριχτάρ'** (ουδ.): υφασμάτινο κάλυμμα σε καναπέδες και κρεβάτια
- Ρ'μάδ'** (ουδ.): έρημο / μτφ. κακόμοιρο
- Ρόβ'** (θελ.-ουδ.): δημητριακό-ζωοτροφή, σαν τη φακή ή σαν τον βίκο
- Ρόγα** (θελ.): τμήμα σταφυλιού / θηλή / μισθός / αμοιβή
- Ρόγαλους** (αρσ.): επίγεια αράχνη
- Ρόδ'σμα** (ουδ.): ελαφρύ ψήσιμο
- Ρόιδου** (ουδ.): ρόδινο / (επίρ.): μτφ. χάλια
- Ρόκα** (θελ.): ξύλινη διχάλα ή μεταλλικό ραβδί, 80 περίπου εκατ., που συγκρατεί το μαλλί για το γνέσιμο
- Ρουβέλ'** (ουδ.): ρούχο ξεσκισμένο
- Ρουβ'λιάζου** (ρ.) ξεσκίζω
- Ρουβός** (αρσ.): βουβός
- Ρουβουλάου** (ρ.): κατηφορίζω, τρέχοντας
- Ρούγα** (θελ.): σοκάκι / γειτονιά
- Ρουγαλουπάν'** (ουδ.): ιστός αράχνης
- Ρου(γ)ιάζου** (ρ.): βρίσκω τόπο για να καθίσω ή για να ζήσω / συμφωνώ σε αμοιβή
- Ρου(γ)ιάζουμι** (ρ.): προσλαμβάνομαι ως υπάλληλος
- Ρουγκλάου • ρουγκλίζου** (ρ.): πίνω γουλιά-γουλιά, ρεκάζοντας
- Ρουγκλιά** (θελ.): γουλιά
- Ρουγουβύζ'** (ουδ.): πιπίλα / μπιμπερό
- Ρουδάν'** (ουδ.): μικρός τροχός, που τυλίγει το νήμα στο αδράχτι / μαγκάνι / μτφ. γλώσσα που λέει πολλά
- Ρουδίζου** (ρ.): δίνω χρωματισμό ρόδινο / μτφ. ψήνω
- Ρουδόσταμου** (ουδ.): απόσταγμα τριαντάφυλλου / ροδέλαιο
- Ρουδουδής** (θελ.): μικρές ροδιές (δέντρα) / μικρές ρόδες
- Ρουέου** (ρ.): μοιράζω / σκορπώ
- Ρουζιάζου** (ρ.): βγάζω ρόζους (κάλους) / μτφ. καταβάλλω μεγάλη προσπάθεια
- Ρουί** (ουδ.): μικρό δοχείο λαδιού
- Ρουιδινός** (αρσ.): ρόδιнос
- Ρουιδόσταμου** (ουδ.): ροδόνηρο
- Ρουκάν'** (ουδ.): εργαλείο για το πλάνισμα ξύλων

Ρουκανίδ' (ουδ.): φλούδι από ροκάνι-
σμα ξύλου

Ρουκανίζου (ρ.): χρησιμοποιώ το ρο-
κάνι

Ρουκώνου (ρ.): χώνω / τρυπώνω

Ρουμάν' (ουδ.): θαμνώδες δάσος

Ρουμιός (αρσ.): Έλληνας

Ρούμ'κους (αρσ.): μεγαλόσωμος πε-
τεινός

Ρουμούλα (θηλ.): αρπαγή / λεηλασία

Ρουμουλιάζου (ρ.): λεηλατώ

Ρουμπίν' (ουδ.): είδος λουλουδιού

Ρούπ' (ουδ.): ρούπι (ίσο με 1/8 του πή-
χη) / μτφ. βήμα / απόσταση

Ρουπάκ' • ρουπακιά (ουδ.-θηλ.): βε-
λανιδιά

Ρουπακόφ'λλου (ουδ.): φύλλο βελα-
νιδιάς

Ρουσικάνους (αρσ.): κάτοικος Ν. Φλο-
γητών (Ρούσικου)

Ρούσ'κου (ουδ.): ο παλιός οικισμός (με-
τόχι) των Ν. Φλογητών

Ρουσόλ' (ουδ.): σιρόπι

Ρούσους (αρσ.): με κοκκινωπά (πυρό-
ξανθα) μαλλιά

Ρουσφέτ' (ουδ.): χαριστική εξυτηρέ-
τηση

Ρουχάλα (θηλ.): έκκριση φλέγματος /
φτύσιμο

Ρουχουθέσ' (θηλ.): μπαούλο ή πάγκος,
όπου τοποθετούσαν σκεπασμένα ρού-
χα ή κλινοσκεπάσματα

Σ

Σάβανου (ουδ.): ύφασμα με το οποίο
τυλίγουν τον νεκρό

Σαβανώννου (ρ.): τυλίγω σε σάβανο

Σαβούρ' (ουδ.): υπόλειμμα / σκουπίδι

Σαβουριάζουμι (ρ.): πέφτω

Σαβουριάρ'ς (αρσ.): βρώμικος / κου-
ρελιάρης / άχρηστος

Σαβουρντίζου • σαβουρντώ (ρ): εκ-
σφενδονίζω / πετώ καταγής άχρηστο
αντικείμενο

Σαβουρουγάμ'ς (αρσ.): "πηδαίει" χωρίς
κριτήρια όποια γυναίκα τού τύχει

Σαβουρώννου (ρ.): μαζεύω / κλέβω /
μτφ. τρώω οτιδήποτε

Σαγή (θηλ.): χάμουρα αλόγου / εξαρ-
τήματα υποζύγιου

Σαγιάκ' • σαγιάς (ουδ.-αρσ.): μάλλινο,
χοντρό και μακρύ επανωφόρι

Σάγμα (ουδ.): σαμάρι

Σαγματουποιός (αρσ.): σαμαράς

Σαϊλντίζου • σαϊλντώ (ρ.): εξαντλού-
μαι (βλ. και «μπαϊλντίζου»)

Σαϊν' (ουδ.): γεράκι / μτφ. πανέξυπνος
άνθρωπος

Σαϊντίζου (ρ.): παραζαλίζομαι

Σάισμα (ουδ.): ύφασμα από τρίχα αλό-
γου ή κατσικιού

Σαϊτα (θηλ.): μυτερό ξύλινο εργαλείο
του αργαλειού, με καρούλι στη μέση /
βέλος / σφεντόνα / είδος φιδιού

Σακαλής (αρσ.): γενειοφόρος

Σακατεύου (ρ.): προξενώ μόνιμη ανα-
πηρία σε κάποιον / μτφ. δέρνω κάποι-
ον πολύ άσχημα

Σακάτ'κους • σακάτ'ς (αρσ.): ανάπη-
ρος

Σακατ'λίκ' (ουδ.): αναπηρία
Σακαφλιόρα (θηλ.): ανυπόληπτη γυ-
 ναίκα
Σακιλάρ'ς (αρσ.): γραμματέας
Σακουλεύουμι (ρ.): υποψιάζομαι / αν-
 τιλαμβάνομαι
Σακουράφα (θηλ.): μεγάλη βελόνα, με
 την οποία έραβαν τα γεμάτα σακιά
Σάλ' (ουδ.): ξύλινη πλωτή πλατφόρμα,
 με την οποία περνούσαν από τη μια ό-
 χθη στην άλλη / γυναικεία μαντίλα
Σάλα (θηλ.): σαλόνι / διάδρομος προς
 το μπαλκόνι (βλ. και «δουξάτου»)
Σαλαγώ (ρ.): καθοδηγώ το κοπάδι με
 φωνές
Σαλα(γ)ιέμι • σαλα(γ)ιούμι (ρ.): κου-
 νιέμαι
Σαλάμ' (ουδ.): είδος αλλαντικού / (επί-
 ρ.): σίγουρα
Σαλαματώ (ρ.): προκαλώ θόρυβο
Σαλάμ'κους (αρσ.): μτφ. σωστός / σί-
 γουρος
Σαλαμούρα (θηλ.): άρμη
Σαλβάρ' (ουδ.): βράκα / κοντοβράκι
Σαλέπ' (ουδ.): γλυκό ρόφημα
Σαλεύου (ρ.): κινούμαι γρήγορα / βιά-
 ζομαι / μτφ. χάνω τα λογικά μου
Σαλιάκ' • σάλιακας (ουδ.-αρσ.): σαλιγ-
 κάρι
Σαλιακουτρίφτ'ς (αρσ.): τρίβει σαλιγ-
 κάρια / μτφ. φαιδρός / ασήμαντος
Σαλιαρίζου (ρ.): μιλώ επιπόλαια / κου-
 τσομπολεύω
Σαλιάρ'ς (αρσ.): του τρέχουν τα σάλια
 / μτφ. πολυλογάς
Σαλιάστρα (θηλ.): σαλιάρα

Σάλιμα (ουδ.): παραλογισμός
Σαλιμένους (αρσ.): ανισόρροπος / πα-
 λαβός
Σάλμα (ουδ.): σπασμένα (από τη δο-
 κάνη) καλάμια σταριού / ζωοτροφή
Σαλντάου • σαλταίρνου • σαλτάρου
 (ρ.): ορμώ / κάνω σάλτο / μτφ. χάνω το
 μυαλό μου
Σάλντ'μα • σάλντους (ουδ.-αρσ.): πή-
 δημα
Σαλνταμπ'δώ (ρ.): πηδώ από δω κι α-
 πό κει
Σαλνταπήδας (αρσ.): πηδάει από δω
 κι από κει
Σαλός (αρσ.): ανόητος / ανισόρροπος
Σάλους (αρσ.): τρικυμία / φασαρία
Σαλταδόρους (αρσ.): ανεβαίνει κάπου
 με σάλτο
Σαλτανάτ' (ουδ.): φιγούρα / επίδειξη /
 αυθαιρεσία
Σαλώνου (ρ.): τοποθετώ υλικά σε στέ-
 γη καλύβας
Σαματάς (θηλ.): θόρυβος / φασαρία
Σάμα • σάματις (επίρ.): σάμπως / μή-
 πως
Σαμάρ' (ουδ.): ξύλινη κατασκευή (σαν
 σέλα) για τη ράχη ζώων
Σαμαρώνου (ρ.): βάζω το σαμάρι στο
 ζώο
Σανιδώνουμι (ρ.): πέφτω / στρώνομαι
 κάτω (στα σανίδια)
Σαντάλ' (ουδ.): πέδιλο
Σαντιδένιου (ουδ.): γυαλιστερό ύφα-
 σμα
Σαξ (ουδ.): έντονο μπλε χρώμα
Σαούλ' (ουδ.): νήμα στάθμης οικοδό-

μων

Σαουλιάζου (ρ.): ελέγχω την κατακόρυφο με το νήμα της στάθμης

Σαπίτ'ς (αρσ.): είδος φιδιού

Σαπράκ' • σαπράκα (ουδ.-θελ.): σάπιο ξύλο

Σαπρακιάζου (ρ.): γίνομαι άχρηστος

Σαράβαλου (ουδ.): παλιό / διαλυμένο

Σαραγλί (ουδ.): σιροπιαστό γλυκό με καρύδια και μπαχαρικά

Σαρακουστιανός • Σαρακουσιτιάτ'κους (ρ.): της Σαρακοστής

Σαρανταπουδαρούσα (ρ.): πολύποδο έντομο

Σαραντίζου (ρ.): συμπληρώνω σαράντα μέρες

Σαράφ'ς (αρσ.): χρηματιστής / τοκογλύφος

Σαρίκ' (ουδ.): υφασμάτινη λουρίδα, τυλιγμένη γύρω από το φέσι

Σαρκώνου • σαρκώνουμι (ρ.): χορταίνω / παχαίνω

Σαρμάς (αρσ.): τυλιχτό κομμάτι κιμά / περιτύλιγμα / ντολμαδάκι

Σαρουματίνα (θελ.): σκούπα φτιαγμένη από κλαριά σπάρτων («φουρκάλ'», βλ. λέξη), με την οποία καθάριζαν (σάρωναν) το αλώνι

Σάτ'σι (ρ.): σάστισε / τρόμαξε

Σαφλιακιάζου (ρ.): γερνάω πρόωρα

Σαφλιάκ'ς (αρσ.): πρόωρα γερασμένος

Σαφρακισμένους (αρσ.): ζαρωμένος / ρυτιδωμένος

Σαφρανιαζου (ρ.): αγριεύω

Σαφρανιασμένους (αρσ.): αγριωπός

Σαχάν' (ουδ.): τσίγκινο πιάτο

Σαχλαμπούχλας • σάχλας • σαχλός (αρσ.): σαχλαμάρας

Σαχλιάζου • σαχνιαζου (ρ.): μουχλιάζω

Σαφαλίζου (ρ.): ψευδίζω / τραυλίζω

Σάψαλου (ουδ.): ετοιμόρροπο / αποσυνθεμένο / μτφ. ασθενικός

Σαψάλ'ς (αρσ.): εξασθενημένος / μτφ. επιπόλαιος / ελαφρόμυαλος

Σβανάς (αρσ.): κυρτό μαχαίρι, με την οδοντωτή λεπίδα του να κλείνει σε ξύλινο χερούλι

Σβάου • ζήβα • ζήφ'σα (ρ.): σβήνω - σβήσε - έσβησα

Σβάραχνου (ουδ.): βράγχιο

Σβάρνα (θελ.): σαρωτικό εργαλείο για το σπάσιμο των σβώλων σε οργανωμένα χωράφια / μτφ. παραμάζωμα

Σβαρνιάρ'ς (αρσ.): σέρνει τα πόδια του / τσαπατσούλης

Σβαρνίζου (ρ.): σέρνω κάτι καταγής / χρησιμοποιώ τη σβάρνα

Σβαρνίζουμι (ρ.): σέρνομαι από κούραση

Σβιλτάδα (θελ.): ταχύτητα

Σβιρκιά (θελ.): χτύπημα στο σβέρκο

Σβιρκουμένους (αρσ.): με πόνο στον σβέρκο / επιτηρούμενος

Σβιρκώνου (ρ.): πιάνω απ' τον σβέρκο

Σβούλους (αρσ.): σβώλος (κομμάτι πηγμένου χώματος)

Σβουνιά (θελ.): κοπριά βοοειδών, κατ' επέκταση ζώων (βλ. και «β'νιά»)

Σβουρίζου (ρ.): γυρνάω σαν σβούρα / καρπαζώνω δυνατά

- Σέβας** (ουδ.): σεβασμός
Σέ(ι)α (ουδ.): δικά σου πράγματα
Σεινάμινους-κουνάμινους (αρσ.): καμαρωτός
Σειρουλόι (ουδ.): συγγενολόι
Σέλα (θηλ.): κάθισμα στη ράχη ζώου / τρίγωνη “βάση” του βρακιού
Σένιους • σ’νιαρισμένους (αρσ.): τακτοποιημένος / ομορφοφτιαγμένος
Σέπουμι (ρ.): σαπίζω
Σέρνου (ρ.): σύρω / μτφ. έχω διάθεση ζευγαρώματος (για θηλυκά ζώα)
Σέρτ’ς (αρσ.): σκληρός / τραχύς
Σέρτ’κους (αρσ.): βαρύς / τσουχτερός
Σέσουλα (θηλ.): μεταλλικό φτυαράκι
Σήκου-βάρα (ρ.): περιπαικτική προτροπή για δάρσιμο
Σηκουμάρα (θηλ.): στύση πέους
Σ(η)μαίνου (ρ.): χτυπώ καμπάνα
Σήμαντρα (ουδ.): χωριό της Χαλκιδικής (παλιά Καρκάρα)
Σήμαντρου (ουδ.): καμπάνα
Σήπουμι (ρ.): σαπίζω
Σήτα (θηλ.): πλέγμα συρμάτινο ή πλαστικό για τον πάτο κόσκινου (βλ. και «κρησάρα») / προσαρμογή σε παράθυρο
Σ(ι)α δω (επίρ.): προς τα δω
Σιάζου (ρ.): ισιάζω / τακτοποιώ
Σ(ι)α κάτ’ (επίρ.): προς τα κάτω
Σ(ι)α κει (επίρ.): προς τα εκεί
Σ(ι)α μέσα (επίρ.): προς τα μέσα
Σ(ι)α μπρουστά (επίρ.): από και μετά
Σιαμασάλ’ς • σιαμασάλός (αρσ.): χαζός
Σ(ι)α όξου (επίρ.): προς τα έξω / έξω από το σπίτι
Σ(ι)α πάν’ (επίρ.): προς τα πάνω
Σ(ι)α πέρα (επίρ.): προς τα πέρα
Σ(ι)α πού; (επίρ.): προς τα πού;
Σιασέτ’ (αρσ.): καβγάς
Σ(ι)ασκίν’ς (αρσ.): χαζός
Σ(ι)α τ’ν άλλ’ (επίρ.): σε άλλη μέρα / την επομένη / μεθαύριο
Σιαστίζου (ρ.): τα χάνω
Σιβαίνου (ρ.): μπαίνω μέσα
Σιβνταλής (αρσ.): ερωτευμένος / καψούρης
Σιβντάς (αρσ.): καημός / έρωτας
Σίβους (αρσ.): γκριζός
Σιγανουπαπαδιά (θηλ.): μτφ. δόλιος / πονηρός / κρυψίνους
Σιγανός (αρσ.): μιλάει στα κλεφτά (πίσω από την πλάτη) / (βλ. και «μούτας»)
Σιγγούν’ (ουδ.): μάλλινη κάπα / γυναικείο πανωφόρι
Σιγουράντζα (θηλ.): σιγουριά / ασφάλεια
Σιδηράδ’κου (ουδ.): σιδηρουργείο
Σιδηρούδ’ (ουδ.): σιδερένιο γουδί
Σ(ι)έκους (αρσ.): ξερός / αναισθητός / εμβρόντητος
Σιϊτάν’ς (αρσ.): Διάβολος / Σατανάς
Σικιμέ (επίρ.): «στα τέτοια μου» (παραπομπή στα γεννητικά όργανα)
Σικλέτ’ (ουδ.): στεναχώρια / καημός
Σικλιντίζου(μι) (ρ.): στεναχωρώ / στεναχωριέμαι
Σιλάχ’ (ουδ.): φαρδιά δερμάτινη ζώνη
Σιλέμ’ς (αρσ.): λαίμαργος / ανικανοποίητος / παρασιτικός
Σιληνιασμός (αρσ.): επιληψία
Σιλιλί (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μαχα-

- λάς) Ροδόκηπος
- Σιλντίζου** (ρ.): τρίβω κάτι, για να γυαλίσει / γυαλίζω από την πολυχρησία / μτφ. λιώνω / εξαντλούμαι
- Σιλτές** (αρσ.): βαμβακερό στρώμα (επένδυε το κυρίως στρώμα)
- Σ(ι)μά** (επίρ.): κοντά
- Σιμαμίδ'** (ουδ.): σαμιαμίδι (μικρή σαύρα) / μτφ. πολύ αδύνατος
- Σιμέν • σιμιδάκ'** (ουδ.): κεντημένο ύφασμα (τοποθετείται στα έπιπλα)
- Σιμικήδης** (αρσ.): ο παλιός οικισμός Ν. Ροδιά
- Σιμίτ'** (ουδ.): κουλούρι σουσαμίνιο
- Σιμιτζής** (αρσ.): κουλουράς
- Σιμουνί'κου** (ουδ.): Εσφιγμενίτικο (μετόχι)
- Σιμισιέτ'** (ουδ.): σόι
- Σ(ι)νάφ'** (ουδ.): συντεχνία / κοινωνική τάξη
- Σινί** (ουδ.): μεγάλο ρηχό ταψί
- Σινιάρου** (ρ.): τακτοποιώ / ομορφαίνω / μτφ. έκφραση απειλής
- Σιντεύου** (ρ.): ψάχνω
- Σιντούκ'** (ουδ.): μπαούλο
- Σιντουριάζου** (ρ.): ντύνω με σεντόνι το πάπλωμα
- Σιούρδους** (αρσ.): Κοζανίτης (κοροϊδευτικά) / μτφ. ελαφρόμυαλος
- Σιουρντίζου** (ρ.): κουφαίνομαι / τα χάνω
- Σιούρντ(ου)ς** (ρ.): κουφός / κουτός
- Σιουρντώ** (ρ.): ρίχνω μακριά
- Σιούτους** (ρ.): χωρίς κέρατα / μτφ. πονηρός
- Σιπουνίγια** (ουδ.): ο παλιός οικισμός των Ριζών
- Σιπουνικιώτ'ς** (αρσ.): κάτοικος των Σιπουνικίων (Ριζών)
- Σιραμπένιου** (ουδ.): μπλε
- Σιργιάν'** (ουδ.): βόλτα / μικρός περίπατος
- Σιργιανώ • σιργιανίζου** (ρ.): τριγυρίζω / βολτάρω
- Σιρδάρ'ς** (αρσ.): διοικητής
- Σιρέτ'ς** (αρσ.): δύστροπος / κακοδιάθετος / βαρύς
- Σιριμέτ'ς** (αρσ.): αντίθασος
- Σιρίτ'** (ουδ.): στενή κορδέλα ή κορδόνι για στολισμό στολών
- Σιρμα(για)ί** (θηλ.): πρώτη αμοιβή / απόθεμα / κεφάλαιο για τη δημιουργία επιχείρησης
- Σιρμιά** (επίρ.): στην άκρη
- Σιρμπέτ'** (ουδ.): γλυκό ποτό / σιρόπι
- Σιρνικό** (ουδ.): αρσενικό
- Σιρνικουβότανου** (ουδ.): βότανο που βοηθάει τη γυναίκα στη γέννηση αρσενικού παιδιού
- Σιρνουβουλώ** (ρ.): επιθυμώ διαρκώς ζευγάρωμα / μτφ. διακαής επιθυμία
- Σιρόκους** (αρσ.): νοτιοανατολικός άνεμος
- Σιρσέμ'ς** (αρσ.): ηλίθιος / μπουνταλάς / νευρικός
- Σιρσιρής** (αρσ.): ελαφρόμυαλος / επιπόλαιος
- Σισμάν'ς** (αρσ.): παχύσαρκος / ξεχαρβαλωμένος / αλλόκοτος
- Σιτζίμ'** (ουδ.): σπάγκος / λεπτό σκοινί / κορδόνι σβούρας
- Σιφουνιέρα** (θηλ.): συρταρωτή ρου-

χοθήκη

Σιοφτές (αρσ.): η πρώτη πώληση της ημέρας / χερικό / αρχή μιας διαδικασίας

Σιχτίρ (ουδ.): διαβολόσταλμα

Σιχτίρ πιλάφ' (ουδ.): πιλάφι που σεβριζόταν στο τέλος γαμήλιας τελετής

Σιχτιρίζου (ρ.): διώχνω με βρισιές

Σκαλίμπουρας (αρσ.): μικρός / πονηρός

Σκαλιστό (ουδ.): χάρτινη εικόνα κομμένη στο περίγραμμά της / το σπαστό μαλλί

Σκαματίζου (ρ.): σαπουνίζω

Σκαμνί (ουδ.): χαμηλό ξύλινο κάθισμα

Σκαμπάζου (ρ.): γνωρίζω / καταλαβαίνω

Σκαμπανέβασμα (ουδ.): ανεβοκατέβασμα / ταρακούνημα πάνω-κάτω

Σκαμπίλ' (ουδ.): χαστούκι / παιχνίδι με τράπουλα

Σκαμπουάρου (ρ.): διαφεύγω

Σκανιάζου (ρ.): τσαντίζω-ομαι / σκάω από ψυχική πίεση / εκνευρίζω-ομαι

Σκανταλιά (θηλ.): ζαβολιά / αταξία

Σκανταλίζου (ρ.): πειράζω / κολάζω / βάζω σε πειρασμό

Σκαπτώ (ρ.): φεύγω γρήγορα / εξαφανίζομαι

Σκαρίζου (ρ.): βόσκω κοπάδι τη νύχτα (βλ. και «ξισκαρίζου»)

Σκάρους (αρσ.): νυχτερινή βοσκή κοπαδιού

Σκαρπέλου (ουδ.): ξυλουργικό εργαλείο με ξύλινη λαβή και ατσάλινη λάμα / σμίλη

Σκαρφίζουμι • σκαρώνου (ρ.): σχεδι-

άζω / επινωώ

Σκασιάρ'ς (αρσ.): άσεμνος/ σιχασιάρης / μτφ. ελαφρύς

Σκασίλα (θηλ.): δυσφορία / στεναχώρια

Σκατό (ουδ.): περίπτωμα / μτφ. απαξιωτικός χαρακτηρισμός

Σκατουγέν'ς (αρσ.): μτφ. Διάβολος

Σκατόψ(υ)χους (αρσ.): μτφ. απάνθρωπος / άσπλαχνος

Σκάφ' (θηλ.): μακρόστενη τσίγκινη ή ξύλινη λεκάνη (έριχναν τροφή ή νερό για τα ζώα) (βλ. και «κουπάνα»)

Σκαφίδ' (ουδ.): ζυμωτήρι / μικρή σκάφη

Σ'καίνουμι (ρ.): σιχάινομαι

Σκατίνα (θηλ.): μεγάλο σκατό

Σκέλ' (ουδ.): σκέλος

Σκέπ' (θηλ.): μεμβράνη που καλύπτει τα έντερα ζώου (βλ. και «μπόλια»)

Σκέρτσου (ουδ.): νάζι / τσαχπινιά

Σκιάδ' (ουδ.): σκιά

Σκιάζου • σκιάζουμι • σκιάχ'κα (ρ.): τρομάζω κάποιον • τρομάζω ο ίδιος • τρώμαξα

Σκιάθα • σκιαθί (θηλ.-ουδ.): ψάθινο καπέλο

Σκιάου! (επιφ.): για να τρομάξουμε κάποιον

Σκιάχτρο (ουδ.): ανθρώπινο ομοίωμα-φόβητρο

Σκιβρώνου (ρ.): στραβώνω

Σκίζα (θηλ.): ξύλο σκισμένου κορμού / καυσόξυλο

Σκιλέα (θηλ.): σώβρακο μακρύ ως και κάτω από τα γόνατα

- Σκιμπές** (αρσ.): κοιλιά
Σκιμπιάρ'ς (αρσ.): κοιλαράς
Σκιπάρν' (ουδ.): σκαπτικό εργαλείο / μτφ. μη έξυπνος / κουτός
Σκιπαρνίζου (ρ.): σκαλίζω με σκεπάρ-
 νι
Σκιπαστή (θηλ.): στέγη
Σκιρβιλές (αρσ.): τεμπέλης / ανεπρό-
 κοπος / κουτός
Σκιτζής (αρσ.): παλιατζής / μπαλωμα-
 τής
Σκ'λάς (αρσ.): αγαπάει τα σκυλιά ή έ-
 χει πολλά απ' αυτά
Σκλήθρου (ουδ.): ξεσκλίδι / πελεκού-
 δι
Σκληρίζου (ρ.): στριγγλίζω / τσιρίζω
Σκ'λιάζου (ρ.): συμπεριφέρομαι σαν
 σκύλος / μτφ. εξοργίζομαι μέχρι μανί-
 ας
Σκ'λίδα (θηλ.): σκελίδα / κομμάτι
Σκ'λούδ' (ουδ.): μικρό σκυλί
Σκ'λουμάζουμα (ουδ.): μάζεμα αλη-
 τών
Σκ'λουμπόδιου (ουδ.): εμπόδιο / ανα-
 ποδιά
Σκ'λουμπουδώ • σκλουμπουδίζου
 (ρ.): εμποδίζω
Σκ'λουντάμαρου (ουδ.): άτακτος / α-
 τίθασος
Σκ'μίζου (ρ.): σκορπίζω / σπαταλώ
Σκ'νίζου • σκούν'σα (ρ.): σκάβω • έ-
 σκαψα με τη μούρη / κλάνω δύσοσμα
Σκόβου (ρ.): συκοφαντώ
Σκοίνου • σχοίνου (ουδ.): θάμνος, του
 οποίου τα χλωρά κλαδιά χρησιμοποι-
 ούσαν για το δέσιμο δεματιών, ενώ τα
 ξερά κλαδιά για προσάναμμα στους
 φούρνους
Σκόλ' (θηλ.): ανάπαυση / διάλειμμα
Σκόντου (ουδ.): έκπτωση
Σκούζου (ρ.): φωνάζω δυνατά / βογ-
 κάω από ζόρισμα
Σκουλειό (ουδ.): σχολείο
Σκουληκαντέρα (θηλ.): μακρύ σκου-
 λήκι
Σκουλί (ουδ.): καθαρό λινάρι
Σκουλνάου-ώ (ρ.): σχολάω / σταματώ
Σκούλους (αρσ.): το πίσω μέρος του
 τσεκουριού
Σκούνα (θηλ.): δύσοσμη πορδή
Σκουντέρα (θηλ.): σαύρα
Σκουντόρ'τσους (αρσ.): σαύρα αρσε-
 νική
Σκουντουρίτσα (θηλ.): σαύρα / μτφ.
 κλήρωση για προτεραιότητα σε ομαδι-
 κό παιχνίδι
Σκουντούφλα (θηλ.): σκόνταμμα
Σκουντουφλώ (ρ.): σκοντάφτω
Σκουντούφλ'ς (αρσ.): μτφ. κατσοφι-
 ασμένος / κακόκεφος
Σκουπός (αρσ.): ρυθμός τραγουδιού /
 φύλακας
Σκουρδάρ' (ουδ.): σκορδαλιά
Σκουρδόφ(ι)στους (αρσ.): μτφ. ανά-
 ξιος εμπιστοσύνης
Σκουρδουκαίλα (θηλ.): “κάψιμο” από
 σκόρδο / μτφ. αδιαφορία
Σκουρδουστό(μ)π' (ουδ.): σκόρδο
 χτυπημένο σε γουδί, για σκορδαλιά /
 σκορδόξιδο
Σκουρπουχώρ' (ουδ.): αραιοκατοικη-
 μένο χωριό / μτφ. ανοργανωσιά / διά-

λυση

Σκουρτσάρου (ρ.): σέρνω / τεντώνω

Σκουτί (ουδ.): ρούχο / φορεσιά

Σκουτίδα • σκουτίδια (θηλ.-ουδ.): σκοτάδι • σκοτάδια

Σκουτιδιάζ' (ρ.): σκοτεινιάζει / νυχτώνει

Σκουτούρα (θηλ.): ζάλη / μτφ. πρόβλημα

Σκόφτου (ρ.): αποτρέπω

Σκράμπα (θηλ.): βρόμα

Σκραμπιάρ'ς (αρσ.): βρομιάρης

Σκράπας (αρσ.): ανεπίδεκτος μαθήσεως / βραδύνους

Σκρέμπα (θηλ.): αναρριχώμενο φυτό

Σκριάπα (θηλ.): βρωμιά του δέρματος (ιδιαίτερα των αστραγάλων)

Σκρόπους (αρσ.): σκόρπος / μτφ. σπάταλος

Σκρόφα (θηλ.): γουρούνα που γέννησε / μτφ. ανυπόληπτη γυναίκα

Σκύβαλου (ουδ.): απομεινάρι από κοσκίνισμα του σιταριού ή άλλων δημητριακών

Σκυλιάζου (ρ.): πεισμώνω / θυμώνω πολύ

Σκυλουμιτανιώνου (ρ.): μετανιώνω πολύ

Σκύμμα (ουδ.): σκύψιμο / προσκύνημα

Σκ'φούν' (ουδ.): μάλλινη κάλτσα

Σ'κών' (ρ.): σήκω!

Σ'λλόγας (αρσ.): συλλογισμένος / επιφυλακτικός

Σ'λλου(γ)ιέμι • σ'λλου(γ)ιούμι (ρ.): συλλογιέμαι / στέκομαι και περιμένω

Σ'λλου(γ)ή (θηλ.): συλλογισμός / σκέψη

Σ'λλουικά (ουδ.): μυαλό

Σ'λούπ' (ουδ.): μορφή / όψη

Σ'λουτίζου (ρ.): ψιλοβρέχω

Σ'μά (επίρ.): κοντά

Σ'μαδεύου (ρ.): σκοπεύω / βάζω σημάδι

Σ'μαδιακό (ουδ.): εντυπωσιακό / παράξενο

Σ'μαζεύου • σ'μαζώνου (ρ.): συγκεντρώνω / συγυρίζω

Σ'μαζώνουμι (ρ.): συμμαζεύομαι / συγκεντρώνομαι

Σ'μαλίζου (ρ.): προκαλώ ελαφρύ θόρυβο

Σμάρ' (ουδ.): πλήθος / ομάδα / σμήνος

Σμίξ' • σμιξ'μου (θηλ.-ουδ.): ένωση / μτφ. συνάντηση

Σμπαράλια (ουδ.): συντριβή / διάλυση

Σμπάρους (αρσ.): πυροβολισμός / βολή

Σ'μώνου (ρ.): πλησιάζω

Σ'νάφ' (ουδ.): κοινωνική τάξη / συντεχνία

Σ'νιρίζου • σ'νιρίζουμι (ρ.): συμμερίζομαι / παίρνω κάποιον στα σοβαρά / ανταγωνίζομαι / παρεξηγούμαι

Σ'νουιούμι (ρ.): συνεννοούμαι

Σόι (ουδ.): συγγενολί / μτφ. ποιότητα / είδος

Σόμπουρου (ουδ.): παρεϊστικο κουβετολόι

Σουγιάς (αρσ.): μαχαιράκι

Σουγλάου-ώ • σουγλίζου (ρ.): χτυπώ με «σουγλί» (βλ. λέξη) / μτφ. παρακινώ

κάποιον να κάνει κάτι

Σουγλί (ουδ.): σουβλί / μυτερό αντικείμενο

Σουγλιά (θηλ.): οξύς, σουβλερός πόνος

Σουδιάζου (ρ.): μαζεύω τη σοδειά (πα-
ραγωγή)

Σουέβου (ρ.): συγγενεύω με κάποιον

Σούζα (επίρ.): στα όρθια / σε επιφυλακή

Σουϊκός (αρσ.): από σόι

Σουκάκ' (ουδ.): στενό δρομάκι

Σουκακάς (αρσ.): ο περιφερόμενος άσκοπα / ρέμπελος / σουρτούκης / χασομέρης / ρεμπεσέκς

Σουκάκου (θηλ.): μτφ. κουτσομπόλα

Σούκαλα (ουδ.): πρόσωπο (σαγόνι και μάγουλο)

Σουλατσαδόρους (αρσ.): περιφερόμενος άσκοπα / χασομέρης (βλ. «σουρτουκλιμές», «σουρτούκ'ς»)

Σουλατσάρου • σουλατσέρνου (ρ.): βολτάρω / περπατώ άσκοπα (βλ. και «σουρτουκεύου»)

Σουλάτσου (ουδ.): άσκοπο περπάτημα / βόλτα

Σουλμές (αρσ.): φτιασίδι

Σ(ου)λούπ' (ουδ.): μορφή / σχήμα / εμφάνιση

Σουλτάν μιριμέτ' (ουδ.): άγιος ξυλοδαρμός

Σούμα (θηλ.): σύνολο / άθροισμα

Σουμπουρεύου (ρ.): κουβεντιάζω για να περάσει η ώρα / κουτσομπολεύω

Σουντούμ' (ουδ.): ιδιαιτερότητα / χαρακτηριστικό / γνώρισμα

Σουντουμνιάζου (ρ.): παρομοιάζω

Σουπάζου (ρ.): σωμαίνω

Σουπιέρα (θηλ.): βαθύ πιάτο

Σούρα (θηλ.): μεθύσι / πτύχωση

Σουραύλ' (ουδ.): φλογέρα / εργαλείο με αιχμηρή και γυριστή άκρη

Σούρλα (θηλ.): σφυρίχτρα

Σουρλάς (ουδ.): μούρη / μουσούδα

Σουρλίζου (ρ.): σφυρίζω

Σουρλουλού (θηλ.): ξεσπιτωμένη γυναίκα / ανυπόληπτη

Σουρνάς • σουρνάς (αρσ.): μουσούδα (συνήθως γουρουνιού)

Σούρνου (ρ.): κακολογώ

Σουρντίζου • σουρντώ (ρ.): ξεχειλίζω / διαρρέω / προκαλώ διάρροια

Σούρντ'σμα (ουδ.): διάρροια

Σουρουλόπ' (ουδ.): ανεμελιά / τεμπελιά

Σούρτα-φέρτα (επίρ.): πολλά «πάρε-δώσε» / πήγαινε-έλα

Σουρτούκ' (ουδ.): κοντό ή μακρύ πανωφόρι

Σουρτούκ'ς (αρσ.): περιφερόμενος άσκοπα / ρέμπελος / χασομέρης (βλ. και «σουλατσαδόρους», «σουρτουκλιμές»)

Σουρτουκεύου (ρ.): τριγυρνών άσκοπα / χασομερώ (βλ. «σουλατσάρου»)

Σουρτουκλιμές (αρσ.): περιφερόμενος άσκοπα / τεμπέλης (βλ. και «σουλατσαδόρους», «σουρτούκ'ς»)

Σούρτ'σμα (ουδ.): διάρροια

Σουρώνου (ρ.): περνάω από σουρωτήρι / μεθώ / μτφ. αδυνατιζώ πολύ

Σουσμός (αρσ.): σώσιμο / τελείωμα

Σουσσόνια (ουδ.): λαστιχένιες μπότες

Σουσουμ' (ουδ.): ιδιαίτερο χαρακτη-

ριστικό (κυρίως του προσώπου)

Σουσουνίτσα (θηλ.): πτηνό / μτφ. ζωηρή γυναίκα

Σουσουρά (θηλ.): ο θάμνος «ερείκη», από τα λουλούδια του οποίου οι μέλισσες κάνουν το ομώνυμο μέλι

Σουσουράδα (θηλ.): πουλί που κουνάει συνεχώς την ουρά του / μτφ. εκδηλωτική γυναίκα

Σούσουρου (ουδ.): θόρυβος από αρνητικά σχόλια / διασυρμός

Σούστα (θηλ.): ελατήριο / δίτροχο κάρο

Σουτ! (επιφ.): σιωπή!

Σουτζούκ' (ουδ.): λουκάνικο / γλύκισμα με μουσταλευριά

Σουφάς (αρσ.): χαμηλό κρεβάτι κολητά στον τοίχο

Σουφίζουμι (ρ.): περνάει από το μυαλό μου / κατεβάζω ιδέες

Σουφλάρ' (θηλ.): ο παλιός οικισμός της Ν. Τρίγλιας

Σούφρα (θηλ.): πτυχή του υφάσματος / μτφ. κλεψιά / εύνοια της τύχης / κωλοτρυπίδα

Σουφρατζής (αρσ.): κλέφτης

Σουφράς (αρσ.): χαμηλό στρόγγυλο τραπέζι (βλ. και «τάβλα»)

Σουφρώνου (ρ.): τσαλακώνω / ρυτιδιάζω / μτφ. κλέβω

Σπαγκουραμμένος (αρσ.): ραμμένος με σπάγκο / μτφ. τσιγκούνης

Σπάθ' (θηλ.): κάθετο σίδερο αλετριού, που ρύθμιζε το βαθύ ή ρηχό όργωμα

Σπαθόλαδου (ουδ.): σπαθόχορτο με λάδι

Σπαθόουζου (ουδ.): σπαθόχορτο με ούζο

Σπαθόχορτου (ουδ.): βαλσαμόχορτο

Σπάλα (θηλ.): ώμος / πλάτη / κρέας με κόκκαλο ωμοπλάτης

Σπανουμαρία (θηλ.): ο σπανός (περιπαικτικά)

Σπαργουμέν' (θηλ.): με μαστούς πρησμένους από πηγμένο γάλα

Σπαρματσέτου (ουδ.): κερί από ζωικό λίπος

Σπαρτίνα (θηλ.): σκονί από σπάρτα, για το φορτίο στο κάρο

Σπάρτου (ουδ.): θάμνος με βλαστάρια σκληρά (υλικό για σκούπες)

Σπαρτούδια (ουδ.): μικρά σπαρτά / περιοχή σπάρτων

Σπαρτουντρουβάς (αρσ.): τορβάς για σπαρμό

Σπιρτάδα (θηλ.): εξυπνάδα

Σπίρτου (ουδ.): οινόπνευμα / μτφ. έξυπνος

Σπιρτουλό(γ)ους (αρσ.): καμινέτο οινόπνευματος

Σπιρτουπάνα (θηλ.): πανί βρεγμένο με οινόπνευμα [«σπίρτο»] (για τον κολόπονο)

Σπιταρώνα (θηλ.): μεγάλο σπίτι

Σπλαχνίζουμι (ρ.): λυπάμαι / συμπονώ

Σ'πουλλάτ' (επιφ.): «εις πολλά έτη!» / «ευχαριστώ!» / μτφ. καθυστερημένα

Σπουργιτάς (αρσ.): σπουργιτής

Σπουρδούν' (ουδ.): φυτό με ρίζα σαν καρότο, της οποίας το υγρό ήταν φάρ-

μακο για σπυριά προσώπου

Σπυριά (θηλ.): τμήμα χωραφίου, με πλάτος όσο έφτανε το τίναγμα του σιταρίσιου σπόρου ή που αναλογούσε σε σπόρους ενός τορβά («ντροβά»)
Σπυρίζου (ρ.): σπέρνω / ρίχνω σπόρους

Σπυρ(γ)ιάρ'ς (αρσ.): με πολλά σπυριά
Σταβάρ' (ουδ.): μακρύ ξύλο του αραμπά εκατέρωθεν του οποίου ζεύονταν τα βόδια / ξύλινος ή σιδερένιος άξονας (εξάρτημα του αλετριού)

Σταβ(λ)ίζου (ρ.): βάζω ζώα στον στάβλο / μαντρώνω

Στάκα! (επιφ.): στέκα! / στάσου!

Σταλαχίδα (θηλ.): ανυπομονησία / λαχτάρα / αγωνία

Σταλαχιέμι • σταλαχίζουμι • σταλαχιούμι (ρ.): περιμένω με ανυπομονησία / είμαι αναποφάσιτος

Σταλί(ά)ζου (ρ.): συγκεντρώνω το κοπάδι στη σκιά, για να ξεκουραστεί

Στάλι(α)σμα • στάλους (ουδ.-αρσ.): ανάπαυση ζώων στη σκιά

Σταμάτα • Σταματ'κή (θηλ.): Σταματία

Στάμνα (θηλ.): πήλινο δοχείο νερού

Στάμπα (θηλ.): σφραγίδα / λεκές

Σταμπάρου (ρ.): σφραγίζω / μπφ. εντοπίζω

Στανιάρου (ρ.): ξαναπαίρνω δυνάμεις

Στανιό (ουδ.): ζόρι / καταναγκασμός

Σταξιά (θηλ.): σταγόνα / στάξιμο / λεκές

Σ'ταρήθρα (θηλ.): είδος πουλιού

Στασιό (ουδ.): στάση / σταμάτημα

Στατέρ' (ουδ.): καντάρι

Σταυρί (ουδ.): σημείο σκελετού πάνω από τη λεκάνη (η μέση)

Σταυρώματα (ουδ.): εκεί όπου ενώνονται τα κλαδιά του δέντρου

Σταυρώνου (ρ.): ξεματιάζω / συναντώ

Σταφνιά (θηλ.): μεγάλη στοίβα («ντάνα», βλ. λέξη) δεματιών στο αλώνι

Σταφνιάζου (ρ.): ξαφνιάζω / αιφνιδιάζω

Σταφνίζουμι (ρ.): στενοχωριέμαι

Στειλιάρ' (ουδ.): ξύλινο κοντάρι σκαπτικών εργαλείων / μπφ. κουτός / ξυλοδαρμός

Στειλιάρουμα (ουδ.): μπφ. άγριο δάρσιμο

Στειλιάρωνου (ρ.): δέρνω με στειλιάρι

Στέκα (θηλ.): λεπτό ξύλινο κοντάρι / (ρ.): στάσου

Στέργου (ρ.): συγκατατίθεται / δέχομαι / ανέχομαι (βλ. και «στρέχου»)

Στέρνα (θηλ.): δεξαμενή νερού

Στέρφα (θηλ.): στείρα / που δεν παράγει γάλα

Στέψ' (θηλ.): στεφάνωμα

Στηθούρ' (ουδ.): στήθος

Στ(η)μόν' (ουδ.): κόκκινο ή λευκό βαμβακερό νήμα, που τοποθετείται τεντωμένο κατά μήκος του αργαλειού (πάνω του γίνεται η ύφανση)

Στ(ι)άρ' (ουδ.): σιτάρι

Στινάδ' • στινούρα • στινουσιά (θηλ.): στενό πέρασμα

Στιργιανός (αρσ.): Στέργιος / άνθρωπος της στεριάς

Στιρνά (ουδ.): μπφ. γεράματα

Στιρνιάζου (ρ.): μαζεύομαι / συγκεν-

τρώνομαι στη στέρνα (για νερό / μτφ. παραμένω πολύ ώρα σε ένα μέρος
Στιρνός (αρσ.): τελευταίος
Στιρνούπουλ' (ουδ.): ο τελευταίος γόνος
Στι σας (πρόθ.): σε σας
Στιφανουδέματα (ουδ.): κορδέλες στεφανιών
Στιφανουχάρτ' (ουδ.): άδεια γάμου
Στ'λώνου • στ'λώνουμι (ρ.): στέκομαι σταθερά / αντιστέκομαι / μτφ. επιμένω
Στ'ν μπάντα (επίρ.): στην άκρη
Στ'ν πέτσα (επίρ.): κούρεμα «γουλί» (βλ. και «γκ'δούπ', «λουξ'»)
Στοιβα (θηλ.): σωρός
Στοιχειό (ουδ.): φάντασμα / τέρας / υπερφυσικό ον
Στοιχειώνου (ρ.): βρικολακιάζω
Στοιχίζου (ρ.): προσλαμβάνω υπάλληλο («στοιχτό»)
Στοιχιρό • στρίγιρους (ουδ.-αρσ.): κάθετος ξύλινος στύλος, ύψους 2 μ., με διχάλα στο πάνω μέρος, γύρω από τον οποίο περιστρέφονταν δεμένα άλογα ή γαϊδούρια, πατώντας τα απλωμένα στάχυα στο αλώνι
Στοιχτός (αρσ.): δούλος / υπηρέτης (υπάλληλος βοσκός)
Στοιχτούδ' (ουδ.): μικρός βοηθός
Στόκουσ (αρσ.): γυψομάρμαρο / μτφ. κουτός / ελαφρόμυαλος
Στουπί (ουδ.): ψάθινο πλέγμα (εργαλείο ελαιοτριβείου) για το στύψιμο ελιών / τούφα μαλλιού ή νήματος για το καθάρισμα λιπαρών ουσιών
Στουριδ' (ουδ.): όψη / σχήμα προσώ-

που
Στόφα (θηλ.): γυναικείο μεταξωτό ύφασμα / θερμαντικός χώρος
Στούκ' (ουδ.): βλάκα
Στουκάρου (ρ.): βάζω στόκο / τρακάρω
Στούκας (ουδ.): μτφ. βαρύ τσιγάρο
Στουλίζουμι (ρ.): ντύνομαι όμορφα / βάζω τα καλά μου ρούχα
Στουματαρού • στουματού (θηλ.): με στόμα μεγάλο / μτφ. κουτσομπόλα
Στουμίδ' (ουδ.): σίδηρο του χαλινού (έμπαινε στο στόμα του ζώου)
Στουμουμένου (ουδ.): κοφτερό εργαλείο με φθαρμένη λεπίδα
Στουμπέτσ' (ουδ.): πηχτό λευκό χρώμα για βάψιμο παπουτσιών
Στουμπίζου (ρ.): χτυπώ με το γουδοχέρι ή με τον κόπανο / θρυμματίζω
Στούμπους (αρσ.): στρογγυλή πέτρα για στούμπισμα / κόπανος / γουδοχέρι / μτφ. αδύναμος μαθητής / κοντός
Στουμπώνου (ρ.): βουλώνω τρύπα ή βαθούλωμα / φρακάρω
Στουμώνου (ρ.): ανοίγω στόμα / αντιμιλώ / μτφ. (για μαχαίρι) έχω λεπίδα με κοίλωμα
Στουν κόρακα! (επιφ.): εξαφανίσου! / χάσου!
Στουρίδια (ουδ.): χαρακτηριστικά προσώπου
Στουρνάρ' • στούρνουσ (ουδ.-αρσ.): σκληρή και αιχμηρή πέτρα / μτφ. νοητικά καθυστερημένος
Στραβός'λου (ουδ.): μτφ. ανάποδος / δύστροπος

- Στραβουζιχιάζου** (αρσ.): στραβώνω τον σβέρκο
- Στραβουζνίχ'ς** (αρσ.): με γερμένον ή στραβό σβέρκο
- Στραβουκουμματάς** (αρσ.): αναζητεί "κομμάτια" (φαγητού) / μτφ. ωφελιμιστής
- Στραβουμούτσανους** (αρσ.): με στραβή (άσχημη) όψη
- Στραγγ'στήρ'** (ουδ.): σουρωτήρι
- Στράκα-στρούκα** (θηλ.): πυροτέχνημα / κροτίδα (βλ. και «τράκα-τρούκα»)
- Στραπατσάδα** (θηλ.): τηγανισμένο μίγμα από αβγά, τυρί και ντομάτα
- Στραπατσάρου** (ρ.): προκαλώ ζημιά
- Στραπάτσου** (ουδ.): ζημιά
- Στράτα** (θηλ.): στενός δρόμος / περίπατος / μωρουδίσια βήματα
- Στρατάου • στρατίζου** (ρ.): κάνω τα πρώτα βήματα / περπατώ
- Στράφ'** (επίρ.): σπάταλα / άδικα / ανώφελα
- Στραχιάζου** (ρ.): στριμώχνομαι σε άκρη / κουλουριάζομαι
- Στραχιασμένους** (αρσ.): στριμωγμένος
- Στρέχου** (ρ.): συμφωνώ / συγκατατίθεμαι / αποδέχομαι (βλ. και «στέργου»)
- Στρίγρους** (αρσ.): βλ. «στοιχινό»
- Στρίντζους** (αρσ.): δύστροπος
- Στριφτάρ'** (ουδ.): μεταλλικός στροφέας, που επέτρεπε να γυρίζει το σχοινί των ζώων χωρίς να τυλίγεται / ραφτικό έργο
- Στρούγκα** (θηλ.): μαντρί από κλαδιά ή πέτρες
- Στρουματσάδα** (θηλ.): ύπνος στο πάτωμα
- Στρουσίδ'** (ουδ.): ό,τι στρώνεται
- Στύφου** (ρ.): στραγγίζω / στερεύω
- Στύψ'** (θηλ.): ουσία ξινή, στερεή (σαν ποτάσα) για συντήρηση τροφών και ενίσχυση βαφών
- Συγκαί(γ)ουμι** (ρ.): ερεθίζεται το δέρμα μου από τα ακράτητα ούρα
- Σύγκαμα** (ουδ.): ερεθισμός δέρματος
- Συγυρνώ** (ρ.): συγυρίζω / τακτοποιώ
- Συδαυλίζου** (ρ.): ανακατεύω ξύλα στο τζάκι με την τσιμπίδα
- Συδιμένος** (αρσ.): συνδεμένος / λογοδοσμένος / αρραβωνιασμένος
- Σύθαμπου** (ουδ.): σούρουπο
- Σ(υ)κιά** (θηλ.): χωριό της Χαλκιδικής
- Συκουφάγους** (αρσ.): είδος πουλιού
- Συλλειτουργου** (ουδ.): τελετή με δύο ή περισσότερους ιερείς
- Συμπάθιου** (ουδ.): συγγνώμη
- Συναψίδ'** (ουδ.): προσάναμμα
- Συννιφόκαμα** (ουδ.): συννεφιά με αποπνικτική ζέστη
- Σύντικνους** (αρσ.): συνοδός του γαμπρού / κουμπάρος
- Συντυχαίνου • συντυχώ** (ρ.): συναντώ
- Σύντιχνους** (αρσ.): ομότεχνος / συνάδελφος
- Συν'φάδα** (θηλ.): γυναίκα που μαζί με άλλη παντρεύτηκαν αδελφούς
- Σύξ'λους** (αρσ.): άναυδος
- Συπουτνίκια** (ουδ.): ο παλιός οικισμός των Ριζών
- Σύρι!** (ρ.): πήγαινε!

Συρίγγιου (ουδ.): άνοιγμα δέρματος, με διαρροή υγρού (πύου)

Συρικιέλα! (ουδ.): πήγαινε-έλα

Συρμα(γιά) (θηλ.): κεφάλαιο επιχειρηματικής επένδυσης

Συρμαλίτ'κους (αρσ.): κεντημένος με σύρμα

Συρματώ (ρ.): κάνω τα πρώτα βήματα (ως νήπιο ή ύστερα από αρρώστια)

Συρμή (θηλ.): επιδημία

Συρνάμινα (ουδ.): ζώα που σέρνονται (ακολουθούν)

Σύρτ'ς (αρσ.): σύρτης

Σύστασ' (θηλ.): ταχυδρομική διεύθυνση

Συφουριασμένους (αρσ.): καταραμένος / άτυχος

Συχαρίκ' (ουδ.): ευχάριστη αγγελία

Σ(υ)χώριου (ουδ.) ό,τι μοιράζεται στα μνημόσυνα

Σύψουμα (επίρ.): ψωμί μαζί με φαί

Σφαλάγγ' (ουδ.): πρησμένος αδένας του λαιμού

Σφαλαγγιάζου (ρ.): πρήζεται ο λαιμός μου

Σφαλαγγιάρ'ς (αρσ.): έχει πρησμένο λαιμό

Σφαλίζου • σφαλ(ν)ώ (ρ.): κλείνω

Σφάχτ'ς (αρσ.): σφαγέας / μπφ. οξύς πόνο

Σφίγγουμι (ρ.): καταβάλλω προσπάθεια

Σφιντόνα (θηλ.): σαίτα / λάστιχα / (επίρ.): πολύ γρήγορα

Σφιντουνίζου (ρ.): εκσφενδονίζω

Σφίξ' (θηλ.): σφίξιμο / μπφ. βιασύνη

Σφουγγάτου (ουδ.): ομελέτα με φρέσκα κρεμμύδια

Σφουγγίζου (ρ.): σκουπίζω / καθαρίζω με πανί

Σφουντύλ' (ουδ.): στρογγυλό πέτρινο ή ξύλινο εξάρτημα με τρύπα, που τοποθετείται στη δρούγα ή στο αδράχι, για να διευκολύνει την περιστροφή

Σφραϊδ' (ουδ.): σφραγίδα

Σφυριά • σφύρους (θηλ.-αρσ.): σφύριγμα

Σ'χαμάδ' (ουδ.): σιχαμερός / άσχημος

Σ'χασιά (θηλ.): κουταμάρα / κρυάδα / αηδία

Σχιστάν' (ουδ.): «αντί» μπροστά στην υφάντρα

Σχουλνώ (ρ.): σταματάω / τελειώνω

Σ'χώριου (ουδ.): συγχώρεση

Σώγαμπρους (αρσ.): γαμπρός που διαμένει στο σπίτι της νύφης

Σώνου (ρ.): ξοδεύω / γλιτώνω / τελειώνω

Σ'ώρα (επίρ.): ταυτοχρόνως

Σώσμα (ουδ.): υπόλειμμα βαρελιού

Τ

Τάβλα (θηλ.): στρόγγυλο χαμηλό τραπέζι (βλ. και «σουφράς») / τραπεζομάντιλο

Ταβλιάζου (ρ.): μπφ. ρίχνω κάτω κά-

ποιον, γρονθοκοπώντας τον

Ταβλιάζουμι (ρ.): πέφτω κάτω ξερός

Ταγάρ' (ουδ.): τορβάς / ταΐστρα ζώων (κρεμόταν από τον λαιμό τους) / μπφ.

απαξιωτικός χαρακτηρισμός	τραγουδιού / μτφ. σαλεμένος (βλ. λέξη)
Τα(γ)ή (θηλ.): ζωτροφή	Τανιέμι • τανίζουμι • τανιούμι (ρ.): τε- ντώνομαι
Τάζου (ρ.): υπόσχομαι	Τα ντίπ (επίρ.): καθόλου
Ταϊν (ουδ.): μερίδα ζωτροφής	Ταξιμ' (ουδ.): σκοπός τραγουδιού
Ταϊστής (αρσ.): εργάτης της πατόζας, που έριχνε, λίγα-λίγα, τα στάχυα στη μηχανή σύνθλιψης (την "τάιζε").	Τάξ'μου (ουδ.): υπόσχεση
Ταϊστρα (θηλ.): σκάφη όπου τοποθετούσαν τη ζωτροφή	Τάπα (θηλ.): καπάκι / φελλός
Τακ-τουκ (επίρ.): άμεσα (βλ. και «άψε-σβήσε»)	Ταπατάπ-ταπατάπ (ουδ.): ήχος καλ- πασμού
Τακαβίτ'ς (αρσ.): πεταλωτής	Ταπεινώνου (ρ.): λιγοστεύω / χαμη- λώνω
Τάκα-τάκα (επίρ.): αμέσως / γρήγορα	Ταπί (επίρ.): χωρίς χρήματα
Τακίμ' (ουδ.): φίλος / ταίρι / σύντροφος	Τα πίστουμα (επίρ.): μπρούμυτα
Τακιμάζου (ρ.) ταιριάζω με κάποιον / κάνω παρέα	Τα πουιώρα (επίρ.): πριν από λίγο
Ταλαγάν' (ουδ.): χειμερινή κάπα βο- σκών / μτφ. αγύριστο κεφάλι	Τα προυχτές (επίρ.): προχτές
Τάλια (ουδ.): δεκάδα, κατά το μέτρη- μα διασκελισμών σε παιχνίδι	Τάραμα (ουδ.): τροφή γουρουινών
Τάλιρου (ουδ.): πεντάδραχμο	Ταρατσώνου (ρ.): κατασκευάζω τα- ράτσα / παγώνω / μτφ. παραφουσκώ- νω από το φαγητό
Ταμάμ (επίρ.): ακριβώς / ό,τι πρέπει / πάνω στην ώρα	Ταραχίζουμι (ρ): ταραίζομαι / συγχίζο- μαι
Ταμάχ' (ουδ.): απληστία / πλεονεξία	Ταρίφα (θηλ.): καθορισμένη τιμή / μτφ. ταξιτζής / παρέα ζωηρών παιδιών
Ταμαχιάρ'ς (αρσ.): δουλευταράς / λαί- μαργος / αχόρταγος / άπληστος	Ταρσανάς (ουδ.): ναυπηγείο
Ταμπάκ(ι)κου (ουδ.): βυρσοδεψείο	Τάσ' (ουδ.): μεταλλικό ποτήρι / κούπα
Τάμπαρ-τούμπαρ (ουδ.): θορυβώδης μουσική	Τασάκ' (ουδ.): σταχτοδοχείο
Ταμπλάς (αρσ.): διακοσμητικό σανί- δωμα / μτφ. αιφνίδιο χτύπημα / σοκ / αποπληξία	Τασία • Τασιώ (θηλ.): Αναστασία
Ταμπούρ' (ουδ.): οχύρωμα / κρουστό όργανο	Τάτλου (ουδ.): φυτό, με φύλλα ιαματι- κά για τα "τυφλά" σπυριά (πυώδη)
Ταμπουράς (αρσ.): λαούτο	Τα τ'νάζου (ρ.): πεθαίνω
Ταμ-τιριρί (επιφ.): τραλαλά (ρυθμός	Ταυρί (ουδ.): ταύρος
	Ταφτάς (αρσ.): λεπτό, γυαλιστερό και σκληρό μεταξένιο ύφασμα
	Τάχα(μ') (επίρ.): δήθεν
	Ταχιά (επίρ.): αύριο πολύ πρωί

- Ταχίν'** (ουδ.): αλεσμένο σουσάμι
- Ταχταρίζου** (ρ.): κουνώ στα χέρια μου μωρό
- Ταχύ-ταχύ** (επίρ.): πρωί-πρωί
- Τέζα** (θηλ.): τέντωμα / μτφ. πεθαμένος / σκασμένος από φαγητό
- Τέλ'** (ουδ.): χορδή / συρμάτινη κλωστή
- Τέντα** (επίρ.): ξαπλωτά
- Τέντουμα** (ουδ.): ξάπλωμα
- Τζα!** (επιφ.): φανέρωση σε μωρό
- Τζαναμπέτ'ς** (αρσ.): απατεώνας / πο-νηρός
- Τζάνιμ! • τζάνουμ!** (επιφ.): καλό μου! / ψυχούλα μου!
- Τζαμάλα** (θηλ.): μεγάλη υπαίθρια φω-τιά (σε αποκριάτικο έθιμο)
- Τζαμαλαροί** (αρσ.): άντρες μεταμφιε-σμένοι, με φουστάνελες (και κουδού-νια κρεμασμένα στη μέση τους) ή με γυναικεία ρούχα
- Τζάμαλους** (αρσ.): μασκαρεμένος / σκιάχτρο
- Τζαμούζ'κου** (ουδ.): αντιδραστικό ζώο (κυρίως μουλάρι)
- Τζαναμπέτ'ς** (αρσ.): δύστροπος / ζα-βολιάρης / αφερέγγυος
- Τζάνιμ!** (επιφ.): αμάν! / καλέ μου!
- Τζαρζάρου** (ρ.): αντιστέκομαι / σπρώ-χνω
- Τζασμένους** (αρσ.): πειραγμένος / πα-λαβός
- Τζατζαλιά** (θηλ.): τσαπατσουλιά / βρο-μιά
- Τζατζαλιάρ'ς** (αρσ.): τσαπατσούλης / κουρελιάρης
- Τζάτζαλου** (ουδ.): κουρέλι
- Τζ'γέρ'** (ουδ.): σπλάγχο / συκώτι
- Τζέτζιράρ'ς • τζιτζιρές** (αρσ.): τέντζε-ρης (βλ. και «ντέτζι(ι)αρ'ς») / κατσαρόλα
- Τζι(ι)αλιάζου** (ρ.): λιώνων / διαλύω κάτι με συμπίεση / βγάζω τα εντόσθια
- Τζι(ι)άλιακα** (ουδ.): εντόσθια
- Τζι(ι)άμ'** (ουδ.): υαλοπίνακας παράθυ-ρου / γυαλί
- Τζι(ι)αμαντάν'** (ουδ.): πανωφόρι
- Τζι(ι)αμ'λικ'** (ουδ.): τζαμαρία
- Τζι(ι)άμπα** (επίρ.): δωρεάν
- Τζι(ι)αμπούνας** (αρσ.): φωνακλάς / με-θυσμένος
- Τζιάν'** (ουδ.): σπατάλη φαγητού - πο-τού σε γλέντι / περίσσευμα που πετιέ-ται
- Τζιαφét** (ουδ.): φαγοπότι
- Τζιβαίρ'** (ουδ.): στολίδι
- Τζιλές** (αρσ.): σχοινί του χαρταετού
- Τζιλέπ'ς** (αρσ.): ζωέμπορος
- Τζιλιδάκ'** (ουδ.): κλωστή κεντήματος χοντρότερη από τον «μουλινέ» (βλ. λέ-ξη)
- Τζιμάν'** (ουδ.): τα επιτυγχάνει όλα / έν-τιμος / σωστός
- Τζιουβαίρ'** (ουδ.): κόσμημα με πολύ-τιμους λίθους
- Τζιούκα** (θηλ.): ψηλή κορυφή
- Τζιριμές** (αρσ.): αναπάντεχη ζημιά / ά-δικο πρόστιμο / μτφ. κακότεροπος / ά-χρηστος
- Τζιριμιτίζου** (ρ.): ζημιώνων
- Τζιριντζάντζουλα** (θηλ.): κόλπο / κά-μωμα / νάζι / τσαχπινιά
- Τζιρίτ'ς** (αρσ.): αγωνιστής
- Τζίρους** (αρσ.): τυρόγαλο / άλμη / μτφ.

κατανάλωση

Τζιρτζιλές (αρσ.): φασαρία / αναστά-
τωση / χαβαλές

Τζιτζβές (αρσ.): καφεμπρίκι

Τζιτζί (ουδ.): ωραίος(α)

Τζιτζικουμάνα (θηλ.): μτφ. καλοθρεμ-
μένη γυναίκα

Τζιτζικώνουμι (ρ.): βάζω βάρος / πα-
χαίνω

Τζιτζίνα (θηλ.): κουβάλημα (συνήθως
παιδιού) στην πλάτη

Τζίτζιους (ρ.): ωραίος

Τζίτζιρας (αρσ.): τζίτζικας

Τζιτζιρούδ' (ουδ.): καταρολάκι

Τζιτζιφιόγκους (αρσ.): κομψευόμενος
νέος (κοροϊδευτικός)

Τζιφους (αρσ.): μηδενικό αποτέλεσμα
/ αποτυχία

Τζ'μπώ (ρ.): τσιμπώ

Τζ'μπίδ'(α) (ουδ.-θηλ.): τσιμπίδα για
το τζάκι

Τζ'μπούρ'(ουδ.): τσιμπούρι / έντομο-
παράσιτο, που ρουφάει αίμα / μτφ. ε-
πίμονος / φορτικός (βλ. και «τσ'μούρ'»)

Τζόρας (αρσ.): ευέξαπτος / μυγιάγγι-
χτος / δύσκολος

Τζουβαϊρ'(ουδ.): κόσμημα με πολύτι-
μους λίθους

Τζουγκράνα (θηλ.): εργαλείο με μακρύ
ξύλο και πολλά "δόντια", για τον καθα-
ρισμό του χωραφιού από ξερά φύλλα
και χόρτα

Τζουγκρανώ • τζουγκρανίζου (ρ.):
γρατζουνώ / γδέρνω-χαράζω επιφά-
νεια / χρησιμοποιώ τσουγκράνα

Τζουγκρανιά (θηλ.): γρατζουνιά

Τζουγκράν'ς (αρσ.): μτφ. άσχετος / ά-
τεχνος

Τζούρα (θηλ.): γουλιά / ρουφηξιά τσι-
γάρου

Τζούρλιарους (αρσ.): πουλί με μαύρη
λουρίδα στο λαιμό

Τζουτζουκένιους (αρσ.): απαλός

Τζουτζουκλέρ'(ουδ.): μικρό χαϊδεμέ-
νο παιδί

Τζούφιους (αρσ.): κούφιος / μτφ. μι-
κροκαμωμένος / αδύναμος / ζαρωμέ-
νος

Τηράου-ώ (ρ.): βλέπω / παρατηρώ

Τίγκα (επίρ.): πλήρες / γεμάτο μέχρι ε-
πάνω /

Τιγκάρου (ρ.): γεμίζω εντελώς

Τιζάρου • τιζέρνου (ρ.): φουσκώνω /
τεντώνω / μτφ. πεθαίνω

Τικές (αρσ.): καταγώγιο

Τικνιφέζ'κους (αρσ.): ασθματικός / α-
δύναμος / αρρωστίαρης

Τιλεύου / τέλιψα (ρ.): τελειώνω / τε-
λείωσα

Τιλκιλί (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μα-
χαλάς) των Πετραλώνων

Τιλώνια (ουδ.): δαίμονες

Τιμινάς (αρσ.): υπόκληση / χαιρετισμός
/ παρακάλι

Τιμουλία (θηλ.): κιμωλία

Τιμπίχ' (ουδ.): συμβουλή

Τιπές (αρσ.): κορυφή

Τιράντες (θηλ.): διπλές υφασμάτινες ή
λαστιχένιες λουρίδες, που περνούσαν
από τους ώμους και συγκρατούσαν πα-
ντελόνια ή φορέματα

Τιρζής (αρσ.): ράφτης

Τιρλίκ' (ουδ.): χαμηλό μάλλινο πλεχτό υπόδημα / σοσόνι

Τιρλικάκς • τιρλιζήκς (αρσ.): κατασκευαστής ή πωλητής τερλικιών

Τιρτίπ' (ουδ.): κάμωμα / τέχνασμα

Τιταρταίους (αρσ.): υψηλός πυρετός

Τιτήζ'ς (αρσ.): απόλυτα συνεπής / τακτικός

Τιτράδ' (θηλ.): Τετάρτη

Τιτραπέρατους (αρσ.): πανέξυπνος

Τιτχιώνου (ρ.): κάνω κάτι / βλάπτω κάποιον / μτφ. κάνω σεξ (υπαινικτικά)

Τιφαρίκ' (ουδ.): σπάνιο ποιοτικό πράγμα / εκλεκτό είδος / στολίδι

Τ'λιγάδ' (ουδ.): μακρύ διχαλωτό ξύλο, όπου τύλιγαν το νήμα που έπαιρναν από το αδράχτι

Τ'λιγαδιάζου (ρ.): τυλίγω το νήμα στο τυλιγάδι / χτυπώ με το τυλιγάδι / ισιώνω

Τ'λιχτάρ' (ουδ.): κουβάρι νήματος

Τ'λούπα (θηλ.): τούφα / νιφάδα / κουβάρι μαλλιού

Τ'λούπαν' (ουδ.): άσπρο πανί, για τύλιγμα / κεφαλομάντιλο

Τ'μαρεύου (ρ.): αποθηκεύω / τακτοποιώ / περιποιούμαι

Τ'μάριμα (ουδ.): αποθήκευση / φύλαξη

Τ'νάζου (ρ.): τινάζω / δέρνω / ρίχνω

Τ'νάζου τα πέταλα (έκφρ.): πεθαίνω

Τ'ν απουλνάου (ρ.): κατοουρώ

Τόγκα (θηλ.): απλήρωτο χρέος

Τόκα (θηλ.): πόρπη / αγκράφα / χειραψία

Τομ (επίρ.): μόλις

Τόπ' • τόπα (ουδ.-θηλ.): τυλιγμένο ύφασμα / μπάλα (συνήθως από κουρέλια)

Τότινικς (σύνδ.): τότε

Τότσ'κουκς (αρσ.): πολύ λίγος

Τόσουζακς (αρσ.): τόσο μεγάλος

Τούβλου (ουδ.): μτφ. κουτός

Τουκάκς (αρσ.): ασημένα πόρπη / θηλύκι κουμπώματος στον λαιμό / μεταλλική πόρπη της λαιμαριάς

Τουλούμ' (ουδ.): δερμάτινο ασκί (βλ. και «διρμάτ'») / μτφ. πολλή βροχή / πολλές ξυλοδαρμούς

Τουλουμιάζου (ρ.): ρίχνω νερό με τουλούμι / βρέχω καταρρακτωδώς / μτφ. δέρνω ανελέητα κάποιον

Τουλούμπα (θηλ.): χειροκίνητη αντλία για εξαγωγή υγρών από δοχείο / σιροπιαστό γλυκό

Τουμάρ' (ουδ.): δέρμα ζώου / μτφ. παλιάνθρωπος

Τούμπα (θηλ.): μικρός λόφος / αναποδογύρισμα / πέσιμο

Τούμπανου (ουδ.): τύμπανο / μτφ. ανόητος / κουτός

Τουμπαίρνου (ρ.): κάνω (φέρνω) τούμπα / μτφ. ξεγελώ

Τουμπανιάζου (ρ.): φουσκώνω πολύ, σαν τούμπανο / πρήζω

Τούμπανου • τούμπανουκς (ουδ.-αρσ.): πρησμένο σημείο του σώματος

Τουμπέκ' (ουδ.): πέτρινο σκεύος, με το οποίο θρυμμάτιζαν τα καθουρντισμένα σπυριά του καφέ

Τουμπκί (ουδ.): καπνός / ψιλοκομμένος / μτφ. σιωπή / απραξία

- Τουμπιπλέκ'** (ουδ.): μικρό τύμπανο, το οποίο χτυπιέται με τα χέρια
- Τούμπλα** (θηλ.): χρυσό κόσμημα (το κρεμούσε η πεθερά στη νύφη)
- Του μπ'λάλου** (επίρ.): τρέχοντας
- Τούμπου** (ουδ.): σωλήνας βρύσης / μπουρί σόμπας
- Τούντζ'** (ουδ.): μπρούτζος / μπρούτζινο μεγάλο κουδούνι κοπαδιού / μτφ. ξεροκέφαλος / μεθυσμένος
- Τουπάλς** (αρσ.): κουτσός
- Τουπά** (θηλ.): τόπος / περιοχή
- Τουπλίκια** (ουδ.): παλιός οικισμός του Γεροπλάτανου
- Τούρλα** (θηλ.): μυτερή κορφή βουνού / μτφ. ζαλάδα από μεθύσι
- Τουρλού** (ουδ.): φαγητό που φτιάχνεται από ανάμεικτα λαχανικά
- Τουρλουμπούκ'** (ουδ.): ανακατωσούρα / φασαρία
- Τουρλώνου** (ρ.): φουσκώνω / στρογγυλεύω
- Τούρνα** (θηλ.): ψάρι του γλυκού νερού / μτφ. άμυαλος
- Τουρνεύου** (ρ.): λειαινώ
- Τουρσί** (ουδ.): λαχανικά διατηρημένα σε ξίδι και αλάτι
- Τουρταλίκ'** (ουδ.): συνωστισμός / ανακατωσούρα
- Τουρτουρίζου** (ρ.): τρέμω από κρύο
- Τούρτουρου** (ουδ.): ρίγος / σύγκρου
- Του τ'νάζου** (ρ.): φεύγω
- Τουτού** (ουδ.): αυτοκίνητο (νηπιακή γλώσσα)
- Τόφαλος** (αρσ.): χοντρομπαλάς
- Τραβάου-ώ** (ρ.): προχωρώ / μτφ. οδηγώ θηλυκό ζώο σε αρσενικό, για βάρτεμα
- Τράβλιστρου** (ουδ.): εργαλείο για τον φούρνο
- Τραβουλουγώ** (ρ.): τραβώ με το ζόρι
- Τραγανάδ'** (ουδ.): τραγανό / κάτω μέρος του αφτιού
- Τρα(γ)ϊ'** (ουδ.): τράγος / κριάρι / επιβήτορας
- Τράγιους** (αρσ.): τραγίσιοι
- Τράκα-τρούκα** (θηλ.): πυροτέχνημα / κροτίδα (βλ. και «στράκα-στρούκα»)
- Τρακάτσ'** (ουδ.): πόμολο της πόρτας
- Τραμουντάνα** (θηλ.): βοριάς
- Τράμπα** (θηλ.): μτφ. ανταλλαγή
- Τραμπάλα** (θηλ.): κούνια σαν ζυγαριά
- Τραμπαλίζουμι** (ρ.): κάνω τραμπάλα
- Τρανεύου** (ρ.): μεγαλώνω / ψηλώνω
- Τράνιμα** (ουδ.): μεγάλωμα
- Τρανός** (αρσ.): μεγάλος / ψηλός / μτφ. σπουδαίος
- Τρατάρου** (ρ.): σερβίρω / κερνώ
- Τρατ'μάς** (αρσ.): μεγάλο κεφαλομάντιλο
- Τράτους** (αρσ.): κουράγιο / όρεξη
- Τράτσαλους** (αρσ.): πεταχτός / υπερκινητικός
- Τραφιάζου** (ρ.): περιφράζω / οριοθετώ
- Τράφους** (αρσ.): μαζεμένο χώμα / αυλάκι / φυσικό όριο σε κτήματα / φράχτης από ξερόκλαδα
- Τραχανάς** (αρσ.): σιπαρένιο ζυμαρικό σε κόκκους / σούπα
- Τραχ(η)λιά** (θηλ.): γιακάς
- Τράχουμα** (ουδ.): ασθένεια των ματιών

/ χρήματα μαζί με την προίκα

Τρέβλου (ουδ.): αγκαθωτό ζιζάνιο χωραφιών / κίτρινο λουλούδι, που γίνεται αγκαθωτός καρπός (βλ. και «τριβόλ»)

Τριβέλ' (ουδ.): τρυπάνι

Τριβιλίζου (ρ.): χρησιμοποιώ τρυπάνι / θορυβώ / ενοχλώ

Τριβόλ' (ουδ.): αγκαθωτό αγριόχορτο (βλ. και «τρέβλου»)

Τριδεύου (ρ.): περπατώ συχνά στον ίδιο δρόμο (περιφερόμαι) / μτφ. προσπαθώ να εκφραστώ / επεξεργάζομαι

Τριδιμένου (ουδ.): επεξεργασμένο / δουλεμένο

Τριζουβουλώ (ρ.): θορυβώ έντονα

Τρικλάου (ρ.): τρικλίζω / παραπατώ

Τρικόπ' (ουδ.): αυχέννας / σβέρκος (βλ. και «ζ'νίχ'»)

Τριλέγκου (θηλ.): τρελή

Τριμιρίτ'σσα (θηλ.): γυναίκα που νηστεύει επί τριήμερο (Μ. Δευτέρα, Μ. Τρίτη και Μ. Τετάρτη)

Τρίμματα (ουδ.): ψίχουλα / κομματάκια

Τριμ'ντάνα (θηλ.): τρέμουλο

Τριμ'ντανίζου (ρ.): τρέμω

Τριμουχουχ'λιάζου (ρ.): τρέμω από το κρύο

Τριμ'τσιακός (αρσ.): τρεμουλιαστός / φοβιτσιάρης

Τριότ' (ουδ.): παιδικό παιχνίδι

Τριπουσάκ' (ουδ.): λεπτό χόρτο

Τρισκατάρατους (αρσ.): τρεις φορές καταραμένος / μτφ. Διάβολος

Τρισκέλ' (ουδ.): τρίποδας

Τρίστα (θηλ.): νεροτριβή / παρόχθιος

χώρος ποταμού, όπου έτριβαν ρούχα

Τρίστρατου (ουδ.): σημείο συνάντησης τριών δρόμων

Τρίχας (αρσ.): μτφ. ανυπόληπτος / ανόητος / κουτός

Τριχιά (θηλ.): τρίχινο σκoinί

Τριχουφά(γ)ους (αρσ.): τριχόπτωση

Τριώτ' (ουδ.): παιχνίδι με πετραδάκια

Τρό(γ)υρα (επίρ.): τριγύρω

Τρόκνια (θηλ.): πάνινη κούνια μωρού με τέσσερα κορδόνια (τη φορτωνόταν η μάνα στην πλάτη)

Τρόμπας (αρσ.): μτφ. αφερέγγυος / ανόητος

Τρουβαδιάζου (ρ.): γεμίζω τον τορβά (ή ντορβά) με τρόφιμα / εφοδιάζω κάποιον για τη δουλειά

Τρουβάς (αρσ.): σακούλι μεγάλο, τρίχινο, το οποίο προσάρμοζαν στο κεφάλι των ζώων, για να φάνε το περιεχόμενό του / ταγάρι με το οποίο μετέφεραν την τροφή τους οι αγρότες (βλ. και «ντουρβάς»)

Τρου(γ)ιούρ' • τρούιρου (επίρ.): τριγύρω

Τρου(γ)ιουρίζου (ρ.): τριγυρίζω

Τρου(γ)ιουρίστρα (θηλ.): δερματική πάθηση

Τρουκάν' (ουδ.): ηχηρό κουδούνι για μεγαλόσωμα ζώα (βλ. και «τσουκάν'»)

Τρουμάζου (ρ.): τρομάζω / μτφ. καταφέρνω με δυσκολία

Τρουπάν' (ουδ.): δερμάτινος σάκος για ζωτοτροφή

Τρουφαντός (αρσ.): καλοθρεμμένος / χοντρός

- Τρουχάου** (ρ.): τροχίζω
- Τρόχαλου • τρουχάλα** (ουδ.-θηλ.): μικρή - μεγάλη πέτρα
- Τρυγητής** (αρσ.): εργάτης του τρύγου / ο μήνας Σεπτέμβρης
- Τρυγόν'** (ουδ.): είδος πουλιού
- Τρπουκάρ(υ)δου** (ουδ.): πουλί που χώνεται στους φράχτες
- Τρύπουμα** (ουδ.): προχειροραφή
- Τρπώνου** (ρ.): χώνομαι κάπου / ράβω πρόχειρα με αραιές βελονιές
- Τρώγουμι** (ρ.): μτφ. είμαι έτοιμος για καβγά
- Τσαγανός** (αρσ.): κάβουρας / μτφ. αντοχή / αποφασιστικότητα
- Τσαγκάρ'ς** (αρσ.): υποδηματοποιός / παπουτσή
- Τσαγκάρ'κου** (ουδ.): τσαγκαράδικο / υποδηματοποιείο / παπουτσάδικο
- Τσαίρ'** (ουδ.): ακαλλιέργητο χωράφι / χορτολίβαδο
- Τσαϊρό** (ουδ.): τσαγιέρα
- Τσάκα** (θηλ.): τσάκιση / δίπλωση
- Τσάκα-τσάκα** (επίρ.): γρήγορα / αμέσως
- Τσάκα-τσούκα** (επίρ.): θόρυβος ενοχλητικός
- Τσακιδ'** (ουδ.): σπασμένο κομμάτι
- Τσακίζου** (ρ.): σπάζω
- Τσακίρ** (ουδ.): μεγάλο / έντονο
- Τσακίρ κέφ'** (ουδ.): μεγάλη ευθυμία
- Τσακίρ'κους** (αρσ.): γοητευτικός / ελκυστικός / μισοώριμος (καρπός)
- Τσακίρ'ς** (αρσ.): γαλανομάτης / με ζωηρό βλέμμα
- Τσακμάκ'** (ουδ.): αναπήρας / μτφ. ευφυής
- Τσακμακάου • τσακμακώνου** (ρ.): πετάω αναλαμπές / πυροβολώ / μτφ. κάνω κάτι γρήγορα / τρέχω γρήγορα
- Τσακμακόπτρα** (θηλ.): εύφλεκτο υλικό για τον αναπτήρα
- Τσάκνου** (ουδ.): ψιλό κλαδί / ξερόκλαδο
- Τσακνουπόδαρους** (αρσ.): με λεπτά πόδια
- Τσακουτός** (αρσ.): συλληφθείς
- Τσακ'στός** (αρσ.): σπαστός / μτφ. τρεχάτος
- Τσακώνου** (ρ.): πιάνω / αρπάζω / συλλαμβάνω
- Τσαλαβουτώ** (ρ.): βαδίζω απρόσεκτα στα νερά
- Τσαλαβούτας** (αρσ.): πατάει απρόσεχτα στις λάσπες / μτφ. αδέξιος
- Τσαλάκα** (θηλ.): τσαλάκωμα
- Τσαλαπατώ** (ρ.): ποδοπατώ / παραπατώ / παραμαζεύω / μτφ. καταστρέφω κάτι πολύτιμο
- Τσαλαπατάρας** (αρσ.): δεν πατάει καλά / παραμαζεύεται / μτφ. άτεχνος
- Τσαλδαρουχώρ'** (ουδ.): ο παλιός οικισμός (μετόχι) της Σωζόπολης
- Τσαλί** (ουδ.): λεπτό κλαδί / θάμνος
- Τσαλίμ'** (ουδ.): νάζι / κόλπο / προσποίηση
- Τσαμαγκιδ'** (ουδ.): μυτερό ξύλο
- Τσαμαντάν'** (ουδ.): υφαντό γιλέκο
- Τσαμπήζ'ς** (αρσ.): έμπορος αλόγων
- Τσαμπί • τσάμπουρου** (ουδ.): σταφύλι άγουρο / κοτσάνι σταφυλιού με φαρμαμένες ρόγες / παραστάφυλο

- Τσαμπουλόι • τσαμπουλό(γ)ημα** (ουδ.): διάλεγμα καρπών
- Τσαμπουρνάτους** (αρσ.): μπερμπάντης
- Τσαμπου(ρ)νίζου • τσαμπου(ρ)νώ** (ρ.): φλυαρώ / παραπονιέμαι
- Τσαντηρώνου** (ρ.): κατασκηνώνω
- Τσαντίλα** (θηλ.): αραιοπλεγμένο βαμβακερό πανί, που χρησιμοποιείται για το στράγγισμα τυριών και γιαουρτιού
- Τσαούής** (αρσ.): τούρκος υπαξιωματικός / μτφ. δυναμικός / πεισματάρης / θρασύς
- Τσαούσα** (θηλ.): μτφ. πεισματάρα / καταφερτζού
- Τσαπάδ'** (ουδ.): μυτερό κλαδί που εξέχει / παρακλάδι
- Τσαπαδιάρα** (θηλ.): βέργα με κλαδικαία
- Τσαπατίδα** (θηλ.): κάδος μικρός, όρθιος, με κοντάρι, για χτύπημα σταφυλιών
- Τσαπατσούλ'** (αρσ.): άτσαλος / ακατάστατος / ανοικοκύρευτος
- Τσαπιρόνα** (θηλ.): ζωνηρή κοπελίτσα
- Τσαπράν'** (ουδ.): ο παλιός οικισμός της Ν. Σκιώνης
- Τσάρκα** (θηλ.): βόλτα / εκδρομή / περιπλάνηση
- Τσαρούχ'** (ουδ.): παπούτσι από δέρμα ζώου (με φούντα μπροστά)
- Τσαρσί** (ουδ.): χώρος εμπορικών καταστημάτων / αγορά / πλατεία
- Τσαρτσαφλής** (αρσ.): τεχνίτης που σεβντονιάζει πάπλωμα
- Τσάτρα-πάτρα** (επίρ.): μετά βίας / δύσκολα / πρόχειρα (βλ. και «τσιατ-πατ»)
- Τσατσά** (θηλ.): προαγωγός γυναικών / «νταβατζού»
- Τσάταλα-μάταλα** (επίρ.): ανακάτωμα / άχρηστα μικροαντικείμενα
- Τσατσάρα** (θηλ.): χτένα
- Τσαχπινογαργαλιάρα** (θηλ.): γυναίκα πεταχτούλα / σκερτσόζα
- Τσαχπίν'** (αρσ.): ναζιάρης / σκερτσόζος / κατεργάρης / άσωτος
- Τσαχπινιά** (θηλ.): νάζι / σκέρτσος
- Τσέλιγκας** (αρσ.): αρχιβοσκός
- Τσέλιους** (αρσ.): Στέλιος / Στέργιος
- Τσέργα** (θηλ.): μάλλινο χοντρό κλινοσκέπασμα / βελέντζα / φλοκάτη
- Τσέρκ'** (ουδ.): σιδερένια λουρίδα βαρελιού
- Τσέτα** (θηλ.): ομάδα ταραχοποιών
- Τσιά** (θηλ.): σπίθα
- Τσι(ι)αγαλιά** (θηλ.): αμυγδαλιά
- Τσι(ι)άγαλου** (ουδ.): αμύγδαλο / σπασμένο τσόφλι αμυγδάλου
- Τσι(ι)άγκαλα** (ουδ.): μικροπράγματα
- Τσι(ι)αγνίζου** (ρ.): γαυγίζω παραπονιάρικα / γκρινιαζώ
- Τσιάζου** (ρ.): επιθυμώ πάρα πολύ
- Τσι(ι)ακατώ • τσι(ι)ακανίζου** (ρ.): χτυπώ κάτι να σπάσει / μασώ ηχηρά / χτυπώ τα δόντια μου
- Τσιάμ'** (ουδ.): πεύκο
- Τσιαμασιούρια • τσιαμπασίρια** (ουδ.): εμπορεύματα / προσωπικά είδη / μικροπράγματα
- Τσι(ι)αμπάηζ'** (αρσ.): ζωέμπορος / μεσίτης αλόγων
- Τσι(ι)αμπαλάκ'** (ουδ.): τούμπα / περιστροφή

- Τσ(ι)ανάκ' (α)** (ουδ.-θελ.): γαβάθα / μαγειρικό σκεύος / μτφ. αυτός(ή) που θυμώνει εύκολα / κακόφημος
- Τσ(ι)ανάκια** (ουδ.): μτφ. συνεργάτες / φίλοι
- Τσ(ι)ανακουγλείφτ'ς** (αρσ.): μτφ. κόλακας / γλοιώδης
- Τσ(ι)αντί** (ουδ.): μικρή τσάντα
- Τσ(ι)απράζια** (ουδ.): ασημένια στολίδια ανδρικής στολής / σπλισμός
- Τσ(ι)αράπ'** (ουδ.): πλήληνη γαβάθα (συνήθως κομμάτι σπασμένης στάμνας), όπου έβραζαν νερό για τις κότες
- Τσ(ι)αρδαξής** (αρσ.): παρατηρητής / επιβλέπων στα αλώνια (επί Τουρκοκρατίας)
- Τσ(ι)αρδάκ' • τσ(ι)αρδί** (ουδ.): πρόχειρη μικρή καλύβα από κλαδιά / χώρος διαμονής
- Τσ(ι)ασίτ'** (ουδ.): τμήμα / τύπος / είδος / ποιότητα
- Τσ(ι)άσκα** (θελ.): φλυτζάνα
- Τσ(ι)ατ-πατ** (επίρ.): έτσι κι έτσι / εδώ κι εκεί (βλ. και «τσάτρα-πάτρα»)
- Τσ(ι)ατάλ'** (ουδ.): διχαλωτό ραβδί / παρακλάδι
- Τσ(ι)ατ'μάς** (αρσ.): κάθετο ξύλο, που έμπαινε ανάμεσα σε δύο οριζόντια ξύλα, για να τα σταθεροποιήσει / εσωτερικός τοίχος, καλαμόπλεχτος και σοβατισμένος με λάσπη / μέσον ευθυγράμμισης
- Τσιαρτσιάφ'** (ουδ.): σεντόνι που επενδύει το πάπλωμα
- Τσιαρτσιαφώνου** (ρ.): φοδράρω πάπλωμα / καπλαντίζω
- Τσιάφ'** (ουδ.): πάχνη
- Τσιάφουμα** (ουδ.): σύννεφο πάχνης
- Τσιβδός** (αρσ.): τραυλός
- Τσιβί** (ουδ.): ξυλόκαρφο / μτφ. πέος / συνουσία
- Τσιβρές** (αρσ.): μεταξωτό υφαντό κεφαλομάντιλο
- Τσιγαρίδα** (θελ.): κομμάτι λιπώδους κρέατος (το έβραζαν στο καζάνι αμέσως μετά το σφάξιμο του γουρουνιού) / ό,τι απέμεινε μετά από την αφαίρεση του λίπους (λίγδας)
- Τσιγγανάδης** (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μαχαλάς) της Ν. Γωνιάς
- Τσιγκέλ'** (ουδ.): σιδερένιο άγκιστρο, απ' όπου κρεμούσαν κρέας / γάντζος
- Τσιγκιλάκ'** (ουδ.): κυρτή βελόνα κεντήματος
- Τσιγκινές** (αρσ.): γύφτος / γύφτικος / μτφ. πολύ φτωχός
- Τσιγκλώ • τσιγκλίζου** (ρ.): σπρώχνω ελαφρά / κεντρίζω / πειράζω
- Τσίγκους** (αρσ.): ψευδάργυρος
- Τσίκνα** (θελ.): μυρωδιά καμένου φαγητού / μτφ. γκρίνια
- Τσικνιάρ'ς** (αρσ.): δύστροπος / γκρινιάρης / αδύνατος
- Τσικνίζου** (ρ.): μυρίζω άσχημα / καίω το φαγητό
- Τσικρίκ' • τσικρίκα** (ουδ.): χειροκίνητος τροχός για τύλιγμα νήματος στα μασούρια / είδος διπλής ρόκας
- Τσιλβίτας** (αρσ.): σφυρίζει τιτιβίζοντας
- Τσιλβιτώ • τσιλβιτίζου** (ρ.): χοροπηδώ / μτφ. φλερτάρω
- Τσιλιβήθρα(ς)** (θελ.-αρσ.): σουσου-

ράδα / μτφ. άνθρωπος κοντός και αδύνατος

Τσιλίδις (αρσ.): ο παλιός οικισμός (μετόχι) της Ν. Καλλικράτειας

Τσιλίκ' • Ξυλίκ' (ουδ.): κομμάτι ξύλου, το οποίο, κατά τη διάρκεια του ομώνυμου παιχνιδιού, χτυπούσαν με κοντάρι, για να το πετάξουν μακριά

Τσιλιμίγκαρος (αρσ.): πολύ αδύνατος

Τσιλιπής (αρσ.): ανάφαγος / καχεκτικός

Τσιλιμπουρδώ • τσιλιμπουρδίζου (ρ.): έχω ερωτικές σχέσεις (εξωσυζυγικές) / μπερμπαντεύω

Τσιλ'κους (αρσ.): αστραφτερός / όμορφος

Τσίμα-τσίμα (επίρ.): ίσα-ίσα / μετά βίβας

Τσιμέν' (ουδ.): καρύκευμα για τον παστοουρμά

Τσιμινέρα (θηλ.): φουγάρο

Τσιμπέρ' (ουδ.): γυναικείο κεφαλομάντιλο

Τσιμπισίρ' (ουδ.): κιμωλία

Τσίμπλα (θηλ.): έκκριμα των ματιών

Τσιμπλιάρ'ς • τσιμπλουμάτ'ς (αρσ.): με τσίμπλες στα μάτια / μτφ. κοιμισμένος / ανίκανος

Τσιμπούσ' (ουδ.): συμπόσιο / φαγοπότι / γλέντι

Τσιμπράγκαλα (ουδ.): αποσκευές / εργαλεία / υπάρχοντα

Τσιμ'τίζου • τσιμ'τώ (ρ.): αρθρώνων λέξη / κρυφομιλίω

Τσιμ'τους (αρσ.): τσιμουδιά

Τσι(ι)νάρ' (ουδ.): πλατάνι

Τσίνουρα (ουδ.): βλέφαρα

Τσι(ι)όμπανους • τσι(ι)ομπάν'ς (αρσ.): βοσκός

Τσιόνα (θηλ.) πολυλογού / δύστροπη

Τσιότρα (θηλ.): ξύλινο παγούρι

Τσιούγκους (αρσ.): εξόγκωμα στο κεφάλι από χτύπημα / καρούμπαλο

Τσιούκα (θηλ.): εξόγκωμα

Τσι(ι)ομπλέκ' (ουδ.): πλήληνη χύτρα / παλιό σκεύος κουζίνας

Τσι(ι)ουπλάκ'ς (αρσ.): φαλακρός / γυμνός / φτωχός

Τσιουρούκ'ς (αρσ.): ελαττωματικός / βλαμμένος

Τσιούτ' (ουδ.): σιωπή

Τσιούτους (αρσ.): σιωπηλός

Τσιούτσιους • τσιούτσιανους (αρσ.): μικροκαμωμένος / μικρό παιδί

Τσιουτσιούδα (αρσ.): πολύ λίγο / ελάχιστα (βλ. και «τσούδα»)

Τσι(ι)ουτσ(ι)ούλα (θηλ.): κορυφή κουκούλας / (επίρ.): πλήρες γέμισμα

Τσι(ι)ούτσ'κια (θηλ.): καυτερή πιπεριά

Τσι(ι)ούτσ'κους (αρσ.): πολύ μικρός

Τσίπα (θηλ.): πέτσα βρασμένου γαλακτος / μτφ. ντροπή / φιλότιμο

Τσιπόν' (ουδ.): αμύγδαλο με περίβλημα μαλακό

Τσίπ(ου)ρα (ουδ.): στέμφυλα, από τα οποία γίνεται το τσίπουρο (ρακί)

Τσιπουράς (αρσ.): κατασκευαστής τσίπουρου

Τσιπρώνου (ρ.): φεύγω κρυφά

Τσιπώνου (ρ.): βάζω κάτι στην τσέπη / μτφ. κλέβω

- Τσιράκ'** (ουδ.): υποτακτικός / βοηθός / μαθητεύομενος
- Τσιρβέλου** (ουδ.): κεφάλι / μυαλό
- Τσιρίδα** (θηλ.): στριγκή φωνή
- Τσιρίζου** (ρ.): στριγκλίζω
- Τσιριμόνια** (θηλ.): φιλοφρόνηση / νά-ζι / μαλαγανιά
- Τσίρλα • τσιρλιό** (θηλ.-ουδ.): διάρροια
- Τσιρλιάρ'ς** (αρσ.): με διάρροια / μτφ. φοβιτσιάρης
- Τσιρλιάζου** (ρ.): μουδιάζω
- Τσιρνούχ'** (ουδ.): αρμυρόψαρο
- Τσιρόν'** (ουδ.): λιμνίσιο ψάρι
- Τσιρότου** (ουδ.): λευκοπλάστης
- Τσιρουκουπάου** (ρ.): φωνάζω δυνατά
- Τσιρουπλάς** (αρσ.): σαν τσίρος / μτφ. αδύνατος / μικροκαμωμένος
- Τσιρουπούλ'** (ουδ.): μικρό πουλί
- Τσίρους** (αρσ.): σκουμπρί
- Τσιρτσιρίζου** (ρ.): θορυβώ ελαφρώς
- Τσίσια** (ουδ.): ούρα / κατούρημα (νη-πιακή γλώσσα)
- Τσισίτ'** (ουδ.): είδος
- Τσίτα** (θηλ.): στενή σανίδα / (επίρ.): εν-τελώς ανοιχτά / τεντωμένο
- Τσίτ' • τσιτάκ'** (ουδ.): φτηνό βαμβακε-ρό ύφασμα, ρούχο
- Τσιτσέλ'** (ουδ.): πολύ αλμυρό
- Τσιτσι** (ουδ.): κρέας (νηπιακή γλώσσα)
- Τσιτσιδ' • τσιτσιδους** (ουδ.-αρσ.): ο-λόγυμος
- Τίτσιλι-πίτσιλι** (επίρ.): λεπτεπίλεπτα
- Τσιτσιλόν'** (ουδ.): λιγνός / κομψός
- Τσιτσιό** (ουδ.): μωρό
- Τσιτσιρδώνουμι** (ρ.): καμαρώνω / πα-ριστάνω τον σπουδαίο
- Τσιτώνου** (ρ.): τεντώνω / στριμώχνω / μτφ. νευριάζω
- Τσιφλιάρ'** (ουδ.): φλογέρα
- Τσιφλικ'** (ουδ.): μεγάλο αγρόκτημα
- Τσιφλικάς** (αρσ.): ιδιοκτήτης τσιφλι-κιού
- Τσιφνιάρ'ς** (αρσ.): καχεκτικός
- Τσιφούτ'ς** (αρσ.): τσιγκούνης / μτφ. Ε-βραίος
- Τσιφτής** (αρσ.): αγρότης
- Τσίφτ'ς** (αρσ.): άρτιος / άψογος
- Τσίχλα** (θηλ.): είδος πουλιού
- Τσ'κάρ'** (ουδ.): κορυφή
- Τσ'κούρ'** (ουδ.): τσεκούρι
- Τσ'μούδ' • τσ'μούδα** (ουδ.-θηλ.): κομ-ματάκι / μικρή ποσότητα
- Τσ'μούρ'** (ουδ.): έντομο που ρουφάει αίμα (βλ. και «τζ'μπούρ'») / μτφ. επίμο-νος / φορτικός
- Τσ'νάου-ώ** (ρ.): κλωτσώ / μτφ. δυστρο-πίω
- Τσ'νιάρ'κους • τσ'νιάρ'ς** (αρσ.): τσι-νάει (κλωτσάει)
- Τσόκανους** (αρσ.): καρούμπαλο
- Τσόκαρου** (ουδ.): παντόφλα με ξύλινο πάτο / μτφ. ανυπόληπτος
- Τσόλ'** (ουδ.): στρωσίδι για το πάτωμα / ευτελές ύφασμα / ρετάλι / μτφ. τιπο-τένιος
- Τσόρτσο!** (επιφ.): ακυρώνω κι ανα-νεώνω προσπάθεια / διώχνω εμπόδιο (στο παιχνίδι με μπίλιες)
- Τσουβάλ'** (ουδ.): υφαντός σάκκος
- Τσουβαλιάζου** (ρ.): βάζω σε τσουβάλι / μτφ. παραμαζεύω / συλλαμβάνω
- Τσουγκξ!** (επιφ.): εντολή για σταμάτη-

- μα γαιϊδάρου (βλ. και «ουγκξ»)
- Τσουγλάν'** (ουδ.): παλιόπαιδο
- Τσουδα** (θηλ.): ελάχιστη ποσότητα / σταλιά / μτφ. ελάχιστο
- Τσούζου** (ρ.): προκαλώ οξύ πόνο / μτφ. πίνω οίνοπνευματώδη
- Τσουκ'!** (επιφ.): όχι / άρνηση
- Τσουκάλ'** (ουδ.): πήλινο δοχείο / μικρή κατασαρόλα
- Τσουκαλός** (αρσ.): κεραμοποιός / κατασκευαστής τσουκαλιών
- Τσουκάν'** (ουδ.): κουδούνι ζώου (βλ. και «τρουκάν'») / μικρό σφυρί
- Τσουκανάου-ώ • τσουκανίζου** (ρ.): κουδουνίζω / χτυπώ με τσουκάνι
- Τσούλα • τσουλήθρα** (θηλ.): γλίστρα / μτφ. ανήθικη γυναίκα
- Τσουλάκ'ς** (αρσ.): μονόχειρας
- Τσουλάου-ώ** (ρ.): κυλώ / σπρώχνω
- Τσουλιαδουδ'** (ουδ.): μικρός σε ηλικία τσολιάς
- Τσουλνάρ' • τσουρνάρ'** (ουδ.): σωλήνας ή κούλο αντικείμενο απ' όπου τρέχει νερό / βρύση
- Τσουλναρίζου • τσουρναρίζου** (ρ.): ρέω από βρύση / στάζω
- Τσουλούφ'** (ουδ.): δέσμη μαλλιών (βλ. και «φούντα»)
- Τσουμπαϊρ'** (ουδ.): πολύτιμη πέτρα
- Τσουνί** (ουδ.): κοτσάνι / πέος (βλ. και «τσουτσούν'»)
- Τσουντάρω** (ρ.): συμβάλλω σε κάτι / συγχρηματοδοτώ
- Τσούπρα** (θηλ.): μικρό κορίτσι
- Τσουράκ'** (ουδ.): σκουλαρίκι
- Τσουράπ'** (ουδ.): κοντή μάλλινη κάλ-
τσα / πήλινο σκεύος, απ' όπου πίνουν νερό οι κότες
- Τσουράπου** (θηλ.): μαύρη γίδα με άσπρες βούλες / μτφ. ατημέλητη γυναίκα
- Τσουρέκ'** (ουδ.): πλεξούδα γλυκόψωμου
- Τσουόρλους** (αρσ.): πυώδες σπυρί
- Τσουόρμου** (ουδ.): πολλοί μαζί
- Τσουρμπατζής** (αρσ.): αφεντικό / έχει πολλά χωράφια ή κοπάδια / πρματευτής / έμπορος
- Τσουρώνου • τσουρουφλίζου** (ρ.): καψαλίζω
- Τσουρούτ'κου** (ουδ.): μικρό μέγεθος
- Τσουρτσουρίζου** (ρ.): βρέχω θορυβωδώς
- Τσουτσέκ'** (ουδ.): άπειρος νεαρός / ασήμαντος άνθρωπος
- Τσουτςου-μπρούτσου** (επιφ.): κοροϊδευτική απαξίωση κάποιου
- Τσουτσουδ'** (ουδ.): μικρό παιδί
- Τσουτσούλα** (επίρ.): παραγεμισμένο
- Τσουτσουλιάνους** (αρσ.): πουλί με λοφίο / κορυδαλλός
- Τσουτσούλ'ς** (αρσ.): σχολαστικός
- Τσουτσουμπρούτσου** (επίρ.): άλλ' α-ντ' άλλων
- Τσουτσού(να) • τσουτσούν'** (ουδ.-θηλ.): όργανο που ουρεί / πέος (βλ. και «τσουνί»)
- Τσουτσουρδώνουμι** (ρ.): καμαρώνω
- Τσουτσουριάζου** (ρ.): ανατριχιάζω (από φόβο ή από κρύο)
- Τσουτσουρώνουμι** (ρ.): δυναμώνω / αγγιεύω

Τσουχούδ' (ουδ.): ύφασμα από τσόχα

Τσουύχτρα (θηλ.): είδος μέδουσας / μτφ. σαρκαστής

Τσόφλ' (ουδ.): κέλυφος / φλούδα

Τσόχα (θηλ.): μάλλινο ύφασμα

Τυράννια (θηλ.): βάσανο / μπλέξιμο

Τυρόγαλου (ουδ.): υγρό που μένει από το πήξιμο τυριού (βλ. και «τζίρους»)

Τυφλουπανιάζου (ρ.): εμποδίζω κάποιον να δει, δένοντάς του τα μάτια με πανί

Τυφλουπάνιασμα (ουδ.): δέσιμο των ματιών με πανί

Τ'φάν' (ουδ.): ταραχή / βροχή κι αέρας / θύελλα / μτφ. σαματάς / "κάζο" (βλ. λέξη)

Τ'φέκ' (ουδ.): τουφέκι

Τ'φικάου-ώ • τ'φικίζου (ρ.): τουφεκώ • τουφεκίζω

Τφου! (επίρ.): φτου!

Τώραϊα • τωραδά(ς) (επίρ.): μόλις τώρα / αμέσως

Υ

Υπνιάζουμι (ρ.): βλ. «(ν)υπνιάζουμι»

Υπνιάρ'ς (αρσ.): βλ. «(ν)υπνιάρ'ς»

Ύστιρους (αρσ.): κατοπινός

Υφάδ' (ουδ.): κλωστή, που με τη σαίτα

περνάει ανάμεσα στο στημόνι

Ύψια (ουδ.): ύψη / ουρανός

Ύψουμα (ουδ.): λόφος / ψωμί-«πρόσφορο» (βλ. και «πρόσφουρου») /

Φ

Φάβα (θηλ.): λιωμένα κουκιά

Φαγανιάρ'ς • φαγανός (αρσ.): τρώει πολύ ή με όρεξη / λαίμαργος

Φαγγρίζου (ρ.): φεγγίζω / είμαι χλωμός / μτφ. χαζογελάω με μισάνοιχτο στόμα

Φαγουμένους (ρ.): χορτάτος

Φαγούρα • φαγουριό (ουδ.): μτφ. διχόνοια

Φαγώνου (ρ): τρίβω / προξενώ φαγούρα

Φαγώνουμι (ρ.): επιμένω / μαλώνω

Φαδιώνου (ρ.): τοποθετώ υφάδι στον αργαλειό

Φακιόλ' (ουδ.): κεφαλόπανο, που συγκρατεί τα μαλλιά (κάτω από τη μαντίλα) / σεμπέρι / πετσέτα του φαγητού

Φακίρ'ς (αρσ.): ταχυδακτυλουργός /

φτωχός

Φακλάνα (θηλ.): παχουλή / με έντονες καμπύλες / κακόφημη

Φαλαγγώνου (ρ.): κρεμάω κάτι / στερεώνω

Φαλιμέντου (ουδ.): φαλίρισμα / χρεοκοπία

Φαλιρίζου (ρ.): χρεοκοπώ

Φαλτσέτα (θηλ.): κοφτερό μαχαίρι με κυρτή λεπίδα

Φαμίλια • φαμ(ι)λιά (θηλ.): οικογένεια / σόι

Φανάκους (αρσ.): Φάνης (χαϊδευτικό)

Φανάρ' (ουδ.): φωτιστικό, με γυάλινο περίβλημα / κρεμαστό ντουλάπι από ξύλα ή τσίγκο και σίτα (για τη φύλαξη τροφίμων)

Φανέστρα (θηλ.): το πάνω (σταθερό) μέρος του ανασυρόμενου παράθυρου	στενόμακρο ύφασμα για το τύλιγμα (φάσκιωμα) βρέφους (βλ. και «κουλόπανου»)
Φανίζουμι (ρ.) εκπλήσσομαι / ξαφνιάζομαι / υπερβάλλω / ενθουσιάζομαι	Φάσκιλου (ουδ.): μούντζα
Φάν'ς (αρσ.): Θεοφάνης	Φασκιώνου (ρ.): μουντζώνω
Φαντα(σ)μένους (αρσ.): νάρκισσος / αυτάρεσκος	Φάσκιουμα (ουδ.) σπαργάνωμα βρεφών
Φάντ'ς (αρσ.): βαλές	Φασκιώνου (ρ.): τυλίγω με φασκιά
Φάπα (θηλ.): σφαλιάρα	Φασκιώνουμι (ρ.): τυλίγομαι υπερβολικά λόγω ψύχους
Φάρα (θηλ.): οικογένεια / συγγενολί / γενιά	Φασουλής (αρσ.): γελωτοποιός
Φαράγγ' (ουδ.): χαράδρα / ξερόλακκος	Φάσσα (θηλ.): είδος πουλιού
Φαράσ' (ουδ.): μικρό φτυάρι για μάζεμα σκουπιδιών	Φαφλατάς (αρσ.): πολυλογάς
Φαρδαλούπα (θηλ.): πολύ φαρδύ ρούχο	Φαφλιάρ'ς (αρσ.): δεν έχει δόντια (βλ. και «φαφούτ'ς»)
Φαρδουκάθουμι (ρ.): κάθομαι με τα σκέλια ανοιχτά (άνετα)	Φαφούλα (θηλ.): φουσκάλα στο στόμα / έρπηξ
Φάρδουλου (ουδ.): δερμάτινη λουρίδα γύρω από το πέλμα του υποδήματος, πάνω στην οποία προσαρμόζεται η σόλα	Φαφούτ'ς (αρσ.): δεν έχει δόντια (βλ. και «φαφλιάρ'ς»)
Φαρδουπατάου-ώ (ρ.): πατώ με ανοιχτά σκέλια / μπφ. είμαι άνετος	Φέγγου (ρ.): φωτίζω / ξημερώνω / μπφ. χτυπώ
Φαρί (ουδ.): άλογο	Φέγγους (ουδ.): φωτεινότητα / λάμψη
Φαρμάκ' (ουδ.): δηλητήριο / μπφ. κρύο	Φέξ' (θηλ.): ξημέρωμα
Φαρμακάδα • φαρμακίλα (θηλ.): πικρίλα	Φέρμα (θηλ.): κυνηγόσκυλο που παρατηρεί ακίνητο το θήραμα
Φαρμακουμύτ'ς (αρσ.): κακολόγος / κακοήθης	Φέρσαλου (ουδ.): κουρέλι
Φαρμακώνου (ρ.): δηλητηριάζω	Φέρσιμου (ουδ.): συμπεριφορά
Φαρσί (επίρ.): τέλεια / άπταιστα / «απόξω κι ανακατωτά»	Φέσ' (ουδ.): σκούφος τούρκικος / μπφ. χρέος
Φαρφάρας (αρσ.): πολυλογάς / καυχησιάρης	Φιάκα (θηλ.): φάρσα
Φασκί (ουδ.): σπάργανο / βαμβακερό	Φιάκας (αρσ.): γελωτοποιός / φιγουρατζής
	Φιβγάλα • φιβγιό (θηλ.-ουδ.): τρέξιμο / φυγή
	Φιβγατίζου (ρ.): φυγαδεύω
	Φιγγίζου (ρ.): φέγγω / είμαι διάφανος

- / μτφ. είμαι πολύ αδύνατος
- Φιγγίτ'ς** (αρσ.): μικρό παράθυρο, που επιτρέπει να περνάει φως
- Φιδόπ'καμ'σου** (ουδ.): "πουκάμισο" φιδιού / δέρμα φιδιού (αποβάλλεται από το σώμα του κάθε χρόνο)
- Φιδούλα** (θηλ.): φραντζόλα ψωμί
- Φιλάου** (ρ.): ωφελώ
- Φιλέκ'** (ουδ.): τύχη (με κακή σημασία)
- Φιλέκα • φιλί** (θηλ.-ουδ.): φέτα / κομμάτι (ψωμίου)
- Φίλιμα** (ουδ.): τραπέζωμα
- Φιλλός** (αρσ.): φελλός / μτφ. ανόητος / βλάκας
- Φιλόν'** (ουδ.): άμφιο / λουρίδα σχισμένου ρούχου
- Φίλ'ππας** (αρσ.): Φίλιππος
- Φινίκ'** (ουδ.): σιδερένιος μικρός κάλυκας με μπαρούτι
- Φιντάν'** (ουδ.): νέος βλαστός / φυτόρα
- Φιργάδα** (θηλ.): φρεγάτα / μτφ. ωραία γυναίκα
- Φιρί-φιρί** (επίρ.): γύρω-γύρω / κυκλικά / μτφ. προκλητικά
- Φιρίκ'** (ουδ.): μήλο μικρού μεγέθους
- Φιριτζές** (αρσ.): κάλυμμα προσώπου (για μουσουλμάνες)
- Φίρμα** (θηλ.): διάσημος(η) / μτφ. ξαφνικό μπουρίνι
- Φιρμάν'** (ουδ.): διαταγή / εντολή
- Φιρμάρου** (ρ.): βλέπω / αντιλαμβάνομαι / μτφ. κοπανάω / χώνω
- Φισέκ'** (ουδ.): φυσίγγι
- Φισικλίκ'** (ουδ.): φυσιογιοθήκη
- Φίσκα** (επίρ.): γεμάτο μέχρι πάνω
- Φισκάρου** (ρ.): γεμίζω ασφυκτικά
- Φισώνω** (ρ.): καπελώνω / μτφ. αφήνω σε κάποιον χρέος
- Φετισ'νός** (αρσ.): φετινός
- Φιτφάς** (αρσ.): δικαστική απόφαση / διάταγμα
- Φ'κέλλ'** (ουδ.): ευχέλαιο / σκαπτικό εργαλείο με δύο "δόντια" (δικέλλι)
- Φ'κέντρα** (θηλ.): βουκέντρα (βλ. λέξη)
- Φκιαγμένους** (αρσ.): μτφ. μεθυσμένος
- Φκιάνου** (ρ.): φτιάχνω
- Φκιάνουμι • φκιασιδώνουμι** (ρ.): φερώ «φκιασίδα» / μτφ. μασκαρεύομαι
- Φκιασιά** (θηλ.): φτιάξιμο / σωματότυπος / ρούχα
- Φκιασίδ'** (ουδ.): διακοσμητικό / καλυπτικό
- Φκιασιδουμέν'** (θηλ.): γυναίκα βαμμένη
- Φκυάρ'** (ουδ.): φτυάρι
- Φλάμπουρου** (ουδ.): λάβαρο / πολεμική σημαία
- Φ'λάουμι:** (ρ.): φυλάγομαι
- Φλασκή** (ουδ.): δοχείο νερού ή κρασιού από αποξηραμένη νεροκοκοκύθα
- Φ'λεύου:** (ρ.): φιλεύω / προσκαλώ σε γεύμα / φιλοξενώ
- Φλέμα** (ουδ.): βλέννα βρόγχων
- Φλέτσ'** (ουδ.): φλούδα
- Φ(λ)ιόγκουκ** (αρσ.): είδος κόμπου
- Φ'λιούμι** (ρ.): φιλιέμαι
- Φ'λλάδα** (θηλ.): φυλλάδα / εφημερίδα / χαρτί
- Φλόκ' • φλόκουκ** (αρσ.): κόμπος που ενώνει δύο μάλλινα νήματα
- Φλόμουμα** (ουδ.): καπνίλα / ζαλάδα
- Φλόμουκ** (αρσ.): γαλακτώδες οπιούχο

φυτό / καπνός από φωτιά

Φλούδ' (ουδ.): φλούδα / μτφ. έλλειψη μεγάλη

Φλουκάτ' (θηλ.): μάλλινο χοντρό κλινοσκεπάσμα, με κόμπους («φλόκους», βλ. λέξη)

Φλουμώνου (ρ.): ρίχνω φλόμο (ναρκωτικό φυτό) / ντουμανιάζω με καπνό / μτφ. φουντώνω / γεμίζω / ζαλίζομαι από την υπερπροσπάθεια

Φλώρους (αρσ.): είδος πουλιού / μτφ. ομοφυλόφιλος

Φόβιους (αρσ.): προκαλεί φόβο

Φοινίκ' (ουδ.): γλυκό, σαν μελομακάρονο

Φόλα (θηλ.): δηλητηριασμένο δόλωμα για θανάτωση ζώων

Φόρτουμα (ουδ.): σκοινί για το δέσιμο φορτίου στο κάρο

Φόρτσα (θηλ.): φόρα / δύναμη

Φουγάρου (ουδ.): καμινάδα

Φουκαράς (αρσ.): δυστυχής / κακόμοιρος

Φουκάς (αρσ.): μικρός τενεκές

Φουλτάκα (θηλ.): φουσκάλα στο δέρμα

Φουλτακιάζου (ρ.): βγάζω φουσκάλες

Φούμαρα (ουδ.): φαντασιοπληξίες / καυχησιολογίες

Φούμου (ουδ.): καπνιά

Φουνουκουπώ (ρ.): φωνάζω δυνατά

Φούντα (θηλ.): τούφα μιλλιών

Φουντάν' (ουδ.): μικρό γλύκισμα / σοκολατάκι

Φουντανιέρα (θηλ.): σκεύος για φοντάνια

Φουντάρου (ρ.): βουλιάζω / βυθίζω / μτφ. αποτυγχάνω

Φουντάρ'σμα • φούντους (ουδ.-αρσ.): βύθιση / μτφ. αποτυχία

Φούντους' (θηλ.): ξάναμμα / επιθυμία / θυμός

Φουράδα (θηλ.) θηλυκό άλογο

Φουρατζής (αρσ.): φοροεισπράκτορας

Φούρια (θηλ.): μεγάλη κινητικότητα / βιασύνη

Φουριόζους (αρσ.): βιαστικός

Φούρκα (θηλ.): ξύλινος πάσσαλος που καταλήγει σε διχάλα (εργαλείο αργαλειού) / ξύλινη διχάλα για σφεντόνα / μτφ. θυμός / χωριό της Χαλκιδικής

Φουρκάλ' (ουδ.): φροκάλι / αυτοσχέδια σκούπα απ' τον ομώνυμο φουντωτό θάμνο («σπάρτο», βλ. λέξη)

Φουρκαλίζου • φουρκαλώ (ρ.): σκουπίζω με φροκάλι

Φουρκέτα (θηλ.): διχαλωτή καρφίτσα

Φουρκί (ουδ.): σπιθαμή

Φουρκίζουμι (ρ.): θυμώνω

Φούρλα (θηλ.): περιστροφική σώματος (συνήθως σε χορό) / γυροβολία

Φουρλαντώ (ρ.): ρίχνω (πετώ) κάτι με δύναμη

Φουρλάντ'μα (ουδ.): πέταμα / ρίξιμο

Φουρνέλου (ουδ.): τρύπα για τοποθέτηση εκρηκτικής ύλης / δυναμίτης

Φουρνόξ'λου (ουδ.): ξύλο δεμένο με πανί στην άκρη του, για το καθάρισμα του φούρνου

Φουρνόπανα (θηλ.): πανί που δένεται στο φουρνόξυλο

- Φουρό** (ουδ.): γυναικείο εσωφόρι
- Φουρούσια** (ουδ.): δοκάρια που στηρίζουν εξώστη
- Φουρτιάτ'κου** (ουδ.): ζώο για κουβά-λημα φορτίου
- Φουρτιό** (ουδ.): ποσότητα φορτίου
- Φουρτουτήρας** (αρσ.): διχαλωτό ξύλο για το φόρτωμα των ζώων
- Φουρτσάτους** (θηλ.): βιαστικός
- Φουρφουράου • φουρφουρίζου** (ρ.): κάνω λεπτό θόρυβο
- Φουσάτου** (ουδ.): πλήθος στρατιωτών / μτφ. έπαρση
- Φούσκα** (θηλ.): μπαλόνη / ουροδόχος κύστη γουρουνιού
- Φουσκάλιθρα** (θηλ.): φουσκάλα
- Φουσκουδιντριά** (θηλ.): εποχή που ανοίγουν τα μπουμπούκια των δέντρων / μτφ. ερωτική έξαψη
- Φουσκουθαλασσιά** (θηλ.): κυματισμός από υποθαλάσσιο ρεύμα
- Φουσκουνουτιά** (θηλ.): νότιος αέρας με υγρασία
- Φούσκους** (αρσ.): χτύπημα / σφαλιάρα
- Φουσκώνου** (ρ.): λαχανιάζω / μισσο-ριμάζω (ως φρούτο) / κάνω κάτι ορμητικά (βλ. και «ζαμακώνου»)
- Φουστήρας** (αρσ.): μτφ. πολύξερρος
- Φουτούδα** (θηλ.): μικρή φωτιά
- Φουφού** (θηλ.): μεταλλική κατασκευή με κάρβουνα / μαγκάλι / θερμασιά
- Φουφούλα** (θηλ.): κοντό παντελόνη-φούστα
- Φούφουτους** (αρσ.): ειρωνική απάντηση στην ερώτηση “ποιος”
- Φοφ'τσας • φουφ'τσιάρ'ς** (αρσ.): φο-βητσιάρης
- Φραγιά** (θηλ.): φράχτης
- Φράγκου** (ουδ.): κέρμα δραχμής
- Φραγκουδίφραγκα** (ουδ.): κέρματα / ψιλά / μτφ. πολύ φτηνά
- Φράικους** (αρσ.): φράγκικος
- Φραμπαλάς** (αρσ.): κάτι που κρέμεται / δαντέλα / μτφ. ασυνάρτητος / σαχλαμάρας
- Φραντζόλα** (θηλ.): ψωμί
- Φράστ(α)-φρούστ(α)** (επίρ.): στα γρήγορα
- Φράχτ'ς** (αρσ.): περιφραξη χωραφιού ή αυλής
- Φρέσκου** (ουδ.): νωπό / μτφ. φυλακή / υπόγειο
- Φρινιάζουμι** (ρ.): φρικιάζω / τρομάζω
- Φρίξ'** (θηλ.): φρίκη / ανατριχίλα
- Φρόκαλου • φρουκαλίδ'** (ουδ.): σκουπίδι / μτφ. άσημη γυναίκα
- Φρύγανου** (ουδ.): ψιλό και ξερό κλαδί / ψημένο
- Φ'σουκουπάου** (ρ.): φυσώ δυνατά
- Φταζ'μίτ'κου** (ουδ.): “εφτάζυμο” / χριστουγεννιάτικο γλυκό ψωμί-γλυκίσμα
- Φτάνου** (ρ.): μτφ. ωριμάζω
- Φτασμένους** (αρσ.): ώριμος καρπός
- Φ'τάου / φύτ'σα / φτιέμι** (ρ.): φτύνω - έφτυσα - φτύνομαι
- Φ'τίλ'** (ουδ.): φιτίλι / γάζα / μτφ. υποκίνηση σε καβγά
- Φτιλιά** (θηλ.): φτελιά (δέντρο)
- Φτινάδ'** (ουδ.): μικρό, λεπτό ψωμί
- Φτινός** (αρσ.): φθηνός / μτφ. λεπτός
- Φτιρακάου** (ρ.): φτεροκοπή
- Φτιρουτή** (θηλ.): τροχός / ανεμιστήρας

Φτιρνικιέμι • φτιρνικιούμι (ρ.): φταρ-
νίζομαι

Φ'τούδ' • φ'τούδα • φ'τούλα (ουδ.-
θηλ.): φετούλα (βλ. και «β'δούλα»)

Φτουράκ' (ουδ.): γουρουνάκι

Φτουράου (ρ.): αρκώ / τελειώνω γρή-
γορα κι εύκολα τη δουλειά μου

Φτούριους • φτουρκός (αρσ.): επαρ-
κής / χορταστικός

Φτ'χιούμι (ρ.): φτύνομαι

Φυντάν' (ουδ.): βλαστάρι για μεταφύ-
τευση / μτφ. νεαρός απόγονος

Φύρα (θηλ.): ελάττωση του όγκου, του

βάρους ή της ποσότητας ορισμένων υ-
λικών / προϊόν που πετιέται (ακατάλ-
ηλο) / απόβαρο

Φυράδα (θηλ.): χαραμάδα / σχισμή

Φυραίνου (ρ.): χάνω σε όγκο / μτφ. χά-
νω τα λογικά μου

Φυρός (αρσ.): λίγο ανοιχτός / ελαττω-
μένος σε ποσότητα ή όγκο / μτφ. ελα-
φρόμυαλος / «φυρόμυαλος»

Φυσιρό (ουδ.): αυτό που παράγει αέ-
ρα / βεντάλια

Φών'ς • Φώντας (αρσ.): Ξενοφών

Φώτα (ουδ.): Θεοφάνια

Χ

Χαβάδια (ουδ.): αβρότητες / κέφια

Χαβαλές (αρσ.): ενοχλητικό ή υπερβο-
λικό βάρος / τεμπέλικη συμπεριφορά
/ άσκοπη συζήτηση

Χαβάς (αρσ.): μελωδία / σκοπός τρα-
γουδιού / επαναλαμβανόμενη κατά-
σταση

Χαβδά • χαβδουτά (επίρ.): με ανοιχτά
πόδια

Χαβδουπατώ (ρ.): περπατώ με ανοι-
χτά πόδια

Χαβδώνου (ρ.): έχω ανοιχτά τα σκέλη

Χαβούζα (θηλ.): μεγάλη δεξαμενή νε-
ρού (για πότισμα ζώων)

Χάβρα (θηλ.): θερμή ατμόσφαιρα σε
κλειστό χώρο / πολύβουη συγκέντρω-
ση

Χα(γ)ιάτ' (ουδ.): ανοιχτό ισόγειο υπό-
στεγο / σκεπαστή βεράντα

Χάδου (θηλ.): Χάιδω

Χάζ' (ουδ.): γούστο / ευχάριστο πέρα-

σμα της ώρας

Χαζέου (ρ.): κάνω γούστο / παρατη-
ρώ κάτι / περνώ την ώρα μου

Χαζίρ'κου (αρσ.): έτοιμος

Χαζ'ντόλ'ς (αρσ.): αφηρημένος / ελα-
φρόμυαλος

Χαζουβιόλ'ς (αρσ.): αφελής / βλάκας

Χαζουβράκ'ς (αρσ.): ατημέλητος / α-
σοουλούπωτος

Χαζούκλας • χαζούλιακας (αρσ.): χα-
ζός / βλάκας

Χαζουλουγώ (ρ.): περνώ την ώρα μου
άσκοπα

Χαζουντάμαρου (ουδ.): σόι χαζών /
ανόητος

Χαζουπάτσ' (ουδ.): μτφ. βλάκας / ανό-
ητος

Χαζουχαρούμινους (αρσ.): ελαφρό-
μυαλος

Χαιβάν' (ουδ.): ζώο / μτφ. ανόητος

Χαι(ϊ)μαλί (ουδ.): φυλαχτό

- Χαϊν'ς** (αρσ.): προδότης / τεμπέλης
Χαϊρ' (ουδ.): προκοπή / αγαθό
Χαϊρέβου (ρ.): προκόβω
Χαϊρλής (αρσ.): προκομένος
Χαϊρλίδ'κους • χαϊρλίτ'κους (αρσ.): γούρικος / γουρλίδικος / καλορίζικος
Χάιτας (αρσ.): αποστάτης / ανεπρόκοπος / χαζός
Χάλ' (ουδ.): άσχημη κατάσταση / κατάντια / κακοφτιαγμένο αντικείμενο
Χαλαζώνου (ρ.): ρίχνω χαλάζι
Χαλάλ' (ουδ.): χάρισμα / προσφορά
Χαλαλίζου (ρ.): ξοδεύω με ευχαρίστηση / χαρίζω
Χαλασιά (θηλ.): αποτυχία
Χαλασμέν' (θηλ.): ελαττωματική / μτφ. με χαμένη παρθενία
Χαλασμός (αρσ.): καταστροφή
Χαλάτ' (ουδ.): εργαλείο
Χαλβαδιάζου (ρ.): κοιτώ με πάθος ή με βουλιμία
Χαλβάς (αρσ.): γλύκισμα / μτφ. ακαμάτης
Χαλές (αρσ.): αποχωρητήριο / μτφ. ύπουλος / ανήθικος / κουτός
Χαλεύου (ρ.): ζητώ / απλώνω το χέρι
Χαλιαχούτ(α)ς (αρσ.): κουτός / ελαφρόμυαλος
Χαλίζ'κους (αρσ.): γνήσιος
Χαλινός (αρσ.): χαλινάρι
Χαλιπώνου (ρ.): χαμηλώνω / μαλακώνω
Χαλκάς (αρσ.): μεταλλικός κρίκος
Χαλκιάς (αρσ.): σιδηρουργός
Χαλκιαδιό • χαλκιάδ'κου (ουδ.): σιδηρουργείο
Χαλκουματένιους (αρσ.): χάλκινος
Χαλκώματα (ουδ.): χάλκινα σκεύη
Χαλνάου (ρ.): χαλάω / καταστρέφω
Χαλνιέμι (ρ.): αρρωσταίνω
Χαμάδα (θηλ.): μαύρη χαμοελιά, ώριμη (βλ. και «θρούμπα»)
Χαμαϊδή (θηλ.): πετάει χαμηλά / μτφ. ταπεινή
Χαμαλίκ' (ουδ.): βαριά χειρωνακτική εργασία / αγγαρεία
Χαμάλ'ς (αρσ.): αχθοφόρος
Χαμάμ (ουδ.): λουτρό
Χάμαρα • χάμουρα • χαμούτια (ουδ.): γκέμια / χαλινάρια
Χαμένους (αρσ.): έχει χαθεί / μτφ. ανυπόληπτος
Χάμ'κους (αρσ.): αδύνατος / αγύμναστος / χαμηλής πυκνότητας / (ουδ.): το αρχικό ρακί
Χαμό(γ)ι (ουδ.): χαμηλό σπίτι / ισόγειο δωμάτιο
Χαμόμ'λου (ουδ.): χαμομήλι
Χαμόσπιτου (ουδ.): μικρή ισόγεια κατοικία
Χάμου (επίρ.): κάτω
Χαμουκέλα (θηλ.): χαμηλό σπίτι σε άθλια κατάσταση (όπου, συνήθως, στάβλιζαν ζώα)
Χαμουλό(γ)ι (ουδ.): μάζεμα των ελιών από το έδαφος / χαμοελιές
Χαμούρα (θηλ.): ανήθικη γυναίκα
Χαμουρκιέμι (ρ.): χασμουριέμαι
Χαμουτζής (αρσ.): Νοτιοελλαδίτης
Χαμουφτιριάζου (ρ.): κατεβάζω φτερά ή αφτιά / απογοητεύομαι
Χαμπάρ' (ουδ.): αντίληψη / είδηση

- Χαμπαρι(ά)ζου** (ρ.): αντιλαμβάνομαι
Χαμπέρ' (ουδ.): είδηση
Χαμ(π)λά (επίρ.): χαμηλά
Χάν' (ουδ.): πανδοχείο
Χάνκου (θηλ.): χανούμισσα / Τουρκά-
 λα σύζυγος
Χαν(ι)τζής (αρσ.): ξενοδόχος
Χάννους (αρσ.): είδος ψαριού / μτφ. α-
 νόητος / βλάκας
Χαντάκ' (ουδ.): βαθιά λακκούβα
Χαντάκουμα (ουδ.): αποτυχία / κατα-
 στροφή
Χαντακώνου (ρ.): χώνω σε χαντάκι /
 μτφ. υπονομεύω / προκαλώ ζημιά
Χαντόλιους (αρσ.): ελαφρόμυαλος /
 ανόητος / χάχας (βλ. λέξη)
Χαντούμ'ς (αρσ.): ευνούχος / σεξουα-
 λικά ανίκανος
Χάξ'μου (ουδ.): ανοιχτό στόμα / αφη-
 ρημένο βλέμμα
Χαξ'τός (ουδ.): χάσκει (βλ. και «χάσκα-
 ρ'ς») / μτφ. έκπληκτος
Χάπατου(ς) (ουδ.-αρσ.): κορόιδο / χα-
 ζός
Χαρά (θηλ.): γάμος / γιορτή
Χαραή (θηλ.): χαραυγή
Χαράκ' (ουδ.): χάρακας / χαρακιά
Χαράμ' (επίρ.): ανώφελα / άσκοπα / ά-
 δικα / (ουδ.): αδικία / σπατάλη
Χαραμάδα (θηλ.): σχισμή
Χαραμής (αρσ.): λωποδύτης
Χαραμίζου (ρ.): χρησιμοποιώ άσκοπα
 / ξοδεύω
Χαραμουφάης • χαραμ'τζής (αρσ.):
 τρέφεται χωρίς να εργάζεται
Χαράτσο' (ουδ.): φόρος
Χαρατσώνου (ρ.): βάζω φόρο / ζημιώ-
 νω
Χαρβαλιάζου (ρ.): διαλύομαι / αποδι-
 οργανώνομαι
Χάρβαλου (ουδ.): ετοιμόρροπο / κα-
 τεστραμμένο / μτφ. ανεπρόκοπος
Χαρέμ' (ουδ.): γυναικωνίτης
Χαρκόλακκας (αρσ.): μικρός λάκκος
 με πέτρες / δύο μεγάλες πέτρες, εκατέ-
 ρωθεν της φωτιάς, όπου τοποθετού-
 σαν το καζάνι
Χαρμάν' (ουδ.): μείγμα
Χαρμανιάζου (ρ.): φτιάχνω χαρμάνι /
 έχω στέρηση τσιγάρου / μτφ. βλέπω με
 λαγνεία
Χαρμάν'ς (αρσ.): χασισοπότης
Χαρουκόπ' (ουδ.): ξεφάντωμα
Χαρουκόπους (αρσ.): γλεντζές
Χαρουκουπέμι (ρ.): χαίρομαι / ξεσπώ
 σε γέλια / γλεντώ
Χαρτζιλίκ' (ουδ.): μικρό ποσό χρημά-
 των
Χαρτόγκαζου (ουδ.): χαρτί (συνήθως
 εφημερίδας) πασαλειμμένο με πετρέ-
 λαιο (γκάζι), για τοποθέτηση στο κρυ-
 ωμένο σημείο του σώματος
Χαρχάλ' (ουδ.): λειρί
Χαρχαλεύου • χαρχαλίζου (ρ.): ψα-
 χουλεύω θορυβωδώς / σαλεύω
Χάρχαλου (ουδ.): θόρυβος από ψάξι-
 μο
Χαρχάλου (θηλ.): άσχημη μεγαλοκο-
 πέλα / γυναίκα με κρεμασμένα μάγου-
 λα / μτφ. ανήθικη γυναίκα
Χαρχάλιδ' (ουδ.): ό,τι κρέμεται
Χάσ' (θηλ.): ελάττωση, απουσία φεγ-

γαριού

Χασαπεύου (ρ.): σφάζω / κόβω

Χασαπιό (ουδ.): κρεοπωλείο

Χασάπ'ς (αρσ.): κρεοπώλης

Χασές (αρσ.): λευκό βαμβακερό ύφασμα (για κατασκευή σεντονιών)

Χασιδένιους (αρσ.): από λεπτό άσπρο βαμβακερό ύφασμα

Χάσκα(ρ') (αρσ.): χάσκει (βλ. και «χαξ'τός») / μτφ. αφηρημένος / αποκριάτικο οικογενειακό παιχνίδι

Χάσ'κους (αρσ.): καθαρός / φρέσκος / ατόφιος

Χάσκου (ρ.): έχω το στόμα ανοιχτό / (θηλ.): μτφ. αφηρημένη / ανόητη

Χασκουγιλώ (ρ.): γελάω χωρίς λόγο

Χασκουτός (αρσ.): μτφ. βραδύνους

Χασλαμιάς (αρσ.): πρώτη φύτρα για μεταφύτευση / καλή ποικιλία

Χασ'μούσ' (ουδ.): γλύκισμα

Χασουμέρ' (ουδ.): χρονοτριβή / αργοπορία

Χασουμέρ'ς (αρσ.): αργόσχολος

Χασουμιρ(ν)ώ (ρ.): χρονοτριβώ

Χατζής (αρσ.): βαπτισμένος στον Ιορδάνη

Χατίρ' (ουδ.): μνήμη / εύνοια / εξυπηρέτηση

Χαφταλεύρας (αρσ.): ανόητος / ευκολόπιστος / αφελής

Χάφτας (αρσ.): ελαφρόμυαλος / αφελής

Χάφτου (ρ.): τρώω λαίμαργα / μτφ. είμαι αφελής

Χαχάλ' (ουδ.): το πάνω μέρος του κεφαλιού / το λειρί του πετεινού

Χάχαλος (αρσ.): ελαφρόμυαλος / αφηρημένος

Χαχανίζου (ρ.): γελώ δυνατά

Χάχανου (ουδ.): θορυβώδες γέλιο

Χαχαντέριου (ουδ.): φωτιά κατά τη διάρκεια νυχτεριού

Χαχαντούρα (ουδ.): μεγάλη φωτιά

Χάχας (αρσ.): αφελής / βλάκας (βλ. και «χαντόλιους»)

Χαχόλ'ς (αρσ.): σωματώδης και ασουλούπωτος / χονδροειδής

Χαψί (ουδ.): γαύρος

Χαψιά (θηλ.): μπουκιά

Χέζας • χιζιάρ'ς (αρσ.): μτφ. φοβισιάρης / χέστης

Χειμαδιό (ουδ.): τόπος για ξεχειμώνασμα

Χειμουν'κό (ουδ.): καρπούζι

Χειρίσιου (ουδ.): χειροποίητο

Χειρόβουλου • χειρουβουλιά (ουδ.-θηλ.): ποσότητα μιας χούφτας / δέσμη θερισμένων σταχυών

Χειρουμύλ' (ουδ.): λαβή χειροκίνητου μύλου

Χειρουτουνώ (ρ.): τελώ χειροτονία / μτφ. δέρνω

Χέρσου (ουδ.): ανόργωτο χωράφι (βλ. και «χιρσάδ'»)»

Χηρουπούλα (θηλ.): νεαρή χήρα

Χιλιαρουκούμπα (θηλ.): χιλιάρικο

Χίλνοι (αρσ.) χίλιοι

Χινόπουρου (ουδ.): φθινόπωρο

Χινουκιντρίτ'ς (αρσ.): είδος φιδιού

Χιουνάκους (αρσ.): χιόνι

Χιουνίστρις (θηλ.): κοκκινίλα και πρήξιμο στα δάχτυλα από παγωνιά

- Χιρ(γ)ιά** (θηλ.): ποσότητα που χωράει στο χέρι (ή στα χέρια) / καλή αρχή ή τύχη (βλ. και «πουδαρ'κό»)
- Χιρσάδ'** (ουδ.): ανόργωτο χωράφι (βλ. και «χέρσου»)
- Χλαμπάτσα** (θηλ.): φλέμα / ροχάλα / ασθένεια γιδοπροβάτων (βλ. και «κλαπάτσα»)
- Χλαμπατσιάρ'ς** (αρσ.): φτύνει χλαπάτσες / μτφ. υποτιμητικός χαρακτηρισμός
- Χλαπακιάζου • χλιαπακώνου • χλιαπανίζου • χλιαπατώ** (ρ.): τρώω με λαιμαργία / καταβροχθίζω
- Χλαπαταγή** (θηλ.): θορυβώδεις φωνές
- Χλαπατούρα** (θηλ.): κουδούνα κρεμασμένη στο λαιμό αγελάδας
- Χλαπατούρια** (ουδ.): κουδουνάκια
- Χλαπατουρώ** (ρ.): κουδουνίζω / θορυβώ
- Χλέμπουρας • χλιμπουνιάρ'ς** (αρσ.): βρωμιάρης / ανεπιθύμητος
- Χλιάνου** (ρ.): κάνω πιο κρύο
- Χ'λιαπατώ** (ρ.): τρώω με κουτάλι γρήγορα
- Χ'λιάρ'** (ουδ.): κοχλιάριο / κουτάλι
- Χ'λιάρας** (αρσ.): βλάκας / ελαφρόμυαλος
- Χ'λιαρίζου** (ρ.): τρώω με κουτάλι
- Χ'λιαρουθήκας** (αρσ.): πολυλογάς
- Χλιμίντζουρας** (αρσ.): βλάκας / ισχνός / γελοίος
- Χλιμιντρώ • χλιμιντρίζου** (ρ.): βγάζω φωνή σαν άλογο / μτφ. μιλώ χωρίς να με καταλαβαίνουν
- Χλιμπουνιάρ'ς** (αρσ.): κίτρινιάρης / ασθενικός
- Χλιούμ'ς** (αρσ.): ακοινώνητος
- Χλουρουθέρ'** (ουδ.): θερισμός πρώιμος
- Χλουρουκούκ'** (ουδ.): χλωρό κουκί
- Χ'μώ** (ρ.): ορμώ
- Χ'νάρ'** (ουδ.): μικρή χήνα / μτφ. ανήτος / αδαής
- Χ'νέρ'** (ουδ.): ζημιά / πάθημα / φάρσα
- Χόβ'** (ουδ.): φορά / επανάληψη
- Χόβουλ'** (θηλ.): αναμμένα κάρβουνα
- Χοιρουμέρ'** (ουδ.): κρέας από γουρουνίσιο πόδι, καθαρισμένο από το λίπος
- Χοιρουστάσ'** (ουδ.): στάβλος γουρουνιών
- Χόλιασμα** (ουδ.): παρεξήγηση / θυμός
- Χόρτας'** (θηλ.): χορτασιά
- Χότζ(ι)ας** (αρσ.): ιεροδιδάσκαλος
- Χουβαρδάς** (αρσ.): βλ. «κουβαρντάς»
- Χουγιάζου** (ρ.): διώχνω με φωνές
- Χουζούρ'** (ουδ.): απόλαυση / ξεκούραση / τεμπέλιασμα
- Χουζουρεύου** (ρ.): ξεκουράζομαι
- Χούι** (ουδ.): ιδιορρυθμία / ελάττωμα
- Χουλέρα** (θηλ.): αρρώστια / μτφ. κακοχαρακτήρας
- Χουλιάζου • χουλνώ** (ρ.): θυμώνω
- Χουλιασμένους** (αρσ.): θυμωμένους
- Χουλουσκάνου** (ρ.): στενοχωριέμαι πολύ / σκάει η χολή μου
- Χουματίλα** (θηλ.): μωρωδιά χώματος
- Χουνιάζου** (ρ.): χώνω / κρύβω
- Χουντροδούλ'** (ουδ.): πρακτική (άτεχνη) δουλειά
- Χουντροκέφαλους** (αρσ.): με χοντρό κεφάλι / μτφ. κουτός

- Χουντρομπαλάς** (αρσ.): πάρα πολύ χοντρός
- Χουντροπέτσ'κους** (αρσ.): χοντρό-πετσος
- Χουρατεύου** (ρ.): λέω αστεία
- Χουρατό** (ουδ.): αστείο
- Χουρουμπόλ'** (ουδ.): γλέντι
- Χουρουστάσ'** (ουδ.): τόπος δημόσιου χορού
- Χουρχουρητό** (ουδ.): αναπνοή θορυβώδης
- Χουσιμέτ'** (ουδ.): χάρη / εξυπηρέτηση / αγγαρεία / λαχτάρα
- Χούφταλου** (ουδ.): πολύ γέρος κι αδύναμος / ερείπιο
- Χουχλάκα** (θηλ.): μεγάλη πέτρα
- Χουχλάζου • χουχλακίζου** (ρ.): κοχλάζω / βράζω
- Χουχλακ'στός** (αρσ.): βραστός / αχνιστός
- Χουχλιάζου • χουχλιούμι • χουχτίζου** (ρ.) ζεσταίνω τα χέρια με τα χνώτα
- Χουχλιός** (αρσ.): σαλιγκάρι
- Χούχλιους** (αρσ.): ελαφρόμυαλος
- Χουχούτ'μα** (ουδ.): γιουχάισμα
- Χουχ'τάου-ώ** (ρ.): γιουχάρω / αποδοκιμάζω
- Χραδένιου** (ουδ.): είδος υφαντού
- Χραπαλίζου** (ρ.): κάνω θόρυβο
- Χρέα** (ουδ.): κοινωνικές υποχρεώσεις / καθήκοντα / χρέη
- Χρεία** (θηλ.): ανάγκη / μτφ. / υπαίθριο αποχωρητήριο (βλ. και «αγκαίος»)
- Χρειαζόμενους** (αρσ.): απαραίτητος
- Χρειόστουμους** (αρσ.): αισχρολόγος (βλ. και «αχρέστουμους»)
- Χρέμ'** (ουδ.): μάλλινο υφαντό σεντόνι
- Χριμέτισμα** (ουδ.): χλιμίντρισμα
- Χριμιτίζου** (ρ.): χλιμιντρώ
- Χρίζου** (ρ.): αλείφω / ασβεστώνω
- Χρουνιάρα** (θηλ.): ετήσια (γιορτή)
- Χρουνίζου** (ρ.): γίνομαι ενός χρόνου
- Χρυσή** (θηλ.): γυναικείο όνομα / μτφ. ίκτερος
- Χρυσουκουμπουδιμένους** (αρσ.): δεμένος με χρυσούς κόμπους
- Χ'τάζου** (ρ.): κοιτάζω
- Χτέν'** (ουδ.): εξάρτημα του αργαλειού (παράλληλόγραμμο, ύψους 10-12 εκ. περίπου, με πολλά λεπτά δόντια από καλάμι ή πάνινες χοντρές κλωστές)
- Χτικιάρ'ς** (αρσ.): φυματικός / αρρωστιαρής / μτφ. αδύνατος
- Χτικιό** (ουδ.): φυματίωση / μακρόχρονη ασθένεια
- Χτικιάζου** (ρ.): μτφ. αρρωσταίνω από το άγχος, από το κακό μου
- Χτουπώνου** (ρ.): μαλώνω
- Χτυπητήρ** (ουδ.): εργαλείο που χτυπάει (ανακατεύει) μείγμα
- Χυλός** (αρσ.): ρευστό φαγητό από καλαμποκίσιο αλεύρι, λάδι, αλάτι, νερό

Ψ

- Ψαθάκ'** (ουδ.): αντρικό ψάθινο καπέλο με στενό γύρο / μτφ. ψωροπερήφανος
- Ψαλίθρα** (θηλ.): πρόχειρος χαρταετός, χωρίς καλάμια και με δύο ζύγια / έντομο με ουρά

- Ψαλτικά** (ουδ.): αμοιβή του ψάλτη
- Ψαρής** (αρσ.): άλογο γκριζόασπρο (βλ. και «γρίβας»)
- Ψαρόμυαλος** (αρσ.): μτφ. ελαφρόμυαλος / ανόητος
- Ψαρός** (αρσ.): γκριζος / σταχτής / μτφ. γκριζομάλλης
- Ψαρουκασέλα** (θηλ.): ξύλινο ρηχό κιβώτιο για ψάρια / μτφ. άσχημη κι αδύνατη γυναίκα
- Ψαχνάδ'** (ουδ.): ψαχνό
- Ψείρας** (αρσ.): σχολαστικός / λεπτολόγος
- Ψειριάρ'ς • ψουριάρ'ς** (αρσ.): έχει ψείρες / μτφ. κακομοίρης / ασήμαντος
- Ψειρίζου** (ρ.): λεπτολογώ / ψάχνω λεπτομέρειες
- Ψειρού** (θηλ.): κρατητήριο / φυλακή
- Ψες** (επίρ.): χθες βράδυ
- Ψήλουμα** (ουδ.): ύψωμα / κορυφή
- Ψήμα** (ουδ.): ψητό στο φούρνο
- Ψηστήρ'** (ουδ.): μτφ. προσπάθεια πειθούς
- Ψίκ'** (ουδ.): γαμήλια πομπή
- Ψιλή γραφή** (θηλ.): σύντομο γράμμα
- Ψιλουδούλ'** (ουδ.): μικροδουλειά
- Ψιλουλοί** (ουδ.): φιλοπράγματα
- Ψιματάρ'ς** (αρσ.): ψεύτης
- Ψιματένιους** (αρσ.): ψεύτικος
- Ψιματίγκα** (θηλ.): πολύ μεγάλο ψέμα
- Ψιρούγγ'** (ουδ.): ζυμαρίσιος βόλος
- Ψισ'νός** (αρσ.): χτεσινοβραδινός
- Ψιφτίζου** (ρ.): κατασκευάζω με υλικά κατώτερης ποιότητας
- Ψίχα** (θηλ.): ψίχουλο / το περιεχόμενο ξηρών καρπών / (επίρ.): λίγο
- Ψιχουλό(γ)ους** (αρσ.): φαράσι
- Ψιχτάλ'** (ουδ.): ώριμο σύκο
- Ψιψιρίζου** (ρ.): εξετάζω σχολαστικά
- Ψ'μάδ'** (ουδ.): ζώο γεννημένο όψιμα
- Ψόφους** (αρσ.): θάνατος
- Ψουλή** (θηλ.): ανδρικό μόριο
- Ψουμός** (αρσ.): μπουκιά
- Ψουμόφκιαρου** (ουδ.): φτυάρι φουρνίσματος ψωμιών
- Ψουμουζήτ'ς • ψουμουλίμ(α)ς • ψουμουλύσσας** (αρσ.): πολύ πεινασμένος / πολύ φτωχός
- Ψουμουζώ** (ρ.): ζω σε όρια της πείνας
- Ψουμουλυσσάου-ώ** (ρ.): πεινώ πολύ / μτφ. δεν μπορώ να επιβιώσω
- Ψουμουμένους** (αρσ.): καλοθρεμμένος / δυναμωμένος
- Ψουμώνου** (ρ.): ωριμάζω / δυναμώνω
- Ψουράκ' • ψουράκα** (ουδ.-θηλ.): πικροδάφνη
- Ψουραφίτ'ς** (αρσ.): σχισμή πίσω από το αφτί (δερματική νόσος)
- Ψουρ(γ)ιάρ'ς** (αρσ.): με ψώρα / μτφ. ασήμαντος
- Ψουφάλουγου** (ουδ.): άλογο αδύνατο ή ανεπρόκοπο
- Ψουφουλουγώ** (ρ.): πεθαίνω / μτφ. εξαντλούμαι από μεγάλη προσπάθεια
- Ψουφώ** (ρ.): ψοφώ / μτφ. εξαντλούμαι
- Ψουψουρίζου** (ρ.): ψιθυρίζω
- Ψόφους** (αρσ.): θάνατος ζώου / μτφ. παγωνιά
- Ψυχανιμίζουμι** (ρ.): προαισθάνομαι / διαισθάνομαι
- Ψυχικό** (ουδ.): καλή πράξη
- Ψυχόπιασμα** (ουδ.): ψυχοπλάκωμα

Ψυχουβγάλτ'ς (αρσ.): μτφ. πολύ κουραστικός

Ψυχουκέρ' (ουδ.): κερί για νεκρούς

Ψυχουγιός • ψυχουκόρ' • ψυχουπαίδ' (αρσ.-θηλ.-ουδ.): παραπαίδι / θετό παιδί

Ψυχουπιάνου (ρ.): παίρνω ζωή / δύναμη

Ψυχουπουνάου • ψυχουπουνιέμι (αρ-

σ.): συμπονώ / ευσπλαχνίζομαι

Ψυχουχάρτ' (ουδ.): χαρτί με ονόματα μνημονευόμενων νεκρών

Ψυχραίνουμι (ρ.): κρυώνω / μτφ. χαλώ τις σχέσεις μου με κάποιον

Ψυχρούδα (θηλ.): μαλακό κρύο

Ψ'χάλα (θηλ.): ελαφριά βροχή

Ψ'χούδα (θηλ.): καλή ψυχγή / κομματάκι ψίχουλου

Ω

Ώδι (επίρ.): ακριβώς (π.χ. «Ώδι δώ!» = «ακριβώς εδώ!»)

Ώι! (επιφ.): αλίμονο!

Ώμουσα (ρ.): ορκίστηκα (βλ. και «ου-

μώνου»)

Ώριους (αρσ.): ωραίος

Ώχου μου! (επιφ.): έκφραση θωπείας

Ώχρα (θηλ.): κίτρινο ορυκτό (σκόνη)

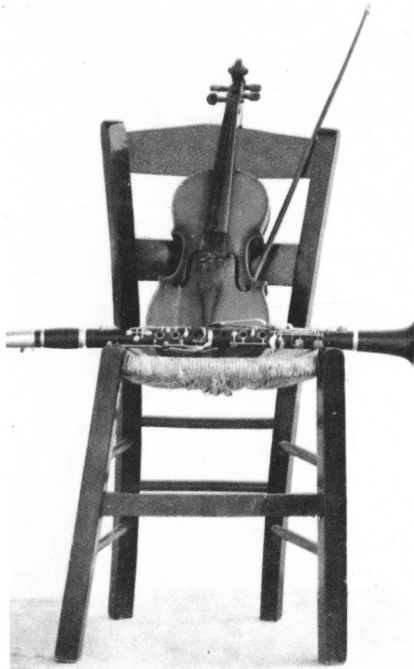
ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΒΑΓΓΛΗ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΟΥ ΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΡΑΚΙΔΗ
ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ 2020
ΜΕ ΕΚΔΟΤΡΙΑ - ΧΟΡΗΓΟ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ISBN: 978-618-85099-0-0

Στέργιου Ἄγγ. Βαγγλή

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Συλλογή
Συγκριτική μελέτη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΦΩΝ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1986

ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Αφήγηση: Αποστόλης Καραγιάννης

Εισαγωγή - Σχόλια: Στέργιος Αγγ. Βαγγλής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΦΩΝ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1986

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΛΗΣ

Η ζωή τους μια φάρσα

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟΥ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΛΗΣ

Λαϊκά παραμύθια της Χαλκιδικής

Στο τοπικό γλωσσικό ιδίωμα

Με εισαγωγή και σχόλια

Εικονογράφηση: Γιάννης Τσάτσαρης

Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΕΝΗ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΓΓΛΗΣ

Η περιπέτεια μιας αλήθειας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΩΝΑΤΥΠΟ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΑΓΓ. ΒΑΓΓΛΗΣ

Η Πορταριά της Χαλκιδικής

Από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ